

Vlaams
Parlement

ingediend op **15** (2019-2020) – Nr. 5-D
4 december 2019 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Kris Van Dijck, Annick Lambrecht, Katia Segers,
Filip Brusselmans, Cathy Coudyser, Karin Brouwers,
Steven Coenegrachts en Klaas Sloomans
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

over de beleidsnota
Cultuur 2019-2024

over de beleidsnota
Sport 2019-2024

over de beleidsnota
Media 2019-2024

en over de beleidsnota
Jeugd 2019-2024

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Elisabeth Meuleman.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
 Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
 Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
 Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
 Elisabeth Meuleman, Gustaaf Pelckmans;
 Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
 Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
 Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
 Els Ampe, Bart Tommelein;
 Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout;
 Katia Segers.

Documenten in het dossier:

15	(2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen – Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen – Nr. 5-A t.e.m. C: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
14	(2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
12	(2019) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
13	(2019-2020) – Nr. 1: Algemene toelichting
13-A t.e.m. AB	(2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
16	(2019-2020) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
21	(2019-2020) – Nr. 1: Meerjarenraming
152	(2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet
123	(2019-2020) – Nr. 1: Beleidsnota
130	(2019-2020) – Nr. 1: Beleidsnota
144	(2019-2020) – Nr. 1: Beleidsnota
145	(2019-2020) – Nr. 1: Beleidsnota

INHOUD

MEDIA	7
I. Toelichting	7
1. Beleidsnota Media	7
1.1. Het medialandschap	7
1.2. Overkoepelende strategische doelstellingen	7
1.3. Dicht bij de mensen	8
1.4. Mediawijsheid centraal	9
1.5. De openbare omroep	10
1.6. Besluit	11
2. Begroting Media 2020	11
II. Bespreking	12
1. Klaas Sloomans	12
2. Wilfried Vandaele	14
3. Tine Van den Brande	15
4. Karin Brouwers	19
5. Katia Segers	22
6. Stephanie D'Hose	26
7. Marius Meremans	28
8. Antwoorden van minister Dalle	28
9. Repliekenronde	35
III. Indicatieve stemming	37
JEUGD	38
I. Toelichting	38
1. Beleidsnota Jeugd	38
1.1. Speerpunten, doelstellingen en rode draden	38
1.2. Kinderrechten	38
1.3. Jeugdwerk	39
1.4. Geïntegreerd beleid	39
2. Begroting Jeugd 2020	40
II. Bespreking	40
1. Filip Brusselmans	40
2. Freya Perdaens	41
3. Jeremie Vaneeckhout	42
4. Tinne Rombouts	44
5. Hannes Anaf	46
6. Steven Coenegrachts	48
7. Orry Van de Wauwer	49
8. Antwoorden van minister Dalle	50
9. Repliekenronde	53
III. Indicatieve stemming	56

SPORT	57
I. Toelichting	57
1. Begroting Sport 2020	57
1.1. Ontvangsten	57
1.2. Uitgaven	58
1.3. Besluit	60
2. Beleidsnota Sport 2019-2024	60
2.1. Uitgangspunten	60
2.2. Tendensen	61
2.3. De twaalf werken	61
2.4. Sport voor allen	62
2.5. Sportinfrastructuur	63
2.6. Gezond en ethisch sporten	64
2.7. Topsportbeleid	64
2.8. Internationaal sportbeleid	64
2.9. Antidoping	65
II. Bespreking	65
1. Johan Deckmyn	65
2. Kris Van Dijck	68
3. Imade Annouri	70
4. Maaïke De Rudder	71
5. Annick Lambrecht	74
6. Philippe Muyters	76
7. Orry Van de Wauwer	77
8. Antwoorden van minister Weyts	79
9. Repliekenronde	83
III. Indicatieve stemming	87

CULTUUR	87
I. Toelichting	87
1. Begroting Cultuur 2020.....	87
1.1. Algemene situering	87
1.2. Besparing in de projectsubsidies	88
1.3. Algemene budgettaire situatie	89
1.4. Begroting Cultuur	89
1.5. Aandachtspunten begrotingsjaar 2020.....	90
1.6. Nieuwe investeringen	91
1.7. Besluit.....	94
2. Beleidsnota Cultuur 2019-2024.....	94
2.1. Inleiding	94
2.2. Operationele doelstellingen	94
II. Bespreking.....	97
1. Korte reactie van elke fractie op de toelichting.....	97
1.1. Vlaams Belang	97
1.2. N-VA	97
1.3. Groen.....	98
1.4. CD&V	98
1.5. sp.a	99
1.6. Open Vld	100
1.7. PVDA	100
2. Algemene bespreking	101
2.1. Filip Brusselmans.....	101
2.2. Marius Meremans	104
2.3. Gustaaf Pelckmans.....	107
2.4. Karin Brouwers.....	109
2.5. Procedurebespreking.....	112
2.6. Katia Segers	112
2.7. Stephanie D'Hose	115
2.8. Tom De Meester	118
2.9. Cathy Coudyser	120
2.10. Orry Van de Wauwer	121
2.11. Manuela Van Werde.....	123
2.12. Steven Coenegrachts.....	124
2.13. Kathleen Krekels	124
2.14. Antwoorden van minister-president Jambon	125
2.15. Repliekenronde	148
III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming.....	151
Gebruikte afkortingen	153
Bijlagen: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op woensdag 13, donderdag 14, donderdag 21, woensdag 27 en donderdag 28 november 2019 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 en het ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2020.

De bespreking van de begroting gebeurde telkens in samenhang met de beleidsnota 2019-2024 over die respectieve bevoegdheid:

- beleidsnota Cultuur 2019-2024, ingediend door minister-president Jan Jambon (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 123/1);
- beleidsnota Sport 2019-2024, ingediend door viceminister-president Ben Weyts (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 130/1);
- beleidsnota Media 2019-2024, ingediend door minister Benjamin Dalle (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 144/1);
- beleidsnota Jeugd 2019-2024, ingediend door minister Benjamin Dalle (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 145/1).

Op 13 november lichtte minister Ben Weyts zijn bevoegdheid Sport toe. De commissie besprak die bevoegdheid op 27 november met de minister en stemde er indicatief over.

In de voormiddagvergadering van 14 november lichtte minister-president Jan Jambon zijn bevoegdheid Cultuur toe. De commissie besprak die bevoegdheid op 28 november met de minister-president en stemde er indicatief over.

In de namiddagvergadering van 14 november lichtte minister Benjamin Dalle zijn bevoegdheden Media en Jeugd toe. De commissie besprak deze bevoegdheden met de minister en stemde er indicatief over op 21 november: Media in de voormiddagvergadering en Jeugd in de namiddagvergadering.

Op 28 november stemde de commissie eveneens over de haar toegewezen hoofdstukken uit het ontwerp van programmadecreet. Daarover wordt een apart commissieverslag uitgebracht.

De indeling van dit commissieverslag stemt overeen met de volgorde waarin de respectieve bevoegdheden zijn afgehandeld, namelijk achtereenvolgens Media, Jeugd, Sport en Cultuur.

Over de bijlagen

De ministers Dalle en Weyts en gaven presentaties bij hun toelichting. Deze zijn te vinden op de [dossierpagina](#) van dit verslag op www.vlaamsparlement.be.

De ministers Jambon en Dalle hebben bepaalde antwoorden op begrotingstechnische vragen schriftelijk nagestuurd. Die antwoorden gaan eveneens als bijlage bij dit verslag. Daarnaast heeft minister-president Jambon in de commissie een addendum laten ronddelen bij de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) Cultuur (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 13-E/1). Dit is als apart document gepubliceerd (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 13-E/1-Addendum).

MEDIA

I. Toelichting

1. Beleidsnota Media

Minister *Benjamin Dalle* ziet belangrijke uitdagingen op het kruispunt van zijn beide bevoegdheden Media en Jeugd, namelijk de sociale media en de mediawijsheid. Hij illustreert dat met een filmpje (<https://www.youtube.com/watch?v=aeFH7Q-uN38>).

1.1. Het medialandschap

De beleidsnota Media heeft de titel: Een sterk Vlaams medialandschap in tijden van digitalisering en internationalisering.

De nota start met een omgevingsanalyse. De Vlaamse mediasector is in volle transitie, met bijhorende uitdagingen en kansen.

Ten eerste is er de digitalisering: het internet op 5G en de digitalisering van de radio. 81 procent van de Vlamingen heeft een smartphone, 57 procent een tablet en 95 procent heeft toegang tot het internet. Gemiddeld 67 procent van de kinderen heeft al in het vijfde en het zesde leerjaar een smartphone. Ook de productiewijzen van de mediabedrijven evolueren drastisch met crossmedialiteit en integratie als speerpunten: podcast, videocontent gecombineerd met radiocontent enzovoort.

Er zijn ook nieuwe mediaconsumptievormen. Zo is de smartphone belangrijker geworden dan de televisie en is uitgesteld kijken in de opmars. Jonge mensen, de digital natives, zijn de drivers van de nieuwe mediaconsumptie. De economische omgeving wordt gekenmerkt door concentratie en internationalisering. Daar de inkomsten uit reclame onder druk staan – door internationale spelers als Netflix, adskipping, uitgesteld kijken en targeted advertising – zijn nieuwe verdienmodellen nodig. De context wordt ook bepaald door Europese regelgeving. Ook de komende jaren staan omzettingen daarvan in het Mediadecreet op het programma.

1.2. Overkoepelende strategische doelstellingen

De eerste strategische doelstelling is het mediabeleid maximaal inzetten voor de sector en de samenleving, door samenwerking, een solide kennisbasis en grondige analyses. Dat betekent ten eerste streven naar een efficiënte en performante samenwerking en afstemming tussen alle relevante partners, onderbouwd door betrouwbare data, informatie en kennis. Goede afspraken moeten zorgen voor voordelen voor alle mediaspelers, publiek en privé, alsook voor de overheid.

Het rapport over de Mediaconcentratie van de Vlaamse Regulator voor de Media is een belangrijk onderdeel van een solide kennisbasis. De participatiesurvey van het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie, een consortium tussen UGent en VUB, zal volgend jaar opnieuw uitgevoerd worden. Voor een goede analyse moeten de data niet alleen op de juiste manier samengebracht, maar ook ontsloten worden voor het brede publiek, bijvoorbeeld de data van het Elektronisch Nieuwsarchief.

De tweede strategische doelstelling is dat een mediabeleid aandacht moet hebben voor maatschappelijke ontwikkelingen en trends.

Een eerste tendens is die van de technologische innovatie op vlak van mediagebruik, van het digitale radioluisteren, van de vindbaarheid van de Vlaamse

producties, van de gaming enzovoort. De overheid moet de sectorspelers stimuleren om in functie van deze tendensen initiatieven te nemen, zoals het ontwikkelen van een nieuw crossmediaal meetsysteem of het verder helpen ontwikkelen van de gamingsector. Het Actieplan Gaming ziet de minister dan ook als een absolute prioriteit.

Het beleidsdomein Media gaat dus een sterk partnerschap aan met andere beleidsdomeinen, de sector en het middenveld. Nieuw is dat Vlaamse mediabedrijven een beroep zullen kunnen doen op middelen uit het economische innovatiebeleid. Minister Benjamin Dalle zal daarover overleggen met minister Hilde Crevits. Voorts zal hij inspelen op transversale plannen van de Vlaamse Regering, bijvoorbeeld met betrekking tot 5G of mediawijsheid.

Een laatste aspect van deze strategische doelstelling is het opvolgen van het sociaal charter van de mediasector en het actieplan Grensoverschrijdend Gedrag.

De derde strategische doelstelling is het optimaliseren van het juridische kader en de instrumenten voor mediabeleid. Het komende jaar zal volgende nieuwe Europese regelgeving in het Mediadecreet omgezet worden:

- de Audiovisuele Mediadienstenrichtlijn aangaande videoplatformen, de bescherming van kinderen, de plaats van de Vlaamse en Europese inhoud;
- de Elektronische Communicatie Code;
- de Toegankelijkheidsrichtlijn;
- de aanpassing van de stimuleringsregeling voor distributeurs en van de bijdraageverplichting van niet-lineaire televisie.

In het kader van het beheer van het spectrumgebruik plant minister Dalle overleg met de federale overheid over de uitrol van 5G. Voorts zal hij de mogelijkheden onderzoeken van regionale toepassingen op 60 MHz, onder andere voor havens, stadscentra, ziekenhuizen en bedrijventerreinen. De transitie naar de digitale radio, DAB+ en internet, zal begeleid worden door de stuurgroep en de cvba Digitale Radio. De digitalisering van de lokale radio past daar uiteraard in. Dat alles zal gebeuren in dialoog met de andere gemeenschappen, de federale overheid en Europa.

1.3. Dicht bij de mensen

Media hoort dicht bij de mensen te staan. Het beleid zal erop gericht zijn de kwaliteit van het aanbod verder te versterken. De regionale televisieomroepen hebben daarbij een specifieke rol. Ze zijn de veruitwendiging van nabije, herkenbare televisie. Op basis van een evaluatie van de samenwerkingsovereenkomsten zal een toekomstgerichte aanpak uitgewerkt worden. Tegen eind 2022 zullen daarover beslissingen genomen worden. Zoals gezegd zullen ze ook betrokken worden bij het nieuwe crossmediale meetsysteem.

Om de audiovisuele media toegankelijker te maken voor onder meer personen met een handicap, zal de Toegankelijkheidsrichtlijn omgezet worden. Voorts zal het Vlaams Audiovisueel Fonds audiodescriptie bij Vlaamse televisiereeksen ondersteunen.

Ter bevordering van kwaliteitsvolle content, zal de minister het Vlaams Audiovisueel Fonds middelen geven om te investeren in Vlaamse televisiefictie, documentaires, animatie en games.

De Vlaamse content moet ook beter zichtbaar en vindbaar zijn op de diverse platformen, waaronder de internationale zoals Google, Instagram en Facebook. Met de verschillende partners zal nagegaan worden of er een rendabel businessplan is

voor een Vlaamse Netflix. De stimuleringsregeling en de bijdrageverplichting worden geactualiseerd en beter op elkaar afgestemd.

De minister beseft dat de Vlaamse journalistiek kwaliteitsvol, kritisch en onafhankelijk is. Dat is te danken aan een sterke openbare omroep en mediabedrijven, die de steun genieten van de Vlaamse overheid. Ook kwalitatieve journalistiek zal steun krijgen. In dit verband zijn er de Vlaamse Vereniging van Journalisten, het fonds Pascal Decroos en het Vlaams Journalistiek Fonds (VJF).

In dat verband wil minister Dalle heel duidelijk het volgende stellen. Via het Vlaams Journalistiek Fonds zijn, sinds de Vlaamse Gemeenschap in 1988 voor Media bevoegd werd, slechts eenmaal subsidies toegekend, namelijk 500.000 euro aan elf initiatieven in 2018. In de begrotingen voor 2019 en 2020 stond 0 euro voor dergelijke subsidies.

Het klopt dus niet dat de minister deze subsidie heeft afgeschaft. Wel wordt er volgend jaar 100.000 euro bespaard op de structurele werking van het Vlaams Journalistiek Fonds. De minister zou correcte communicatie daarover appreciëren.

Minister Dalle zal met de actoren in overleg treden om de besparingen zo goed mogelijk te begeleiden. In zijn beleidsnota heeft hij al aangegeven dat hij het niet efficiënt vindt dat hiervoor drie organisaties bestaan, zeker aangezien verschillende van de vier hoofddoelstellingen van het VJF ook door andere organisaties worden behartigd. De eerste rol, het coördineren en verdelen van subsidies voor innovatieve journalistiek, vervalt daar er geen subsidies meer zijn. Bij een andere rol, het aanwakken van de samenwerking met Nederland, spelen ook de VRT, het Departement CJM, het Vlaams Audiovisueel Fonds en de minister zelf een rol. Twee andere belangrijke taken zijn het kennisdelingsplatform over nieuws en media, en het doorverwijsloket voor vragen over journalistiek. Het betreft een samenwerking tussen de VVJ en het Journalistenloket. Daarvan wil de minister de komende weken kijken hoe dat zo goed mogelijk te organiseren valt.

Er wordt bespaard op de Mediacademie. De minister zal de komende weken en maanden met de mediabedrijven, ook de openbare omroep, de hogescholen en universiteiten, bekijken hoe men de vorming van journalisten zo goed mogelijk kan organiseren.

1.4. Mediawijsheid centraal

De minister beklemtoont vervolgens de centrale rol van de mediagebruiker, kijker, lezer en luisteraar. Het is nodig om in Europees verband te bekijken hoe algoritmes en ICT kunnen worden ontwikkeld om fake news aan te pakken, maar dat verschijnsel helemaal uit de wereld helpen is niet mogelijk. Het is immers van alle tijden. Daarom is het belangrijk kinderen, jongeren, Vlamingen ermee te leren omgaan. Het beleid met betrekking tot mediawijsheid speelt daarin een kapitale rol, met het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid als centrale speler. Daar wordt overigens niet op bespaard. Ook de komende jaren zal 1 miljoen euro geïnvesteerd worden in Nieuws in de Klas, dat blijft werken met papieren kranten maar ook een focus zal leggen op digitale media.

Een volgende strategische doelstelling is het internationaal en interregionaal mediabeleid. Het eerste onderdeel daarvan is de omzetting van de diverse EU-richtlijnen. Voorts wordt door kennis- en expertise-uitwisseling op Europees niveau de positie van het Vlaamse medialandschap versterkt. Vlaamse actoren zullen gestimuleerd worden om deel te nemen aan internationale samenwerkingsprogramma's. De Vlaamse overheid zal participeren aan het Europees Audiovisueel Observatorium, een netwerk dat een schat aan informatie biedt. De samenwerking met Nederland blijft een belangrijke prioriteit. Het samenwerkingsproject BVN

loopt af in 2020. Dat zal geëvalueerd worden, waarna een beslissing zal vallen over toekomstige samenwerking.

De Vlaamse Regering blijft inzetten op een sterke mediaregulator. De VRM heeft een rol in het evenwichtig functioneren van het Vlaamse audiovisueel ecosysteem: toezicht houden op de naleving van de regelgeving en de versterking van het marktanalyse-traject. De regering wenst dat de VRM meer inzet op de externe controle op de openbare omroep.

1.5. De openbare omroep

De minister wil een kwaliteitsvolle openbare omroep in een sterke Vlaamse mediasector. De kerntaak van de VRT blijft nieuws, informatie en educatie maar ook een brede waaier aan cultuur en sport, net als kwaliteitsvolle ontspanning. In het regeerakkoord staat ook dat dit moet gebeuren met respect voor pluralisme en met de hoogste standaarden van neutraliteit. In de beleidsnota wordt die term gedefinieerd en geconcretiseerd. Kernwoorden zijn onpartijdigheid, onafhankelijkheid en autonomie van de redacties.

De VRT is een openbare omroep, geen staatsomroep. De Vlaamse Regering zal op geen enkele manier een invloed uitoefenen op redactionele of programmatiekeuzes. Benjamin Dalle stelt zich daarvoor garant als minister van Media. In de onderhandelingen over de beheersovereenkomst zal de minister echter wel de puntjes op de i zetten aangaande de verwachtingen: de strategische doelstellingen die de Vlaamse overheid van de openbare omroep wil. Dat zal gebeuren in dialoog met het Vlaams Parlement.

De digitale focus van de openbare omroep is het audiovisuele aanbod op diverse mediaplatformen. Het is zaak ervoor te zorgen dat dat aanbod gemakkelijk te vinden is. De openbare omroep is er voor alle Vlamingen. Met een breed bereik en een verbindende rol versterkt de openbare omroep Vlaamse identiteit, in al haar diverse vormen. Dat doet de VRT trouwens al, in duidingsprogramma's, cultuurprogramma's, sportwedstrijden, De Warmste Week enzovoort. Kijk- en luistercijfers zijn geen doel op zich, maar de openbare omroep moet een breed bereik hebben, bij alle Vlamingen ongeacht achtergrond, economische sterkte, leeftijd. De openbare omroep moet ook meer jongeren bereiken en zijn aanbod aanpassen in functie van een veranderende mediaomgeving.

De minister vervolgt met de positionering van de publieke omroep. De VRT speelt een sterke maatschappelijke rol en heeft een belangrijke economische meerwaarde voor de sector. Om in tijden van digitalisering en internationalisering het marktweefsel en de private spelers van de volledige Vlaamse mediasector te versterken, is dus een slagkrachtige openbare omroep nodig. De concurrentie van de vorige eeuw, onder meer over het marktaandeel, is verlaten.

De minister wil niet dat de openbare omroep deelneemt aan een prijsverhogend opbod voor uitzendrechten van sportevenementen of populaire schermgezichten. De beheersovereenkomst zal een regeling, conform aan de Europese concurrentieregels, vastleggen.

De openbare omroep zal voorts meewerken aan een Vlaamse Netflix als er tenminste een rendabel businessplan voor is. De regering wil de belangrijke rol van de openbare omroep op het vlak van innovatie voortzetten: de samenwerking met start-ups en andere innovatieve Vlaamse mediabedrijven, het inspelen op evoluerende radio- en audiobehoeften van het publiek.

Op het vlak van de operationele werking, in handen van het dagelijkse bestuur en de raad van bestuur, wil de regering een toekomstgericht, slagkrachtig en slank

mediabedrijf, dat structurele oplossingen zoekt binnen de klijtlijnen van de beheersovereenkomst en het regeerakkoord.

Het nieuwe mediagebouw moet er snel komen, binnen de budgettaire marges en op de site aan de Reyerslaan. Op die plaats is immers al heel veel voorbereidend werk gedaan. Er is ook een overeenkomst met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor de verkoop van gronden.

De openbare omroep hoort zich terughoudend op te stellen op de advertentie-markt. De regering zal werk maken van aangepaste reclameplafonds, rekening houdend met de financiële stromen van de Var.

Voor het einde van 2019 zal de VRT een visienota op de nieuwe beheersovereenkomst klaar hebben. De Sectorraad Media van de SARC zal daarover advies uitbrengen. De raad zal zich daarbij ook laten leiden door een stakeholders- en publieksenquête. De commissie voor Media van het Vlaams Parlement zal er tal van hoorzittingen aan wijden. In het voorjaar starten dan de onderhandelingen over een voorstel van beheersovereenkomst van de VRT. Voor het einde van 2020, maar idealiter voor de zomer, zal een nieuwe beheersovereenkomst voor de periode 2021-2025 afgesloten worden.

1.6. Besluit

De minister vat samen dat de regering streeft naar een sterk kwaliteitsvol aanbod toegankelijk voor alle Vlamingen, nabij en herkenbaar. Kwaliteitsvolle Vlaamse content staat centraal. Belangrijk is dat alle Vlaamse mediagebruikers, maar vooral kinderen en jongeren, mediawijs zijn. De mediasector moet een sterke economische sector zijn met een goedwerkende, slagkrachtige openbare omroep en sterke mediaspelers. Dat alles geschiedt in een context van internationalisering en digitalisering.

2. Begroting Media 2020

De beleidskredieten voor Media bedragen 344,8 miljoen euro, waarvan 260 miljoen euro voor de VRT, 7,6 miljoen euro voor het VAF en 1,4 miljoen euro voor de VRM.

Ten opzichte van 2019 is er een generieke besparing van 6 procent op subsidies. In totaal maakt dat net geen miljoen euro minder. Vrijgesteld van besparingen zijn de middelen voor: Nieuws in de Klas; het Kenniscentrum Mediawijsheid; het Fonds Pascal Decroos; en het Europees Audiovisueel Observatorium.

Hoewel ze heel wat minder getroffen wordt dan de algemene besparing van 6 procent, moet de VRT het toch ook met 2,4 miljoen euro minder doen. De minister beseft dat dat bedrag bovenop de besparingen van de voorbije jaren komt, wat de openbare omroep voor grote uitdagingen stelt.

De specifieke besparingen op de geschreven pers bedragen 1,2 miljoen euro: 1 miljoen euro minder voor de Mediacademie, 100.000 euro minder voor Vlaams Journalistiek Fonds, 60.000 euro minder voor de VVJ en 75.000 euro minder journalistieke projectmiddelen.

Het Vlaams Audiovisueel Fonds krijgt extra middelen voor het Mediafonds en het Gamefonds.

II. Bespreking

1. Klaas Sloomans

Klaas Sloomans vindt dat weinig onderdelen van het regeerakkoord en de beleidsnota's zo helder zijn geschreven als die over de media. In 22 kernpunten geeft minister Dalle aan hoe hij het medialandschap wil hertekenen, en niet in het minst de VRT. Vooral de ambitie om meer werk te maken van ideologische diversiteit springt in het oog. In dat verband verduidelijkt minister-president Jan Jambon in Humo dat links een te groot forum krijgt in verhouding tot zijn maatschappelijke relevantie, wat een correctie vraagt. Vlaams Belang was het zelden meer eens met de leider van de uitvoerende macht. Een anonieme N-VA'er was in De Morgen nog scherper. Hij kon leven met het Journaal en Terzake, maar vond De Afspraak een probleem. Siegfried Bracke dicht de VRT zelfs een pensée unique toe, die vaag links maar vooral heel groen is. Vlaams Belang was het zelden meer eens met een lid van een meerderheidspartij.

Uit de cijfers over gasten in De Afspraak blijkt dat links daar geen overwicht maar een megafoon krijgt. De Vlaams-nationalisten vertegenwoordigen 44 procent van de Vlamingen, maar moeten het daar met minder dan een vijfde doen. Ook Terzake zit mijlenver van een echte politieke proportionaliteit. Als partijwoordvoerder heeft Klaas Sloomans daarover al met Paul Lembrechts en Steven Samyn gesproken.

Vlaams Belang wil de VRT niet verplichten om een apothekersweegschaal boven te halen, maar het is een fundamenteel probleem als de op één na grootste partij, die een vijfde van de Vlamingen vertegenwoordigt, het minst van alle partijen aan bod komt. De nood aan een correctie die de minister-president aangaf, is dan ook reëel. Mocht een dergelijke verhouding zich vertonen in landen als Hongarije of Polen, dan zou de linkerkant op haar achterste poten staan. Ten nadele van de nationalist kan de censuur echter niet ver genoeg gaan.

De angst van de linkerkant is niet zozeer dat de openbare omroep omgevormd wordt tot een rechts-nationalistische propagandazender, maar wel dat de partijen na vijftig jaar donkerrood beleid eindelijk op gelijke voet zullen worden behandeld.

De entertainmentprogramma's halen – uiteraard – de hoogste kijkcijfers. Vlaams Belang wordt daar anno 2019 ondanks zijn electoraal gewicht nog steeds vakkundig van het scherm geweerd. Dat blijkt duidelijk uit de cijfers van het Departement CJM, die de partij jaarlijks opvraagt. Vlaams Belang werd, één programma tijdens de verkiezingscampagne uitgezonderd, op een jaar tijd geen enkele keer uitgenodigd in welk ontspanningsprogramma ook, bijvoorbeeld Van Gils en Gasten, De Ideale Wereld, Het Huis, Iedereen Beroemd, Winteruur.

De andere partijen lopen daar de vloer zowat plat. Eén op drie politici in ontspanningsprogramma's zijn N-VA-mandatarissen, gevolgd door Open Vld, CD&V, Groen en sp.a. De diversiteit en pluraliteit die stelselmatig door de VRT worden gepredikt, zijn een dode mus.

Dat bij VRT enkele achtergebleven soixante-huitards alles doen om Vlaams Belang klein te krijgen, bleek uit een interne nota van haar redactieraad. In de nota wordt de totaal verslagen sfeer beschreven op de Reyerslaan net na de verkiezingen van 26 mei 2019, wegens de uitslag van het Vlaams Belang. Het gaat daarin om de oprichting van een aparte cel om over de partij te berichten, en om steekkaarten. Peter Vanderlinden, die deel uitmaakt van de raad, vond het nodig Vlaams Belang op één lijn te plaatsen met terroristische en extremistische groepen. Klaas Sloomans citeert hem: "Wat hadden we fout gedaan? Hoe komt het dat de journalistiek, en zeker de openbare omroep er niet in geslaagd om het volk weg te houden van

die scherpe bocht naar rechts. Onprofessionele behandeling van verschijnselen als het Vlaams Blok kan grote gevolgen hebben.” enzovoort.

Toen Humo op 3 september 2019 voormalig Terzake-anker Dirk Tieleman de vraag stelde naar de gang van zaken op de VRT-redacties, antwoordde deze dat de richtlijn simpel was: Vlaams Belang weghouden van het scherm.

Bij een dergelijke overheidsinstelling kan Vlaams Belang besparingen alleen maar toejuichen. Het verbaast de spreker dat de linkse partijen die in een ver verleden opkwamen voor de kleine man en de middenklasse, meer problemen hebben met snoeien in een openbare omroep die zijn werk niet goed doet, dan met de afschaffing van de woonbonus. In feite snapt hij het wel enigszins: “d’abord les cameras”.

Iedereen die het huis kent, waaronder Klaas Sloomans zelf als voormalig partijwoordvoerder, weet dat er nog heel wat vet op de soep zit. VRT-journalisten komen zeggen dat ze zich vaak vervelen en nog weinig uitdaging vinden in hun job. Bij de nieuwdienst van VTM daarentegen worden journalisten overstelpt met werk en hollen ze van de ene naar de andere locatie. Een VRT-medewerker zou al na een week stage bij VTM huilend naar de Reyerslaan teruglopen. De gewezen VRT-journalisten en VTM-hoofdredeurs in dienst van het Vlaams Parlement zouden er boeken over kunnen schrijven. Niet dat Klaas Sloomans de situatie bij VTM toejuicht, aangezien mensen er in ijtempo in burn-out worden gejaagd, maar de VRT kan daar zeker nog lessen in efficiëntie halen.

Na deze inleidende beschouwing komt het commissielid tot zijn vragen, eerst over de beleidsnota. Daarin leest hij dat de VRT meer respect moet hebben voor pluralisme en ideologische verscheidenheid en de hoogste standaarden moet waarborgen op het vlak van neutraliteit. De nota maakt in dat verband gewag van een gedegen interne en externe kwaliteitscontrole en rapportering. Hoe zal die controle er precies uitzien, met welke sanctioneringsinstrumenten achter de hand?

De VRM kan al boetes opleggen tot de decretale 125.000 euro, maar houdt het voor de VRT bij waarschuwingen, met het bevel de overtreding stop te zetten. De VRT legt die dan stevast naast zich neer, zoals ze al deed met verschillende uitspraken van de regulator na klachten van Vlaams Belang. De partij won al haar klachten bij de VRM, maar de VRT lacht de daaruit resulterende VRM-bevelen zomaar weg. Zal de minister de sanctionering dus verstrengen? Of volstaat voor hem de huidige dode mus?

Voor het regeerakkoord gepubliceerd werd, ging het gerucht dat de Audit Vlaanderen of het Rekenhof bij de externe controle zullen worden betrokken. Is dat nog steeds de bedoeling?

De minister-president zegt dat de VRT de politieke proportionaliteit moet respecteren. Maar de beleidsnota is daarover summier. Zal het nastreven van een minimale politieke proportionaliteit van de nieuws- en ontspanningsprogramma's deel uitmaken van de onderhandelingen van de nieuwe beheersovereenkomst? Zo ja, wat legt de minister concreet op tafel om de neutraliteitsgarantie en de evenredige verdeling te bewerkstelligen? In het regeerakkoord wordt de hervorming van de VRM aangekondigd met het oog op het versterken van zijn gewicht. Ook dat is in de beleidsnota afgezwakt tot een onderzoek hoe de regulator de doelen kan halen. Hoe zal de minister dan wel het gewicht versterken? Continuïteit is immers alomtegenwoordig in zijn beleidsnota. Versterkte sanctioneringsinstrumenten zijn nochtans wenselijk.

Volgens de beleidsnota moet de VRT meer dan ooit focussen op de versterking van de Vlaamse identiteit. De partij van de minister heeft dat aandachtspunt allicht niet

op de agenda geplaatst, maar moet het wel uitvoeren. Vlaams Belang zal daarop toezien. Hoe zal die ambitie trouwens vertaald worden in de nieuwe beheersovereenkomst? Welke concrete actiepunten zal de minister vragen? Samenwerking met Nederland versterken, Vlaamse filmproducties subsidiëren, acteurs keurig Nederlands laten praten, dat alles is goed op zich, maar lang niet voldoende om de Vlaamse identiteit te versterken.

Om diezelfde reden mogen ook die ronduit belachelijke diversiteitsquota geschrapt worden. Phara de Aguirre kan in geuren en kleuren vertellen hoe belachelijk die zijn en welke verregerende repercussies ze hebben op de VRT-programma's.

Ook voor de uitrol van 5G vindt de minister in Vlaams Belang een partner. Door de middeleeuwse houding van de groenen met hun bijzonder strenge stralingsnormen is dat in Brussel – dat toch nog altijd een Vlaamse gemeenschap heeft – nog altijd een probleem. Brussels CD&V-volksvertegenwoordiger en oud-minister Bianca Debaets zei onlangs dat de Brusselse stralingsnormen bijna vijftig keer strenger zijn dan wat de Europese Unie en de Wereldgezondheidsorganisatie opleggen, waardoor de hoofdstad mijlenver achterop hinkt. Hoe zal de minister zijn Brusselse vrienden van Ecolo daarvan overtuigen? Klaas Sloomans heeft alvast enkele zeer concrete transfergerelateerde begrotingstips.

Minister Dalle wil meer damescompetities op de openbare omroep. Zal er ook aandacht zijn voor kleinere disciplines, wil de voormalige voorzitter van een tafeltennisclub weten. Of blijven voetbal en wielrennen de absolute hoofdmoot?

De VRT zendt een tweetal islamitische vieringen per jaar uit. Als Brusselaar weet minister Dalle ook wel dat die religie een van de meest haatdragende, achterlijke ideologieën is op deze aardbol, evenals de grootste vijand van vrouwenrechten, vrije meningsuiting en democratie. Die opinie bevestigde N-VA'er Darya Safai bijna letterlijk in Terzake van 20 november 2019. Bij de eerste uitzending van de moslimomroep in 2011 bleek dat de redactie bevolkt werd door mensen die gevolgd werden door de staatsveiligheid, en door leiders van salafistische moslimorganisaties. Vlaams Belang heeft dat aangekaart, waarna de MTRO moest worden opgedoekt. Intussen blijven er desalniettemin islamitische vieringen op de VRT komen.

Het Mediadecreet verplicht de openbare omroep verschillende levensbeschouwingen in haar programmatie te integreren, maar in datzelfde decreet staat ook dat omroepactiviteiten niet mogen aansporen tot haat. Klaas Sloomans vraagt de minister om dat decreet toe te passen en die bepaling eventueel aan zijn beleidsnota toe te voegen.

2. Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele dankt de minister voor zijn interessante beleidsnota, waarvan N-VA de keuzes onderschrijft. De beleidsperiode krijgt enkele belangrijke dossiers te verwezenlijken: een nieuwe beheersovereenkomst voor de VRT, de omzetting van de Europese richtlijn, de erkenning van de FM-radio-omroepen, de uitrol van het 5G-netwerk, de omschakeling naar DAB+ enzovoort.

In de beleidsnota staan enkele bijzondere aandachtspunten voor de N-VA. Het eerste is de veiling van de 5G-frequenties, waarop de fractie in de vorige zittingsperiode als eerste de aandacht heeft gevestigd. Aangezien hun media-aandeel steeds toeneemt, zou ook het aandeel van de opbrengsten dat naar de gemeenschappen gaat, moeten groeien. Hoewel er al een voorlopige regeling is, mankeert er nog een en ander en vermeldt minister Dalle het terecht als een werkpunt. Hoe zal deze te werk gaan om het dossier bij zijn federale collega's los te wrikken?

De minister zal de stimuleringsregeling en bijdrageverplichting voor audiovisuele werken evalueren. Het gaat over wat de distributeurs, zenders en OTT-spelers bijdragen aan de eigen audiovisuele creatieve industrie. Hoe ziet de minister die evaluatie?

De transitie naar digitale radio loopt al een tijdje maar nu naderen we mogelijk een kantelmoment. De landelijke radio-omroepen en de netwerkradio's zenden naast FM al op DAB+ uit. Voor een timing van de volledige afkoppeling is het allicht wachten tot de kritische massa groot genoeg is. De kwestie heeft in ieder geval de interesse van N-VA.

De minister wil eind 2019 – zeer binnenkort dus – de procedure voor de verlenging van de erkenning van de regionale televisieomroeporganisaties, die eindigt op 30 juni 2020, opstarten. De minister erkent hun belang en kondigt aan over hun leefbaarheid te waken. In hun complexe structuren zijn echter ook privéorganisaties betrokken. Zal de minister het houden bij de bestaande ondersteuningsmechanismen of er nieuwe inzetten?

Investeren in kwaliteitsvolle Vlaamse audiovisuele content vindt N-VA onnoemelijk belangrijk. De creatieve industrie verdient om allerlei redenen alle steun: ze biedt werk aan heel wat creatievelingen, en de kijkers en luisteraars zijn er verzot op. Wilfried Vandaele is dan ook heel tevreden met de extra middelen voor het VAF en in het bijzonder het Gamefonds.

Mediawijsheid, mensen leren omgaan met een stortvloed aan informatie van verschillende gehalten en kwaliteitsniveaus, is van groot belang voor onze samenleving.

Wat de samenwerking met Nederland betreft, loopt het contract voor BVN af in 2020. Het is goed om te evalueren of dit vehikel nog naar behoren werkt, al vermoedt Wilfried Vandaele van wel. Een andere vraag is of de satelliet op termijn de beste drager zal blijven. Het commissielid hoopt dat de samenwerking met Nederland ook op andere vlakken wordt versterkt en suggereert een extra duwtje voor coproducties.

Recent was er het debat over het jaarverslag van de VRT en binnenkort over de nieuwe beheersovereenkomst, dus acht de spreker het niet nodig vandaag op de openbare omroep in te gaan.

Kortom, voor N-VA bevat de beleidsnota in elk geval voldoende kapstokken om deze beleidsperiode stappen vooruit te zetten.

3. Tine Van den Brande

Tine Van den Brande wijst op de boeiende mediatijden met snelle veranderingen en grote uitdagingen.

Een van die grote uitdagingen, ook volgens het rapport van de VRM daarover, is de toenemende mediaconcentratie met vijf grote mediagroepen en de crossmedialiteit daartussen. Nieuwsdiensten van beeld-, print- en onlinemediawerken ten behoeve van efficiëntiewinst onder één chef. Het nieuws wordt onderling verdeeld volgens merk. Het gevolg is dat de diversiteit aan nieuws afneemt, de individuele journalist verdwijnt en, zoals bij DPG Media en VTM, er vele banen sneuvelen. De uitdaging is dus gekend maar de beleidsnota brengt geen remedies. De minister lijkt de concentratie zelfs nog in de hand te willen werken.

Volgens de minister moet het mediabeleid aandacht hebben voor maatschappelijke ontwikkelingen en trends. De aandacht voor de game-industrie en steun uit het

economische innovatiebeleid voor mediabedrijven, zijn dan ook uitstekend. Maar in die context vindt de afvoering van het VJF geen begrip bij Groen. De grootste opdracht van dit fonds zijn net innovatieve initiatieven, zoals:

- Factcheck.Vlaanderen tegen fake news;
- Wablieft tegen digitale ongeletterheid;
- Apache Lokaal voor lokale onderzoeksjournalistiek.

Het VJF was nochtans opgericht uit noodzaak, na onderzoek, en met eenparige instemming in de commissie en de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

Minister Dalle schrijft dat kwalitatieve journalistiek steun zal krijgen. Het Fonds Pascal Decroos blijft inderdaad overeind. Maar de VVJ krijgt 75.000 euro minder. De Mediacademie, met haar opleidingen voor journalisten, en het VJF krijgen zelfs helemaal de strop. Voor Groen getuigt die besparing van 1,2 miljoen euro van kortzichtigheid of van desinteresse voor een kwalitatief en pluriform medialandschap. De minister zegt wel dat hij het VAF extra middelen zal geven voor de bevordering van kwalitatieve content, maar de generieke bezuiniging van 6 procent ligt hoger dan die extra middelen.

Initiatieven aangaande mediawijsheid, het Europees Audiovisueel Observatorium en het elektronisch nieuwsarchief juicht Groen dan wel weer toe.

De VRT speelt een sterke maatschappelijke rol en heeft een belangrijke economische meerwaarde voor de hele sector. Tine Van den Brande roept de minister opnieuw op om niet in de val te trappen van de verouderde strijd van de commerciële tegen de openbare omroep, maar volop in te zetten op de strijd van het hele medialandschap tegen de grote buitenlandse spelers. Dat de inkomsten uit reclame onder druk staan door die internationale spelers, door adskipping en door uitgesteld kijken, legitimeert die oude en vooral erg contraproductieve strijd niet. De besparingen op de openbare omroep zijn te zwaar. Niet alleen het personeel, de directie en de raad van bestuur van de VRT, maar ook miljoenen kijkers en luisteraars kijken daarom naar minister Dalle. Een verzwakte openbare omroep is slecht voor de hele mediasector en voor de hele samenleving.

Groen juicht absoluut de persoonlijke garantstelling vanwege de minister toe dat de Vlaamse Regering op geen enkele manier een invloed zal uitoefenen op redactionele of programmatiekeuzes van de VRT. Het regeerakkoord liet immers ruimte voor interpretatie. Tine Van den Brande hoopt dat minister Benjamin Dalle er net als minister Bart Somers in zal slagen het regeerakkoord op zijn domein naar zijn hand te zetten.

Na deze algemene beschouwingen komt het lid tot haar vragen.

Waarom staan de apparaatskredieten in de begroting bij Media en niet langer bij Cultuur? Dat maakt vergelijking tussen de sectoren en over de jaren bijzonder moeilijk. Welke minister is bevoegd voor deze apparaatskredieten en beleidsveldoverschrijdende kredieten?

Alle cijfers bewijzen dat de VRT de slankste omroep is van de EU, met een zeer kwaliteitsvol aanbod. Toch moet ze nog besparen. Welk besparingstraject wordt gevolgd voor de VRT in de komende vijf jaar? De VRT heeft intern berekend dat de besparing inclusief vergrijzingskosten en niet-indexering 44 miljoen euro bedraagt. Erkent de minister deze cijfers, die zijn diensten ongetwijfeld hebben nagerekend? Is er alsnog financiële onderhandelingsruimte als blijkt dat de VRT haar kerntaken niet meer naar behoren en kwaliteitsvol kan uitvoeren?

Door de personeelsingrepen in de vorige regeerperiodes werken er bij de VRT nog amper statutairen en zijn de oudste mensen al lang vertrokken. Toch zegt de

minister dat ook de komende afvloeiingen zonder naakte ontslagen mogelijk zijn. Hoe zal hij dat verwezenlijken en tegelijk het werk werkbaar houden?

De VRT heeft nu al tal van codes om de neutraliteit te bewaken. Bovendien blijkt uit het jaarrapport van 2018 dat slecht 5 procent van de klachten over vermeende onpartijdigheid gegrond waren. Waarom volstaat deze monitoring niet? Hoe wil de minister ze aanpassen?

De VRT moet meer dan ooit focussen op het versterken van de Vlaamse identiteit. In het jaarverslag van 2018 blijkt dat de VRT nu al 68 procent Vlaamse programma's uitzendt in primetime. De VRT is dus al de Vlaamse zender bij uitstek. Gaat het dan over een nog groter percentage aan Vlaamse content? Zo niet, wat verstaat de minister dan wel onder Vlaamse identiteit?

De stelling dat jongeren a priori meer naar audiovisuele content grijpen om zich te informeren, klopt wel enigszins, maar newsbites vormen slechts een aanvulling op diepgaande journalistieke stukken. Door longreads te verbieden op VRT NWS veroordeelt de minister jongeren en minder kapitaalkrachtigen om te betalen voor degelijke geschreven journalistiek. Zo ontnemt hij studenten, werkende jongeren en kwetsbare groepen hun kans op gratis nieuws, enkel en alleen om de commerciële bedrijven ter wille te zijn. De toch wel verouderde stelling dat jongeren alleen in audiovisuele content geïnteresseerd zijn, staat in contrast tot het feit dat jongeren juist heel bewust leven en diepgaande informatie willen. Is het dan niet de taak van de overheid te zorgen voor die gratis betrouwbare journalistiek, bij voorkeur via de kanalen van de betrouwbare en neutrale openbare omroep?

Gezien de nieuwe harde besparingen in media en cultuur dreigen de 'fair practice codes' vergeten te worden. Bij de commerciële mediabedrijven worden er nu al vaak lange onbetaalde overuren gedraaid. Hoe zal de minister hierover waken?

Staat de taakverdeling tussen het directiecomité en de raad van bestuur van de VRT op papier? Kan de minister die dan aan het parlement bezorgen? Wat is de precieze timing van de benoeming van de nieuwe raad van bestuur en wanneer gaat hij van start?

De minister erkent het belang van de regionale televisiezenders wegens hun pluri-formiteit, herkenbaarheid en complementair aanbod. Van nogal wat zenders vervalt in 2020 de erkenning. De minister zal in functie daarvan het overleg met hen aangaan. Van de schaarse middelen die ze krijgen, moeten deze omroepen echter 6 procent inleveren. Staat dat niet haaks op de intenties? Waarom staan daar momenteel geen middelen tegenover? Wat is de toekomstvisie van de minister over het behoud en de consolidering van de regionale televisiezenders? Ziet hij opportuniteiten in een samenwerking met de VRT-nieuwsredacties?

Komt er een overkoepelende mediaregulator? Wat is zijn meerwaarde voor het mediabeleid? Zijn er garanties dat een mediaregulator een belangrijke en krachtige plaats heeft in de mediasector?

De minister verwijst in de beleidsnota wel naar het jaarlijkse mediaconcentratierapport van de VRM, maar geeft geen doelstellingen over die concentratie. Wat bedoelt hij dan met die verwijzing?

Dat de subsidies aan de schrijvende pers met ongeveer 1,2 miljoen euro naar beneden worden bijgesteld, wekt de indruk dat de minister niet om onafhankelijke journalistiek maalt. Waarom wordt het voorbeeld van het Nederlandse stimuleringsfonds voor de Journalistiek, waarvoor de Nederlandse regering in 2018 7,44 miljoen euro veil had, niet meer gevolgd? Wat verstaat de minister onder onafhankelijke journalistiek en welk belang hecht hij eraan in zijn beleid?

Heeft de minister het in de vorige parlementaire zittingsperiode gevraagde contact met de Federale Regering al opgenomen over de ondersteuning van papieren kranten en het gelijk fiscaal behandelen van digitale nieuwsmedia (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1599/5)? Hoe zal de minister ervoor zorgen dat de steun aan bpost, die nu enkel in het voordeel van grote mediagroepen uitvalt, ook de digitale of onafhankelijke pers ten gunste komt?

Het VJF bracht zinvolle projecten voort: de oorlog tegen fake news, de inclusie voor laaggeletterdheid en de ontwikkeling van mediawijze burgers. Zal de minister die projecten in de vuilbak kieperen of komt de beloofde evaluatie er alsnog? Bestaat de mogelijkheid om de projecten, eventueel onder andere vleugels, voort te zetten?

Over zijn eigen samenwerkingsovereenkomst communiceert het VJF zelf dat het op basis daarvan met ingang van 2020 een subsidie van 300.000 euro krijgt, waarvan twee derde bestemd is voor subsidies aan innovatieve journalistiek. Hoewel dit dus contractueel is vastgelegd, claimt de minister nu dat er 0 euro subsidie is vooropgesteld. Daarmee gaat minister Dalle volgens het fonds in de fout, daar hij niet weet wat in het contract staat. Kan de minister het VJF dan wel contractueel stopzetten in 2020? Wat met deugdelijk bestuur, contractbreuk en het zich houden aan afspraken?

De subsidie van de VVJ zakt van 408.000 naar 324.000 euro. Dit is 20 procent minder, niet 6 procent. Waarom doet de minister dat?

Het Fonds Pascal Decroos behoudt dan wel zijn subsidie, maar moet al twintig jaar lang afwachten of de budgetten ook het volgende jaar goedgekeurd worden. Erkent de minister de noodzaak van dat fonds? Wil hij met een structurele subsidie ervoor zorgen dat de organisatie een langetermijnvisie kan uitbouwen? Wat met de projectmatige steun aan GetBasic, Apache, Doorbraak enzovoort?

De minister mag dan wel vinden dat op de VRT alle stemmen moeten worden gehoord, maar door de totale journalistieke mediaconcentratie wordt de onafhankelijke journalist monddood gemaakt. Hoe zal de minister garanderen dat, net zoals bij de VRT, ook in de journalistiek alle stemmen aan bod zullen komen?

Waarom wordt de Mediacademie afgeschaft? Hoe kunnen journalisten zich voortaan scholen?

Kortom, vele initiatieven die de kwaliteit van onze journalistiek op hoog niveau brengen of houden, worden geschrapt. Bestaat daarvoor een ideologische verklaring?

Voor Nieuws in de Klas overweegt de minister een verschuiving naar digitaal nieuws. Houdt dit in dat er meer van de middelen verschoven worden naar de louter digitale groep Media.21?

Zoals aangegeven relativeert Tine Van den Brande het hoera over het VAF. De besparingen zijn groter dan de extra investeringen, terwijl het fonds ook nog eens de Vlaamse identiteit moet versterken en op gaming moet inzetten. Hoe kan het deze doelstelling realiseren en bij de internationale top blijven behoren? De aangekondigde investering voor het VAF blijkt alvast niet voor 2020 te zijn. Wanneer komt ze wel?

De besparingen op cultuur hebben een grote weerslag op media, meer bepaald op de kwaliteit en werkervaring van jonge instromers. Het internationale excellente imago kan daardoor op de helling komen te staan. Zal het VAF of het Mediafonds

dit tekort bijpassen, bijvoorbeeld met extra lezingen en repetities, extra tijd op de set? Zullen daar middelen voor zijn?

4. Karin Brouwers

Karin Brouwers prijst minister Dalle omdat deze er in de heel beperkte tijd waarover hij beschikte, in geslaagd is om na een interessante omgevingsanalyse duidelijke strategische en operationele doelstellingen te formuleren en enkele duidelijke beleidskeuzes te maken. CD&V juicht het accent op mediawijsheid toe. Fake news is inderdaad van alle tijden. Alle mediabedrijven moeten meer inspanningen leveren om feiten te checken en vals nieuws te ontmaskeren.

Ook dan blijft investeren in mediageletterdheid bij alle generaties, bij oude en nieuwe Vlamingen, nodig. Het commissielid vraagt tegelijk aandacht voor de negatieve effecten van het digitale mediagebruik. Zelfs een communicatiebedrijf als Telenet heeft een sensibiliseringscampagne om slimmer om te springen met schermen, dus er minder gebruik van te maken. Als minister van Jeugd is Benjamin Dalle daarenboven vast beducht voor de negatieve impact van overmatig smartphonegebruik en fenomenen als cyberpesten en sexting op het mentale welbevinden van kinderen en jongeren. Ook dat moet onderdeel zijn van het beleid inzake mediawijsheid.

De minister legt voorts de juiste klemtonen voor de omzetting van de bepalingen van het regeerakkoord over de openbare omroep. De visienota van de VRT, de adviezen van de SARC, de hoorzittingen in dit parlement enzovoort bieden nog gelegenheid tot discussie. Karin Brouwers prijst dat de minister alvast zijn kijk geeft op respect voor pluralisme en hoogste standaarden van neutraliteit, onpartijdigheid, onafhankelijkheid en autonomie. Hij bevestigt dat de VRT als grootste cultuurinstelling van Vlaanderen een belangrijke bijdrage levert aan de Vlaamse identiteit, zoals trouwens ook al in de huidige beheersovereenkomst staat. Die heeft het immers over haar essentiële bijdrage tot de verdere ontwikkeling van de identiteit en diversiteit van de Vlaamse cultuur, een democratische en verdraagzame samenleving en een onafhankelijke, objectieve en pluralistische opinievorming. "De VRT investeert in lokale content die de Vlaamse identiteit en diversiteit weerspiegelt", citeert Karin Brouwers.

Het lid gaat in op de zogenaamde beperkingen die deze regering aan de VRT zou opleggen. Dat de VRT niet meer mag opbieden voor schermgezichten, vindt CEO Paul Lembrechts bijvoorbeeld geen probleem, aangezien hij in een VRM-symposium zelf aangaf dat de VRT dat nu al niet meer doet. Daar bleek ook grote bereidheid van zowel VTM als VRT tot afspraken over het aankopen van sportrechten, opdat het free-to-air-sportaanbod voor de Vlaming zo groot mogelijk kan blijven. Het regeerakkoord herhaalt gewoon wat in de huidige beheersovereenkomst staat, namelijk dat de VRT niet marktverstoring mag werken bij het verwerven van rechten van sportuitzendingen op open net waarvoor Vlaamse commerciële zenders hun interesse laten blijken. Terecht zegt minister Benjamin Dalle in zijn beleidsnota dat de VRT de Europese concurrentieregels moet naleven omdat het soms marktverstoring zou kunnen zijn als ze geen bod doet.

De Vlaamse mediabedrijven kunnen voortaan een beroep doen op economische innovatiesteun. Daarvoor heeft Karin Brouwers in de vorige zittingsperiode menig vergeefs pleidooi gehouden bij de toenmalige ministers Gatz en Muyters. Haar fractie vertrouwt erop dat de huidige ministers Dalle en Crevits in overleg met de mediasector een ambitieus en coherent innovatiebeleid uittekenen.

Ook de belofte om echt werk te maken van een crossmediaal meetsysteem komt tegemoet aan een uitdrukkelijke vraag van meerdere mediaspelers. Een dergelijk meetinstrument is immers niet enkel nodig voor de regionale tv-zenders. Het

meten van onlinemediagebruik maakt dat het verrekenend kan worden in de reclametarieven, wat helpt om het hele Vlaamse media-ecosysteem in stand te houden. Zelfs de lokale radio's hebben online een groter bereik dan via FM.

Dat de minister trouwens ijvert om MUX 10 open te stellen voor lokale radiozenders die willen uitzenden op DAB+, kan CD&V ten zeerste appreciëren. Het is nu uitkijken naar concrete voorbereidende stappen. Een daarvan is dat de lokale zenders meer worden betrokken in de stuurgroep Digitale Radio Vlaanderen.

CD&V begrijpt dat de tijd te kort was om aan alle deelsectoren in de beleidsnota aandacht te besteden, dus heeft de fractie enkele suggesties. Volgens sommigen hebben de commerciële mediabedrijven de pen vastgehouden van het regeerakkoord. De spreker doet die bewering af als klinkklare onzin. Wel heeft Benjamin Dalle terecht benadrukt dat hij niet minister van VRT is maar minister van – alle – Media. Toch zoomt de beleidsnota voornamelijk in op de rol van de publieke omroep en van de regionale omroepen. Karin Brouwers hoopt dat de minister later nog beleidslijnen zal ontwikkelen over de belangrijke rol van de private mediabedrijven in het ecosysteem en de noodzaak om ook hun slagkracht te behouden.

De minister vindt dat het doorspoelen van reclame de investeringen in Vlaamse producties 'enigszins' hypothekeert. Het gaat toch wel om een heel groot probleem, merkt het commissielid op. Ze herinnert eraan dat de private omroepen, waarvan sommigen ook dagelijkse nieuwsuitzendingen hebben, een belangrijke motor voor de Vlaamse audiovisuele sector zijn, zowel voor de onafhankelijke productiesector als voor de VRT, omdat ze elkaar aanvullen naar kwalitatief programma-aanbod. Dit blijkt trouwens ook uit de cijfers in de Econopolisstudies.

Ook op de uitdagingen van de digitale omwenteling voor uitgevers van kranten en magazines gaat de beleidsnota niet in. Nochtans zijn die aanzienlijk. Ook zij leveren zware inspanningen om de kwaliteitsvolle journalistiek op peil te houden, terwijl de mediaconsumptie drastisch verandert en hun businessmodel helemaal op zijn kop staat door de hegemonie van de grote internationale spelers Google, Facebook, Apple en Amazon, die hun advertentie-inkomsten afkomen.

Het commissielid vraagt de minister om met het oog op een nieuw beleid ter zake, samen met sector te zoeken naar de meest adequate steun aan de pers, opdat die haar belangrijke rol kan blijven spelen. Ook CD&V opperde in de vorige regeerperiode geregeld het voorstel om een Vlaams stimuleringsfonds voor de journalistiek op te richten.

Op het einde van de vorige legislatuur werd het sociaal charter voor de mediasector afgesloten. Zal minister Benjamin Dalle de belofte nakomen van zijn voorganger Gatz om de uitvoering jaarlijks op te volgen?

Andere belangrijke aspecten als het mediaconcentratierapport, de sterkere rol van de VRM, de omzetting van de EU-richtlijnen en de bijhorende aanpassing van het Mediadecreet zullen zeker nog uitgebreid aan bod komen in de commissie. De nieuwe beheersovereenkomst met de VRT zal de commissie de kans bieden om het over de toekomst van de Vlaamse mediasector te hebben en de rol van de openbare omroep. Ook het actieplan Gaming en de uitvoering van het Radiodecreet zal het Vlaams Parlement van nabij volgen. De CD&V-fractie heeft er alvast alle vertrouwen in dat de minister in overleg met de mediasector de juiste keuzes zal maken ten bate van boeiende en sterke Vlaamse media.

Na de beleidsnota becommentarieert Karin Brouwers de begroting 2020. Haar fractie is tevreden over de budgetverhoging van bijna 0,5 miljoen euro voor het Mediafonds en het Gamefonds van het VAF. Om de concurrentiepositie van de mediabedrijven te vrijwaren, moet er blijvend geïnvesteerd worden in kwalitatieve

content. Ook de keuze van de minister om het Fonds Pascal Decroos, het Kenniscentrum Mediawijsheid en Nieuws in de Klas vrij te stellen van de generieke besparingsmaatregel van 6 procent, vindt CD&V terecht en positief.

Uiteraard zijn er daarnaast ook besparingen. Critici hebben het over een afschaffing van subsidies voor het VJF. Daarvoor kan het commissielid begrip opbrengen, al heeft de waarheid ook haar rechten. Het fonds heeft slechts één keer 500.000 euro subsidies uitgedeeld, aan elf projecten. Minister Sven Gatz had in 2019 en 2020 slechts 100.000 euro voor werkmiddelen uitgetrokken, en dus geen geld voor nieuwe projectsubsidies. In een eenparig aangenomen resolutie vroeg het vorige Vlaams Parlement om de impact van deze projectsubsidies te onderzoeken en zo nodig bij te sturen (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1599/5). In dezelfde resolutie stond de vraag om het opleidingsaanbod voor journalisten binnen Mediacademie te evalueren.

De schrapping van de subsidies voor VJF en Mediacademie brengen dit debat in een stroomversnelling. Hoe staat het met de evaluatie van de projectsubsidies? Sommige projecten zouden vroegtijdig stopgezet zijn. Over sommige andere blijft het bijzonder stil. Karin Brouwers vraagt een grondig onderzoek.

Voorts peilt het lid naar het resultaat van de evaluatie van het opleidingsaanbod van de Mediacademie. Is daarbij aandacht besteed aan de situatie van de freelancers bij kleine redacties van de middenveldpers, bijvoorbeeld Visie en de publicaties van Natuurpunt en Gezinsbond?

Kan minister Dalle toelichting geven bij de samenwerkingsovereenkomst die minister Sven Gatz blijkbaar heeft afgesloten met het VJF voor de periode 2020-2023? Plots dook die op Twitter op. Is die nog van toepassing en heeft ze problematische gevolgen?

Zal de minister samen met de sector bekijken hoe de steun aan de pers op een meer gestroomlijnde manier kan georganiseerd worden om kwalitatieve journalistiek op een duurzame manier te ondersteunen? Het Nederlands Stimuleringsfonds kan daarbij een goede inspiratiebron zijn. Het deelt immers geen subsidies uit maar zet in op kennisdeling, coaching en samenwerking met journalistenopleidingen en grote mediabedrijven. Karin Brouwers situeert de kennis bij de hogescholen en de grote innovatieve kracht bij de mediabedrijven, en vooral bij de VRT. Het beleid moet zorgen dat ze die expertise met de kleinere mediaspelers delen.

Over de besparingen bij de VRT is al heel wat inkt gevloeid, wat Karin Brouwers aan het oude BRT-programma 'Ieder zijn waarheid' herinnert. De VRT moet nogtans minder besparen dan de generieke 6 procent van alle andere gesubsidieerde sectoren en kan bovendien terug een beroep doen op economische innovatiesteun. CD&V roept de organisatie dan ook op om sterke projectdossiers in te dienen.

Uiteraard heeft de spreker begrip voor de onrust bij VRT-personeel en -directie over de impact van de nieuwe besparingen op de werking van de openbare omroep. De VRT heeft de voorbije jaren al bijzondere inspanningen geleverd. De organisatie attendeert op de cumulatieve effecten van allerlei besparingen. Karin Brouwers erkent dat dit een zware dobber is. Voor het laatste jaar van de huidige beheersovereenkomst gaat het over een verlaging van de dotatie met 2,4 miljoen euro. In de nieuwe beheersovereenkomst moet de Vlaamse overheid duidelijke afspraken maken over haar verwachtingen en over een duurzame en adequate financiering, zowel de dotatie als de eigen inkomsten. CD&V kijkt uit naar dat debat.

5. Katia Segers

Ook *Katia Segers* wijst op de snelle evoluties in de mediasector, een voortdurende bron van creatie, innovatie en verandering, met een grote impact op het leven van mensen. Dat maakt het beleidsdomein complex maar uiterst interessant. Opdat Vlaanderen niet achterop hinkt bij de mondiale ontwikkelingen, moeten beleidsmakers bij de les zijn en anticiperen. Daarvan is minister Dalle zich terdege bewust, zo blijkt uit de inleiding van zijn beleidsnota, waarin de minister oproept om vandaag keuzes te maken die de internationale concurrentiepositie verstevigen.

Helaas stoken zijn principiële keuzes niet met wat sp.a nodig acht om de Vlaamse burger een toegankelijk, betaalbaar, kwaliteitsvol en pluriform media-aanbod te garanderen. De fractie gaat niet mee met de besparingslogica van de Vlaamse Regering, en al zeker niet voor de mediasector, die recent al zwaar heeft moeten inboeten. De besparingen op media in het algemeen en de VRT in het bijzonder waren afgelopen regeerperiode significant hoger dan die op andere sectoren. Nogtans brengt uitgerekend de VRT de Vlaamse overheid een aardige duit op. Het fameuze excedent op commerciële communicatie bedroeg in de afgelopen regeerperiode liefst 16 miljoen euro en is gestort in de algemene middelen van een Vlaamse overheid die er nooit iets mee heeft aangevangen. Als nieuwe minister van Media had Benjamin Dalle ervoor moeten ijveren dat deze middelen, of toch een aanzienlijk deel ervan, naar het mediabeleid terugvloeien.

Internationaal onderzoek toont aan wat iedereen eigenlijk al weet: een sterke openbare omroep garandeert een sterk medialandschap en een sterkere democratie. In die landen zijn mensen ook meer tevreden over het algemene media-aanbod en werkt de democratie beter. Een ander onderzoek van de EBU klasseert de VRT bij de beste omroepen, met de sterkste prijs-kwaliteitsverhouding.

Het is algemeen aanvaard dat de VRT haar rol als aanjager van het medialandschap gespeeld heeft. Ook de commerciële omroepen hebben daardoor de afgelopen jaren volop werk moeten maken van kwaliteitsvolle fictie van eigen bodem, nieuws en duiding. De besparingen en de voornemens voor de nieuwe beheersovereenkomst doen Katia Segers twifelen dat de VRT die marktversterkende rol zal kunnen blijven spelen. Klassiek toont de VRT een bijzondere weerbaarheid en vastberadenheid om het beste van zichzelf te geven, maar de vraag is hoe ver ze die nog kan rekken.

De vorige Vlaamse Regering legde de openbare omroep voor de looptijd van de beheersovereenkomst 2015-2020 liefst 29,5 miljoen euro besparingen op. De regering toonde zich niet eens een loyale partner want, in tegenstelling tot wat in de beheersovereenkomst staat, heeft ze de werkmiddelen niet aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex. Hoewel minister Dalle dit afdoet als een beslissing van de vorige regering, is het zijn weloverwogen keuze om de niet-indexering voort te zetten en de lat zelfs nog hoger te leggen. Voor de komende vijf jaar krijgt de openbare omroep 36 miljoen euro aan besparingen opgelegd. Die zou zich dan gelukkig moeten prijzen omdat hij een uitzondering vormt op de generieke 6 procent besparing op subsidies.

Het vertekende, maar hardnekkige en met opzet gecultiveerde beeld van een belastingsverslindende monoliet duikt zo opnieuw op. Zowel het regeerakkoord als de beleidsnota Media alluderen daarbovenop nog op een beperking van de eigen inkomsten door lagere reclameplafonds. Wat zijn op dat vlak de intenties van de minister?

Op zich is er niets verkeerd met ambitieuze eisen ten aanzien van een openbare omroep. De VRT heeft een voorbeeldrol op vele vlakken, onder meer informatie, hrm en diversiteit. Ze hoort zich te onderscheiden met aandacht voor cultuur,

educatie, kwaliteitsvolle ontspanning, kleinere sporten enzovoort. De openbare omroep moet het voortouw nemen op het vlak van innovatie, maar tegelijkertijd een katalysator zijn voor het bredere mediaveld, en een versterkende rol spelen in zeer uiteenlopende samenwerkingsverbanden.

Tegenover dit bijzonder ambitieuze takenpakket moet dan wel een correct financieel kader staan, vindt Katia Segers. De openbare omroep maakt op al die vlakken het verschil, maar geeft ook al jaren het signaal dat de middelen ontoereikend worden.

Daarvan riskeren naast de VRT zelf ook de Vlaamse kijkers, luisteraars en lezers de dupe te worden. Ook de bredere mediasector, in het bijzonder de audiovisuele productiesector, zal lijden onder het feit dat de openbare omroep minder extern zal investeren in nieuw aanbod en nog meer herhalingen zal programmeren, ook in primetime. VRT-talent zal andere horizonten opzoeken en het personeel komt steeds meer onder druk te staan. Longreads, duiding en opiniestukken zullen voortaan online enkel nog beschikbaar zijn voor wie zich een online krantenabonnement kan permitteren, terwijl een intrinsiek onderdeel van de VRT-informatieopdracht toch inhoudt dat ze elke Vlaming bereikt. Wellicht wordt VRT NU zelfs gekortwiek in de hoop dat aldus een Vlaamse Netflix enigszins levensvatbaar wordt. Die opmerkelijke uitspraak was op het al vermelde VRM-symposium te horen.

Bij een Vlaamse Netflix horen nogal wat kanttekeningen. Katia Segers citeert uit de beleidsnota van minister Dalle: "In de Vlaamse mediasector wordt gewerkt aan een betalend niet-lineair aanbod met focus op Vlaamse content. Aangezien de VRT de grootste catalogus heeft inzake Vlaamse kwaliteitsvolle fictieproducties vragen we aan de VRT om vanuit een rendabel businessplan in dit project mee te stappen. Er wordt een maximale inspanning gedaan om alle landelijke mediaspelers te betrekken bij dit project.". Nochtans is het medialandschap sinds de studie van Econopolis danig veranderd. Naast Netflix, Amazon Prime en enkele kleine spelers is er nu ook Apple+ bijgekomen en binnenkort Disney. In andere landen is het overweldigende succes van laatstgenoemde al gebleken.

De Vlaamse Netflix wordt dus de vijfde speler op de markt. De lancering van Apple+ mag alvast een waarschuwing zijn: zonder voldoende nieuwe content én een uitgebreide back catalogue overtuig je zelfs de meest doorwinterde kijker niet om nog eens in de buidel te tasten voor een extra abonnement. Om die reden is voor een Vlaamse versie de content van de VRT cruciaal, maar om het project werkelijk een realistische kans te geven, zijn bijkomende maatregelen wenselijk. Kris Vervaet, CEO van DPG Media, gaf toe dat voor een dergelijk doel:

- adskipping onmogelijk moet worden gemaakt;
- de financiering voor media-innovatie, zoals van MediaInvest, afgeleid moet worden naar die Vlaamse Netflix;
- onbeperkt gratis bingewatchen via VRT NU moet ontmoedigd worden.

Is de minister bereid om op die verzuchtingen in te gaan? Commerciële omroepen beschikken nu al over de mogelijkheid om het doorspoelen van reclame bij uitgesteld kijken op hun kanalen onmogelijk te maken. Sp.a zal zich blijven verzetten tegen de decretale verankering daarvan. Hetzelfde geldt voor enige inperking op de functies van VRT NU.

Volgens sp.a zijn er alternatieve pistes om de productie van Vlaamse audiovisuele content en een leefbaar medialandschap te blijven verzekeren, met name via een structurele versterking van het Mediafonds, conform de aanbevelingen van de eerste Econopolisstudie. Zoals de minister ook zegt in zijn beleidsnota: van elk miljoen reclame-inkomsten besteden commerciële omroepen minstens de helft aan aankoop, waarvan ongeveer twee derde in Vlaamse audiovisuele producties.

Ongeveer 355.000 euro is dus de impact van de terugvloeiende reclame-inkomsten op het investeringsvermogen van de commerciële omroepen in Vlaamse audiovisuele content. In de lijn met de evolutie van het uitgestelde kijken moet het toch vrij eenvoudig zijn om de financiering van het Mediafonds bij te stellen, al dan niet met een verdeelmechanisme waardoor het geld naar de betrokken omroepen terugvloeit. Dan hoeft men niet te raken aan het kijkcomfort of de portemonnee van de Vlaamse kijker.

Volgens de Econopolisstudie en met het oog op de noden van de audiovisuele sector, moet het Mediafonds idealiter over 12,4 miljoen euro aan creatiesteun en een totaalbudget van 13,6 miljoen euro beschikken. Dat zou een zeer slimme investering zijn, want de VAF-steun kent – afhankelijk van de sector – een multiplicatoreffect van 2,4 tot 6,6 en zorgt zo voor meer en betere audiovisuele producties, voor een economische en culturele meerwaarde en zelfs voor een sterkere Vlaamse identiteit.

Katia Segers heeft voor de commissiebespreking haar begrotingstechnische vragen al aan minister Dalle laten bezorgen. Een vraag behelst een splitsing van de VAF-begroting waaruit de respectieve subsidies voor Mediafonds en Gamefonds voor 2019 en 2020 duidelijk worden. Maar ook zonder die informatie is het al overduidelijk dat dit ideale scenario nog heel ver weg blijft. De versterking van het VAF voor 2020, waarop de minister prat gaat, volstaat niet eens om de generieke besparing op subsidies en de niet-indexatie van de werkingskosten te compenseren. Integendeel, er is nog een netto verlies van 88.000 euro.

Dat de minister zegt het VAF meer slagkracht te willen geven, beschouwt Katia Segers dan ook als een engagement om dit budget de komende jaren op te trekken, met de optimale scenario's van Econopolis als leidraad. Of wil de minister vooral de stimuleringsverplichting voor distributeurs herzien? Denkt hij aan een bijdrage op basis van hun omzet?

De minister besteedt terecht aandacht aan de stroom aan fake news en desinformatie, die het democratische model ondermijnt. Louter inzetten op mediawijsheid zal die uitdaging echter niet counteren. Het Kenniscentrum Mediawijsheid verzet bergen werk met beperkte middelen. Maar het beleid vertoont de neiging om steeds meer in het mandje van dat centrum te leggen. Minstens even belangrijk is echter de garantie op een betaalbare, pluriforme berichtgeving en een versterking van de onderzoeksjournalistiek. In dat opzicht vindt Katia Segers de stopzetting van het VJF, het verbod op longreads op de VRT-websites en de drooglegging van de subsidies voor innovatieve journalistieke projecten, betreurenswaardig en onbegrijpelijk.

Op 14 november ging minister Dalle tekeer tegen zogenaamd fake news over de VJF-subsidies. Intussen moet ook hij echter de samenwerkingsovereenkomst met het VJF onder ogen hebben gehad, met daarin het engagement op dat vlak. In de begrotingen van de vorige regeerperiode stond bovendien de subsidielijn voor innovatieve journalistiek, die nu is verdwenen.

Op een schriftelijke vraag van Katia Segers heeft minister Dalle kort geantwoord dat hij geen weet had van een door minister Sven Gatz aangekondigde onderzoeksoopdracht over het stroomlijnen en afstemmen van de initiatieven voor innovatieve journalistiek (*Schriftelijke vragen* Vl.Parl. 2019-20, nr. 1 aan minister Benjamin Dalle). Ofwel is die studie dus niet uitgevoerd, ofwel is ze niet aan de minister bezorgd. Katia Segers begrijpt echter niet hoe een minister zonder degelijke analyse toch kan beslissen om het VJF te schrappen. Voor zijn bewering over versnippering ontbreekt daarmee elke fundering, wat er een platte besparingsoperatie van maakt, haaks op het voornemen om fake news aan te pakken en de noden van de journalistieke sector te lenigen. Nochtans zou met dergelijke

investeringen – hooguit peanuts in de Vlaamse begroting – veel waardevol werk verzet kunnen worden in strijd tegen fake news. In dat opzicht is ook de beslissing om de longreads van de VRT te schrappen, onbegrijpelijk.

Er zijn meer middelen en een structureel beleid nodig om het hoofd te bieden aan de desinformatie die welig tiert op de sociale media, een steeds belangrijkere informatiebron. De minister gaat er in zijn nota zelf van uit dat van nieuws achter een betaalmuur meestal alleen de titels worden gelezen, waardoor de aangeboden informatie niet volledig tot zijn recht komt. Precies daarom is de beschikbaarheid van dieptebijdragen op een open medium zo belangrijk voor de lezer die niet geneigd is om een abonnement te betalen of het zich gewoon niet kan veroorloven.

De besparing op VVJ van 20 procent is een pak meer dan de generieke besparing van 6 procent. Vanwaar die keuze?

Hoewel ook sp.a voorstander is van een stroomlijning van de opleidingen, heeft Katia Segers geen begrip voor de afschaffing van Mediacademie. Daarmee gooit de minister het kind met het badwater weg. Van wie wordt verwacht dat hij dit gat in de opleidingen zal dichten? Allicht wederom de VRT, en opnieuw zonder extra middelen.

Als de minister de strijd tegen fake news dan toch zo belangrijk vindt, kan hij best inspiratie putten uit het gezamenlijke voorstel van de faculteiten communicatiewetenschappen van de verschillende universiteiten, getrokken door Peter Van Aelst. Het voorstel behelst de oprichting van een expertisecentrum nieuws en desinformatie. Ook dat zou een verdwijning van het VJF echter niet rechtvaardigen. Katia Segers vindt ze allebei nodig.

Het crossmediale meetsysteem is een urgente nood van de VRT, de commerciële omroepen en de regionale zenders. Voert de minister daarover al gesprekken met de VRT en de regionale omroepen? Het CIM-meetsysteem is niet meer accuraat omdat het online mediaconsumptie niet in rekening brengt. Minister Dalle kan hierover best samenwerken met Hilde Crevits in haar rol van minister van Innovatie. Het kan een prachtig media-innovatieproject opleveren.

In de beleidsnota staat niets over de Kijkwijzer, sinds de zesde staatshervorming de opvolger van de verouderde federale filmkeuring. Zal minister Dalle dit systeem uitbreiden met televisie, niet-lineaire diensten en dvd?

Uit de begroting kan Katia Segers niet afleiden of de federale overheid de laatste 5G-veilingopbrengsten al heeft doorgestort.

De Vlaamse Regering wil meer samenwerken met Nederland. Hoe zal de minister BVN evalueren? Welke maatstaven staan voorop? Is het niet mogelijk BVN samen te voegen met de Vlaamse Netflix?

Tot slot komt het commissielid tot haar begrotingstechnische vragen.

Van het begrotingsartikel over de landelijke initiatieven vraagt ze een detail van de subsidies voor 2019 en 2020 voor respectievelijk:

- het Kenniscentrum Mediawijsheid;
- het leesbevorderingsproject Nieuws in de Klas;
- de steunmaatregelen van de toegankelijkheidsinitiatieven voor televisieprogramma's;
- het Fonds Pascal Decroos;
- de innovatieve journalistieke projecten.

Voor de investeringen in de regionale media vraagt Katia Segers een overzicht van de verschillende subsidies – in zowel 2019 als 2020 – voor de respectievelijke regionale televisieomroepen en NORTV.

Zijn de subsidies voor de intermediaire organisaties alleen bedoeld voor de VVJ? Zo neen vraagt ze een opsplitsing van het artikel per subsidielijijn.

Zoals gezegd vraagt ze ook het onderscheid in de VAF-subsidies voor 2019 en 2020 tussen Gamefonds- en Mediafondsmiddelen.

Onder de doelstelling 'Mediaprojecten stimuleren op landelijk niveau' staat er een vermindering met 85.000 euro. Is dat louter de stopzetting van de subsidies aan Mediacademie? Zo neen, hoe groot is die bijstelling per onderdeel? Op welk bedrag is de generieke besparing van 6 procent ten belope van 61.000 euro gebaseerd?

Is het totaal van min 166.000 euro in de tabel 'inhoudelijke toelichting kredietevoluties' wel correct?

Waarvoor zullen de bijkomende projectsubsidies in functie van de uitrol van DAB dienen? Hoeveel is daarvan vandaag al uitgegeven?

Welk aandeel van de post 'Bilaterale interregionale samenwerking versterken' is bestemd voor de bijdrage aan het Europees Audiovisueel Observatorium en welk aandeel gaat naar de stichting BVN?

Wat de beleidsveldoverschrijdende maatregelen betreft, wil het lid graag de opsplitsing voor 2019 en 2020 van de post 'Intermediaire organisaties' in de budgetten van Demos en Publiq.

6. **Stephanie D'Hose**

Hoewel minister Dalle niet veel tijd had, maakt hij goede keuzes en poneert hij duidelijke lijnen, leidt *Stephanie D'Hose* haar betoog in. De minister wil het Media-decreet grondig opkuisen en aligneren op de behoeften van het Vlaamse mediaveld, de strijd tegen fake news voortzetten en de mediawijdsheid bevorderen.

De meest in het oog springende wijzigingen situeren zich in het journalistieke veld. Open Vld steunt de minister in zijn voornemen om klaarheid te scheppen in de journalistieke fondsen, organisaties en middelen. Een duidelijke taakstelling en werkverdeling is noodzakelijk, maar mag op termijn niet leiden tot een verarming van de kwaliteit. In de strijd tegen fake news en voor mediawijdsheid is journalistiek een fundamenteel onderdeel. De minister moet er oog voor hebben dat journalistiek een instrument is om de samenleving te versterken. De plannen voor een elektronisch nieuwsarchief zijn mooi, maar investeringen in nieuws en journalistiek mogen niet beperkt blijven tot een archief en moeten ook toekomstgericht zijn.

Fake news moet op drie fronten bekampt worden: productie, distributie en receptie. De aandacht is nogal vaak verengd tot dat laatste aspect. Evenmin mag fake news een eenzame strijd zijn voor een minister van Media maar moet de hele Vlaamse Regering er oog voor hebben.

Overheidsingrijpen in de productie komt neer op censuur en is dus zelden een goed idee. Federaal minister van Digitalisering Alexander De Croo heeft daar vorige regeerperiode al uitgebreid onderzoek naar verricht. Het panel kwam tot de conclusie dat op dat niveau best niet veel wordt ingegrepen, maar dat het beter is kwaliteitsvolle journalistiek te steunen.

Op het vlak van distributie is het allicht zinvol contacten te leggen met grote spelers als Facebook en Google, hoewel het geen goed idee is om hen te laten beslissen wat toegelaten is en wat niet. Nochtans beginnen ze zich bewust te worden van het nut van factchecking. Gezien de overload aan fake news is dat natuurlijk ook voor hen moeilijk. Misschien kan Vlaanderen hen ondersteunen met wetenschappelijke initiatieven.

Een overheidsingrijpen heeft de beste slaagkansen op het vlak van de receptie. Zo is er een goede bullshitdetector nodig. Stephanie D'Hose pleit voor een gezamenlijke beleidsdomeinoverschrijdende aanpak van de ministers van Media, Cultuur, Onderwijs, Wetenschap en Innovatie. Het lid suggereert bijvoorbeeld de invoering van een vak historische kritiek in het secundair onderwijs om jongeren mediawijsheid, maar ook een kritische kijk op bronnen en argumenten, bij te brengen. Daarnaast zou onderricht in nieuwswijsheid inzicht bijbrengen in hoe nieuws geproduceerd wordt en hoe algoritmes ervoor zorgen dat bepaalde berichten steeds terugkeren op bijvoorbeeld Facebook- en Googlepagina's.

Het is veelbelovend dat minister Benjamin Dalle zich minister van Media noemt en niet alleen van de VRT, die slechts een speler is in het bredere mediaveld. De openbare omroep is belangrijk, maar lang niet de enige sectorspeler die aandacht of middelen nodig heeft. Voor Open Vld moeten overheidsmiddelen voor het mediaveld een sterkere samenleving bewerkstelligen, bijvoorbeeld via mediawijsheid, journalistiek, steun van het VAF aan Vlaamse producties en het moderniseren van de mediasector. Uiteraard kan dit ook via ondersteuning van de openbare omroep voor zijn kerntaken, en dat zijn nog steeds informatie en duiding, cultuur en educatie.

De nieuwe beheersovereenkomst met de VRT zal de komende maanden veel aandacht vragen. Een duidelijk werkkader voor de VRT is belangrijk. Alleszins zal Open Vld niet de fractie zijn die de openbare omroep elke week op de vingers tikt of ter verantwoording roept voor zaken die onder zijn eigen autonomie vallen. Het betoog van Klaas Sloomans ging daarentegen wel voor 90 procent over de inhoud van VRT-programma's. De positie van Vlaams Belang over politici in entertainmentprogramma's is trouwens ambigu: in 2016 diende de partijvoorzitter nog een voorstel van resolutie in om politici daaruit te weren, maar vandaag wil Klaas Sloomans dat alle politici daar een plaats krijgen. Open Vld pleit in eerste instantie voor duidelijke afspraken met de VRT over de spelregels, die vervolgens moeten worden nageleefd.

Regionale informatie en nieuwsmedia die dicht bij het dagelijkse leven en de regionale situatie staan, hebben ontegensprekelijk een plaats in het medialandschap. De huidige regionale televisieomroepen doen wat ze kunnen, maar de voorbije legislatuur leert dat er naast enkele voorbeeldige studenten ook omroepen zijn die het moeilijk hebben. Het verlengen van de samenwerkingsovereenkomsten moet voor Open Vld gepaard gaan met een grondige oefening om de regionale zenders tot nieuwsmedia te laten uitgroeien die ook digitaal sterk staan. De beleidsnota verwijst naar het dalende kijkgedrag bij jongeren, en dus zou een vasthouden aan de klassieke tv-zenderformule op middellange termijn de doodsteek betekenen voor regionale televisieomroepen.

Tot slot polst Stephanie D'Hose of de minister al meer zicht heeft op de volgende stappen in het dossier van het nieuwe gebouw van de VRT. Welke kosten zijn in dat verband al gemaakt?

7. Marius Meremans

Marius Meremans juicht namens N-VA de extra middelen voor het VAF toe. Ook minister-president Jan Jambon heeft investeringen in het fonds aangekondigd. Hoe zijn de financiële inspanningen verdeeld en wat is hun timing?

De Vlaams-Nederlandse audiovisuele samenwerking is een succes. Overweegt minister Dalle een meer structurele samenwerking, waarin het VAF een rol kan spelen? Op welke manier zal hij die vormgeven?

Een samenwerking tussen WAT WAT en de VRT zou iedereen een goede zaak vinden. Hoe ziet de minister die concreet? Hoe zou hij die vormgeven? Zal dat een opdracht worden in de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT?

De VRT moet de maatstaf zijn in alles. Net daarom is de hoogste graad van neutraliteit een wezenlijk kenmerk. Het zou een heel negatieve evolutie zijn als de bevolking haar geloof in de openbare omroep verliest wegens een indruk van gekleurde of incorrecte berichtgeving. Dan zou die belangrijke maatstaf wegvallen.

Over het taalbeleid van de omroep heeft Marius Meremans een genuanceerd standpunt, maar zelfs personeel van VRT contacteert hem om te zeggen dat het een aandachtspunt is.

Het recent verschenen rapport over de mediaconcentratie bevestigt de maatschappelijke waarde van Vlaamse onlinenieuwsmedia. Maar in de beleidsnota staat niets over dergelijke recente nieuwsinitiatieven. Bepaalde innoverende nieuwsmedia bestaan uitsluitend op het internet, zonder enige link met andere mediaproducten. Wil de minister ze steunen?

De spreker vindt wel dat de financiële stromen in dat geval transparant moeten zijn. Te vermijden is dat een dergelijk medium twee keer langs de kassa passeert, bijvoorbeeld als nieuwsmedium en tegelijk als organisatie voor sociaal-cultureel werk.

Tot slot noemt Marius Meremans zich een voorstander van religieuze uitzendingen op televisie. Hij vindt het belangrijk dat rituelen van alle soorten erkende erediensten geduid worden.

8. Antwoorden van minister Dalle

Minister *Benjamin Dalle* gaat eerst in op de vele vragen over de VRT. Ten eerste had men het in dat verband over belangrijke kwesties als diversiteit en neutraliteit. Marius Meremans wees terecht op het belang van de geloofwaardigheid van de openbare omroep, opdat de Vlamingen er vertrouwen in hebben. Recent onderzoek bevestigt dat de meeste Vlamingen inderdaad dat vertrouwen in de VRT hebben. Maar in tijden van populisme en polarisering worden alle klassieke instellingen bedreigd, stelt de minister, die daarbij denkt aan de democratie zelf, de rechtspraak, de mensenrechten, de scheiding der machten en de journalistiek. Vandaar dat het voor de openbare omroep zo belangrijk is om die geloofwaardigheid te versterken en de hoogste standaarden van neutraliteit na te leven, zoals ook in het regeerakkoord staat.

Die neutraliteit is al vaak in debatten ter sprake gekomen en in overleg met het Vlaams Parlement gedefinieerd. Sinds enkele weken gebeurt die definiëring op basis van drie belangrijke principes: onafhankelijkheid, onpartijdigheid en redactionele autonomie.

Diversiteit en pluralisme zijn kernbegrippen. Alle politieke standpunten moeten proportioneel aan bod komen. Ook als experts worden gehoord, moeten de verschillende meningen goed vertegenwoordigd zijn.

Minister Dalle onderscheidt drie niveaus van verantwoordelijkheid. Ten eerste zijn de journalisten zelf en hun nieuwsredacties verantwoordelijk voor onafhankelijke journalistiek. Ongeacht of het een krantenredactie, een privéomroep of de openbare omroep betreft, is dit de kern van de journalistieke onafhankelijkheid. Vlaanderen beschikt nu – en in de toekomst ongetwijfeld ook nog – over sterke journalisten. Zij zijn samen met hun nieuws- en hoofdredacties verantwoordelijk voor een goede en onafhankelijke berichtgeving, met ruimte voor verschillende nuances.

Ten tweede beschikt elke krant of nieuwsredactie over een vorm van interne controle. Bij de openbare omroep gaat het in het bijzonder om de ombudsman. Deze is beschikbaar voor klachten, behandelt ze ernstig, beantwoordt ze en formuleert aanbevelingen voor de redacties om de gesignaleerde problemen te vermijden.

Ten derde is er de externe controle op diversiteit, neutraliteit, onafhankelijkheid en redactionele autonomie. Van die controle geeft de minister in zijn beleidsnota duidelijk aan dat hij ze als een kerntaak van de VRM ziet. Hij citeert uit pagina 25 van de beleidsnota: “De VRM moet jaarlijks aan de Vlaamse Regering rapporteren over de naleving door de publieke omroep van de performantiemaatstaven die in de beheersovereenkomst tussen de overheid en de VRT zijn opgenomen. De VRM moet hierbij inzetten op een sterkere autonome analyse en externe expertise. Dit is in het bijzonder van belang in het kader van de kwaliteitscontrole op de publieke omroep.”.

Die bepaling geldt ook voor de idee van diversiteit en neutraliteit, duidt minister Dalle, die toevoegt dat hij de bestaande rol van de VRM zal versterken en zal nagaan of ook enige externe expertise daarbij van nut kan zijn.

De rol van de politiek daarin moet, zoals de minister al enkele keren heeft herhaald, worden verhelderd en scherp gesteld. De mening van een minister van Media over programmatie, standpunten, berichten en redactionele keuzes beschouwt hij als irrelevant, aangezien de VRT weliswaar een openbare omroep is, maar geen staatszender. Klaas Sloomans wekt de indruk dat de minister in de redactionele keuzes van de openbare omroep zou moeten interveniëren, maar dat lijkt Benjamin Dalle veeleer een praktijk van de Sovjetunie dan van een democratische rechtsstaat.

De heer Sloomans claimt voorts dat het Vlaams Belang alle klachten bij de VRM zou winnen. Een snel, wellicht niet-exhaustief nazicht, leert de minister dat het Vlaams Belang twee hem bekende klachten heeft verloren:

- in 2013 de zaak-Wienen en Van Dijck tegen VRT, over de berichtgeving over de hervorming van het secundair onderwijs;
- in 2016 de zaak-Verreycken tegen Mediaaan, over de politiek-ideologische positionering van de audiovisuele media.

Met andere woorden is die claim een leugen, waarmee Klaas Sloomans niet naar de commissie hoeft te komen.

Vervolgens gaat minister Dalle in op wat de Vlaamse identiteit betekent voor de openbare omroep. Zoals ook Karin Brouwers al aangaf, is de VRT een van de belangrijkste instellingen die zich daarmee bezighoudt. Of het nu om goede duiding, cultuurprogramma's of Vlaamse en internationale sportevenementen gaat, de nadruk ligt steeds op wat ons verbindt als Vlaming. Dat betreft niet enkel de Vlaamse cultuur in de strikte zin van het woord, maar ook de normen en waarden die we delen, zoals bijvoorbeeld verantwoordelijkheid en solidariteit. Zo drukt De Warmste

Week van Studio Brussel heel goed uit waar de Vlaming voor staat. Vlamingen zijn verbonden en onderling solidair.

In tegenstelling tot Klaas Sloomans vindt minister Dalle het belangrijk dat alle Vlamingen zich daarin kunnen vinden:

- zij die hier geboren zijn en hun voorvaders hebben;
- zij die hier net zijn toegekomen;
- zij die hier al twee of drie generaties zijn.

Al deze mensen zijn Vlamingen en behoren tot de Vlaamse samenleving. De VRT versterkt de cohesie tussen al die Vlamingen. Precies dat is de Vlaamse identiteit, benadrukt minister Dalle.

Daarbij is het gebruik van de Nederlandse standaardtaal inderdaad een belangrijk element, hoewel ook de dialecten, die eveneens deel uitmaken van die rijke Vlaamse identiteit, er een plaats hebben.

Aan één uitspraak van Klaas Sloomans tilt Benjamin Dalle zeer zwaar. Vandaar dat de minister het commissielid verheldering vraagt. Klaas Sloomans heeft gezegd dat de diversiteit in het personeelsbeleid in de VRT een negatieve impact heeft op de programma's. De minister vraagt dat het lid heel precies definieert wat hij daarmee bedoelt, of die woorden terugneemt. Dergelijke uitspraken pikt minister Dalle immers niet.

Klaas Sloomans antwoordt dat hij op een heel concreet geval doelt. Phara de Aguirre, zelf van allochtone origine, heeft in de pers beweerd dat voor de presentatie van de Zevende Dag Ihsane Chioua Lekhli voorrang had gekregen op haar, hoewel zij over hogere kwalificaties beschikt. Als gevolg van diversiteitsquota is voorrang gegeven aan iemand met iets lagere competenties dan Phara de Aguirre. Dat heeft Klaas Sloomans ergens gelezen en is dus een objectieve vaststelling.

Minister *Benjamin Dalle* repliceert dat Klaas Sloomans heeft beweerd dat de diversiteitspolitiek in het VRT-personeelsbeleid de kwaliteit van de berichtgeving negatief beïnvloedt. Maar aangezien hij dat niet heeft kunnen aantonen, blijft de minister erbij dat een dergelijke uitspraak schandalig is.

Wat de levensbeschouwelijke uitzendingen betreft, deelt de minister de opvatting van Marius Meremans dat ze een belangrijke rol te spelen hebben. Levensbeschouwingen maken trouwens deel uit van de Vlaamse identiteit in al haar rijkdom: katholicisme, protestantisme, vrijzinnigheid en islam. De islamitische uitzendingen zijn er overigens gekomen na een klacht bij de Cultuurpactcommissie. Die commissie heeft toen eenparig beslist om de levensbeschouwelijke uitzendingen uit te breiden met uitzendingen over het islamitische geloof. Op die zitting was het Vlaams Belang afwezig.

Vragen over het budget van de VRT heeft de minister al eerder in de commissie beantwoord. Hier is een onderscheid aan de orde tussen de besparingsoefening die deze regering doorvoert en de algemene budgettaire uitdaging voor de VRT. In de voorliggende begroting voor 2020 belooft de besparing 2,4 miljoen euro. Dit schema leidt naar een totale besparing van 12 miljoen euro tegen 2024. Daarbij komt nog een deel niet-indexering, dat zal afhangen van de evolutie van de index. In de berekening van haar budgettaire uitdaging neemt de VRT nog extra elementen op, zoals compensatie voor niet-indexeringen uit het verleden en de uitdaging die de vergrijzing van het personeel meebrengt. Maar die twee zaken betreffen geen beslissingen van de huidige Vlaamse Regering en liggen niet voor in het Vlaams Parlement.

Nog voor het budget van de openbare omroep zal het reclameplafond inderdaad zijn belang hebben, en niet alleen voor de VRT zelf maar ook voor de werking van de private markt. De beleidsnota heeft het heel duidelijk over een aangepast reclameplafond. De regering zal moeten nagaan wat dat precies inhoudt en daarover in de beheersovereenkomst afspraken moeten opnemen. Het reclameplafond moet er alleszins voor zorgen dat er ook reclame-inkomsten gegarandeerd blijven voor de privéspelers. Ook de privésector speelt een cruciale rol in de productie van lokale content, en precies daarvoor zijn reclame-inkomsten noodzakelijk.

In de commissie is al regelmatig verwezen naar het interessante VRM-mediaconcentratierapport. Op 18 november hield de VRM een boeiend symposium. Het beleid heeft dit fenomeen op te volgen. Mediaconcentratie mag niet tot verschrining van het aanbod leiden. De huidige mediaconcentratie in een zo kleine markt als de Vlaamse noemt de minister niet geheel onlogisch. Dan komt het er wel op aan om het level playing field te garanderen en een rijkdom aan standpunten te behouden.

Het VRM-rapport wijst ook nog op de nood aan genoeg samenwerking tussen de Vlaamse actoren opdat ze ook op het internationale toneel sterk kunnen staan.

Verschillende commissieleden polsten naar de samenwerking met Nederland, die inderdaad een hoge prioriteit van deze Vlaamse Regering vormt. BVN, dat daarin een grote rol heeft, krijgt in 2020 een gezamenlijke evaluatie van de Vlaamse en Nederlandse mediaministers. Die evaluatie zal oog hebben voor de wijze van uitzenden, het gebruik van satellieten, het al dan niet uitbreiden met radio enzovoort. Ook het VAF kan een rol spelen om die samenwerking te versterken.

Op het VRM-symposium van 18 november 2019 heeft de gedelegeerd bestuurder van de VRT een interessant denkkader aangereikt over de Vlaamse Netflix. Dat een dergelijk initiatief een andere naam zal moeten krijgen, daarover was iedereen het alvast eens. Het denkkader betreft een mogelijke samenwerking met Nederland voor een dergelijk initiatief, wat de markt zou vergroten en het businessplan interessanter zou maken.

In verband met de opmerkingen van Stephanie D'Hose over het VRT-gebouw benadrukt de Vlaamse Regering drie elementen. Ten eerste moet er spoedig een nieuw stappenplan of project komen. Ten tweede moet dit de budgettaire afspraken met de Vlaamse Regering naleven. Ten derde gaat het om de Mediasite aan de Brusselse Reyerslaan. Met het oog op de concrete uitwerking zal de raad van bestuur van de VRT binnenkort een eerste keer samenkomen. De minister heeft er vertrouwen in dat er snel voorstellen zullen volgen.

Marius Meremans wees op het belang van samenwerking tussen de VRT en het jeugdinformatieplatform WAT WAT, dat onder de bevoegdheid Jeugd van minister Dalle valt. WAT WAT en nws.nws.nws hebben een gelijkaardig doelpubliek, maar een erg verschillende doelstelling. Een goede samenwerking tussen die twee kan echter relevant zijn. Het VAF werkt aan innovatieve technieken om jongeren te bereiken via onder meer Instagram. Ook met het fonds acht de minister dergelijke samenwerking nuttig.

Nogal wat vragen gingen over de ondersteuning van de media. Hoe kijkt het beleid tegen het begrip sterke journalistiek aan? Binnen sterke omroepen en sterke kranten- en onlinenieuwsredacties zijn ook sterke journalisten nodig. Op dit moment is dat het geval, oordeelt de minister, die de vraag naar voren schuift hoe die situatie de komende vijf jaar nog blijvend kan worden verstevigd.

Uiteraard worden bepaalde noden vanuit een louter commerciële benadering niet gelenigd: bijvoorbeeld bijzondere en onderzoeksjournalistiek. Precies daarom

heeft de Vlaamse Regering het Fonds Pascal Decroos geen besparingstraject opgelegd. Meer nog: zijn budget stijgt van 400.000 euro in 2019 tot 406.000 euro in 2020. De regering geeft daarmee aan dat ze de bijzondere journalistiek en vooral de onderzoeksjournalistiek blijvend wil ondersteunen. Ze zal de komende jaren nagaan welke structurele verankering mogelijk is en welke integratie in het Vlaamse medialandschap het meest geschikt is.

Heel wat vragen gingen over het Vlaams Journalistiek Fonds. Na zijn duidelijke toelichting van vorige week vond de minister op sociale media en websites nogal wat vragen over dit onderwerp. Hij wil opnieuw zo duidelijk en precies mogelijk antwoorden. Het Vlaams Journalistiek Fonds is pas opgericht in 2018. Toen kreeg het een eenmalig bedrag van 500.000 euro toegekend voor subsidies, naast 50.000 euro voor werkingsmiddelen. In dat verband zijn elf beslissingen genomen over projecten met een looptijd tot maart 2020. De minister bevestigt dat hij die projecten correct zal honoreren en die subsidies zal uitbetalen voor zover de eraan verbonden voorwaarden worden nageleefd, bijvoorbeeld qua rapportering en resultaten.

Voor 2019 bedroeg de toelage aan het VJF 100.000 euro voor werkingsmiddelen en 0 euro voor subsidies. De 100.000 euro aan werkingsmiddelen wordt onder meer ingezet voor het begeleiden van de elf projecten. Aangezien er in 2019 geen middelen voorzien waren voor nieuwe projecten, worden deze middelen in 2020 geschrapt. Ook in 2020 zijn er dus geen extra middelen voorhanden voor nieuwe projecten.

Er is verwezen naar de samenwerkingsovereenkomst van het VJF met de Vlaamse Regering. De minister citeert: "Met ingang van 2020 (wordt) een subsidie van 300.000 euro vooropgesteld voor het VJF. Van dit bedrag zal ongeveer twee derde bestemd zijn voor subsidies aan innovatieve journalistiek en ongeveer een derde – 100.000 euro – voor de reguliere werkingskosten van het VJF.". Hij bevestigt dat dit inderdaad in de samenwerkingsovereenkomst staat. Over de juridische betekenis wil hij heel helder communiceren. 'Vooropstellen' en 'ongeveer' zijn geen juridisch taalgebruik. Los daarvan zijn engagementen van de Vlaamse Regering absoluut verbonden aan de goedkeuring van het Vlaams Parlement en onderworpen aan het principe van de annualiteit. Ook dat staat letterlijk in de overeenkomst, namelijk in artikel 3, dat de verbintenis van de Vlaamse Regering aan die clausule onderwerpt. De engagementen gelden "binnen de perken van de daartoe in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap ingeschreven kredieten".

Juridisch is de eerst geciteerde passus uit de overeenkomst dus niet bindend, besluit de minister. Mocht de regering die bepaling wel hebben willen nakomen, dan had ze daarvoor in de begroting 2020 extra middelen moeten opnemen, wat ze dus niet heeft gedaan. In dat geval had minister Dalle elders in zijn beperkte budgetten voor Media middelen moeten zoeken en moeten besparen op – bijvoorbeeld – mediawijdsheid of Nieuws in de Klas. De keuze is om de subsidie voor het VJF op 0 euro te houden.

De minister erkent dat heel wat van die projecten zinvol en interessant zijn. Hij zal nauwgezet de resultaten opvolgen. Karin Brouwers heeft de bereidheid van de commissie aangegeven om na te denken over de zo efficiënt mogelijke ondersteuning van de kwaliteitsjournalistiek. De minister is bereid om daaraan mee te werken. Ook de onlinemediën hebben hun rol te spelen. Ook voor mogelijkheden om hun ondersteuning te versterken moet het beleid oog hebben.

In uitvoering van regeringsafspraken komt er een vrij strenge besparing op de toelage aan de Vlaamse Vereniging voor Journalisten. Minister Dalle is bereid om

nog na te gaan op welke wijze die moeten worden uitgevoerd en welke bijstellingen eventueel nog mogelijk zijn.

Mediawijsheid is in de beleidsnota een heel centraal thema. Er wordt niet op bespaard.

Voor de extra VAF-steun geeft de minister nog mee hoe deze zich tot de 6 procent besparing verhoudt. Hij hecht veel belang aan deze steun en wil er verder in investeren om de lokale content te versterken.

Heel wat vragen gingen over fake news. Zoals Stephanie D'Hose aangaf, situeert het probleem zich op drie niveaus: productie, distributie en receptie. Hier is ook een responsabilisering van de kwalitatieve journalistiek aan de orde. In eerste instantie is het aan haar om fake news te ontmaskeren. Ten tweede moet het beleid, ook Europees en internationaal, de evolutie van ICT-toepassingen goed opvolgen omdat daaruit ook een oplossing voor de ontmaskering kan voortkomen. Journalisten zijn niet noodzakelijk in staat om deepfake videos te herkennen, maar algoritmes kunnen die wel ontmaskeren.

Ook in verband met fake news is mediawijsheid een centraal idee. Ze kan ervoor zorgen dat de Vlamingen in de toekomst gewapend zijn tegen dit fenomeen, dat eigenlijk een probleem van alle tijden is.

Nogal wat vragen gingen over de digitalisering, die naast de internationalisering inderdaad een van de belangrijkste uitdagingen voor ons medialandschap vormt. De Vlaamse Netflix vormt daarvan een exponent. Het lineaire tv-kijken gaat in dalende lijn en maakt plaats voor nieuwe vormen, zoals Netflix, YouTube, Instagram en andere kanalen. Voor een Vlaamse Netflix is het zaak een rendabel businessmodel te ontwikkelen. Samenwerking met Nederland is zoals gezegd een interessante mogelijkheid. Ook kan het VAF de vraag verwachten of de oude klassiekers uit ons rijke filmarsenaal inzetbaar zijn in een Vlaamse Netflix.

In verband met digitalisering is 5G een van de meest relevante dossiers, zeker wat betreft de verhouding met de federale overheid. Minister Dalle zal inderdaad met de federale overheid onderhandelen met het oog op een substantieel hoger aandeel voor Vlaanderen in de opbrengst van de rechtenveiling. Met een Federale Regering in lopende zaken is dat niet zo evident. Minister Dalle kijkt uit naar een gesprek met een federale minister met volle bevoegdheid.

Radiodigitalisering is een ander cruciaal dossier. Vandaag gaat 26 procent van het radioluisteren langs digitale weg. Dat is ten opzichte van vorig jaar een mooie evolutie. Het aandeel van DAB+ kende in die periode zelfs een verdrievoudiging tot 9 procent. Natuurlijk is dat nog ruim onvoldoende voor een eventuele FM-afschakeling of een omschakelplan van FM naar digitaal. Daarvoor moet het aandeel van het digitale luisteren veel substantiëler zijn.

Ook in Nieuws in de Klas wordt de digitalisering erg belangrijk. Tine Van den Brande peilde naar de gevolgen voor de subsidiëring van de betrokken organisaties, maar daarop kan de minister nu niet ingaan, gezien het overleg dat hij daarover eerst met de betrokken partners wil hebben. Hij maakt wel al de bedoeling duidelijk om bij Nieuws in de Klas meer in te zetten op digitaal. Op dat vlak volgt minister Dalle de evolutie die zijn voorganger Sven Gatz op gang heeft gebracht. Voor papieren kranten blijft er een rol weggelegd in Nieuws in de Klas, maar het aandeel van de digitale nieuwsmedia hoort te stijgen.

Ook nabijheid is een belangrijk element in het aanbod. De lokale content versterken in een internationale wereld is een streven in verschillende dossiers, zoals de

Vlaamse Netflix, ondersteuning door het VAF, en de beheersovereenkomst met de VRT.

De verhouding tussen de Vlaamse en internationale mediasector is een belangrijke kwestie. De vindbaarheid van Vlaamse content is vandaag niet altijd gegarandeerd en verdient de nodige aandacht.

Dit probleem hangt samen met de vraag over de actualisering van de stimuleringsregel. De minister beoogt om deze beter af te stemmen op de regeling voor OTT-spelers, opdat deze laatste beter bijdragen aan de versterking van het audiovisuele aanbod, door de productie van Vlaamse content te versterken. Ook de vindbaarheid van die content ondersteunen kan een deel van die opdracht worden. Op dat vlak verwacht minister Dalle de komende jaren nog uitdagende onderhandelingen.

Tot zover de algemene antwoorden van de minister, die vervolgens overgaat op de antwoorden op meer specifieke vragen. Tine Van den Brande heeft gepolst naar eventuele ontslagen bij de VRT. Voor de Vlaamse Regering zijn naakte ontslagen niet aan de orde. Uiteraard is de minister geen VRT-management en komt de concrete operationalisering aan de directie en raad van bestuur van de omroep zelf toe. Hoe dan ook komt het perspectief van de Vlaamse Regering geenszins neer op naakte ontslagen. De regering gaat uit van een personeelsbeleid dat nagaat welke mensen spontaan vertrekken en dat hen voor een toenemend percentage niet vervangt. Ook de verhouding van de werkmiddelen van de VRT ten opzichte van de personeelskosten – bijna 58 procent – zal daarin een rol spelen.

Een andere vraag van Tine Van den Brande betrof de rol van jongeren bij de openbare omroep, en de voorkeur voor audiovisuele of geschreven content. In het regeerakkoord staat dat de focus van de openbare omroep op audiovisuele content moet liggen en dat dit ook op de website helder moet zijn. Vandaar de vermelding "geen longreads". De minister vindt dat een terecht uitgangspunt. Hij beaamt dat ook jongeren geschreven content willen, maar daarnaast is ook de audiovisuele content van groot belang: veel minder via lineaire televisie en veel meer via sociale media. Voor nogal wat kinderen en jongeren blijkt de Chinese app TikTok al interessanter dan bijvoorbeeld Instagram.

Uiteraard moeten kinderen en jongeren de weg naar de openbare omroep vinden, bijvoorbeeld in functie van de nieuwsgaring. De VRT heeft in dat verband overigens wel degelijk heel wat initiatieven, zoals KLAAR, EDU, en de Universiteit van Vlaanderen. Het kan ongetwijfeld nog beter, bijvoorbeeld met de al aangehaalde verbetering van de kruisbestuiving tussen WAT WAT en de VRT.

Een andere vraag van Tine Van den Brande ging over de niet-evidente sociale context van mediabedrijven, waar minder personeel meer moet doen. Dat is inderdaad een uitdaging voor de hele mediasector. Belangrijk in die context is het sociale charter voor de mediasector dat in juni 2019 is afgesloten. Het zal jaarlijks worden opgevolgd. Minister Dalle ziet in dat charter een heel duidelijk signaal over het belang dat de openbare en private omroepen hechten aan de sociale verworvenheden in hun sector.

In verband met de bijscholing van journalisten is terecht de kwaliteit van de opleidingen in ons hoger onderwijs vermeld. De minister bevestigt dat door een besparingsmaatregel de subsidiëring van de Mediacademie is stopgezet. De komende weken en maanden zal hij samen met de verschillende mediabedrijven en de openbare omroep nagaan hoe de vorming van journalisten nog kan worden versterkt en hoe het aanbod ter zake van zowel de openbare als de privémediaorganisaties ter beschikking kan staan van journalisten die daar niet toe behoren. Het gaat hier om een interessante suggestie uit het VRM-rapport. De minister wil nagaan welke

mogelijkheden er zijn in de vorm van vormingssessies en stages en verwacht opportuniteiten te vinden.

Minister Dalle zal de antwoorden op de begrotingstechnische vragen van vooral Katia Segers schriftelijk bezorgen (zie bijlage), maar gaat wel mondeling in op de verschillende vragen over de VAF-begroting. Ook daarin is 6 procent besparing verwerkt, erkent de minister, maar anderzijds heeft de Vlaamse Regering er ook voor gekozen om extra middelen toe te kennen aan het fonds. Conform de in de beheersovereenkomst met het VAF vastgelegde verhouding tussen de subsidies voor Mediafonds en Gamefonds, zijn de gesplitste toelagen als volgt:

- in de begroting 2019 1,55 miljoen euro voor het Gamefonds en 6,016 miljoen euro voor het Mediafonds;
- in de begroting 2020 1,549 miljoen euro voor het Gamefonds en 6,01 miljoen euro voor het Mediafonds.

De proportionele verhouding tussen Mediafonds, Gamefonds en Filmfonds is dus gerespecteerd.

9. Repliekenronde

Gustaaf Pelckmans dankt de minister voor zijn boosheid in verband met het diversiteitsthema, die een grote betrokkenheid verraadt. Op het eerste VRT-optreden van het commissielid als politicus ging ook hijzelf in debat met een Vlaams Belanger, die daar beweerde dat 80 procent van de Vlamingen akkoord zou zijn met een schrapping van de cultuursubsidies. Die bewering is de volgende dag in de pers neergesabeld als fake news.

In de hoorzitting van 7 november met de VRT (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 169/1) zei Groen dat het feit dat de Vlaamse bevolking voor meer dan 30 procent uit mensen met een niet-louter Vlaamse etnisch culturele afkomst bestaat, nauwelijks te zien is in de schermgezichten en personeelsformatie van de VRT. Paul Lembrechts heeft daarop geantwoord dat net de besparingen nopen tot de nodige bezinning over de aanpak van dit actiepunt. Voor die vraag om meer inclusiviteit zijn gewoon extra middelen nodig. Hoe zal de minister daarmee omgaan gezien zijn grote emotionele betrokkenheid bij dit thema?

Klaas Sloomans gaat in op de niet-bemoeienis van minister Dalle met de redactionele keuzes van de VRT. Regeerakkoord en beleidsnota maken nochtans gewag van meer respect voor de ideologische verscheidenheid en neutraliteitsgarantie. Bovendien heeft minister-president Jambon, met wie minister Dalle hopelijk toch ooit van gedachten wisselt, heel concreet gezegd dat er nood is aan een correctie, vooral bij De Afspraak. Wordt die correctie nu al dan niet in praktijk omgezet? Uit het antwoord van minister Dalle leidt het commissielid af van niet.

Op de vragen over de aparte cel en de steekkaarten heeft de minister niet geantwoord. Maar hoe zou hij gereageerd hebben als die kaarten niet over Vlaams Belang maar over CD&V, Open Vld of sp.a hadden gegaan? Wat als journalisten in De Afspraak politici van die partijen labbekakken zouden noemen, zoals al is gebeurd? Daarover heeft Vlaams Belang klacht neergelegd bij de VRM. Alle klachten die Klaas Sloomans als woordvoerder bij de VRM heeft ingeleid, heeft het Vlaams Belang wel degelijk gewonnen. De spreker erkent dat dit niet het geval was in verband met fake news, maar wel in andere zaken. In verband met een door het Vlaams Belang gewonnen zaak stelde de VRM zelfs dat er "een grondig gebrek is aan onpartijdige nieuwspresentatie bij de berichtgeving".

Wat 5G betreft, heeft Klaas Sloomans al gepolst naar de situatie bij de Brusselse vrienden van minister Dalle. In zijn beleidsnota kondigt de minister inderdaad aan dat hij met de andere gemeenschappen rond de tafel zal gaan zitten. Maar wat kan

hij op tafel leggen? Hij zal hun arm haast moeten omwringen. Een koffieklets of – bij de groenen – een gesprek bij een Marokkaanse muntthee zal niet volstaan.

Over externe controle door Audit Vlaanderen en het Rekenhof heeft het commissielid nog geen verduidelijking gekregen. Worden deze instanties betrokken bij de externe controle op de VRT?

Zolang de VRM niet over grondige sanctioneringsinstrumenten beschikt, zal de VRT de voeten vegen aan zijn bevindingen. Het hele discours over de versterking van het gewicht van de regulator blijft dan maar praat voor de vaak.

Op zijn vraag over de sportdiversiteit hoorde Klaas Sloomans nog geen antwoord.

Hij staat helemaal achter religieuze televisie-uitzendingen. Zo was zijn grootmoeder bijvoorbeeld aangewezen op de misviering op tv toen ze zelf niet meer naar de kerk kon gaan. Maar ook daar moet artikel 38 van het Mediadecreet worden toegepast, wat dus inhoudt dat er geen haat mag worden verspreid. Islam is geen religie maar een ideologie, zoals ook een lid van een coalitiepartij nog maar net in Terzake zei.

Tine Van den Brande haalde al aan dat de gratis krantendistributie neerkomt op discriminatie van onlinenieuwsmedia. De bijna 300 miljoen euro van deze maatregel verdwijnt grotendeels in de zakken van Christian Van Thillo. Klaas Sloomans stelt bij de Vlaamse Regering en haar mediaminister een absoluut gebrek aan ambitie vast om die scheve situatie recht te zetten.

Over de diversiteitsquota is minister Dalle tegen de spreker uitgevlogen. De minister is altijd tegen discriminatie en voor het principe 'iedereen gelijk voor de wet', maar als het dan gaat om positieve discriminatie ten nadele van de Vlaming, mag er ten volle worden gediscrimineerd.

Ten aanzien van Stephanie D'Hose ontkent Klaas Sloomans dat het Vlaams Belang zijn visie over de deelname van politici aan amusementsprogramma's zou hebben bijgesteld. Ofwel wordt de lat voor iedereen gelijk gelegd, ofwel wordt iedereen geweerd. Nederlanders vinden het heel vreemd hoeveel politici in Vlaanderen opdraven in dergelijke programma's. Een onderzoek van professor Walgrave heeft gewezen op een grote impact van entertainmentprogramma's op het stemgedrag. Toen Theo Francken in Het Huis zat, stegen de likes voor hem op Facebook onmiddellijk. Zoiets heeft veel meer impact dan 37 pleidooien in een commissie, en dat beseft iedereen goed genoeg. Politici als Guy Verhofstadt, Yves Leterme of Steve Stevaert pleegden razende, bijna dreigende telefoons naar de VRT als ze daar niet genoeg aan bod kwamen.

Katia Segers herhaalt haar vraag naar welke minister verantwoordelijk is voor de apparaatskredieten. Vooral interesseert haar welke impact de VRT-besparingen zullen hebben op het toch al onder druk staande Departement CJM.

Ten tweede komt het commissielid terug op het antwoord van de minister over het VJF. De minister beroept zich op artikel 3 uit de beheersovereenkomst, waardoor Vlaanderen eenzijdig zijn engagement kan verbreken. Dus is het een onbetrouwbare partner. Hoe dan ook gaat het hier over een duidelijke keuze van minister Dalle, die de sp.a-fractie uitdrukkelijk betreurt, zeker gezien de strijd die de minister tegen fake news wil voeren.

Tine Van den Brande sluit zich aan bij die laatste opmerking. Dat in die beheersovereenkomst een dergelijke clausule staat, neemt niet weg dat de regering met groot gemak akkoorden naast zich neerlegt die ze zelf heeft ondertekend. Gelukkig

wil de minister nog wel nadenken over zinvolle projecten van het VJF en ze eventueel bij het VAF onderbrengen, dat daarvoor dan wel geen extra middelen krijgt.

Dat de minister de sterkte van de journalistiek ziet afhangen van de sterkte van de journalist, vindt het commissielid ironisch. Uit het Mediaconcentratierapport blijkt net hoe die sterke journalist naar de achtergrond wordt gedrukt.

Tine Van den Brande is de idee om over fake news een werkgroep op te richten, erg genegen.

De VRT geeft stellig aan dat ze zonder naakte ontslagen de besparing niet zal aankunnen. De minister heeft die vraag niet echt beantwoord en alleen verwezen naar de bevoegdheid van het VRT-management.

Op haar vragen over de rol van de raad van bestuur van de VRT en de timing van zijn vervanging, kan de minister desgewenst ook schriftelijk antwoorden.

Op de laatste vraag antwoordt minister *Benjamin Dalle* dat het organogram en andere informatie over de raad van bestuur te vinden is op de website van de VRT. De vernieuwing van de raad van bestuur voorziet hij tegen januari 2020. De verhouding tussen raad van bestuur, directie en algemene vergadering is een statutaire kwestie. Ook de beheersovereenkomst kan daarover nadere bepalingen opnemen.

De minister heeft wel degelijk een en ander geantwoord over mediaconcentratie en stelt voor dat de commissie het rapport nog met de VRM bespreekt.

De apparaatskredieten van het departement vormen een gedeelde verantwoordelijkheid van minister Dalle en de minister-president. Minister Dalle wil daarover desgewenst schriftelijk meer info bezorgen. De artikels met ministercode X bevatten de elementen waarin hijzelf als minister van Jeugd en Media heeft voorzien.

Aan Gustaaf Pelckmans antwoordt Benjamin Dalle dat de VRT zich al inspanningen getroost met het oog op diversiteit in het personeelsbestand en de mensen die op tv en radio komen. Dit thema ligt de minister na aan het hart. Te veel emoties zijn in de politiek nooit goed, maar een minister is ook maar een mens. De uitdaging voor de openbare omroep en bij uitbreiding de hele mediasector en de Vlaamse samenleving is om de diversiteit die in Vlaanderen aanwezig is, vertegenwoordigd te zien in raden van bestuur, in de non-profitsector en zeker in de media. Dat is vandaag al een doelstelling, en de komende beheersovereenkomst biedt de opportuniteit om die voort uit te werken.

Uit de verschillende vragen van Klaas Sloomans pikt de minister nog even in op die over de redactionele keuzes. Over de uitspraken daarover van minister-president heeft minister Dalle in de commissie al uitvoerig geantwoord op een vraag om uitleg van Tine Van den Brande (*Hand. VI.Parl. 2019-20, nr. C33*).

III. Indicatieve stemming

De aan de commissie toegewezen onderdelen betreffende de bevoegdheid Media van Vlaams minister Benjamin Dalle worden indicatief aangenomen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

JEUGD

I. Toelichting

1. Beleidsnota Jeugd

1.1. Speerpunten, doelstellingen en rode draden

Minister *Benjamin Dalle* presenteert de beleidsnota Jeugd getiteld 'Versterkend jeugdbeleid voor alle kinderen en jongeren'. Daarin formuleert hij vier speerpunten:

- een kindvriendelijke samenleving met de kinderrechten als leidraad;
- de kracht van jeugdwerk, met zijn bestaande en nieuwe vormen;
- het jeugd- en kinderrechtenbeleid met het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan en het label 'kindvriendelijke steden en gemeenten';
- samenwerking met andere beleidsniveaus, met het middenveld en de sector alsook onderzoek ter ondersteuning van het beleid.

De beleidsnota start met een omgevingsanalyse. Het Vlaamse jeugdwerk telt 6392 lokale jeugdwerkinitiatieven, 159.233 leden jonger dan veertien jaar en 44.179 leden tussen de veertien en de achttien jaar. Dan vernoemt de minister nog niet de leiding en de vrijwilligers. Dat dergelijk netwerk op vrijwilligers draait, kent in de wereld geen evenknie.

Strategische doelstellingen zijn:

- verwijzen naar het VN-Kinderrechtenverdrag en toepassing van de rechten als leidraad;
- de kracht van jeugdwerk;
- een geïntegreerd jeugd- en kinderrechtenbeleid;
- krachtig jeugdbeleid op lokaal niveau;
- netwerking en onderzoek;
- internationaal en interregionaal jeugdbeleid.

De minister ziet doorheen het beleid drie rode draden. De eerste is inclusie en diversiteit. Het jeugdwerk doet al heel veel inspanningen om alle kinderen en jongeren te betrekken, van elke sociaaleconomische of migratieachtergrond, met of zonder handicap. Toch lukt het heel wat jeugdbewegingen en -organisaties nog niet om ze allemaal te bereiken.

Jongeren hebben daarnaast zelf het thema duurzaamheid op de agenda gezet, door op straat te komen maar ook op andere manieren. Zij beseffen de waarde van goed rentmeesterschap aangezien het over hun toekomst gaat.

Integriteit en privacy vormen de derde rode draad.

1.2. Kinderrechten

De kinderrechten staan centraal in het beleid. In 1989 werd het VN-verdrag inzake de Rechten van het Kind ondertekend in New York. Het is actueler dan ooit en het instrument bij uitstek voor het waarborgen van kinder- en jongerenrechten. Het is het referentiekader voor de beleidsopmaak in alle domeinen. Als coördinerend minister zal Benjamin Dalle daar nauwgezet op toezien.

Bij elke vorm van regelgeving moet nagedacht worden over de impact op kinderen en jongeren, de zogenaamde jeugdreflex. De minister is fan van het 8-tot-80-concept, waarbij het beleid geschikt moet zijn voor iedereen, van kinderen tot senioren. JoKER wordt, samen met de partners, geëvalueerd en waar nodig verbeterd.

De minister vermeldt voorts het overleg van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, waarin ook de federale autoriteiten zitting hebben.

Een volgend punt is luisteren naar de stem van kinderen en jongeren. Participatie is niet alleen een fundamenteel recht, luisteren naar de ervaringsdeskundigen die de kinderen en jongeren zelf zijn, helpt om goed beleid te voeren. Hun visie op de toekomst is broodnodig en vaak verfrissend. Er zijn verschillende vormen van directe en indirecte participatie, via bestaande adviesorganen en daarbuiten. De Vlaamse Jeugdraad is daarin een centrale actor. In 2020 wordt die opnieuw samengesteld. De minister zal betrokken zijn bij het traject dat moet leiden tot een evenwichtige en representatieve samenstelling. Bij het luisteren naar de stem van kinderen, jongeren en jeugdwerk komt het erop aan de autonomie van de jeugdwerkorganisaties, de lokale kracht en de bottom-upwerking te respecteren en centraal te stellen.

Het derde punt is kwaliteitsvolle jeugdinformatie. Kinderen en jongeren moeten kunnen omgaan met valse informatie, maar er moeten ook kanalen zijn die hen kwaliteitsvolle en betrouwbare informatie geven. De Ambassade heeft het jongereninformatieplatform WAT WAT over alles wat jongeren bezighoudt. Dat is zeer populair, werkt goed, brengt initiatieven samen en wil zo de versnippering tegen gaan. De minister zal dat blijven steunen. Er zal nagegaan worden hoe de link met nws.nws.nws, het actualiteitsplatform van de openbare omroep, nog te versterken. Mediawijsheid is een topprioriteit van de Vlaamse Regering.

1.3. Jeugdwerk

De regering heeft ook in het jeugdbeleid harde budgettaire keuzes moeten maken, om zo te kunnen investeren in domeinen als Welzijn, Onderwijs en Innovatie. Financiële ondersteuning is belangrijk maar het echte kapitaal van het jeugdwerk is van andere aard: het engagement, de expertise en de inzet van betaalde krachten en vrijwilligers. Dat maakt de minister vol vertrouwen dat ook de komende vijf jaar de kracht van het jeugdwerk onaangetast zal zijn.

De minister plant goed samen te werken met de vijf instellingen met bijzondere opdracht. Bovenlokale jeugdinfrastructuur wordt aangepakt en jeugdkampen ondersteund, onder andere met het masterplan Bivakplaatsen en de uitleendienst Kampeermateriaal. Voor de Dag van de Jeugdbeweging heeft de minister trouwens nog extra kampmateriaal besteld ter waarde van 177.000 euro. Vrijwilligers zijn essentieel voor het jeugdwerk. De klassieke vormen van jeugdwerk leveren goed werk, maar de minister wil ook nieuwe vormen van jeugdwerk kansen bieden, met duurzaamheid en diversiteit als belangrijke prioriteiten.

1.4. Geïntegreerd beleid

Jeugdbeleid moet een transversale prioriteit zijn voor de hele regering. Een van de belangrijkste instrumenten die de minister als coördinerend verantwoordelijke heeft, is het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan. Dat plan zal vijf transversale prioriteiten bevatten. De minister zal het participatieve traject voortzetten en overleg en afstemming tussen de beleidsdomeinen faciliteren.

Lokaal jeugdbeleid is het speerpunt van het jeugdbeleid. Alle Vlaamse en Brusselse gemeenten moeten kindvriendelijk worden en de kindreflex respecteren. Het label kindvriendelijke steden en gemeenten is daarbij een hefboom. Het is de ambitie van de minister om het aantal toegekende labels te verdubbelen. Het Vlaams Netwerk Kindvriendelijke Steden en Gemeenten blijft steun krijgen om kennis te verzamelen en te delen. Het recht op jeugdwerk is een ander centraal punt. Jeugdwerk is zoals gezegd lokaal, met de lokale jeugdraden in een spilfunctie, onder meer voor participatie. Het is zaak de behoeften aan ondersteuning in kaart te brengen

en op zoek te gaan naar nieuwe kaders en trajecten om het recht op jeugdwerk voor elk kind waar te maken.

Een volgend centraal punt betreft netwerk en onderzoek. De minister wil ook internationaal de dialoog aangaan, onder meer om de Vlaamse goede praktijken in de verf te zetten bij de Europese Unie, de Raad van Europa en de gremia van de Verenigde Naties. Daarnaast kan Vlaanderen leren van andere landen. Daartoe komen er bilaterale contacten, maar ook bi- en multilaterale samenwerking. Het Jeugdonderzoeksplatform zal steun krijgen om kennis op te doen en onderzoek te voeren.

2. Begroting Jeugd 2020

Het totale beleidskrediet voor dit beleidsdomein is 52,231 miljoen euro, een bescheiden budget met een enorme impact. De algemene besparing van 6 procent is voor de basiswerking van het jeugdwerk gehalveerd tot 3 procent. Die tarief geldt dus voor:

- subsidies aan landelijk georganiseerde jeugdverenigingen;
- de verenigingen voor informatie en participatie en cultuureducatieve verenigingen;
- organisaties die werken met kinderen en jongeren met een handicap;
- de subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het jeugdbeleid in Brussel.

De generieke besparing van 6 procent geldt wel voor de organisaties met bijzondere opdracht.

Dit mooie resultaat is het gevolg van de steun van de voltallige Vlaamse Regering, niet in het minst van minister-president Jan Jambon.

Minister Dalle concludeert met een overzicht van de kinderrechten: het recht op vrije tijd, het recht om te participeren en het recht om te groeien. Vaak wordt er een vierde recht aan toegevoegd, dat ook minister Dalle zelf uiterst belangrijk vindt, namelijk het recht om te experimenteren en fouten te maken en daaruit te leren. Zo wil hij ook het jeugdbeleid vormgeven, met sterke vrijwilligers en lokaal ingebed.

II. Bespreking

1. Filip Brusselmans

Filip Brusselmans peilt naar het beleid van minister Dalle met betrekking tot de speelpleinen, die hij onderbelicht vindt in de beleidsnota. Neemt de minister initiatieven om betrokken te worden bij de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk, die verantwoordelijk is voor de begeleiding van de 563 speelpleinen, of laat hij de vzw haar eigen koers varen? De huidige koers roept alvast vragen op, bijvoorbeeld de oproep om geen zwarte pieten in te zetten.

Wat participatie en inspraak betreft, hekelt de minister dat de betrokkenheid van jongeren bijna alleen bij jeugdthema's en vrijetijdsbeleid wordt gevraagd. Maar is dat zo raar? De mediasector heeft toch ook inspraak in het mediabeleid en niet in het domein wonen? Waarop doelt de minister?

Het lid treedt de analyse bij dat allochtonen vooral actief zijn in allochtonenverenigingen. Die vaststelling maakt eens te meer duidelijk hoe het gesteld is met de integratie. Volgens Filip Brusselmans is de oplossing enkel te zoeken in minder vervreemding, maar die oplossing valt buiten de bevoegdheid van minister Dalle.

De minister blijft geloven in de Vlaamse Jeugdraad als spreekbuis, wat zijn volste recht is, al is die raad ondemocratisch samengesteld. De sprekers kijkt alvast uit naar het aangekondigde voorstel om de verkiezingsprocedure te verbeteren en hoopt dat de minister meewerkt om de democratie wel te laten zegevieren bij de volgende verkiezing van de raad in 2020.

Heeft minister Dalle al zicht op de concretisering van de subsidievoorwaarde integriteit in het jeugdwerk? Waaruit leidt hij af dat de jongeren de afgelopen maanden het thema duurzaamheid op de agenda hebben geplaatst? Baseert hij zich op de georkestreerde klimaatbetogingen, gestuurd door onwetendheid en belangengroepen? Filip Brusselmans verzekert dat Vlaams Belang erachter staat dat een weerbare jeugd haar stem laat horen, maar waarschuwt de minister om zich niet te laten meeslepen door een bepaald deel van de jeugd. Hij attendeert erop dat een ander deel van die jeugd thema's als Vlaamse onafhankelijkheid en migratie op de agenda plaatste. Zal de minister naar analogie ook daarover in dialoog treden met de bevoegde instanties en wil hij ook daarover een bijdrage leveren aan correcte berichtgeving?

Hoe wil de minister bijzondere aandacht schenken aan de grotere diversiteit bij de nieuwe generatie kinderen?

Wat ziet hij als prioriteiten in Erasmus+ en wat kan – ook budgettair – absoluut niet?

2. Freya Perdaens

Freya Perdaens kijkt uit naar de manier waarop de minister de leiding zal nemen in de afstemming tussen de beleidsdomeinen met het oog op een geïntegreerd jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Het lid deelt de visie van Filip Brusselmans op participatie niet. De participatie mag niet beperkt worden tot het thema jeugd, want het gaat om de toekomst van een generatie. Naast een mening mogen de jongeren van haar bovendien ook een effectieve input geven aan het beleid. Een evenwichtig en representatief samengestelde jeugdraad kan daarin een rol spelen.

Voorts kijkt het commissielid uit naar het beleid ter versterking van het label 'kindvriendelijke stad of gemeente', en naar de inzet op een inclusief en divers jeugdwerk. Als laatste van de uitdagingen in de nota vermeldt ze het streven naar kwaliteitsvolle jeugdinformatie en betrouwbare kanalen.

Wordt er in het licht van de gesignaleerde participatiemoeheid gekeken hoe breder op participatie kan ingezet worden, in de plaats van die te beperken tot de overkoepelende jeugdraad?

Het lid pleit voor duidelijke communicatie over de mogelijkheid van nieuwe erkenningsaanvragen in het jeugdwerk, om valse verwachtingen over bijkomende middelen te vermijden.

De inhoudelijke afstemming van de subsidiëring van hostels en jeugdverblijfcentra met de infrastructuursubsidies uit Toerisme, stemt Freya Perdaens tevreden, maar blijft ook onvoldoende. Gezien de druk op de jeugdverblijven zijn ook middelen nodig. Het lid vond die niet in de cijfers.

Rekent de minister op efficiëntiewinst dankzij de samenwerking met Toerisme? De spreker peilt ook naar de resultaten van het aanvullende onderzoek dat het departement CJM zou uitvoeren tegen de zomer van 2019.

De minister zal bekijken of de tool jeugdmaps.be, die momenteel door De Ambassade en Mediaraven wordt beheerd, best kan ingebed worden in het departement. In hoeverre kan hij daarbij teren op het uitgebreide voorbereidende onderzoekswerk van zijn voorganger Sven Gatz? Is hij het eens met diens conclusies?

Administratieve overlast beperken door verdere digitalisering is een erg goed voorname. Wat staat er concreet op die planning? Freya Perdaens waarschuwt wel dat de digitalisering zelf geen bijkomende last mag opleveren, en pleit voor gebruiksvriendelijke toepassingen op maat. Ze brengt in dat verband de horrorverhalen over KIOSK in de cultuursector in herinnering.

De geïntegreerde aanpak van vrijwilligerswerk wordt gecoördineerd door de minister-president. Hoe zorgt minister Dalle ervoor dat jeugdwerk voldoende betrokken wordt in de uitrol?

Tegen 2022 moet het aantal steden en gemeenten met het kindvriendelijke label meer dan verdubbelen. Wat is de huidige stand van zaken? Hoeveel moeten erbij komen in 2020, 2021 en 2022? In welke middelen voorziet de Vlaamse Regering? Hoe wenst de minister die verdubbeling te bereiken?

Wat houdt 'de nieuwe staat van de jeugd' in, waarvoor het Jeugdonderzoeksplatform moet zorgen in 2024? Wordt daar in de komende jaren al aan gewerkt?

In het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, dat start in 2020, wil de minister vijf transversale doelstellingen vastleggen, in dialoog met de sector. Ze worden binnen de zes maanden na zijn aantreden doorgegeven. Met wie gaat hij precies in dialoog? Wordt ook deze parlementaire commissie erbij betrokken? Worden ook mensen van buiten de sector gehoord? Hoe ziet minister Dalle het proces?

3. Jeremie Vaneekhout

Jeremie Vaneekhout ziet heel wat positieve dingen in de nota en merkt dat de minister de voorbije maanden meer voeling heeft gekregen met de sector. Bij de voorstelling van het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat hoorde hij een bevlogen, oprecht en toegewijd spreker. In een tijd waarin jongeren meer kansen maar ook meer uitdagingen krijgen dan ooit, is een inspirerend beleid nodig, en dat op alle domeinen, zoals de minister terecht onderstreept.

Groen gaf al soortgelijke complimenten aan de vorige Vlaamse ministers van Jeugd Sven Gatz en Pascal Smet. Ook die twee ministers gaven niet de indruk dat ze genoten van de budgettaire keuzes die ze moesten maken.

Daarop geeft de spreker een kort overzicht van de besparingen uit het verleden. Eind 2010 werd beslist om 10 procent te besparen op de middelen voor lokaal jeugdbeleid. Vijf jaar later moesten opnieuw moeilijke keuzes gemaakt worden, waarbij ervoor werd geopteerd om het jeugdwerk zelf te ontzien en in de plaats te besparen op het landelijke niveau en de bovenbouw, zoals de Ambassade. Nog een paar jaar later boette de sector opnieuw in toen de persoonsgebonden materies van de provincies weggetrokken werden en door Vlaanderen overgenomen.

Het lid gelooft dat de minister meent wat hij zegt, maar op een bepaald ogenblik moet de Vlaamse overheid kleur bekennen. Men kan niet blijven verklaren dat het Vlaamse jeugdwerk uniek is, en toch telkens weer besparingen opleggen en die vervolgens relativeren omdat het elders erger is. Jeremie Vaneekhout wil een bondgenoot zijn van minister Dalle om de komende jaren een krachtig jeugdbeleid waar te maken, sterker dan ooit, maar dan moeten die woorden ook gevolgd worden door budgettaire daden, kortom: "put your money where your mouth is".

Zelf argumenteerde de minister in zijn toelichting dat het jeugdwerk sterk genoeg is om wat voorligt, te overleven. Dat zei zijn voorganger vijf jaar geleden ook. Door dat overleven evident te vinden, miskent het beleid de uitdagingen waar de sector voor staat. Door te besparen op bepaalde organisaties in de bovenbouw zoals de jeugthuizen, miskent men hun belang.

Dankzij een aantal verschuivingen hoeft het landelijke jeugdwerk slechts 3 procent te besparen, waarmee het echter opnieuw staat waar het begin 2017 ook al stond. De sector kreeg toen 2 miljoen euro van de gevraagde 7 miljoen euro. Nu wordt opnieuw voor afbouw gekozen naar het startniveau.

Ook de bovenbouw heeft de afgelopen jaren serieus in de klappen gedeeld, en ook daarin wordt nu opnieuw geknipt. Hoe hoog schat de minister eigenlijk het belang van die organisaties? Wat zal de impact op hun werking zijn? Hoe gaat hij met hen in dialoog om te zoeken naar tegemoetkomingen?

Bij de keuze voor projectsubsidies wijst de spreker erop dat die bovenop structurele middelen horen te komen en niet in de plaats van. Hoe kijkt de minister tegen dat principe aan? Hoe zorgt hij ervoor dat de eerste niet ten koste gaan van de tweede? Het klopt dat er zoals beloofd niet verder bespaard wordt op jeugthuizen en doelgroepen, maar die middelen waren al eerder verminderd ten opzichte van de initiële doelstellingen. Kan de minister alle engagementen ten aanzien van de betrokken organisaties waarmaken?

Vervolgens brengt Jeremie Vaneeckhout onder de aandacht dat ook organisaties als CJT, het departement zelf, het JOP en de jeugdverblijven 6 procent moeten inleveren. Wat zal de impact daarvan zijn? Hoe moeten de jeugdverblijven de indexering van de loonkosten opvangen? Staat de minister in overleg met de organisaties? Hoe werden ze betrokken bij de totstandkoming van de beleidsnota?

Het landelijke jeugdwerk zit middenin een cyclus. De organisaties die voldeden aan de erkenningsvoorwaarden en die doelstellingen opgelegd kregen, zien hun middelen halverwege verminderen. Krijgen zij, in het licht van het behalen van die doelstellingen, de komende maanden de mogelijkheid tot overleg met het departement met het oog op bijsturing? Mogen ze met andere woorden de besparingen vertalen naar de ambities? Wordt bij het begin van de nieuwe cyclus in 2021 in extra middelen voorzien om mogelijk nieuwe organisaties te erkennen, of wordt de bestaande pot in dat geval opgedeeld over een groter aantal van hen?

Jeugdbeleid is veel meer dan alleen jeugdwerk. Het raakt allerlei maatschappelijke domeinen. Vandaar het belang van het nieuwe Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan. De benodigde middelen zijn echter niet terug te vinden in wat voorligt. Worden die ad hoc vrijgemaakt? Bij welke ministers? Op welke termijn worden die middelen bij elkaar gezocht? Wanneer komt daar duidelijkheid over?

Voor Jeremie Vaneeckhout is geïntegreerd jeugdbeleid bij uitstek de opdracht van de Vlaamse Regering. De jeugd geeft het signaal bezorgd te zijn, over werk, over welzijn, over zich thuis voelen in de samenleving, over de omgang tussen mensen, over klimaat. Zal het beleid haar bondgenoot zijn? De spreker vreest van niet, want overall wordt bespaard op ambities en investeringen. Kan de minister garanderen dat de jeugd over vijf jaar in een voor haar beter Vlaanderen zal wonen? Op basis van welke criteria?

Het lokale beleid sluit het nauwste aan bij de leefwereld van jonge mensen. Het commissielid deelt de kritiek dat het belang van de jeugdraad nog niet helder genoeg in de nota staat, maar leidt daaruit ook weer niet af dat de minister dat belang zou ontkennen. Jeremie Vaneeckhout gelooft integendeel dat de minister garant staat voor de lokale jeugdraden, zeker in een tijd zonder geoormerkte middelen

voor jeugd. De gemeenten krijgen steeds meer opdrachten maar de ondersteuning komt onder druk.

Wat het label kindvriendelijke gemeente betreft, ziet de spreker zichzelf als bondgenoot van minister Dalle. Op dit moment zijn er echter grote verschillen. Hoe zal de minister omgaan met gemeenten die het label niet halen of zelfs niet die ambitie hebben? Zal hij hen een duwtje geven?

Hoe wil minister Dalle de bovenlokale samenwerking in regio's stimuleren, nu die bevoegdheid van de provincies naar Vlaanderen is overgeheveld? Uit het Meetjesland, waar een pioniersproject loopt, komen alvast verontrustende signalen dat het er sindsdien achteruitgaat. Hoe zal de minister regionale samenwerking rond jeugd ondersteunen, in het Meetjesland en elders?

Wat inspraak betreft, wijst Jeremie Vaneekhout bij wijze van voorbeeld op het unieke Anzegemse initiatief van een burgerbegroting door jongeren. Jeugdbeleid zal participatief zijn of niet zijn, voorspelt hij. Mensen moeten eigenaar zijn van het beleid. Hoe zal de minister die participatie in concrete projecten vormgeven? Legt hij stemrecht vanaf zestien jaar op de tafel van de Vlaamse Regering?

Tot slot vat de spreker samen dat nu al vijftien jaar de niet-evidente keuze wordt gemaakt voor een besparingscontext zonder investeringen, en dat nog wel in de sector die ons meer dan alle andere na aan het hart zou moeten liggen.

Ondanks zijn grote hart voor de jongeren laat minister Dalle hen in de steek, zoals het middenveld bevestigt.

Vlaanderen gaat prat op de kwaliteit van zijn jeugdwerk maar kiest er stelselmatig voor om er niet in te investeren.

De jeugd is de toekomst. Laten we haar hoop geven, maar niet alleen met woorden, roept Jeremie Vaneekhout ten slotte op.

4. Tinne Rombouts

Tinne Rombouts zag daags voor de bespreking, op de dertigste verjaardag van het Internationale Kinderrechtenverdrag, een sterke band met de beleidsnota. Dat stemt het commissielid zeer tevreden. Het belang van dat verdrag kan immers niet overschat worden. De CD&V-fractie is dan ook bijzonder verheugd dat de nieuwe minister van Jeugd de kinderrechten een prominente en centrale plaats in zijn beleidsnota geeft, en als het uitgangspunt hanteert voor een geïntegreerd en transversaal beleid voor kinderen en jongeren.

Ondanks de beperkte tijd die de minister heeft gekregen om het regeerakkoord uit te werken in een beleidsnota, heeft hij een ambitieus en coherent document afgeleverd. Als minister Dalle erin slaagt om samen met de jeugdsector en met de steun van deze Vlaamse Regering de neergeschreven ambities te realiseren, zal een ongelooflijk grote stap gezet zijn in het Vlaamse jeugdbeleid. In de CD&V-fractie zal de minister alvast een positieve partner vinden. Wel beseft Tinne Rombouts dat het budgettaire kader een extra uitdaging vormde.

Terecht ligt in de nota de nadruk op het belang van jeugdwerk voor alle kinderen en jongeren, want zij hebben recht op vrije tijd en op participatie aan het vrijetijdsaanbod. Zij hebben recht op experimenteren en dus op fouten maken. Tot groot genoegen van Tinne Rombouts deelt de minister die visie en wil hij daarvoor ruimte creëren.

Ook de keuze van minister Dalle om het aantal kindvriendelijke steden en gemeenten te verdubbelen, ondersteunt CD&V volmondig. Eigenlijk zou elke gemeente en stad in Vlaanderen een kindvriendelijk beleid moeten voeren. Tinne Rombouts droomt ervan dat het label van kindvriendelijkheid voor heel Vlaanderen zou gelden. Een beleid dat goed is voor kinderen en jongeren, is immers goed voor alle inwoners. De CD&V-fractie kijkt ook uit naar de stimulerende en sensibiliserende rol die het netwerk van kindvriendelijke steden en gemeenten daarbij zal spelen.

De belangrijkste prioriteit voor de komende weken is de keuze voor de vijf prioritaire beleidsthema's voor het nieuwe jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan van deze Vlaamse Regering. De sector heeft al een belangrijk participatief traject afgelegd. Het lid rekent erop dat dit voortgezet wordt, zodat een ambitieus maar ook concreet en gefocust plan geschreven wordt. Voor het eerst wordt de methode met vijf beleidskruispunten toegepast. CD&V hoopt dat de nieuwe methodiek een dankbaar instrument zal zijn om met de collega's van de minister samen te werken rond jeugdbeleid. Veel zal daarbij afhangen van de projectgroepen van experts, jeugdwerkorganisaties, kinderrechtenspraakpunten en andere partners, die de vijf prioriteiten moeten uitwerken tot vijf masterplannen.

Minister Benjamin Dalle maakt zowel in zijn beleidsnota Media als in zijn beleidsnota Jeugd een speerpunt van mediawijsheid. Zoiets is heel hoopgevend. Hij stelt terecht dat we de strijd tegen vals nieuws wellicht niet kunnen winnen en dat dit van alle tijden is. Maar de snelheid waarmee fake news nu wordt verspreid via sociale media, is wel een nieuw gegeven. Jongeren mogen dan al digital natives zijn, maar een mens wordt niet geboren met skills in digitale geletterdheid en bronnenkritiek. Ouders, leerkrachten, jeugdwerkers maar vooral de mediabedrijven: allen zullen moeten investeren om onze kinderen en jongeren mediawijs te maken.

Het commissielid formuleert dan enkele constructieve suggesties en vragen om verduidelijking die bij haar fractie leven.

Dat de minister zowel bevoegd is voor Jeugd als voor Media biedt geweldige opportuniteiten voor de uitbouw van een coherent en ambitieus jeugdinformatiebeleid. Tinne Rombouts citeert uit de beleidsnota's: "Ik onderzoek de mogelijkheid naar kruisbestuiving tussen het jeugdinformatieplatform WAT WAT en het Instagramkanaal @nws.nws.nws van VRT". Als indiener van de conceptnota en de resolutie die daarover vorige legislatuur zijn uitgewerkt, wil de spreker de minister in dat verband toch waarschuwen voor een wildgroei aan nieuwe websites voor kinderen en jongeren.

Bij de onderhandelingen over de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT suggereert het commissielid een structureel overleg met de jeugdsector opdat de samenwerking en afstemming tussen de VRT en die jeugdsector wat vlotter zou lopen. Er is veel goede wil, maar in de praktijk blijft de VRT een grote structuur. In een dergelijke kruisbestuiving wordt knowhow gedeeld, waardoor het informatiebeleid ten aanzien van kinderen en jongeren nog beter kan worden.

"De opdrachten voor het wetenschappelijke steunpunt Jeugdonderzoeksplatform (JOP) worden geactualiseerd en beter afgestemd op de noden van het beleid en de jeugdsector", citeert Tinne Rombouts uit pagina 6. Dat vindt ze een nobel doel, maar de minister hoort ook praktijkgericht onderzoek te doen in functie van werkbare tools voor de sector. Zo zou men de innovatieve en experimentele projecten kunnen laten begeleiden door onderzoekers, om sneller te kunnen evalueren wat werkt en wat niet.

De CD&V-fractie kijkt uit naar het nieuwe Jeugdtoerismedecreet en naar de manier waarop de ministers Dalle en Demir dat de komende maanden zullen aanpakken,

nu de evaluatie van het huidige decreet is afgerond. Het lid hoopt dat dit ook de aanleiding kan zijn om de meest adequate financiering voor deze belangrijke sector te zoeken. Jeugdverblijven zijn immers voor veel kinderen en jongeren de eerste en soms zelfs enige toeristische ervaring.

Wat de begroting 2020 betreft, is de CD&V-fractie bijzonder tevreden over de keuze die minister Dalle heeft gemaakt om de generieke besparing voor het landelijke en bovenlokale jeugdwerk tot 3 procent te halveren. Natuurlijk is dat nog geen reden tot feesten, beseft Tinne Rombouts, die begrip opbrengt voor de ontgoocheling in de jeugdsector, zeker omdat deze besparing de extra middelen die de vorige Vlaamse Regering heeft uitgetrokken, deels tenietdoet. Het blijft niettemin de best mogelijke keuze in de huidige context, die is wat ze is.

Bovendien wees de minister erop dat ook de investeringen die de regering doet in basisonderwijs, jongerenwelzijn en psychische hulp voor jongeren, tegemoetkomen aan prioriteiten die de Vlaamse Jeugdraad in haar memorandum heeft opgenomen. Als men naast de beleidsnota Jeugd ook de andere beleidsnota's bekijkt, wordt duidelijk dat de Vlaamse Regering bijzonder veel extra en prioritaire aandacht naar kinderen en jongeren laat gaan. Hopelijk werken ook die andere ministers enthousiast mee aan de uitwerking van het JKP, en is die focus daarin even duidelijk als in het regeerakkoord en de beleidsnota's.

CD&V is ook tevreden dat de minister naar aanleiding van de Dag van de Jeugdbeweging een nieuwe aankoop van kampeermateriaal voor de ULDK kon aankondigen.

Wat de verdeling van de pot in het jeugdwerk betreft, waarschuwt Tinne Rombouts dat men niet het gevoel mag geven dat nieuwe initiatieven worden afgeremd, maar dat men evenmin mag concluderen dat die ervoor zorgen dat het voor de anderen minder wordt. Er is een decreet waarbinnen aanvragen ingediend kunnen worden, die vervolgens goed en correct moeten afgewogen worden. Het lid hoopt vooral dat er sterk jeugdwerk mee ondersteund wordt.

5. Hannes Anaf

Hannes Anaf raakte optimistisch gestemd door de lectuur van de beleidsnota, die best ambitieus is. Het is duidelijk dat minister Dalle en zijn kabinet het goed voorhebben met de jeugdsector. Zo hecht de minister er terecht belang aan dat alle kinderen en jongeren recht hebben op jeugdwerk, en onderstreept hij even terecht het belang van het JKP en van een breed kindvriendelijk beleid, dat niet beperkt is tot de jeugdsector. Positief zijn ook de duidelijke aandacht voor inspraak en de beoogde afstemming met andere ministers.

Het optimisme over de beleidsnota maakte echter plaats voor teleurstelling toen het lid de begroting ernaast legde. Iedereen kan een tekst vol mooie woorden schrijven, maar ze waarmaken door ze te concretiseren in tastbaar beleid is iets anders, wat ook Hannes Anaf inspireert tot de uitdrukking "put your money where your mouth is". Er wordt opnieuw 6 procent bespaard op de bovenbouworganisaties, CJT, de Vlaamse jeugdherbergen, de bovenlokale jeugdhuizen en de werking met maatschappelijk kwetsbaren. 3 procent besparing komt er op alle landelijke jeugdwerkorganisaties, cultuur-educatieve organisaties en verenigingen, informatie en participatie, en op alle bovenlokale werkingen met kinderen en jongeren met een handicap. Wrang is dat dit niet eens de eerste besparingen zijn, maar dat ze bovenop de eerdere komen, al kwam er in 2017 2 miljoen euro extra. Dat lijkt nu veeleer een verkiezingsstunt. Als de minister ermee uitpakt dat hij de besparingen heeft kunnen beperken tot 3 procent in plaats van de oorspronkelijk bedoelde 6, bezondigt hij zich aan een truc van de voor.

De zwaarste besparingen treffen eens te meer de bovenbouw, waar ze dan ook zeer slecht vallen. Die organisaties verrichten nochtans uitstekend werk. De sector heeft dringend zuurstof en investeringen nodig, zoals ook in 2017 door alle meerderheidspartijen werd erkend. Daarzonder kan men het jeugdwerk niet versterken, noch de capaciteit uitbreiden. Het is een illusie om te denken dat jongeren niet worden getroffen door de besparingen op de bovenbouw.

Hannes Anaf vraagt zich af hoe Vlaanderen de kinderrechten kan blijven garanderen na deze besparing. Er is juist meer, vernieuwend en divers jeugdwerk nodig. De sp.a-fractie rekent dan ook op extra financiële inspanningen in de komende jaren, en niet pas in 2024.

Voorts peilt hij naar de plannen van minister Dalle om het kinderrechtenbeleid te coördineren. Hoe zal hij de andere ministers op hun verantwoordelijkheid aanspreken? Het lid verwacht alleszins dat ook minister Dalle telkens aanwezig is op het geplande overleg tussen de Jeugdraad en de respectieve andere ministers.

Wat het integriteitsbeleid als nieuwe erkenningsvoorwaarde betreft, wil hij weten of de minister de erkende organisaties voldoende ruimte zal geven om die voorwaarde op maat van hun eigen werking in te vullen, in de plaats van er eenheidsworst van te maken. Het commissielid roept minister Dalle op zo snel mogelijk te communiceren over de introductie van aanvullende beoordelingscriteria, waartoe hij als minister het prerogatief heeft. Zal hij ook ruimte creëren voor dialoog tussen organisaties, dossierbehandelaars en adviescommissie? De sector vraagt immers zelf om feedback met het oog op bijsturing.

Ook Hannes Anaf signaleert de ongerustheid in de sector over de mogelijke kandidatuur van nieuwe organisaties in het jeugdwerk, terwijl de pot gelijk blijft. Of is er wel zicht op extra middelen tegen 2021?

Wat de bovenlokale werking betreft, dankt de spreker de minister om zijn belofte te houden van een weloverwogen maar toch snelle toewijzing aan de jeugdhuizen. Het is ook goed dat ze nu voor vier jaar zekerheid hebben. Hij suggereert wel om ook na te denken over tussentijdse instapmogelijkheden in 2022 of 2023, die dan in 2024 structureel kunnen worden.

Maakt de minister werk van een sterk nieuw masterplan jeugdkampen? Wil hij investeren in jeugdverblijfscentra en dergelijke met extra middelen? Hoe krijgt een masterplan bivakplaatsen en jeugdkampen vorm? Wie trekt het? Kan het project kampvervoer, een engagement dat nog tot 2020 loopt, doorgetrokken worden naar de hele legislatuur?

Essentieel is ook dat kansen worden geboden aan nieuwe vormen van jeugdwerk. Hannes Anaf is dan ook blij dat projectsubsidies blijven bestaan. Zal de minister ervoor zorgen dat organisaties naast hun basiswerking ruimte blijven hebben voor vernieuwing en experiment?

Ook Hannes Anaf is voorstander van de voortzetting van het participatieve project dat moet leiden naar de keuze van vijf prioriteiten in het JKP, in de plaats van het over te doen. Het is vooral belangrijk om snel richting te geven, op basis van wat uit de sector komt. Dan is er ook meer tijd voor de uitvoering tijdens deze legislatuur. Wanneer wordt daarvoor het budget vastgelegd, dat vooralsnog onzichtbaar is in de begroting?

Aangezien de prioriteiten transversaal zijn, pleit de spreker alvast om niet alleen het budget van Jeugd aan te spreken. Ook het traject naar het label 'kindvriendelijke stad of gemeente' stuurt middelen uit andere beleidsdomeinen richting jeugdbeleid. In dat verband spoort hij de minister aan te bewaken dat alle lokale

besturen meedoen, om een tweedeling binnen Vlaanderen te vermijden. Het lid suggereert vervolgens dat ook de Vlaamse overheid zelf een dergelijk traject zou lopen, tegen de verkoking in.

Wat de lokale jeugdraden betreft, beveelt hij aan om de lokale autonomie te laten spelen. Overal zijn besturen op zoek naar andere manieren om inspraak te organiseren. Anders dan in andere beleidsdomeinen, is dergelijke raad binnen Jeugd decretaal verplicht. Het is dan ook belangrijk dat de Vlaamse overheid de raden blijft ondersteunen en inspireren via Bataljong.

Door de inkanteling van de sectorale subsidies voor jeugdbeleid in het Gemeentefonds zijn daarop deze keer geen besparingen doorgevoerd. In Brussel is dat echter wel gebeurd op de VGC-middelen. Is dat billijk? In datzelfde verband peilt Hannes Anaf naar de vertegenwoordiging van Brussel in de Vlaamse Jeugdraad. Is die gegarandeerd?

Tot slot belooft de sp.a constructief oppositie te voeren en doet de spreker nogmaals een oproep aan de minister om zijn collega's te overtuigen blijvend te investeren in kinderen en jongeren. Nu ziet hij in die context immers vooral besparingen, onder meer in Onderwijs en op de kinderbijslag.

6. Steven Coenegrachts

De Open Vld-fractie van *Steven Coenegrachts* constateert dat de minister op korte tijd tot een ambitieus en coherent beleidsprogramma is gekomen. Zowel de minister als de commissie hadden het manna liever uit de hemel zien blijven vallen, maar de budgettaire krapte kan men ook als een stimulans voor creativiteit zien.

Het lid begrijpt de coördinerende functie van de minister dan ook op die manier, namelijk het Vlaamse jeugdbeleid vormgeven door slimme verbindingen te leggen met andere domeinen, waardoor het niet beperkt blijft tot zijn eigen budget.

Gedeeld ruimtegebruik is daar een voorbeeld van, meer bepaald het delen van met belastinggeld gefinancierde infrastructuur. Steven Coenegrachts beveelt de minister in dat verband aan ook partners te zoeken op de private markt en bij de lokale besturen, waarbij hij de sportinfrastructuur vermeldt. Dat hoeft geen extra geld te kosten, het volstaat om goede voorbeelden door Vlaanderen te laten circuleren, ter inspiratie. Wat denkt de minister?

Wat de infrastructuur voor jeugdtoerisme betreft, sluit de spreker zich aan bij de reeds door anderen geformuleerde opmerkingen. Ook hij zou het waarderen mocht de verlenging van de afspraken met De Lijn over het vervoer naar jeugdkampen niet beperkt blijven tot 2020. Kan dat niet meer op voorhand geregeld worden in de plaats van telkens voor een jaar? Is het niet mogelijk om verder te kijken en ook met de NMBS te praten, en met private aanbieders?

Hoe denkt de minister het door zijn voorganger opgezette masterplan diversiteit, dat volgend jaar afloopt, te verduurzamen, om de kennis over goede praktijken niet verloren te laten gaan? Steven Coenegrachts suggereert om dit mee te nemen in het JKP.

Bij het plan digitale wereld, dat gericht is op gaming en digitale media, vermeldt hij het belang van de strijd tegen fake news en van het stimuleren van de kritische zin. Het komt erop aan kinderen en jongeren sterk genoeg te maken om zelf hun weg te zoeken in de digitale wereld.

Dat de sectorale subsidies voor lokaal jeugdbeleid via het Gemeentefonds aan de lokale besturen zijn toevertrouwd, vindt Open Vld nog altijd een goede maatregel.

De lokale besturen weten wat er leeft en kunnen kort op de bal spelen. Het label kindvriendelijke stad of gemeente leidt tot goede contacten en wederzijdse ondersteuning, maar de gemeenten zonder label vallen buiten dat leerproces. Bovendien kan de Vlaamse overheid door de genoemde verevening geen druk meer uitoefenen. Hoe wil de minister van Jeugd ook de andere ministers overtuigen en stimuleren om het nodige te doen voor jeugdbeleid?

Steven Coenegrachts sluit zich aan bij de vraag om stemrecht op zestien jaar te overwegen, want dat zou de druk op lokale besturen van onderuit verhogen.

Hij suggereert nog dat minister Dalle overleg kan plegen met de minister van Cultuur over de al te beperkte cultuurparticipatie van de jeugd.

Tot slot vraagt Steven Coenegrachts waar de compensatie voor vzw De Rand van 79.000 euro voor moet dienen.

7. Orry Van de Wauwer

Ook *Orry Van de Wauwer* is tevreden over de kwaliteit van de ministeriële plannen. De versterking en uitbreiding van een inclusief jeugdwerk is een terechte prioriteit van de Vlaamse Regering als die alle kinderen en jongeren het recht wil geven op jeugdwerk. Concreet komt het erop aan dat het jeugdwerk ook toegankelijk moet zijn voor kinderen en jongeren:

- met een beperking;
- met een lagere opleiding;
- die in armoede leven;
- met een etnisch-culturele achtergrond;
- die LGBT zijn.

Alle kinderen en jongeren hebben immers recht op vrije tijd en participatie aan dat aanbod.

Het realiseren van die doelstelling is wel een grote uitdaging, want zoals in een recente vraag om uitleg al is aangegeven, staat het lokale jeugdwerk onder druk (*Hand. VI.Parl. 2019-20, nr. C45*). Voor lokale besturen is het niet evident om meer te investeren, en kerkfabrieken plooiën terug op hun kerntaken. Zo blijven heel wat lokale afdelingen zitten met onbeantwoorde vragen om hun infrastructuur te onderhouden of uit te breiden.

De CD&V-fractie roept dan ook op om samen met Bataljong en de jeugdsector te zoeken naar concrete en haalbare oplossingen. Het transitienetwerk Pulse kan wellicht ook nuttige en concrete tools aanreiken om een duurzaam lokalenbeleid uit te bouwen. CD&V vraagt in dat verband dat Vlaams minister van Jeugd Dalle bij federaal minister van Financiën De Croo aandringt om het btw-tarief op het duurzaam verbouwen van jeugdlokalen te verlagen naar 6 procent, zoals dat al is gebeurd voor private en schoolgebouwen.

Ook de professionele lokale jeugdsector voelt de gevolgen van de besparingen door de lokale en Vlaamse overheid. Vooral in meer landelijke gebieden worden zo kansen gemist om het jeugdwerk en het jeugdwelzijnswerk in te schakelen voor kwetsbare kinderen en jongeren. Zeker die kinderen en jongeren mogen we echter niet vergeten, stelt Orry Van de Wauwer, die hiervoor de nodige aandacht van de minister verwacht.

In de voorbije regeerperiodes is al veel werk verzet om het echte kapitaal van de jeugdsector – de vele vrijwilligers – te versterken, onder andere door regulitis aan te pakken. Maar er zijn zeker nog quick wins mogelijk. De CD&V-fractie roept minister Dalle dan ook op om samen met de jeugdsector concrete voorstellen uit

te werken om de regelgeving meer kind- en jeugdvriendelijk te maken. De fractie kijkt in dat verband bijvoorbeeld uit naar de snelle bijsturing van de regelgeving betreffende de kadervorming.

CD&V steunt de oproep van de Vlaamse Jeugdraad om erover te waken dat de vele jeugdwerkers geen extra administratieve lasten ervaren door de – in uitvoering van het gecoördineerde vrijwilligersbeleid – geplande invoering van het digitale verenigingsloket. De evaluatie van KIOSK draagt hopelijk eveneens bij tot de vermindering van de planlast.

Als een van zijn eerste beleidsbeslissingen keurde minister Dalle de meerjarige projectsubsidies goed in het kader van het nieuwe decreet betreffende het bovenlokale jeugdwerk. De CD&V-fractie kijkt samen met hem uit naar de concrete realisaties van deze ambitieuze en vernieuwende projecten, maar is ook tevreden dat de minister het decreet tijdig wil evalueren en misschien verfijnen. Interessante informatie is beschikbaar door na te gaan waarom sommige projecten uit de boot vielen.

8. Antwoorden van minister Dalle

Minister *Benjamin Dalle* stelt op prijs dat de oppositie niet alleen kritisch maar ook constructief is. Als medewerker achter de schermen in het Federale Parlement stelde hij daar vaak een heel andere manier van discussiëren vast. De minister voelt zich vandaag niet alleen gecontroleerd maar ook ontvanger van nuttige suggesties, en hoopt dat men vijf jaar lang op die manier kan voortdoen.

De totale begroting van het beleidsdomein Jeugd bedraagt 52 miljoen euro. Zoals gezegd is de generieke besparing gehalveerd tot 3 procent. Dat percentage is van toepassing op de subsidies voor:

- landelijk georganiseerde jeugdverenigingen;
- verenigingen informatie en participatie;
- cultuur-educatieve verenigingen;
- organisaties die werken met kinderen en jongeren met een handicap.

Ze betreffen ten slotte ook de subsidies aan de VGC voor jeugdbeleid in Brussel.

De bovenlokale initiatieven, namelijk jeugdhuizen en de werkingen voor bijzondere doelgroepen – met name personen met een handicap – zitten niet in dat schema. Daarvoor is er immers een nieuwe betoelaging. Vroeger bestond deze alleen gedeeltelijk op het niveau van de provincies. Het nieuwe bedrag is toegekend voor een periode van vier jaar. Die beslissingen zijn een drietal weken geleden genomen. In de praktijk gaan de meeste jeugdhuizen erop vooruit, al is de totale enveloppe uiteraard bijgesteld in functie van de begroting. Hoe dan ook is hierop geen besparingspercentage van toepassing.

Er zijn dan ook veel positieve reacties uit het veld. Als iemand zijn betoelaging zag achteruitgaan of verdwijnen, gebeurde dat louter omdat het dossier door de administratie inhoudelijk minder positief werd beoordeeld.

In tussentijdse erkenningen voorziet het decreet niet. Daar zijn momenteel dan ook geen middelen voor uitgetrokken. Anderzijds blijven wel subsidies mogelijk voor innovatieve projecten. Ook jeugdhuizen kunnen er indienen. Dat is nu eenmaal de consequentie van de overgang van een jaarlijkse procedure naar een meer structurele aanpak.

Voor de kritiek op de besparing heeft minister Dalle uiteraard begrip. 6 procent is niet evident, erkent hij. Wel wijst de minister er uitdrukkelijk op dat de stijging met 6 procent uit de vorige legislatuur, alleen voor de bovenbouw wordt teruggedraaid. Voor de andere organisaties blijven de middelen stijgen. Hij verzekert dat

er verder overleg volgt met de getroffen organisaties, die dat zullen moeten integreren in hun werking. Ook 3 procent besparen is trouwens niet evident, al blijft minister Dalle er tevreden over dat hij de gevraagde halvering, in goed overleg met minister-president en cultuurminister Jambon, ook daadwerkelijk voor mekaar heeft gekregen.

De Vlaamse begroting kiest in navolging van het regeerakkoord duidelijk voor de nieuwe generatie. In alle domeinen waarin geïnvesteerd wordt in het kader van Horizon 2024, zullen kinderen en jongeren een grote rol spelen.

Als eerste voorbeeld noemt de minister Welzijn. Welzijns- en jeugdwerk zijn nauw verbonden. Er is ook specifiek in extra middelen voor jeugdwelzijn voorzien.

In Onderwijs wordt eveneens serieus geïnvesteerd. Ook met innovatie, waarin minister Crevits de komende jaren extra zal investeren, zijn jongeren fel bezig. Denk maar aan sociale media, jeuginformatie en digitalisering in het jeugdwerk. Samen zullen de ministers Dalle en Crevits nog bekijken hoe dat laatste kan versterkt worden met innovatieve oplossingen.

De koopkracht van de Vlaming wordt versterkt. Minister Dalle neemt aan dat ouders die middelen zullen gebruiken ten behoeve van hun kinderen.

Tot slot is er in dit verband nog de versterking van het lokale beleid. Minister Dalle zal erop toezien dat die ook het jeugdbeleid ten goede komt.

Als men de gehalveerde besparing samenneemt met die investeringsagenda, moet men concluderen dat de Vlaamse Regering kiest voor investeringen in kinderen en jongeren, besluit minister Dalle.

In de erkenningsronde in het jeugdwerk van volgend jaar, zal hij geen nieuwe initiatieven afremmen, integendeel. Als ze beantwoorden aan de criteria, zijn nieuwe initiatieven zeer welkom. De impact op de begroting zal de minister dan bekijken.

Wat het integriteitsbeleid betreft, is er overleg aan de gang met de sector over hoe de voorwaarden kunnen geïntegreerd worden in de erkenning. De minister is van plan snel stappen te zetten. Er komen algemene standaarden, maar er zal ook ruimte zijn voor invulling door de organisatie. Doel is een evenwicht tussen wat men van iedereen vraagt en de mogelijkheid voor de organisaties om hier zelf vorm aan te geven.

Participatie is inderdaad een belangrijke prioriteit, zoals het jaarverslag van de Kinderrechtencommissaris ook aangeeft. Het recht om gehoord te worden, is essentiëler dan ooit. In het licht van zijn belangrijke rol moet de Vlaamse Jeugdraad inderdaad representatief zijn. De minister belooft toezicht en betrokkenheid bij de verkiezing. Brusselse jongeren zijn natuurlijk welkom, maar vertegenwoordiging hangt af van het aantal stemmen.

Parlementsvoorzitter Liesbeth Homans suggereerde dat de Kinderrechtencommissaris niet alleen in de commissies Jeugd, Welzijn en Onderwijs zou verschijnen, maar ook in de andere. Haar tweede suggestie was om niet alleen de representatieve organen maar ook kinderen en jongeren zelf te horen.

Stemrecht op zestien komt niet voor in het regeerakkoord. Als in die zin overeenstemming wordt gevonden binnen de coalitie, valt het te herbekijken, maar vandaag is dat nog niet het geval.

Duurzaamheid is een belangrijk aspect voor veel jongeren, zij het niet alle. Dat de verzuchting in vrijwel elke EU-lidstaat opduikt, heeft ertoe geleid dat het op 22 november 2019 het onderwerp is van de Europese ministerraad Jeugd.

Voorts treedt minister Dalle het belang van het lokale jeugdbeleid bij. In het algemeen gaat het lokale beleid er budgettair op vooruit. Wat de monitoring betreft, heeft de meerderheid van de commissieleden terecht vertrouwen in de lokale besturen, wat niet wegneemt dat opvolging nodig is. De minister vermeldt de tweemeting. Daarom is ook het genoemde label een prioriteit. De minister rekent op een verdubbeling ervan, van 24 naar 48. Verschillende gemeenten zitten al in een traject. Trajectbegeleider Bataljong acht de verdubbeling ambitieus maar haalbaar.

Natuurlijk zou elke gemeente kindvriendelijk moeten zijn. Het label is krachtig en communicatief interessant, maar ook inhoudelijk. Het volstaat echter niet op zich. Daarom blijft de minister daarnaast het netwerk ondersteunen. Het netwerk staat open voor alle geïnteresseerde besturen en is dus niet voorbehouden voor de bezitters van een label.

Bataljong is zoals gezegd de partner bij de ondersteuning van steden en gemeenten. Daarnaast wordt transitienetwerk Pulse blijvend betoelaagd. Recent kende minister Dalle in dat verband nog een kleine subsidie toe voor energiescans en sensibilisering op dat domein. Ook de lokale jeugdraden worden best in elke gemeente georganiseerd en goed ondersteund.

Wat betreft de indexering van de lonen in de jeugdverblijfssector, geldt vanaf volgend jaar het algemene principe dat de kredieten die bestemd zijn voor lonen, geïndexeerd worden op het moment dat de spilindex wordt overschreden. Dat geldt niet voor de andere werkmiddelen. Het loongedeelte van de subsidies aan de vzw's VJH en CJT volgt de gezondheidsindex en wordt jaarlijks automatisch geïndexeerd. De evaluatie komt er in het voorjaar van 2020. De hervorming van de financiering bekijken de ministers Dalle en Demir samen.

Het masterplan wordt verder georganiseerd. Samen met minister Lydia Peeters zal minister Benjamin Dalle aandacht hebben voor de rol van De Lijn in het kampvervoer. De suggestie over privévervoer is interessant, net als die over de NMBS. Er kan misschien een opportuniteit voor de komende jaren uit voortkomen.

Op de algemene beleidsdotatie aan de VGC – 28 miljoen euro – wordt niet bespaard. Ook daaruit kunnen uiteraard middelen het jeugdbeleid ten goede komen. De specifieke middelen voor jeugdwerk daarin bedragen ongeveer 1,1 miljoen euro en hebben dezelfde besparing ondergaan als in Vlaanderen, dus 3 procent.

De terminologie van het masterplan diversiteit wordt niet hernomen in de beleidsnota, die in de plaats het recht op vrije tijd en het recht op jeugdwerk centraal stelt. Diversiteit in al haar vormen is daarbij een terecht aandachtspunt. Hoe die nog kan versterkt worden, wordt bekeken met de organisaties, onder meer door de uitwisseling van goede praktijken.

Wat het geïntegreerde jeugdbeleid en het JKP betreft, doet minister Dalle zijn best om de vijf prioriteiten eerder klaar te hebben dan in de zes maanden die hij zichzelf in zijn beleidsnota gunt. Het hele veld vraagt om dit zo snel mogelijk te doen om tijdig met de voorbereiding te kunnen beginnen. Over de vastlegging zelf beslist de regering, niet het parlement. Eenmaal de prioriteiten zijn vastgelegd, zullen ze uiteraard ook in het parlement opgevolgd worden, en niet alleen in deze commissie. De andere domeinen erbij betrekken is niet alleen voor minister Dalle zelf een opdracht, aangezien alle niveaus oog moeten hebben voor hun transversale taken. De vragen over de financiering zijn pertinent. In de begroting van volgend jaar is nog niet in extra middelen voor het JKP voorzien. Per thema zal de regering moeten

nagaan hoe die prioriteiten budgettair kunnen worden ondersteund, en niet alleen – en zelfs niet hoofdzakelijk – uit het budget van Jeugd.

Minister van Cultuur Jambon heeft gelijk als hij zegt dat cultuur nog onvoldoende een zaak is van kinderen en jongeren. Er zijn al heel mooie initiatieven, maar er zijn nog mogelijk om hun cultuurbeleving te versterken. De kruisbestuiving tussen Jeugd en Cultuur moet blijvend aangewakkerd worden. Onder meer het genoemde Pulse is daarop gericht.

Wat ruimtegebruik betreft, is de multifunctionaliteit van gebouwen een belangrijk thema, waarvan de huidige regering ook werk maakt. Minister Dalle bekijkt samen met administratie en sector welke initiatieven mogelijk zijn. Er zal zeker geëvalueerd worden wat te leren valt uit het project schoolspeelplaatsen. De minister attendeert ook op de binnenkort geagendeerde studiedag van de Ambrassade over dit onderwerp.

De genoemde compensatie voor De Rand wordt toegekend in het kader van het decreet houdende ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid van 6 juli 2012. Daarvoor wordt al jaren in budget voorzien. Vroeger gebeurde dat via herverdeling, die werd toegevoegd aan de algemene toelage van de vzw vanuit het beleidsveld Jeugd. Omdat De Rand een te consolideren rechtspersoon is, moet het bedrag op een artikel met interne stromen worden aangerekend. Vanaf de begroting voor het huidige jaar is gekozen voor een eigen IS-artikel binnen Jeugd. Vanaf 2020 komen de middelen recurrent op dat artikel. De beweging is dus zuiver technisch, besluit de minister.

Minister Dalle vat samen dat alle commissieleden het recht op vrije tijd en jeugdwerk heel belangrijk achten, dat ze erkennen dat de beleidsnota daarover ambitieuze voorstellen lanceert, en dat erop moet toegezien worden dat die de komende vijf jaar ook gerealiseerd worden. Aan “put your money where your mouth is” voegt hij nog “practise what you preach” toe. Financiële middelen zijn op dat vlak een factor, maar niet de enige. Het gaat ook over beleidscoördinatie, bewustzijn, het delen van goede praktijken, en ondersteuning via praktische maatregelen als minder regulering.

Ten slotte belooft minister Dalle om zich de komende vijf jaar als partner van de commissie en de sector op te stellen.

9. Repliekenronde

Freya Perdaens is blij met de monitoring van het lokale jeugdbeleid. Meten is belangrijk, maar het delen van kennis over goede praktijken is dat nog meer. Het lid dringt daar nogmaals op aan. Hoeveel gemeenten zitten nu al in een traject naar het kindvriendelijke label? Wordt ook bij die ambitie aan kennisdeling gedaan, opdat zoveel mogelijk, liefst zelfs meer dan 48 gemeenten, over de streep raken?

Wat het JKP betreft, vindt het lid een doordachte prioriteitenkeuze nog veel belangrijker dan een snelle keuze.

Tot slot herhaalt ze haar onbeantwoorde vragen over het onderzoek naar de ondersteuning van jeugdkampen en naar de inbedding van jeugdmaps.be.

Jeremie Vaneeckhout is het ermee eens dat niet alles wordt opgelost met geld, al verdient dat toch de nodige aandacht in een begrotingsbespreking. Het argument van een specifieke budgettaire situatie gaat niet op, want die is al vijftien jaar van toepassing. Blijkbaar werken de traditionele recepten niet meer. In de praktijk wordt er maar bespaard en bespaard, om vervolgens vast te stellen dat het budget

niet rondgeraakt en dat er dus nog meer moet worden bespaard. Misschien wordt het eens tijd om te investeren.

In 2017 kreeg de sector inderdaad 2 miljoen euro aan extra middelen, maar niets daarvan is naar bijvoorbeeld de Ambrassade gegaan. Die kreeg slechts een indexering. Het klopt dus niet dat de historische achterstand toen is ingehaald. Sterker nog, de inflatie maakt dat men voor hetzelfde bedrag van toen nu minder koopt.

Ook Jeremie Vaneeckhout herhaalt een onbeantwoorde vraag, namelijk die over de mogelijkheid om de doelstellingen in overleg met het departement bij te stellen als organisaties die niet kunnen halen door de besparingen.

Dat niet voor alles geld nodig is, is zeker toepasbaar op de invoering van stemrecht vanaf zestien jaar. Dat staat inderdaad niet in het regeerakkoord, maar evenmin staat erin dat de regering het niet wil. Het lid nodigt de commissieleden die de mond vol hebben van democratie en representatie, dan ook uit om die wijziging waar te maken.

Voorts kan de spreker het niet eens zijn met het antwoord dat bij meer instroom in het jeugdwerk, de pot niet zeker vergroot wordt. Wie uitpakt met de ambitie om meer jeugdwerk te hebben, moet de tering naar de nering zetten en de middelen optrekken.

Hoe kijkt de minister tegen de kadervorming aan? Op welk moment komt hij met de nodige voorstellen?

Voorts blijft het lid het halveren van een eerder aangekondigde besparing een oude truc vinden. Uiteenlopende percentages zijn een middel om concurrentie te organiseren binnen de sector. Daar is het beleid nochtans niet mee gebaat. Tegenover de genoemde investeringen in andere domeinen, staan evengoed besparingen: men snijdt in het groeipakket en in de middelen voor het secundair onderwijs, de jeugdhulpsector krijgt 60 miljoen euro voor 300 miljoen euro aan noden, en de CLB's worden afgebouwd. Dus heeft het promopraatje Jeremie Vaneeckhout niet kunnen overtuigen. Hij heeft zelf de besparing berekend: op het totale budget voor 2020 van 13,668 miljoen euro wordt 663.000 euro bespaard, of 4,5 procent. Los van wat hij zonder geld kan realiseren, en waarin Groen een bondgenoot wil zijn, dreigt minister Dalle machteloos te worden, met zeer veel plannen waarvan hij de ambities onmogelijk kan waarmaken, hoe hoog de nood ook is.

Tot slot pleit de spreker ervoor om de Vlaamse Jeugdraad ten volle en in alle autonomie zijn rol te laten spelen. De commissie moet zich beperken tot het kader voor de samenstelling.

Tinne Rombouts blijft erbij dat de minister, hoewel er geen reden tot feesten is, het maximaal haalbare heeft binnengehaald. De nota vormt een stevige basis om het beleid te realiseren, in samenwerking met sector en parlement. Het lid treedt bij dat niet alles uit de middelen voor Jeugd hoeft te komen, en dat niet alles geld hoeft te kosten.

De methodiek om tot het label 'kindvriendelijke stad of gemeente' te komen, houdt in dat schotten tussen beleidsdomeinen worden weggewerkt. *Tinne Rombouts* hoopt dat dit principe ook op Vlaams niveau kan doorgevoerd worden. Een eerste gelegenheid dient zich aan met de vijf prioriteiten van het JKP. Daarna kan het goede voorbeeld naar alle domeinen doorgetrokken worden.

Hannes Anaf voegt nog meer Engels idioom toe: "you get what you deserve". Hij apprecieert wel dat de minister de moeite nam om alle vragen te beantwoorden, waarmee hij constructieve oppositie oogst.

Het lid suggereert om over stemrecht op zestien jaar een motie in te dienen. Nu al is hij benieuwd wie zoiets mee wil ondertekenen en/of goedkeuren.

De ambitie om ook op Vlaams niveau kind- en jeugdvriendelijkheid na te streven, mist hij nog grotendeels. Het zou de minister nochtans geloofwaardiger maken bij de volgende uitreiking van een label aan een gemeente.

Voorts vindt ook Hannes Anaf dat de middelen voor het JKP niet alleen in het budget voor Jeugd moeten gezocht worden. Hij roept de leden op om daarvoor ook in andere commissies aandacht te vragen.

De besparingen blijft Hannes Anaf bijzonder pijnlijk vinden. Hij herhaalt zijn opinie over de verkiezingsstunt van twee jaar geleden. 6 procent komt hard aan bij organisaties die hun werk goed en geëngageerd doen. Het moet ook eens gedaan zijn met de bewering dat de aanvankelijke besparing gehalveerd is.

Dat de minister-president zijn besparingen in de culturele projectsubsidies aan de inspanningen voor Jeugd wijt, noemt Hannes Anaf oncollegiaal.

Hij besluit dat de beleidsnota goede dingen bevat, maar dat er te weinig boter bij de vis geleverd wordt. Zijn fractie zal dan ook kritisch blijven.

Minister *Benjamin Dalle* kan niet onmiddellijk antwoorden hoeveel gemeenten precies al in een traject naar het label zitten. Hij laat het navragen bij Bataljong.

In de bepaling van de JKP-prioriteiten belooft hij niet alleen snel maar ook zeer doordacht te werk te gaan. De inhoud primeert.

De evaluatie van de jeugdkampen is pas in februari 2020 klaar.

De extra middelen uit de vorige legislatuur beliepen 2 miljoen euro, wat neerkomt op 6 procent van het grootste deel van het budget van ongeveer 30 miljoen euro voor bovenlokaal jeugdwerk. Het klopt wel dat dit voor de bovenbouworganisaties niet heeft geleid tot 6 procent extra. Er zijn specifieke investeringen gebeurd zoals in het informatiekanaal WAT WAT.

Uiteraard blijven ook gehalveerde besparingen, voor de betrokken organisaties besparingen, geeft Benjamin Dalle toe. Zijn referentiepunt zijn de tabellen uit de formatie die hij te zien kreeg bij zijn aantreden als minister. Daarop heeft hij voor het gros van het jeugdwerk een halvering doorgevoerd, die neerkomt op een extra impuls van ongeveer 1 miljoen euro. Hij is de minister-president dankbaar dat die daartoe bereid was. Belangrijker dan de bewoordingen is het feit dat die investering wordt gedaan, in afwijking van wat oorspronkelijk was vooropgesteld.

De doelstellingen van het jeugdwerk moeten in principe gehaald worden. De minister begrijpt dat moet bekeken worden of ze in het licht van de besparingen nog realistisch zijn. Hij sluit zich niet af voor een gesprek maar vindt wel dat men ambitieus moet trachten te blijven. Het zal erop aan komen om in dialoog te kijken of nog efficiënter kan gewerkt worden.

Wat de kadervorming en de vermindering van de planlast betreft, is het de ambitie om tegen de volgende zomer vooruitgang te boeken. Er zijn al ideeën, die verder worden uitgewerkt.

De minister is het niet eens met de beoordeling van het groeipakket. Hij beaamt wel dat bepaalde toeslagen niet geïndexeerd worden, maar algemeen komt er tegen 2024 dankzij de hervorming 200 miljoen euro bij ten opzichte van het oude systeem. Minister Beke ziet toe op de goede uitvoering, met automatische

toekenning en voldoende sociale toeslagen als instrument in de strijd tegen kinderarmoede.

Interessant vindt minister Dalle de stelling dat het label voor kindvriendelijke steden en gemeenten ook voor de Vlaamse overheid zelf van toepassing zou moeten zijn. JoKER wordt geëvalueerd en, indien nodig, versterkt. De minister bekijkt wat hij verder kan doen om de hele regering kind- en jeugdvriendelijk te maken. Het zou mooi zijn mocht elke minister een label halen, maar misschien moet dat ook voor de parlementsleden overwogen worden.

Jeremie Vaneeckhout gelooft wel dat de meeste lokale besturen jeugdbeleid naar waarde schatten, maar sommigen, zoals Aalst, hebben drastische plannen die tot bezorgdheid nopen. Grijpt de minister in als hij merkt dat een bestuur het jeugdbeleid loslaat. Hoe? En hoe wil hij omgaan met de resterende 252 gemeenten zonder label? Staan de ambities niet in contrast met de 6 procent besparing bij Bataljong? Aan de ambities van de sector zelf twijfelt het lid niet, maar dat ontslaat de beleidsmensen niet van hun verantwoordelijkheid.

De minister maakt het zich wat gemakkelijk als hij zichzelf voorstelt als een slachtoffer van het budgettaire kader van de Vlaamse Regering, aangezien CD&V daarover mee heeft onderhandeld.

Hannes Anaf is het absoluut oneens met minister Dalle over het groeipakket, maar zal die discussie verder met minister Beke voeren.

Minister *Benjamin Dalle* ontkent de betrokkenheid en de impact van zijn partij bij de regeringsonderhandelingen niet. Er is gekozen om te investeren in welzijn, onderwijs, innovatie, koopkracht en lokale besturen, voor een totaal van 2 miljard euro. Daardoor moet bespaard worden als men de Vlaming niet extra wilde belasten. Waar dat moest gebeuren, heeft CD&V inderdaad mee beslist en goedgekeurd. De interne verschuivingen daarna zijn echter een goede zaak. Ze hebben bijvoorbeeld de halvering van de besparing in het jeugdwerk mogelijk gemaakt.

De minister gelooft in de autonomie en de kracht van de lokale besturen om op te treden ten behoeve van de jeugdsector. Op de meeste plaatsen worden goede keuzes gemaakt met de extra middelen uit de Vlaamse begroting. Enkele besturen zullen andere keuzes maken, maar dat behoort tot hun autonomie. Decretaal heeft de minister daar weinig zeggenschap over. Dat is immers beperkt tot zijn eigen middelen. Hij ziet in het netwerk een belangrijke partner en is bereid om samen met minister Somers na te gaan welke verdere stappen mogelijk zijn om die besturen te stimuleren in de richting van een kind- en jeugdvriendelijk beleid.

III. Indicatieve stemming

De aan de commissie toegewezen onderdelen betreffende de bevoegdheid Jeugd worden indicatief aangenomen met 7 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

SPORT

I. Toelichting

1. Begroting Sport 2020

Minister *Ben Weyts* wil al verder vooruitblikken dan de begroting voor 2020.

De Vlaamse Regering krijgt soms verwijten over de besparingen. Ze heeft echter bewust duidelijke politieke keuzes gemaakt, die ook een budgettaire vertaling hebben gekregen. Ook voor sport komt er een bescheiden besparing, namelijk 3,5 miljoen euro.

Maar daartegenover staan ongelooflijke extra investeringen. Als nieuwbakken minister van Sport is Ben Weyts heel blij met de heel positieve begrotingskeuze van deze Vlaamse Regering voor sportbeleid. Deze regeerperiode creëert dat de mogelijkheid om maar liefst 55 miljoen euro extra te investeren in bovenlokale sportinfrastructuur. Vandaag is het budget voor een hele beleidsperiode 25 miljoen euro, of 5 miljoen euro per jaar. Aan die 25 wordt nu 55 miljoen euro toegevoegd.

Bovendien komt er deze regeerperiode een eenmalige injectie van 10 miljoen euro ter voorbereiding van de volgende Olympische Spelen, na Tokio, en daarnaast 10 miljoen euro extra investering om de veertien sportcentra op een hoger niveau te tillen. Een en ander zal keuzes nodig maken met implicaties voor diverse sportexcellentiecentra.

Bovenop dit alles komt er in deze regeerperiode nog 10 miljoen euro extra investering in topsportbeleid, of 2 miljoen euro per jaar.

Samengevat beoogt de Vlaamse Regering met de nodige middeleninzet een heel ambitieus sportbeleid.

1.1. Ontvangsten

Het Agentschap Sport Vlaanderen krijgt uit de algemene uitgavenbegroting drie interne stromen:

- de werkingstoelage;
- de investeringstoelage;
- een aparte toelage voor antidopingbeleid.

Deze laatste stijgt van 986.000 euro in 2019 naar 1,008 miljoen euro in 2020.

De ontvangsten uit de toelagen zijn bij de BO 2020 samen goed voor ongeveer 139 miljoen VAK en zowat 163 miljoen VEK.

De werkingstoelage kent drie grote wijzigingen:

- de eerste betreft een daling met afgerond 3,5 miljoen euro naar aanleiding van enkele generieke begrotingsmaatregelen. Het gaat om de klassieke besparing van 6 procent op subsidies en om de koppenbesparing. In deze regeerperiode gaan bij Sport Vlaanderen 125 mensen met pensioen, waarvan er 31 niet worden vervangen;
- een daling met 2 miljoen euro behelst geen besparing maar de niet-terugkeer van een eenmalige investering in ICT;
- er is een technische stijging van 5,7 miljoen euro VEK en 4,9 miljoen euro VAK. Ter relativering duidt minister Weyts die als middelen voor de overflow om het budgettaire effect van de aanrekeningsregels conform de VCO op te vangen. Dit is een eenmalig effect.

Daarnaast is er een stijging van 2 miljoen euro in zowel VAK als VEK voor bijkomende middelen in functie van het topsportbeleid.

De investeringstoelage kent twee grote wijzigingen:

- een stijging met 2 miljoen euro aan nieuwe middelen voor investeringen in de centra van Sport Vlaanderen;
- een stijging met 1,9 miljoen euro VEK in functie van de bijstelling van de betaalkalenders.

Het eerste bedrag kadert in de eerder vermelde 10 miljoen euro voor de eigen centra van Sport Vlaanderen, het tweede komt erop neer dat er pas nu effectief facturen moeten worden betaald van op basis van oproepen uit het verleden gesubsidieerde infrastructuur.

De aparte toelage voor het antidopingbeleid stijgt licht. Deze stijging betreft de verhoogde bijdrage aan het WADA.

De eigen ontvangsten blijven min of meer constant. Het betreft ontvangsten die Sport Vlaanderen uit bijvoorbeeld de uitbating van haar centra haalt. Deze schommelen rond de 13,1 miljoen euro.

1.2. Uitgaven

Aan de uitgavenkant zijn er zes grote inhoudelijke structuurelementen:

- sport voor allen;
- infrastructuur;
- gezond en ethisch sporten;
- topsport;
- internationaal en interregionaal sportbeleid;
- antidoping.

De grootste hap gaat logischerwijs naar het ISE Sport voor allen: 105 miljoen VAK en 106 miljoen VEK. Dit geld dient voor werkmiddelen, lonen, subsidies enzovoort.

Het ISE Infrastructuur bevat de middelen voor investeringen en onderhoudswerken in onder andere de centra van Sport Vlaanderen. In 2020 is daarvoor 24 miljoen euro VAK en 42 miljoen euro VEK beschikbaar. De hogere VEK zijn het gevolg van investeringen uit het verleden die vastgelegd werden, maar pas in 2020 tot betalingen zullen leiden. De minister wijst op de duidelijke stijging in de VAK die ook hier aanwezig is.

Voor gezond en ethisch sporten is er in 2020 748.000 euro beschikbaar in VAK en VEK.

Voor topsportbeleid is een budget beschikbaar van 26 miljoen euro in VAK en VEK. Ook daar is een gevoelige stijging zichtbaar.

Voor het voeren van een internationaal sportbeleid is er in 2020 91.000 euro beschikbaar in VAK en VEK.

Tot slot is er de aparte begrotingslijn voor NADO Vlaanderen met een budget van ongeveer 1 miljoen euro, in VAK en VEK.

Minister Weyts zoomt in op de grootste uitgavenposten per ISE.

Sport voor allen

De begrotingspost Sport Voor Allen wordt aangewend voor werkingsmiddelen, lonen, subsidies, experimenteel sportbeleid enzovoort. Alleen al de lonen staan in voor 41 miljoen euro. De subsidies in het kader van het decreet betreffende de sportfederaties bedragen ongeveer 30 miljoen euro. 4,5 miljoen euro is begroot voor het decreet betreffende de tewerkstelling in de sport.

Samen met alle andere subsidies en werkingsmiddelen in verband met sport voor allen komt het neer op 105 miljoen VAK en 106 miljoen VEK in 2020.

De lichte daling ten opzichte van BO 2019 wijt minister Weyts ten eerste aan de eerder toegelichte technische operatie waarbij de eenmalige investering van 2 miljoen euro in ICT zich niet herhaalt, en ten tweede aan de opgelegde besparing van 6 procent op de subsidies.

Infrastructuur

De begrotingsartikelen onder het ISE Infrastructuur worden aangewend voor investeringen en subsidies voor sportinfrastructuur, zowel voor de eigen centra van Sport Vlaanderen als voor subsidiëring van derden.

Tot de belangrijkste uitgavenposten in 2020 horen ten eerste 7 miljoen euro VAK voor de investeringen in de eigen centra van Sport Vlaanderen. Dit is een stijging met 2 miljoen euro per jaar tegenover de vorige regeerperiode. Deze investeringen zijn broodnodig en vergen belangrijke keuzes.

Ten tweede is er 7,33 miljoen euro VAK en 21 miljoen euro VEK voor de uitvoering van het decreet betreffende bovenlokale en topsportinfrastructuur.

5,5 miljoen is bestemd voor de realisatie van de wielerpiste in Heusden-Zolder.

3 miljoen euro VEK is ten slotte bestemd voor de in 2019 en de jaren daarvoor aangegane engagementen voor het project naschools openstellen van schoolsportinfrastructuur.

Gezond en ethisch sporten

De 748.000 euro op dit begrotingsartikel gaat integraal naar het beleid rond gezond en ethisch sporten: de subsidies aan partners als ICES, Gezond Sporten Vlaanderen en De FitnessOrganisatie.

De beperkte daling in 2020 verklaart de minister door:

- de compensatie van 25.000 euro voor de erkenningscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik;
- de generieke besparing van 6 procent op subsidies.

Topsportbeleid

Voor topsportbeleid heeft minister Weyts een belangrijke opstap ten opzichte van de voorbije legislatuur veil. Met een extra budget van 2 miljoen euro recurrent – in totaal 10 miljoen euro voor de hele beleidsperiode – is het budget voor 2020 verhoogd tot 26 miljoen euro in zowel VAK als VEK.

Vanop deze begrotingsartikelen worden de lonen van de topsporters onder contract bij Sport Vlaanderen betaald, net als de middelen voor de uitvoering van het Topsportactieplan IV, waaronder de ondersteuning van de prestatie- en talentontwikkelingsprogramma's.

De toename met 3,2 miljoen euro in VAK en VEK heeft de minister onder meer te danken aan:

- 2 miljoen euro bijkomende middelen;
- eenmalig 855.000 euro overflow van veeleer technische aard.

Internationaal en regionaal sportbeleid

De lichte daling in deze ISE van 91.000 euro wijst de minister aan de generieke besparing. Deze projecten betreffen vooral de vertegenwoordiging binnen de EU.

Antidoping

Wat antidoping betreft, wijst de minister op de verschuiving vanuit de werkingsdotaties, met een effect van 22.000 euro. Anderzijds wordt minder besteed van de geïnde bedragen op vorderingen naar aanleiding van dopingboetes. Met resterende terugvorderingen wordt een reserve opgebouwd voor latere besteding. De terugvorderingen op de dopingboetes moeten worden aangewend voor de werking van NADO Vlaanderen en vloeien dus terug naar het antidopingbeleid.

1.3. Besluit

Alle nuances in acht genomen is het begrotingsbeeld voor het sportbeleid positief, besluit minister Weyts.

2. Beleidsnota Sport 2019-2024

2.1. Uitgangspunten

Minister Weyts start de toelichting van zijn beleidsnota met de vaststelling dat sport ons beter maakt, zowel individueel als collectief. Het maakt ons betere mensen en een betere samenleving. Sport maakt ons niet alleen fysiek maar ook mentaal sterker. Sportmensen zijn gezonder en voelen zich beter hun vel. Ze staan beter in de wereld. Sport maakt ook de samenleving sterker. Het is de maïzena, het bindmiddel dat het sociale weefsel versterkt en een gevoel van saamhorigheid bewerkstelligt.

Daarom werkt de Vlaamse Regering aan een Vlaanderen waar sporten en bewegen een gewoonte is, en waar een echte sportmentaliteit heerst. Ze zorgt voor een aanbod in elke levensfase, op elk moment en in elke omgeving.

Dit impliceert:

- van jong tot oud;
- op school en op weg ernaartoe;
- op het werk en op weg ernaartoe;
- tijdens en na de professionele carrière.

Sport moet beschikbaar zijn voor iedereen, inclusief degenen die hogere drempels ervaren door fysieke of financiële beperkingen.

Onze toppers dienen als voorbeeld en uithangbord. Als Vlaanderen extra in topsportbeleid investeert, doet het dit niet zozeer om de vlag te planten, maar ter wille van de vliegwielfunctie van topsporters. Topsport zien, doet sporten. Toppresaties inspireren. Er zijn al mooie effecten te zien van de inzet op vrouwen in de sport, al blijven vrouwen nog altijd enigszins ondervertegenwoordigd in het sporten en bewegen. Net daarom wil de minister extra investeren in vrouwentopsport, gezien het effect naar de basis van de vrouwensport, waardoor dus meer vrouwen zullen gaan sporten.

2.2. Tendensen

Minister Weyts schetst de huidige situatie. De sportparticipatie zit goed, met toch enkele kanttekeningen. Twee Vlamingen op drie doen regelmatig aan sport, maar de jeugd beweegt te weinig.

De populairste sporten zijn individuele sporten: fietsen, wandelen, lopen, fitness en zwemmen.

Terecht gaat er steeds meer aandacht naar een gezond evenwicht tussen werk en leven. Tegelijk vergrijst de maatschappij.

Het is aangetoond dat sporten in een sportclub een goeie basis is om een leven lang te blijven sporten. Precies daar zit het maïzena-effect. De groep zet aan om te blijven sporten.

Een goede trainer is belangrijk voor een goeie sportbeleving. Het aantal gekwalificeerde trainers neemt toe. Helaas stoppen ook elk jaar heel wat trainers en kampen veel clubs met een tekort aan – al dan niet gekwalificeerde – trainers.

Er is nog steeds een tekort aan sportinfrastructuur, naast de nood aan innovatie van de bestaande infrastructuur.

De topsportprestaties gaan, minstens ten dele dankzij een goed beleid, in stijgende lijn. De ambities ten aanzien van de volgende Olympische Spelen zijn terecht hoog, hoewel zoiets ook altijd enigszins op gissen en gokken neerkomt. In heel wat disciplines staan de Vlaamse sporters hoe dan ook sterk. Daarop is minister Weyts fier. Net omwille van het effect op de sportparticipatie in brede lagen van de bevolking wil hij dit nog versterken.

2.3. De twaalf werken

De minister wil het sportbeleid vatten in 'de twaalf werken van Weyts'.

Het eerste werk is een sterke sportnatie worden: een echte sport- en beweegmentaliteit doen openbloeien in ons land.

Het tweede werk richt zich op levenslang sporten.

Het derde werk behelst sport als sociaal bindmiddel.

Het vierde werk betreft de samenwerking met partners als de lokale besturen, de sportfederaties en de sportclubs.

Het vijfde werk is professionalisering. De vorige regeerperiodes zijn er op dat vlak heel wat vorderingen gemaakt, maar er ligt ook nog heel wat werk op de plank. Het gaat hier om meer gekwalificeerde trainers, gezonde clubs met een goed bestuur, sportmanagement en meer innovatie.

Het zesde werk situeert zich op het infrastructuurvlak. De minister zet de inhaalbeweging voort en beschikt daarvoor over extra budgettaire middelen.

Het zevende werk behelst de ondersteuning van lokale en private sportinfrastructuur.

Het achtste werk gaat over het sportvriendelijker maken van de leefomgeving.

Het negende werk is het integriteitsbeleid. Het tiende het topsportbeleid. Nummer elf is Vlaanderen op Europees niveau. Het twaalfde werk is ten slotte het anti-dopingbeleid.

2.4. Sport voor allen

De eerste vijf vermelde werken staan in het teken van sport voor allen. Ten eerste is er Vlaanderen als sterke sportnatie. De minister heeft de ambitie om het aandeel sportende Vlamingen tegen 2025 nog op te drijven. Al het beleid staat in functie daarvan, dus ook topsportbeleid, steun aan lokale sportinitiatieven en investeringen in topsportinfrastructuur.

Het tweede werk betekent dat alle Vlamingen moeten kunnen sporten in elke fase van hun leven. Daartoe wil de minister zijn bevoegdheden voor Onderwijs en Sport combineren. De jeugd sport immers te weinig en die participatie gaat zelfs nog in dalende lijn. Heel wat sport – zelfs topsport – begint op de speelplaats. Vandaar dat de regering volop investeert in sport en bewegen op school. Ze stimuleert initiatieven waarbij kinderen en ouders op hetzelfde moment kunnen sporten. Zo iets verlicht de drukke weekplanning.

De minister zal inzetten op sportbedrijven. Ondernemingen moeten inzien dat ze zelf kunnen investeren in fittere en dus betere en productievere werknemers. Elke euro die een bedrijf in sportinfrastructuur investeert, heeft een gunstig effect op het functioneren van zijn werknemers.

Het beleid wil maximaal openstaan voor nieuwe vormen van sporten en ten volle nieuwe mogelijkheden benutten die meer mensen naar de sport toe leiden.

Voor mensen met een beperking en mensen in armoede blijft de drempel uiteraard hoger. Hen over die drempel helpen blijft een focus.

Net als topsporters kunnen sportevenementen mensen doen sporten. Niet toevallig heeft de vorige Vlaamse Regering hemel en aarde bewogen om de honderdste editie van het WK wielrennen naar Vlaanderen te halen. Ze heeft de krachten van Sport en Toerisme verenigd en extra middelen op tafel gelegd. Dat is niet louter ingegeven door de idee dat 'de koers terug naar huis moet komen', maar ook door de ambitie om van dit evenement een kapstok te maken om de Vlaming maximaal terug op de fiets te krijgen.

Werk 3 is via sport bijdragen aan een betere samenleving. Sport is zoals gezegd maïzena en doet mensen beter samenleven. Ze zorgt voor meer inclusie. Het beleid benut opportuniteiten en maakt werk van initiatieven om kwetsbare groepen, in het bijzonder vluchtelingen of jongeren, via sport te empoweren, kansen te bieden en boven zichzelf te laten uitstijgen.

Werk 4 behelst de samenwerking met de partners. Het gaat om de Vlaamse sportfederaties en hun koepelorganisatie VSF, de lokale besturen en hun ledenorganisatie ISB.

De minister voorziet in een eerste evaluatie van het decreet betreffende de georganiseerde sport.

Sport Vlaanderen is in dit alles de regisseur die inspireert, faciliteert en samenwerkt met de markt en alle actoren daarin.

Het vijfde werk behelst de professionalisering van de sportsector. Daar is nog werk aan de winkel en dienen zich opportuniteiten aan. Ten eerste moeten er meer opgeleide trainers actief zijn in de sportclub. De ambitie is dat die trainers

hoogopgeleid zijn, maar een noodzaak is dat niet. De club behoudt op dat gebied zeker keuzevrijheid. Maar het beleid is bereid alles in het werk te stellen om hen naar een hoger niveau te tillen op het vlak van management, beheer, maar ook op het veld met de inzet van meer en beter gekwalificeerde trainers.

Vandaar dat de minister de VTS-opleidingen verbreedt, met aandacht voor niet alleen de vakkennis maar ook de pedagogische aanpak van trainers. Het wordt ook gemakkelijker om een VTS-opleiding te volgen, onder meer door digitale leervormen en cursussen vanop afstand.

Minister Weyts zoekt een oplossing voor het trainerstekort in de vele Vlaamse sportclubs. Hij kijkt bijvoorbeeld naar mensen die na de beëindiging van hun werk-carrière fysiek nog zeer actief zijn. Vandaag worden ze vooral ingezet voor vervoer van bijvoorbeeld hun kleinkinderen, maar ze zouden ook training kunnen geven.

Vlaanderen zal zorgen voor een sportsector die zichzelf versterkt. Er valt heel wat winst te rapen op het vlak van goed bestuurde clubs en federaties, en van professionalisering. Voorts gaat minister Weyts ervan uit dat hij bedrijven meer kan inschakelen en responsabiliseren, en hen de weg kan tonen naar het financieel ondersteunen van bijvoorbeeld topsporters. Hij bedoelt niet alleen degenen die het al hebben gemaakt, maar ook topsporters in spe.

Zijn beleid zet in op innovatie om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen en om de sportsector nog meer te professionaliseren. Het maakt ruimte voor experimenteel sportbeleid en ondersteunt innovatieve start-ups in de sportsector.

2.5. Sportinfrastructuur

De volgende drie werken bevinden zich op het domein van de sportinfrastructuur. Zoals gezegd komen daarvoor heel wat extra middelen ter beschikking. Een globaal sportinfrastructuurplan voor Vlaanderen behelst investeringen in bovenlokale en topsportinfrastructuur. Die cijfers zijn riant. Daarbovenop komt nog eenmalig de al vermelde extra 10 miljoen euro voor topsportinfrastructuur in de voorbereiding van de olympiade.

De bijzondere regel voor de ondersteuning van Brusselse projecten blijft behouden.

De minister probeert voorts de kans op gedeelde investeringen te verhogen.

Hij wil zijn onderwijsbevoegdheid aanwenden opdat nog meer scholen hun sportinfrastructuur naschools openstellen. Ben Weyts heeft al een gesprek gevoerd met AGION opdat in geval van huursubsidies of nieuwe infrastructuur, altijd een mogelijkheid tot openstelling voor de gemeenschap wordt ingebouwd. Als een samenleving in onderwijsinfrastructuur investeert, moet die ook buiten de schooluren maximaal ten dienste staat van de gemeenschap. In de praktijk komt dat neer op een compartimentering van de schoolinfrastructuur waardoor een deel ervan apart toegankelijk is, afgesloten van de rest van de school. Zo niet stuit men op praktische bezwaren daar toegang tot de sportvoorzieningen automatisch ook toegang tot de hele school impliceert, met de nodige veiligheidsproblemen als gevolg.

De veertien eigen centra van Sport Vlaanderen wil de minister waar mogelijk helpen doorgroeien tot 'centers of excellence'. Dat vergt de nodige investeringen en veel innovatie. De inzet van de 10 miljoen euro extra in deze regeerperiode, veronderstelt duidelijke keuzes. Het zal absoluut niet mogelijk zijn om alle vragen te honoreren maar de beschikbare extra middelen zijn toch al een serieuze stap.

Werk 7 is het faciliteren van lokale en privéspportinfrastructuur. De realisatie van lokale infrastructuur wil minister Weyts een duwtje in de rug geven met onder andere best practices, steun in het vinden van financiering of financiële constructies. Hij zal de minister van Financiën en Begroting vragen om de ov-vrijstelling voor sportinfrastructuur te automatiseren. Dat zou voor de beheerders van sportinfrastructuur toch al één last wegnemen.

Het achtste werk betreft de sportieve omgeving, bijvoorbeeld natuur in de buurt, goede fietspaden en veilige looproutes. Zoiets geeft goesting om te sporten.

2.6. Gezond en ethisch sporten

Gezond en ethisch sporten is het negende werk. Sport moet leuk, integer, gezond en veilig blijven. De minister laat het GES-decreet evalueren. Via ICES ondersteunt hij de federaties in de uitbouw van een sterk integriteitsbeleid tot op clubniveau. Samen met de minister van Werk zal hij oog hebben voor de regelgeving betreffende de sportmakelaars.

2.7. Topsportbeleid

Topsportbeleid blijft een belangrijk deel van het Vlaamse sportbeleid. Zoals gezegd draait het niet zozeer om vlaggen planten maar om de vliegwielfunctie om zoveel mogelijk mensen tot sporten en bewegen aan te zetten.

Uiteraard is topsportbeleid inclusief G-sporters. Net als andere topsporters zijn hun toppers een bron van inspiratie en een rolmodel.

Vanaf 2020 voorziet de begroting in een recurrente inzet van 2 miljoen euro extra aan topsportmiddelen. De eenmalige injectie van 10 miljoen euro investeringsmiddelen voor topinfrastructuur naar aanleiding van de olympiade past ook in dit kader. De traditie wil dat er onmiddellijk na Olympische Spelen een investering in topsportinfrastructuur volgt om de nieuwe generatie voor te bereiden op de volgende spelen.

De resultaten van de Olympische Spelen van Tokio, de WK's en EK's zal de minister aanwenden om Topsportactieplan IV te evalueren. Op basis daarvan zal hij het vijfde plan voorbereiden, met focus op de OS van Parijs. Het focusprincipe wil hij nog aanscherpen, met oog voor het delicate evenwicht tussen de korte termijn – het valideren van de prestaties – en de lange termijn, de talentontwikkeling.

Hij bouwt de topsportwerking verder uit in de topsportcampussen van Gent, Antwerpen en Leuven. De vruchten daarvan zijn zichtbaar. Het succes van iemand als Nina Derwael is onmiskenbaar mee te danken aan Vlaamse investeringen in topsportinfrastructuur.

Om de combinatie van school en een topsporttraject haalbaarder te maken, zet de minister in op digitale ondersteuning en leervormen, in het bijzonder in de topsportscholen.

Een topsportcarrière is van korte duur. Daarom wil minister Weyts ook maximaal werk maken van de loopbaanbegeleiding na de topsportcarrière.

2.8. Internationaal sportbeleid

Voor zijn internationale rol kan Vlaanderen gebruikmaken van het Belgische EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2024, om op de Europese agenda te wegen. De minister zal de Europese en internationale samenwerking en uitwisseling van

goede praktijken benutten om het Vlaams sportbeleid te versterken en uitdagingen zoals doping en wedstrijdvervalsing aan te pakken.

2.9. Antidoping

Tot slot wil minister Weyts voortwerken aan een dopingvrij Vlaanderen. Hij beoogt een tijdige aanpassing tegen 2021 van de Vlaamse regelgeving aan de nieuwe wereldantidopingcode en bijhorende standaarden. Hij beseft wel dat de timing voor een dergelijk ingrijpend beleid heel scherp is.

Het antidopingbeleid valt uiteen in 2 pijlers. Het repressieve beleid is vooral op de elitesporters gericht, het preventieve beleid daarnaast ook op de breedtesporter. NADO Vlaanderen blijft als operationeel onafhankelijke entiteit de belangrijkste partner in dit beleid.

II. Bespreking

1. Johan Deckmyn

Johan Deckmyn oordeelt dat de beleidsnota heel wat informatie bevat, waaraan echter weinig concrete acties zijn verbonden. Opvallend vaak verwijst minister Weyts naar realisaties uit het verleden, terwijl een beleidsnota toch vooral oog zou moeten hebben voor de toekomst.

Vlaams Belang ziet geen enkele poging om het sportbeleid, een exclusieve gemeenschapsbevoegdheid, eindelijk in regel te brengen met het decreet van 1977. Dat decreet eist als voorwaarde voor erkenning en subsidiëring een splitsing van de sportfederaties. Tussen 2004 en 2014 heeft Johan Deckmyn daarop herhaaldelijk aangedrongen bij verschillende ministers van Sport. Met intussen nog een hele regeerperiode achter de rug, is het schrijnend dat hij die opmerking nu toch weer opnieuw moet maken.

De termen inclusie en diversiteit staan vaak in de beleidsnota, wat niet echt een verrassing hoeft te zijn. Naar een klemtoon op een Vlaams sportbeleid is het daarentegen met een vergrootglas zoeken.

In zijn toelichting noemde minister Weyts de sport herhaaldelijk de maïzena van onze samenleving, waarop zijn beleidsnota dus wil inzetten. Maïzena is inderdaad handig voor een goed gerecht, op voorwaarde dat het gerecht ook goed wordt gekruid. Helaas smaakt de beleidsnota flets en mist de spreker peper en zout. Er staan ronkende verklaringen in, maar als het op de essentie aankomt, geeft de minister niet thuis.

De minister wil investeren in topsport en een kransje topatleten, die dan alle Vlamingen op sleeptouw zouden nemen. Dat houdt enigszins steek, maar Vlaams Belang vraagt om de sterkste focus op 'sport voor allen' te laten liggen. Dat beleid moet de mensen stimuleren om meer aan sport te doen, en moet dus de grootste investeringen krijgen. De indruk is dat de minister de klemtoon van de investeringen toch wel in de richting van de topsport doet verschuiven.

Het commissielid citeert uit de nota: "Trainers zijn onvervangbare spilfiguren. We zorgen daarom voor voldoende gekwalificeerde trainers". Dat vindt Johan Deckmyn een heilzame insteek, die echter de nodige financiële middelen vereist. Heel wat bachelors en masters komen in aanmerking maar verwachten dat ze hun tijd en enthousiasme op een professionele manier kunnen inzetten. Als daartegenover geen eerlijke verloning staat, zal het moeilijk blijven om genoeg gekwalificeerde trainers te vinden.

Met de twaalf werken van Weyts refereert de minister aan zijn strategische doelstellingen. Johan Deckmyn ziet in dat verband nog heel wat werk aan de winkel. De eerste en volgens de minister meest ambitieuze doelstelling is om in Vlaanderen een echte sport- en beweegmentaliteit te doen openbloeien. Meer dan een vrijblijvende ambitie is die strategische doelstelling echter niet. Een beweegmentaliteit creëren bij zoveel mogelijk Vlamingen, clubs, scholen, gezinnen enzovoort, klinkt nogal vrijblijvend.

De tweede doelstelling gaat over het levenslange sporten. OD 2.1 behelst onderzoek naar de mogelijkheid om een Vlaams Jeugdsportfonds op te richten. Een slechte zaak zou Johan Deckmyn dat niet vinden, als het geld van dat fonds maar wordt gebruikt om jeugdtrainers te vergoeden.

De minister wil de mogelijkheden van het sportkompas voor talentscouting nagaan. Hoewel talentscouting niet onbelangrijk is, moet de primaire doelstelling van die oriëntatietool er toch op blijven neerkomen dat jongeren geënthousiasmeerd raken door de lo-lessen en daardoor levenslang willen blijven sporten.

Een andere OD behelst de creatie van multisporthubs: sportclubs met een breder aanbod, die ouders en kinderen makkelijker aan een gezamenlijke sportbeleving kunnen helpen. Goed klinkt dat wel, maar hoe wil de minister het concreet gestalte geven?

Sport op bedrijven stimuleren, is zonder meer een goed voornemen. De ambitie van de minister bestaat erin om tegen het einde van de regeerperiode, met de hulp van partners, 50 procent van de Vlaamse ondernemingen met vijftig of meer werknemers, ter zake tot meer actie te bewegen. Welke partners heeft de minister in gedachten? Hij zal tevens oog moeten hebben voor randvoorwaarden. Om werknemers tot sporten aan te zetten, moeten ze in hun bedrijf beschikking hebben over de nodige douches en accommodatie.

In OD 2.5 pleit de minister om – in samenwerking met andere beleidsdomeinen – de toegang tot het sport- en beweegaanbod te verhogen voor mensen met een beperking of in armoede. Daartoe wil hij de Vlaamse G-sportwerking en de Uitpas alle kansen geven. Maar welke andere beleidsdomeinen heeft de minister voor ogen? Dat vergeet hij te vermelden.

De doelstelling van minister Weyts om uit topsportevenementen het maximum te halen is op zich mooi, maar Johan Deckmyn mist in het algemeen een Vlaamse stempel, en in het bijzonder het kenbaar maken van Vlaanderen.

De minister erkent het belang van fietsen, maar komt niet echt tegemoet aan de vraag van duizenden fietsende Vlamingen om in elke provincie eenmaal per week over een gesloten fietsomloop te beschikken, naar het voorbeeld van Terlaemen. Een veilig afgesloten parcours zou toch ook mogelijk moeten zijn in Heuvelland, Pajottenland, Vlaamse Ardennen of Kempen. Waarom zoiets niet eenmaal per week organiseren, bijvoorbeeld zondagochtend van 8 tot 13 uur? Met een beetje creatief nadenken moet toch één en ander mogelijk zijn, veronderstelt Johan Deckmyn.

SD 3 richt zich op inclusie, participatie en gemeenschapsvorming. Johan Deckmyn ziet te weinig nadruk op initiatieven met sport als motor voor integratie van allochtonen in onze samenleving. Heel wat clubs vragen bijvoorbeeld aan hun sportbeoefenaars en trainers om het Nederlands te gebruiken. Ook zoiets zou uitdrukkelijker in de beleidsnota mogen staan.

Dat in deze SD vluchtelingen en jongeren in één adem samen als kwetsbare groepen worden vermeld, vindt het commissielid nogal ongelukkig.

SD 4 drukt de intentie uit om samen met VSF en ISB sportende Vlamingen omhoog te stuwten. De manier waarop vindt Johan Deckmyn niet echt terug.

OD 5.1 behelst meer opgeleide trainers bij de sportclubs. Johan Deckmyn herhaalt dat de belangrijkste oplossing, zeker wat jeugdtrainers betreft, in een betere verloning schuilt. Professioneel opgeleide bachelors en masters willen niet langer trainingen geven voor 10 tot 12 euro per uur. Bovenop die trainingen komen dan nog de wedstrijden, avondwerk, vergaderingen enzovoort. Geen enkele stielman zou nog bereid zijn om voor minder dan 35 euro per uur te komen klussen. Geld uit een Jeugdsportfonds zou inderdaad een oplossing kunnen bieden.

De minister wil de kloof tussen de sport- en bedrijfswereld dichten en de professionele tewerkstelling in de sportsector optimaliseren. Dat vindt Johan Deckmyn wederom nobele doelstellingen, maar er staat niet bij hoe de minister ze concreet wil realiseren.

OD 5.4 behelst meer ruimte voor experimenteel sportbeleid. Daarover kreeg het commissielid graag nadere toelichting.

SD 6 situeert zich op het domein van de infrastructuur. Minister Weyts kondigt de onverminderde voortzetting van de inhaalbeweging voor sportinfrastructuur aan. Pijnlijk is echter de echo uit het verleden. Al in de vermelde periode 2004-2014 werd die inhaalbeweging belangrijk genoemd. Blijkbaar is het een never ending story. Zal ooit een Vlaamse minister van Sport er een concrete timing en engagement aan kunnen verbinden? De spreker kan er nog wel begrip voor opbrengen dat investeren permanent nodig is, maar een inhaalbeweging is toch een eindig manoeuvre? Als men daar dan toch over blijft spreken, moet er wel ergens een structureel probleem schuilen, dat men niet durft te benoemen. Hopelijk schenkt minister Ben Weyts in tegenstelling tot zijn voorganger Philippe Muyters ook geen miljoenen meer aan de infrastructuur van clubs uit niet-erkende sportfederaties.

Voor bovenlokale sportinfrastructuur zullen er jaarlijks 10 miljoen euro extra investeringsmiddelen beschikbaar zijn, en eenmalig nog eens 10 miljoen euro voor topsportinfrastructuur in de voorbereiding van de komende olympiade. Volstaan die bedragen als inhaalbeweging? Voor Vlaams Belang mocht de verhouding tussen bovenlokale en topsportinfrastructuur veel meer naar de eerstgenoemde overhelten.

In SD 7 pleit minister Weyts om de bestaande OV-vrijstelling voor sportinfrastructuur te automatiseren. Hoe gaat zo iets in zijn werk?

SD 8 beoogt een sportieve omgeving. De minister maakt gewag van natuur in de buurt, goede fietspaden en veilige looproutes, die de Vlaming goesting in sport moeten bezorgen. Maar bij SD 2 gaf Johan Deckmyn al aan dat de minister wel het belang van fietsen erkent, maar niet tegemoetkomt aan de vermelde vraag van duizenden fietsende Vlamingen. In verband met deze strategische doelstelling zijn ongetwijfeld vele gelijkaardige voorbeelden te vinden.

SD 9 betreft het gezond en ethisch sporten. Uiteraard reikt het belang van gezondheid veel verder dan louter de sport. Wil de minister dit thema transversaal benaderen? Zal hij met andere ministers en in combinatie met zijn eigen onderwijsbevoegdheid een overkoepelende aanpak ontwikkelen?

Op ethisch vlak springt het probleem met grensoverschrijdend gedrag in sportclubs in het oog. In 2018 hebben meer dan 45 sporters daarover een klacht ingediend. Zo iets is verontrustend, maar echte concrete initiatieven ontbreken vooralsnog in de beleidsnota.

Aan het topsportbeleid, of SD 10, valt in positieve zin op dat de minister de Vlaamse topsporters als uithangbord voor een sterk Vlaanderen ziet. Helaas komt de doelstelling om Vlaanderen in het buitenland te promoten, niet vaker aan bod in de beleidsnota, in tegenstelling tot in het verleden. Van een Vlaams-nationale minister van Sport stelt zoiets toch wel erg teleur. Toch hoopt Johan Deckmyn dat de minister in subsidieovereenkomsten met internationale evenementen, met om te beginnen de Vlaamse klassiekers, aandringt op voldoende visibiliteit voor Vlaanderen. Zo kan hij vast het uithangen van de Vlaamse vlag stimuleren bij de Ronde van Vlaanderen en andere voorjaarsklassiekers.

Minister Weyts wil in samenwerking met onder meer het BOIC de topsportwerking uitbouwen. Maar precies die intentie gaat pijnlijk in tegen het vermelde decreet van 1977. Sportbeleid is een exclusieve gemeenschapsbevoegdheid. Het BOIC is een de facto niet-erkende organisatie, die dus het Vlaamse sportbeleid niet kan en mag meebepalen. Het comité moet splitsen opdat er een Vlaams Olympisch Comité komt waarmee de Vlaamse overheid wel kan samenwerken. Nieuw is dat niet, Johan Deckmyn heeft dat in het verleden al vaak gezegd. In de hele beleidsnota leest het lid nergens de wil om alle sportfederaties tot een aanpassing aan de bestaande decreten aan te zetten. Nadat N-VA'er Philippe Muyters al tien jaar minister van Sport was, krijgt die partij met Ben Weyts opnieuw die bevoegdheid. Hoewel Johan Deckmyn het vaak oneens is met minister Bart Somers, vindt hij in diens beleidsnota wel uitdrukkelijk de bereidheid om grondig te controleren of de gesubsidieerde organisaties aan de erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden voldoen. Zal minister Weyts voor zijn bevoegdheid soortgelijke initiatieven nemen?

Ook SD 11 beoordeelt de spreker als nogal vrijblijvend. Meer dan het informeren van de Vlaamse sportsector over het internationale sportbeleid staat er niet in. Hopelijk zal minister Weyts al die vrijblijvende stellingen de komende jaren in zijn beleidsbrieven concreter invullen. Dat zal Johan Deckmyn van nabij blijven opvolgen.

Dat minister Weyts wil voortwerken aan een dopingvrij Vlaanderen, juicht het commissielid wel toe. Op dat vlak heeft zijn voorganger al heel wat goede stappen gezet.

In het algemeen rept de beleidsnota met geen woord over Lotto, een organisatie die nochtans permanent het beleid van de gemeenschappen blijft doorkruisen. Waarom ook zouden BOIC en KBVB zich aan de decreten conformeren als ze van de Lotto aanzienlijke financiële steun blijven ontvangen? Vlaams Belang verwacht dat de Vlaamse minister daarover stelling inneemt. Deze situatie behoeft immers een dringende correctie.

Ten slotte wijst Johan Deckmyn nog op de grote lacune in de beleidsnota betreffende de makelaars in de sport, en vooral het voetbal. Professor Roger Blanpain sprak in dat verband van mensenhandel, maar geen woord daarover, net zo min als over de financiële wantoestanden bij transfers.

Kortom, de beleidsnota bevat wat maïzena om de zaken aaneen te rijgen, maar getuigt van weinig ambitie en mocht best wat pittiger zijn, besluit Johan Deckmyn namens het Vlaams Belang.

2. Kris Van Dijck

Kris Van Dijck wil eerst inpikken op de net geuite kritiek dat er niets nieuws in de beleidsnota zou staan. Johan Deckmyn verwees heel de tijd naar vroeger, maar ooit werden ministers van Sport uitsluitend beoordeeld op de uitslagen in internationale sportcompetities zoals Olympische Spelen. Maar dan klonk ook steeds de opmerking dat sport langetermijndenken veronderstelt: nu zaaien om straks te

oogsten. De voorbije perioden hebben aangetoond dat Vlaanderen op de goede weg is. Zeker in de ploegsporten hebben Vlaamse en Belgische teams hoge toppen gescheerd in heel wat disciplines. Met ongeveer evenveel inwoners als een middelmatige wereldstad is dat voor Vlaanderen een knappe prestatie. Sport is net een domein waarin Vlaanderen aantoonde dat het goed scoort door samen te werken. Dat is het resultaat van heel wat inspanningen, vindt het commissielid.

De voorbije vijf jaren is trouwens heel wat gebeurd op domeinen die de vorige spreker vermeldt, stelt Kris Van Dijck, die daarbij denkt aan sportinfrastructuur, beleidsmaatregelen met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag, de mogelijkheden die er op vraag van de sportsector zijn gekomen om onbelast bij te verdienen, het decreet betreffende de sportmakelaars enzovoort.

De vermelding van twaalf werken in de beleidsnota herinnert de spreker aan 'De XII werken van Vanoudenhoven'. Nog voor dat programma was er 'Schalkse Ruiters', waarmee Kris Van Dijck terechtkomt bij de vele realisaties van minister Muyters in de afgelopen tien jaar.

Een beleidsnota dient om ambities te formuleren. Het zogezegde gebrek aan concrete maatregelen wil de spreker zien in het tijds kader waarin de beleidsnota's amper een maand na de regeringsverklaring moesten volgen. Binnen een dergelijk tijdsbestek concrete beleidsmaatregelen verwachten van een minister en zijn administratie, is niet realistisch. Kris Van Dijck ziet daar geen graten in. Integendeel, het parlement krijgt zo juist de gelegenheid om het beleid richting te helpen geven en de concrete maatregelen samen met de minister uit te werken.

Iedereen in de commissie heeft er al eerder blijk van gegeven doordrongen te zijn van de waarde van sport. Het gaat dan ook niet op om af te wegen waar precies te veel of te weinig aandacht naar zou uitgaan, bijvoorbeeld topsport versus algemeen sportbeleid. Hier is immers sprake van een symbiose. Een sterk topsportbeleid creëert voorbeelden. Als onze topsporters goed presteren, is dat merkbaar aan de instroom van jongeren en anderen in hun sporttak. Hier zijn dan ook geen tegengestelde belangen in het spel. Het ene versterkt het andere.

De algemene sportbeoefening in Vlaanderen gaat erop vooruit. Steeds meer mensen gaan aan het sporten. Terecht heeft de beleidsnota daarbij aandacht voor het feit dat mensen op een andere manier aan sport beginnen te doen. Het individuele sporten stijgt in belang. Mensen willen onafhankelijk van anderen kunnen bepalen wanneer ze hun sport beoefenen.

In het sportbeleid hebben alle actoren hun rol te spelen. Lokale besturen zijn er van groot belang. Voor breedtesport moet de minister niet zelf het initiatief nemen, maar moeten hijzelf en Sport Vlaanderen vooral incentives en goede voorbeelden aanreiken waaraan het lokale niveau vorm kan geven. Twee andere cruciale actoren zijn het onderwijs en de bedrijfswereld. Die laatste activeren in het sportbeleid is terecht een doelstelling van minister Weyts, zij het geen eenvoudige. De opmerking van Johan Deckmyn over de infrastructuurbehoeften in dat verband zijn terecht, maar de doelstelling om bedrijven aan te zetten tot een dergelijk beleid, is een goede keuze. Daartoe ziet Kris Van Dijck potentiële partners in Voka, UNIZO en de lokale besturen.

In het algemeen besluit het commissielid dat de beleidsnota alles in zich heeft om het Vlaamse sportbeleid verder gestalte te geven, en voort te werken op de vele zaden die al gezaaid zijn en intussen vruchten hebben voortgebracht. Het komt erop aan om de ingeslagen weg verder te volgen, met nieuwe klemtonen. Dan zullen alle garanties aanwezig zijn om er ook de volgende vijf jaar te staan als sportend Vlaanderen.

N-VA betuigt zijn volle steun aan de beleidsnota Sport en de eraan gekoppelde begroting voor 2020.

3. Imade Annouri

In de twaalf werken van Weyts ziet *Imade Annouri* een verwijzing naar de twaalf werken van de Griekse held Herakles, die overigens ook in de Berberse mythologie voorkomt.

Het goede nieuws betreffende deze beleidsnota is dat er niets instaat waar Imade Annouri tegen is. Het mindere nieuws is dat ze evenmin iets bevat waarvan het commissielid warm wordt. Het blijft bij algemene bewoordingen, waartegen geen zinnig mens met een hart voor de sport iets zou kunnen hebben. Maar op geen enkele manier worden die intenties geoperationaliseerd of geconcretiseerd.

Kris Van Dijck mag dan al op het korte tijdsbestek wijzen en juist ruimte voor het parlement zien, maar vandaag moet de commissie de minister wel kunnen beoordelen op basis van de voorliggende beleidsnota.

Dat sport maïzena is die mensen verbindt, klopt wel, net als de stelling dat mensen ethisch en veilig moeten kunnen sporten, of dat schoolgebouwen meer moeten openstaan voor lokale sportclubs en dat bedrijven kunnen worden aangemoedigd. Maar hoe zullen we dat doen? Hoeveel mensen extra moeten er over vijf jaar aan het sporten zijn om te besluiten dat de intentie betreffende grotere sportparticipatie is verwezenlijkt?

Over ethisch sporten mag minister Weyts niet volstaan met verwijzingen naar het debat en de maatregelen uit de vorige legislatuur. Vandaar de heel concrete vraag: zijn er genoeg meldingskanalen voor sporters die met onethisch of seksueel grensoverschrijdend gedrag worden geconfronteerd? Zijn er meer kanalen nodig? Moet het beleid daar extra aandacht voor hebben? Hoe wil de minister ze ondersteunen? Hoe zal hij de uitbouw van een API-systeem monitoren? Wanneer komt de eerste terugkoppeling eraan? Wanneer komt er mogelijkheid tot bijsturing? In welke verdere opvolging voorziet minister Weyts? Vooralsnog blijft Imade Anouri in het ongewisse.

Schoolinfrastructuur voor sporters openstellen is prima, maar over hoeveel scholen gaat het concreet? Hoeveel sportclubs verwacht de minister met die maatregel aan extra infrastructuur te helpen, en hoeveel mensen zou hij daarmee bereiken?

Specifiek in grote steden als Antwerpen en Gent is het voor beginnende sportclubs die aan een competitie willen deelnemen, een hele lijdensweg om daarvoor sportinfrastructuur te vinden, bijvoorbeeld basketzalen en voetbalvelden. Hoe wil minister Weyts garanderen dat dergelijke bottom-up initiatieven makkelijker hun weg vinden, wat meer Vlamingen aan het sporten zou helpen krijgen?

Samengevat staan in de beleidsnota geen slechte zaken, maar zijn ze zo vaag geformuleerd dat ze geen basis vormen voor een debat. In de maand waarover minister Weyts maar beschikte, had hij toch te rade kunnen gaan bij de prima vorige minister van Sport Philippe Muyters om enkele concrete doelen voorop te stellen. In sporttermen uitgedrukt had hij het estafettestokje kunnen aannemen zonder het te laten vallen.

Vandaar dat Groen zich in de stemming over de begroting zal onthouden. Er ligt te weinig concreets voor om een goedkeuring te rechtvaardigen.

Wat die begroting betreft, krijgt Imade Annouri van sportfederaties ongeruste signalen in verband met besparingen. Het commissielid wil weten waar en hoeveel

minister Weyts bij de respectieve sportfederaties wil besparen. Als de minister daar nu nog geen zicht op zou hebben, wanneer dan wel?

In verhouding wordt wat meer geïnvesteerd in topsport en de bijhorende infrastructuur, en wat meer bespaard op de recreatieve sporter. Terecht wijst Kris Van Dijck naar het inspirerende voorbeeld van topsportprestaties, maar de voorwaarde is wel dat die nieuwe sportbeoefening ook duurzaam en blijvend is. Daarvoor zijn voldoende infrastructuur, aanbod en ondersteuning de voorwaarden. Door middelen te verschuiven van breedtesport naar topsport, zal het net daaraan mangelen.

4. Maaïke De Rudder

Maaïke De Rudder verwijst naar een recent WHO-rapport over het belang van bewegen en sporten. Te veel achter of voor schermen zitten en niet genoeg bewegen is niet alleen schadelijk voor de gezondheid van kinderen en jongeren, maar ook niet goed voor de ontwikkeling van hun hersenen en sociale vaardigheden. Dat is een mondiaal probleem: van Afghanistan tot Zimbabwe bewegen jongeren te weinig. Volgens de WHO moeten jongeren een uur per dag gemiddeld of intens bewegen. Amper 20 procent van de jongeren haalt die norm.

Het Vlaamse beweegrapport van professor Jan Seghers bracht in 2018 alarmerende cijfers aan het licht. Nog geen 10 procent van de Vlaamse jongeren tussen zes en zeventien jaar beweegt voldoende.

Als minister van zowel Sport als Onderwijs is Ben Weyts de geknipte man om hiermee aan de slag te gaan. De WHO wijst op de belangrijke rol die de overheid moet spelen in het aanbieden van voldoende faciliteiten. Het betreft open ruimte en toegankelijke infrastructuur.

Misschien kan minister Weyts ook vanuit zijn onderwijsbevoegdheid structurele maatregelen nemen, vermoedt Maaïke De Rudder. Welke plannen heeft hij om sportbeoefening en bewegen in het hele onderwijscurriculum te stimuleren? De WHO heeft immers aangetoond dat sport ook de leerprocessen gunstig beïnvloedt. CD&V denkt aan meer lo in het basisonderwijs, maar vooral aan acties waardoor lo niet het meest gehate lesuur van de week is. Welke plannen heeft de minister specifiek met betrekking tot de sportbeoefening bij hogeschoolstudenten? Juist in die cruciale levensfase stoppen heel wat jongeren met sporten.

Niet alleen jongeren moeten aangezet worden tot meer beweging en duurzaam sporten. Ook van de volwassen Vlamingen is ruim één op drie individueel noch in clubverband sportief actief. De doelstelling van het Vlaamse sportbeleid is nochtans al jaren: "zoveel mogelijk Vlamingen levenslang en gezond laten sporten".

Vanuit dat oogpunt heeft het commissielid met veel aandacht de beleidsnota Sport gelezen. Uiteraard heeft de minister niet veel tijd gekregen om de sportbepalingen uit het regeerakkoord om te zetten in strategische en operationele doelstellingen, maar geslaagd voor zijn ingangsexamen als kersvers sportminister is Ben Weyts zeker wel. In de loop van de komende jaren zal de CD&V-fractie graag het debat met hem aangaan. Nu al wil ze enkele remediëringpunten meegeven in de vorm van suggesties of vragen om verduidelijking.

Zo suggereert het lid dat beleidsmakers meer de nadruk zouden leggen op sportief bewegen in plaats van sporten. Dit sluit ook meer aan bij het preventieve en gezondheidsbevorderende karakter van sporten. Het doel moet immers zijn om meer Vlamingen te laten bewegen zodat ze daarna ook beginnen te sporten en dat blijven doen.

Dit concept van sportief bewegen sluit trouwens aan bij de realiteit in het Vlaamse sportlandschap. Almaar meer Vlamingen zijn sportieve bewegers. Hun voornaamste drijfveren zijn: iets doen voor de gezondheid en dingen beleven. Ze zijn niet uit op grootse prestaties en willen zich evenmin laten inkapselen in een sportclub. Intussen zijn er meer dergelijke sportieve bewegers dan georganiseerde sportbeoefenaars. Ze duiken overal op: op straat, in het park, in het bos en in de fitness. Dat is mooi maar tegelijk riskant, want zonder deskundige begeleiding en ondersteuning dreigen deze mensen bij de minste tegenslag met hun sport te stoppen. De drop-out is een reëel probleem. Gezien de algemene missie om zoveel mogelijk Vlamingen aan het bewegen te krijgen, mag het beleid de sportieve bewegers niet aan hun lot overlaten.

Een moderne samenleving vereist een moderne benadering, zeker door de overheid, veronderstelt Maaïke De Rudder. Sporters die voor lichtere structuren en een flexibeler aanbod kiezen, verdienen evenveel aandacht en service als wie lid is van een club. Alternatieve clublidmaatschappen kunnen een oplossing bieden, maar daarnaast moet het beleid de bestaande sportfederaties kunnen ondersteunen in de uitbouw van een innovatief sportaanbod. Het commissielid roept op om ervoor te zorgen dat sportieve bewegers sportief en in beweging blijven. Het doel is dat toekomstige wetenschappelijke onderzoeken zullen uitwijzen dat steeds meer Vlamingen op een of andere manier aan sport doen.

Dat is zeker een aandachtspunt voor de decretaal voorziene evaluatie van het Sportfederatiedecreet. Die zou immers in 2020 moeten plaatsvinden, maar dat vermeldt de beleidsnota niet. Hoe zal minister Weyts die evaluatie concreet aanpakken? Heeft hij hierover al overleg gepleegd met de VSF, die eveneens een evaluatie voorbereidt?

Voorziet minister Weyts in extra budget voor de uitvoering van datzelfde decreet, nu er wellicht nieuwe sportfederaties erkend zullen worden, bijvoorbeeld een aparte federatie voor padel, dat nu nog onder Tennis Vlaanderen is ondergebracht? Erg tevreden is CD&V met de klemtoon in het regeerakkoord en de beleidsnota op de maatschappelijke rol van sport op het vlak van inclusie en medische preventie. Het lid kijkt vol verwachting uit naar de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak om dit te concretiseren.

In het algemeen is er de beleidsnota echter vaag en zijn de doelstellingen allesbehalve SMART geformuleerd. Evenmin is de budgettaire vertaling van de doelstellingen duidelijk. Maaïke De Rudder suggereert om in de toelichting van de volgende begroting de doelstellingen aan een meerjarig budgettair plan te koppelen.

Haar volgende opmerking leidt het lid in met een citaat uit de beleidsnota: "We stimuleren dan ook nog meer vrijwillige samenwerkingsverbanden tussen naburige sportclubs zodat sportclubs multisporthubs worden met een breed aanbod, waar kinderen én ouders gelijktijdig kunnen proeven van verschillende sporten. We verhogen hiermee ook het gemeenschapsgevoel en de bestuurskracht in de sportclubs.". Dit vindt ze een zeer lovenswaardig initiatief, maar het is niet evident voor clubs uit verschillende sportfederaties om samen te werken. Hoe zal minister Weyts dit concreet aanpakken, wetende dat de bevoegdheid voor het lokale sportbeleid sinds de afschaffing van het decreet betreffende het lokale sportbeleid aan de steden en gemeenten toekomt? Welke partners ziet de minister om deze doelstelling te realiseren?

Nog uit de beleidsnota citeert Maaïke De Rudder: "Tegen het einde van de legislatuur willen we met behulp van partners 50 procent van de Vlaamse ondernemingen met vijftig of meer werknemers tot acties hebben aangezet.". De aandacht voor sportende bedrijven vindt ze zinvol, maar roept bij haar drie vragen op. Hoe zal de minister ten eerste monitoren of hij de doelstelling heeft gehaald? Dat een bedrijf

een sportaanbod heeft, betekent nog niet dat het personeel ook effectief gaat sporten. Ten tweede: wanneer en hoe zal minister Ben Weyts het project Matchmaker van zijn voorganger Philippe Muyters, dat een gelijkaardig doel had, evalueren? Welke rol krijgt ten slotte de Bedrijfssportfederatie?

Op pagina 12 staat: "Samen met relevante partners creëren we ook een 'actief ouder worden'-beleid om ook voor deze groep een kwalitatief sport- en beweegaanbod te laten groeien.". Dit beoordeelt Maaïke De Rudder als een zeer positieve en terechte beleidsdoelstelling in een samenleving met een groeiende seniorenpopulatie. Ze juicht toe dat de minister daartoe met de seniorenportfederaties wil samenwerken. Het kan niet de bedoeling zijn dat Sport Vlaanderen zelf een aanbod uitwerkt en zo in de plaats treedt van sportfederaties. In het regeerakkoord werd duidelijk vastgelegd: "Sport Vlaanderen inspireert, faciliteert en werkt steeds complementair aan en in optimale samenwerking met de markt en de sportfederaties, onder andere inzake sportpromotie en de organisatie van sportkampen.". Maaïke De Rudder hoopt dat de minister voor cocreatie opteert, gezien de grote knowhow waarover de federaties beschikken.

Wat de VTS-opleiding betreft, blijft het een nobel streven om het aantal gekwalificeerde trainers te verhogen. Maar het is voor veel sportclubs niet evident om hun begeleiders te motiveren om de veeleisende VTS-opleidingen te volgen. Ook de sportfederaties worstelen met het rigide VTS-keurslijf, waaronder het minimum aantal uren dat een opleiding moet duren, om een aanbod uit te werken dat ook beantwoordt aan de noden van de sportclub.

De doelstelling betreffende de centra van Sport Vlaanderen ziet er heel nuttig uit. Het commissielid vraagt een stand van zaken van de audit van deze sportcentra door Sport Vlaanderen in opdracht van minister Muyters.

Dat de nota een hoofdstuk over het internationale sportbeleid bevat, stemt haar erg tevreden. Hoe zal de minister de Vlaamse sector stimuleren en ondersteunen om Erasmusmiddelen binnen te halen? Komt er in dat verband een samenwerkingsovereenkomst met het VLEVA?

Na deze commentaar bij de beleidsnota richt Maaïke De Rudder de aandacht op de begroting 2020. De toelichting daarbij vindt ze niet overal duidelijk. Zal er een generieke besparing van 6 procent worden doorgerekend op alle subsidies die Sport Vlaanderen uitkeert? In welke middelen voorziet de minister voor zijn 'sport voor allen'-beleid?

De sportfederaties hebben nog steeds geen informatie gekregen over hun saldo voor 2019 en subsidiebedrag voor 2020. Daarzonder ondervinden ze grote moeilijkheden om een begroting voor 2020 op te stellen. Wanneer mogen ze die belangrijke informatie verwachten? Sommige dossierbeheerders bij Sport Vlaanderen hebben al meegedeeld dat de besparingen niet worden doorgerekend aan de sportfederaties, maar enkel de werking van Sport Vlaanderen zullen betreffen. Er heerst met andere woorden grote onzekerheid over de budgetten. Die onzekerheid over de subsidie-enveloppe is sinds de invoering van het nieuwe decreet zelfs een recurrent probleem. Maaïke De Rudder pleit ervoor om daar bij de evaluatie van dat decreet rekening mee te houden.

Is de minister in het kader van de meerjarenbegroting van plan om het algemene subsidiebudget voor de sportfederaties aan te passen in functie van in de toekomst nieuwe erkende en gesubsidieerde sportfederaties? Zo niet dreigt die evolutie nadelig uit te vallen voor federaties die vandaag al in het subsidiesysteem zitten.

Wie krijgt ten slotte de extra subsidies betreffende topsport in het kader van de Olympische Spelen van 2020 in Tokio? Gaan ze naar de sportfederaties, het BOIC

of Sport Vlaanderen? Indien het BOIC ze krijgt, welke Vlaamse return zal de minister daarmee dan overeenkomen? Hoe dragen de topsportmiddelen bij tot de bevordering van het Vlaamse imago in het buitenland? Anders ondersteunen die Vlaamse subsidies alleen het Belgische topsportbeleid. Topprestaties, medailles en titels worden in de media en zelfs door de topsporters die Vlaanderen ondersteunt, steevast als Belgische prestaties geduid, en zelden of nooit als Vlaamse.

Nederland kan in dat verband een interessant voorbeeld zijn. Het zet meer topsportmiddelen in voor de financiering en ondersteuning van de private sportsector.

Hoe kijkt minister Weyts aan tegen de structuur en organisatie van het BOIC? Die sluiten niet meer aan bij de bevoegdheidsstructuur, waardoor de gemeenschappen en niet het federale niveau de sportbevoegdheid dragen.

5. Annick Lambrecht

Uit de beleidsnota van minister Ben Weyts leidt *Annick Lambrecht* een grondig verschil af met de sp.a-visie op het streven naar excellentie. Extra investeringen in topsport- en bovenlokale sportinfrastructuur kan het lid op zich ten volle ondersteunen, maar absoluut niet als die ten koste gaan van de lokale sportwerking en de buurtsport.

Ten gunste van de topsport verdwijnt 4 miljoen euro uit het budget voor 'sport voor allen'. Voorbeelden zijn inderdaad belangrijk, maar dan moet de kans er ook zijn om ze te volgen. De minister geeft meer steun aan wie de top al heeft bereikt maar bemoeilijkt de weg ernaartoe. Dergelijk beleid werkt averechts aangezien topsporters net in de eigen buurt zijn gevormd. Daar zijn ze in contact gekomen met lokale sportclubs, op pleintjes of in velden vlakbij de deur. Die laagdrempelige sportbeleving gaat erop achteruit. De subsidies dalen met meer dan 3 miljoen euro. Zo blijven de topsporters van morgen helaas in de kou staan.

De commissie Welzijn heeft veel aandacht besteed aan de obesitasepidemie bij de jeugd. Besparen op 'sport voor allen' is vanuit die optiek contraproductief.

Wat de minister in zijn beleidsnota schrijft, leest vlot. Vlamingen moeten in elke levensfase en in elke omgeving aan sport kunnen doen. Dat noemt de minister het meest ambitieuze van zijn twaalf werken. Hij heeft het over maïzena voor de samenleving en wil kwetsbare groepen kansen op talentontwikkeling aanreiken. Dat klinkt goed en verdient steun, maar de concrete maatregelen getuigen van weinig ambitie.

Het lid leest enkele passussen voor: "We werken daarom verder aan een faciliterend kader voor een sportaanbod voor alle Vlamingen, in elke levensfase en elke situatie.". "We zetten, samen met onderwijs, gezondheid en MOEV onze inspanningen verder om sporten en bewegen op school vanzelfsprekend te maken, zowel tijdens als na de schooluren.". Zinsneden als "een faciliterend kader" en "inspanningen verderzetten" zijn zeer vaag. Kan de minister Annick Lambrecht geruststellen, zeker in het licht van de subsidieverlaging voor organisaties die scholen en lokale besturen daarin moeten bijstaan? Voorbeelden zijn het ISB en MOEV.

In de vorige regeerperiode kreeg het ISB minstens 50.000 euro subsidie voor de uitbouw van een kenniscentrum buurtsport. Maar met de 6 procent besparing op de subsidies komt dit wellicht in het gedrang.

Sinds de vorige zittingsperiode beschikken de lokale besturen niet langer over een concreet budget voor buurtsport. Ze mogen het budget voor sport vrij uitgeven. Heel wat gemeenten zien buurtsport al te snel over het hoofd. Sp.a pleit voor de inbouw van mechanismen die dat enigszins verhinderen.

Concreet peilt Annick Lambrecht naar de daling van het jaarlijkse budget van ISB en MOEV, die sport buiten clubverband ondersteunen. Voor MOEV valt 178.000 euro uit de sportbegroting weg. Gaat dat budget naar Onderwijs? Ontvangt MOEV daardoor nog dezelfde middelen?

Wat worden de budgetten van VSF, Sportwerk Vlaanderen en G-Sport Vlaanderen? Hoeveel zal minister Weyts daarop besparen?

Op welke manier zal de minister het aanbod aan 'sport voor allen' extra faciliteren als hij de subsidies daarvoor juist met 6 procent verlaagt? Zal hij alle afzonderlijke subsidies evenredig afkomen of komen er keuzes en zo ja, welke?

De oprichting van een Vlaams Jeugdsportfonds lijkt in het kader van de opleidingsvergoedingen een goede zaak. Kan de minister het nader toelichten? Verwacht hij dat de eersteklasseclubs bereid zullen zijn om daarin zwaar te investeren? De bedoeling moet toch zijn dat de grootste clubs het meeste bijdragen, naar analogie met het Jeugdfonds voor basketbal.

De enige concrete doelstelling die Annick Lambrecht betreffende 'sport voor allen' terugvindt, is die voor sport in bedrijven. Tegen het einde van de regeerperiode wil minister Weyts met de hulp van partners 50 procent van de ondernemingen met vijftig of meer werknemers tot acties aanzetten. Hoe zal hij die mooie intentie hard maken? Zal hij bedrijven met good practices aanzetten, of mogen ze zich aan Vlaamse subsidies verwachten? Hoeveel zou de minister daar in dat laatste geval aan uitgeven?

In het kader van SD's 4 en 5 wil de minister meer investeren in meer actieve trainers. Zo wil hij hen toeleiden naar een sportkaderopleiding op maat. Vandaag zijn in Vlaanderen zowat 70.000 trainers actief, waarvan 43 procent beschikt over de trainerskwalificatie van de VTS. Welke doelstelling stelt de minister nu cijfermatig voorop, ook voor de langere termijn?

Veertien lokale voetbalclubs uit Gent hebben de minister onlangs een brief geschreven, met kopie aan Voetbal Vlaanderen. Ze vinden dat Vlaanderen soms vergeet dat sport ook een maatschappelijke functie vervult en dat de werking van een sportclub niet altijd kan worden afgeleid uit het aantal gediplomeerde trainers of de beschikbare infrastructuur. Ondersteuning zou ook rekening moeten houden met stedelijke context, diversiteit, uitsluiting en kinderarmoede. De aanwezigheid daarvan vergt soms meer vrijwilligers, en attitudes die niet worden aangeleerd in het huidige cursusaanbod. Het gaat verder dan de louter sporttechnische vaardigheden. Begrijpt minister Weyts die bezorgdheid? Hoe wil hij sportclubs ondersteunen op basis van de context waarin ze moeten werken?

De SD's 6, 7 en 8 hebben te maken met infrastructuur. De minister trekt voor infrastructuur extra middelen uit, bovenop de voorziene investeringen voor bovenlokale en topsportinfrastructuur. Meer bepaald heeft hij jaarlijks 10 miljoen euro extra veil voor bovenlokale sportinfrastructuur en eenmalig 10 miljoen euro voor topsportinfrastructuur in het kader van de komende olympiade. Gedurende vijf jaar maakt hij 2 miljoen euro per jaar vrij om de veertien centra van Sport Vlaanderen tot centers of excellence te laten uitgroeien. Wanneer start de procedure voor clubs om aanspraak te maken op investeringen in bovenlokale sportinfrastructuur? Op basis van welke procedure zal de 10 miljoen euro voor topsportinfrastructuur worden uitgegeven? Hoe zal minister Weyts de centra van Sport Vlaanderen selecteren waarin hij de jaarlijkse 2 miljoen euro investeert?

Aan SD 9 betreffende gezond en ethisch sporten hecht de sp.a heel veel belang. Op dat vlak zou de minister zijn stempel kunnen drukken. Maar zijn eerste antwoorden op vragen om uitleg over ethische onderwerpen hebben Annick Lambrecht

ontgoocheld (*Hand. VI.Parl. 2019-20, nr. C42*). Terecht was de minister heel streng in zijn veroordeling van de militaire groet die Turkse voetballers brachten. Daarentegen was minister Weyts opvallend mild voor de brief waarin AA Gent zijn supporters expliciet tot gokken heeft aanzet. Deze en andere clubs hebben daaromtrent geen duidelijk signaal van de minister gekregen, in tegenstelling tot de club uit Beringen in verband met die militaire groet. Dat vindt sp.a geen heldere lijn, maar hopelijk komt die er alsnog.

In zijn antwoord over de gokreclame verklaarde minister Weyts zich uitsluitend bevoegd voor het ethische aspect. Maar dan hoort hij zich er in de toekomst niet telkens vanaf te maken met een louter ethische veroordeling zonder verder gevolg. Binnen zijn bevoegdheid kan de minister de clubs perfect ethische grenzen opleggen, en de naleving daarvan bewaken. De strijd tegen racisme in de sport toont aan hoeveel er op dat vlak tot op het hoogste niveau kan bewegen. Ook over andere ethische thema's kan de minister duidelijke grenzen afspreken met de clubs. Wat racisme betreft, is de grens voor sp.a heel duidelijk. Van zodra er sprake van racisme is, wordt de wedstrijd stilgelegd. Heel wat topsporters pleiten daar nu al voor. Hopelijk wil de minister namens Vlaanderen het voortouw nemen. Zal hij bij de sportfederaties de ethische regel invoeren dat een wedstrijd bij racisme inderdaad onmiddellijk wordt gestaakt?

Op de subsidies voor gezond en ethisch sporten bespaart de Vlaamse Regering 44.000 euro. Vindt minister Weyts die keuze gezien de grote uitdagingen op dat domein verantwoord en verstandig?

Annick Lambrecht besluit met enkele vragen over het topsportbeleid. Moet het topsportbeleid louter worden geëvalueerd op de prestaties bij de Olympische Spelen van 2020? Hoe evalueert de minister Topsportactieplan IV? Is hij tevreden over het afgelegde traject? Welke pluspunten onthoudt hij voor de toekomst? Welke minpunten heeft hij genoteerd? Wanneer stelt hij het vijfde actieplan voor en wanneer gaat het in? Actieplan IV werd al drie maanden na de Olympische Spelen van 2016 afgerond. Hoe zal de minister de commissie bij de totstandkoming van het nieuwe plan betrekken? Heeft hij al een concrete timing?

Samenvattend vindt Annick Lambrecht in de beleidsnota zeker goede elementen terug, maar luidt ze de alarmbel wegens een gebrek aan aandacht en middelen voor 'sport voor allen'.

6. Philippe Muyters

Het stemt *Philippe Muyters* tevreden dat minister Ben Weyts in de beleidsnota niet alle beleid heeft opgesomd dat hij zal voortzetten, want dan zou de nota vele honderden pagina's dik zijn geweest. Het is niet de bedoeling om in een beleidsnota alle lopende beleid en decreetgeving te beschrijven. In het decreet betreffende sportinfrastructuur staat bijvoorbeeld al wanneer de betreffende oproepen worden gelanceerd. Wat al decretaal verankerd is, hoeft de minister niet in zijn beleidsnota te herhalen.

De eerste vraag van Philippe Muyters behelst de G-sport. Hij is blij dat het beleid daaromtrent wordt voortgezet en dat de idee overleefd is gebleven van inclusiviteit van deze mensen. Sport Vlaanderen beschikt over G-sportconsulenten, die G-sporters naar een sportaanbod op maat begeleiden. Naar het gevoel van Philippe Muyters zijn ze echter niet voldoende bekend. Zal minister Weyts er promotie voor voeren en er zo naar streven om vraag en aanbod beter af te stemmen?

Een drempel die clubs tegenhoudt met betrekking tot G-sport, is het feit dat ze speciaal sportmateriaal nodig hebben. Sport Vlaanderen biedt gespecialiseerd

materiaal aan voor een beperkte tijd. Deze uitleencentra zijn gevestigd in Gent en Brasschaat. Wil minister Weyts het systeem verder uitrollen en bekender maken?

Ten tweede gaat Philippe Muyters in op de topsport. Het commissielid is blij met het recurrente budget voor topsport. In 2019 is 22 miljoen euro van de 177 miljoen euro die in totaal voor sport is bestemd, naar topsport gegaan. Echt veel is dat niet, zeker gezien de continue vooruitgang van ons land op de topsportindex, de zeer representatieve beoordelingsschaal van titels, medailles en top 8-plaatsen op Olympische Spelen, WK's en EK's. Op een bepaald moment stuiten we daardoor op een grens. Daarom is Philippe Muyters heel tevreden dat bij die 22 miljoen euro, nu 2 miljoen euro extra wordt opgeteld. Die 2 miljoen euro moet niet elders worden gecompenseerd in het totaal van 177 miljoen euro, maar is echt extra geld voor topsportbeleid. Ook dan blijft het topsportbudget maar een klein deel van het hele sportbudget.

Door de 10 miljoen euro extra voor topsportinfrastructuur kan de Vlaamse overheid in de volgende olympiade in totaal 20 miljoen euro extra investeren. Daarnaast is er 55 miljoen euro extra voor bovenlokale sportinfrastructuur, wat het totaal op 80 miljoen euro brengt. Tel dit alles samen en voeg er de in de vorige regeerperiode toepasselijke hefboom van maal vijf op toe, dan zal Vlaanderen aan het einde van deze legislatuur voor een half miljard euro extra sportinfrastructuur hebben. Daarin heeft de spreker de schoolsportinfrastructuur en de investeringen in bewegen op de speelplaats niet eens meegerekend. Philippe Muyters is heel blij met de investeringen en acht ze ook absoluut noodzakelijk voor de topsport.

Zeer geïnteresseerd is Philippe Muyters in de aankondiging van minister Weyts dat hij het verloningssysteem van de topsporters wil hervormen met meer aandacht voor competenties en prestaties. Makkelijk zal het niet worden. Het vergt een berekeningssysteem. Heeft minister Weyts al een idee welke richting dit zal uitgaan? Uiteraard is het nog vroeg. Het commissielid adviseert om er partners bij te betrekken.

Europa vindt Sport Vlaanderen een goed voorbeeld in de carrièrebegeleiding van topsporters. De topsportcarrière zelf is per slot van rekening van korte duur. Het is een goede zaak om deze mensen al tijdens die carrière naar de loopbaan erna te begeleiden.

Tot slot komt de spreker tot het thema antidoping. Op 7 november 2019 is in Katowice de nieuwe WADA-code goedgekeurd, met heel wat wijzigingen ten opzichte van de vorige code. Daaraan moet het Vlaamse Antidopingdecreet worden aangepast, zoals minister Weyts ook in zijn beleidsnota vermeldt. De hervorming van de code is het resultaat van twee jaar intensieve voorbereiding. De omzetting in een decreet zal dan ook een strak tijdsschema vergen. In het verleden werd voor dergelijke aanpassingen simultaan een samenwerkingsakkoord met de andere NADO's van België voorbereid. Is minister Weyts al begonnen met de omzetting van de nieuwe WADA-code? Heeft ook hij de ambitie een samenwerkingsakkoord met de andere NADO's af te sluiten? Hoe verlopen die gesprekken in dat geval? Eenvoudig zijn die doorgaans niet, aangezien niet alle NADO's altijd op dezelfde lijn zitten. Zullen in de aanpassing van het decreet ten slotte ook andere punten aan bod komen?

7. Orry Van de Wauwer

Orry Van de Wauwer komt terug op de ethiek in de sport. Gezien de doelstelling om zoveel mogelijk mensen aan het sporten te krijgen, moet iedereen zich in de sportclubs goed, veilig en thuis voelen. Met de focus op G-sport is CD&V alvast heel tevreden. Wat echter met vrouwen, holebi's en transgenders? De eerste vragen om uitleg aan de nieuwe minister van Sport kwamen van Imade Annouri en

Orry Van de Wauwer en gingen precies over de genderongelijkheid en hetero-normativiteit in sportclubs (*Hand. VI.Parl. 2019-20, nr. C7*). Aanleiding was een onderzoek van ICES. Minister Weyts antwoordde dat ook gender een sport-ethisch aandachtspunt is. Drie aspecten spelen een rol:

- psychische en seksuele integriteit;
- fair play;
- sociale integriteit, met de aspecten diversiteit, solidariteit en inclusie.

Letterlijk zei minister Ben Weyts: "Het blijft natuurlijk zo dat die aanbevelingen volgens mij niet volledig verrassend zijn. We moeten die aanbevelingen sowieso in ons beleid en in de beleidsnota vertalen. Ik hoef ze niet te herhalen, want ik denk niet dat ze zo verrassend zijn. We moeten ze wel in het Vlaams sportbeleid vertalen."

Desalniettemin wil Orry Van de Wauwer het geheugen van de minister opfrissen door de drie aanbevelingen uit het onderzoek te herhalen:

- "Investeer in participatief en transversaal proceswerk dat de verschillende vormen van weerstand kan wegnemen waardoor zowel het draagvlak als de draagkracht om in te zetten op gendergelijkheid en seksuele diversiteit in de sport wordt vergroot;
- ondersteun de Vlaamse sportsector in het agenderen, uitwerken en implementeren van een gender- en seksueel diversiteitsbeleid en werk daarvoor samen met stakeholders van andere beleidsdomeinen zoals gelijke kansen, onderwijs en media;
- investeer naast goede monitoring in kritisch sociologisch onderzoek rond gender en seksuele diversiteit in de sport, zowel kwantitatief als kwalitatief, en koppel dit onderzoek aan het vormen, trainen en opleiden van de huidige en komende generaties van mensen in de sport."

De minister noemde het in zijn antwoord vanzelfsprekend dat hij de aanbevelingen in zijn beleidsnota zou opnemen. In zijn toelichting vermeldde hij inderdaad ethiek in de sport en noemde hij ICES daarin een partner. Maar in de beleidsnota zelf staat buiten die ene algemene zin niets van die aanbevelingen. Dat stelt Orry Van de Wauwer teleur, daar minister Weyts zo strijdvaardig leek om het pad van zijn voorganger Muyters verder te bewandelen. Van concrete maatregelen op dit vlak vindt het lid niets terug in de beleidsnota.

Hoe gaat minister Weyts met de ICES-aanbevelingen aan de slag? Kan hij per aanbeveling een concreet voorbeeld geven?

Het vermelde onderzoek maakt gewag van belangrijke actoren om de doelstellingen te realiseren: de sportfederaties en de lokale besturen. Hoe kan de minister hun aandacht op die thema's blijven vestigen?

Ten slotte beveelt het onderzoek de beschikbaarheid van een intermediaire instantie tussen de Vlaamse overheid en de genoemde actoren aan. Welke toekomstige rol ziet de minister op dat vlak voor ICES?

Een heel concrete casus van ethiek in de sport vormen de maatregelen bij Berchem Sport nadat jonge voetballers niet meer naakt wilden douchen. Hoe duidt minister Weyts die situatie in de ruimere context van ethiek van seksueel grensoverschrijdend gedrag, het risico op verspreiding van naaktfoto's op sociale media en body-shaming?

8. Antwoorden van minister Weyts

Minister *Ben Weyts* constateert een tegenstelling in de appreciatie van oppositieleiden *Imade Annouri* en *Annick Lambrecht*. De ene ziet te weinig ambitie, de andere te veel. *Vlaams Belang* vindt het Vlaams-nationale gehalte van de beleidsnota dan weer te laag en heeft opmerkingen over inclusie en diversiteit.

Op de vraag van *Johan Deckmyn* naar hun conformiteit met de wettelijke situatie, antwoordt de minister dat alle sportfederaties zich wel degelijk met de Vlaamse decreten hebben geconformeerd. Daardoor zijn ze rechtstreekse gesprekspartners van de Vlaamse overheid. De opmerkingen over het BOIC houden wel steek, maar anderzijds is het bestaan van een Belgisch comité nu eenmaal een vereiste om internationaal een rol te kunnen spelen. Het IOC erkent alleen nationale staten als deelnemende partners. Hoewel minister Weyts dat anders zou willen zien, zijn dat de kaarten waarmee hij moet spelen. Maar alle sportbonden van enig belang zijn intussen gesplitst. Dat was inderdaad een lang en moeilijk pad.

Met betrekking tot het Jeugdopleidingsfonds verwacht de minister van de commissie dat ze zich ook met federale evoluties en discussies moeit, want daar doen zich heel wat opportuniteiten voor op het vlak van jeugdsportbeleid. Minister Weyts doelt op de discussie over de fiscale voordelen met betrekking tot RSZ en bedrijfsvoorheffing. Ter zake circuleren nogal wat voorstellen. Het meest radicale is dat de fiscale voordelen worden afgeschaft en de opbrengst van die maatregel naar de algemene middelen gaat. In dat geval gaat ze verloren voor de sportwereld. Dat zou de minister vanuit een sportminnend perspectief geen goed idee vinden. Een beter uitgangspunt zou hij vinden dat budgetten die aan de sportwereld worden besteed, ook in die wereld blijven. Dat principe kan dan worden gekoppeld aan twee andere. Ten eerste moeten de budgetten meer naar solidariteit gaan tussen groot en klein binnen dezelfde sport, en eventueel ook tussen de sporten. Ten tweede moeten ze veel meer voor de ondersteuning van jeugdsportbeleid bestemd zijn.

De minister vraagt iedereen in de commissie om de partijgenoten van die drie principes te overtuigen. Het gaat per slot van rekening om de federale financiering van een gemeenschapsbevoegdheid. Aangezien de gemeenschappen instaan voor de besteding van die budgetten in bijvoorbeeld jeugdopleiding, horen ze daarover ook hun zeg te hebben. Als federaal dergelijke regelgeving tot stand komt, zullen er samenwerkingsakkoorden nodig zijn opdat Vlaanderen in samenwerking met de sportfederaties ervoor zorgt dat die budgetten meer solidariteit en jeugdwerking opleveren.

Ben Weyts wil inderdaad gebruik maken van zijn bevoegdheden voor Sport en Onderwijs om de jeugd meer aan het sporten te krijgen. De algemene cijfers geven aan dat nog nooit zoveel mensen hebben gesport als vandaag en dat de sportverenigingen nog nooit zoveel leden hebben gehad. Maar daartegenover staan vaststellingen over de wat ondermaatse sportparticipatie van vrouwen en de nood aan veel meer beweging bij kinderen en jongeren.

Om meer jongeren naar de juiste sport op weg te helpen, is Sportkompas een goed instrument. Het helpt de jongeren bij hun keuze. Het pleidooi voor meer lo is al complexer, daar het schuiven met lesuren impliceert. Minister Weyts vindt dat sportverenigingen de jongeren en kinderen gemakkelijker moeten kunnen bereiken. Sportkompas streeft ernaar de kinderen op school diets te maken in welke disciplines ze beter dan gemiddeld presteren. Wat iemand beter kan, doet hij doorgaans ook graag. De minister wil het systeem dan ook in zoveel mogelijk scholen uitrollen. Het instrument is op wetenschappelijke basis ontwikkeld en klaar voor een dergelijke uitrol.

De beslotenheid van schoolsportinfrastructuur wijt minister Weyts in heel wat gevallen aan praktische bezwaren. Principieel zijn scholen vaak wel bereid om hun sportinfrastructuur open te stellen, maar niet als daardoor tegelijk hun hele gebouwencomplex toegankelijk wordt. In zijn toelichting vermeldde de minister al de gesprekken met AGION met het oog op de compartimentering van de schoolinfrastructuur, waardoor een deel ervan apart toegankelijk wordt, afgesloten van de rest van de school.

Minister Weyts ziet geen tegenspraak tussen een topsportbeleid en breedtesport. Investerings in topsport hebben een vliegwielfunctie en dienen mee de doelstelling om zoveel mogelijk mensen te doen sporten, en dan vooral categorieën als jongeren, kinderen en vrouwen. Vrouwelijke atleten moeten juist daarom meer aandacht krijgen. Zien sporten doet sporten. Als ons land goed scoort in het internationale hockey, verhoogt meteen de participatie van jongeren in die sport. Elke investering in topsportbeleid heeft onrechtstreeks haar effect op sport in de breedte.

Maaïke De Rudder hield een pleidooi voor een beleid ten aanzien van het sportieve bewegen. Sport Vlaanderen maakt inderdaad een dergelijke omslag, en heeft aandacht voor niet-sportievelingen en minder georganiseerde sporters. Er zijn plannen met betrekking tot online communities die mensen aanzetten tot sportief bewegen.

Nogal wat vragen gingen over de sport bij bedrijven. In bepaalde levensfasen blijken mensen minder te gaan sporten, om heel begrijpelijke redenen. Heel vaak vormt de professionele carrière een belemmering. Daaraan wil de minister verhelpen door sportbedrijven gestalte te geven. Elk bedrijf heeft er baat bij dat de eigen werknemers aan sport doen. Dat leidt ook op de werkvloer tot betere prestaties. De baten situeren zich zowel in de beroepsuitoefening als in meer saamhorigheid en goede relaties. De concrete doelstelling van het programma sportbedrijven is zoals gezegd dat aan het eind van de regeerperiode 50 procent van de Vlaamse bedrijven met vijftig of meer werknemers, hun personeel tot actie willen bewegen. Voor die enigszins gewaagde doelstelling gaat minister Weyts op zoek naar partnerschappen met lokale besturen en werkgeversorganisaties. Sport Vlaanderen kan die partnerschappen faciliteren.

Ook de Sport- en Beweegscan van Sport Vlaanderen is een instrument om de sportiviteit van een bedrijf te meten. Minister Weyts beoogt op geen enkele manier een monopolie. Hij wil met andere instrumenten met eenzelfde doel niet de concurrentie aangaan, maar samenwerken.

Wat de G-sportstructuren betreft, verwacht de minister mogelijkheden tot optimalisering. Die wereld kent nog een grote versnippering van mensen, middelen en initiatieven. Minister Weyts wil nagaan welke defragmentatie mogelijk is, ook met betrekking tot een optimale rol en werking van de G-sportconsulenten. Doel is dat minder geld in de structuren blijft hangen en meer geld bij de G-sporters zelf terecht komt.

Sport Vlaanderen is de evaluatie van het Sportfederatiedecreet aan het voorbereiden, dus de timing en de concrete aanpak. Onder andere de sportfederaties zitten in dat verband met heel concrete vragen, bijvoorbeeld over de financiering, en meer bepaald de verhouding tussen basis- en additionele financiering. Concreet zou minister Weyts in het begin van 2020 de evaluatie van start willen laten gaan. Dat moet dan in nauw overleg met de sector gebeuren. Een rode draad doorheen het hele sportbeleid is dat niets bruusk wordt opgelegd zonder overleg.

Daarmee pareert de minister ook de kritiek dat zijn beleidsnota niet erg concreet is, en de vragen naar heel concrete acties en details over de besparingen. Het gaat niet op om tegelijk overleg en een draagvlak binnen de sportsector te verwachten

en anderzijds meteen precieze details en timing te eisen. Als de dialoog vooropstaat, volgen de concrete maatregelen pas daarna.

Heel wat vragen gingen over de trainers. De verbreding van de sporttechnische opleiding houdt in dat er ook een goede pedagogische basis bijkomt. Minister Weyts streeft inderdaad naar voldoende sporttechnische knowhow in de clubs, maar zoals gezegd in de toelichting, is dat geen verplichting. De brief van de veertien Gentse voetbalclubs kwam er in reactie op een open brief van Voetbal Vlaanderen aan de KBVB en de Pro League. De repliek ging eigenlijk over een heel ander onderwerp. Ze zijn onder meer bezorgd dat de Vlaamse overheid te veel vereisten oplegt aan trainers, maar vereisten zijn dat allerm minst, wel een te nemen of te laten aanbod betreffende meer professionaliteit en een betere sporttechnische omkadering.

De VTS krijgt in dat verband ook de bevoegdheid om EVC's te erkennen. Dan hoeft niet iedereen elke opleiding integraal te doorlopen maar zijn vrijstellingen van bepaalde onderdelen mogelijk. De minister hoedt zich voor attestenfetisjisme. De bedoeling is simpelweg dat de best geschoolde mensen de verantwoordelijkheid krijgen.

Door het toegenomen ledenaantal van sportclubs ontstaan er trainerstekorten. Op dat vlak biedt de verzilverende samenleving opportuniteiten. Sommige mensen zijn al met pensioen terwijl ze nog heel actief en zelfs sportief zijn. Dan zijn ze mogelijk goed in te schakelen als trainer. Vaak bezoeken ze de club als ze hun kleinkinderen erheen hebben gereden. Misschien kunnen ze wel verhuizen van de omheining naar de zijlijn en dus worden getriggerd naar een rol als trainer.

Ook over sportinfrastructuur kreeg minister Weyts verschillende vragen. Er gaan inderdaad extra middelen naar de centra van Sport Vlaanderen. De 7 miljoen euro per jaar, in totaal dus 35 miljoen euro, biedt wel de nodige ruimte maar zal niet volstaan om alle veertien centra tot centers of excellence te promoveren. Er zullen absoluut keuzes nodig zijn. Hoe dan ook is 35 miljoen een aardige som, nog los van de mogelijkheden tot cofinanciering.

De drie pijlers van het ethische sportbeleid zijn individuele integriteit, fair play en sociale integriteit, bevestigt minister Weyts. Dat debat is inderdaad al gevoerd naar aanleiding van de vermelde vragen om uitleg. Toen heeft de minister ook al gesprekken met ICES aangekondigd over een nieuwe beheersovereenkomst en samenwerking. De ondersteuning door ICES is zowel thematisch als holistisch, met een totaalvisie op goed bestuur. Intussen beschikt elke sportfederatie alleszins over een API. De nieuwe beheersovereenkomst zal de gelegenheid bieden om nog een en ander te concretiseren.

In verband met racisme wijst minister Weyts ten eerste op het strafrechtelijke aspect. Racisme, homofobie en aanzetten tot geweld zijn strafbare misdrijven. Op dat niveau hoeft de Vlaamse overheid niet op te treden of nieuwe regels uit te vinden. Wel moet ze ervoor zorgen dat de sportwereld daarnaast over haar eigen tuchtrechtelijke of disciplinaire aandacht beschikt, en dat die nog wordt versterkt. Dat heeft de Vlaamse overheid ook gedaan. Een advocatenkantoor ondersteunt de sportfederaties met betrekking tot hun reglementen ter zake en de oprichting van een overkoepelend tuchtorgaan betreffende grensoverschrijdend gedrag.

Minister Weyts is zelf regelmatig aangesproken voor standpunten of regels over wanneer een match moet worden stilgelegd. Maar met die regels heeft de politiek zich niet te bemoeien. Een dergelijke beslissing hoort men over te laten aan de beoordeling van de scheidsrechter. In regels vastleggen wanneer precies moet worden opgetreden, is quasi onmogelijk. Blijft het bijvoorbeeld beperkt tot

racistische spreekkoren of gaat het ook om uitingen van homofobie en misogynie en om politiek getinte slogans?

Ook naar aanleiding van de discussie over het naakt douchen kreeg de ministers telefoons van mensen die peilden naar de regels en verplichtingen die daarvoor zouden gelden. De minister gaat ervan uit dat bodyshaming niet meteen aan de basis lag van de discussie. De club verantwoordde zich met argumenten over hygiëne en gezondheid. Er zijn ook reglementen denkbaar over handen wassen. Maar de politiek hoeft zich niet met alles te moeien en voor alles regels en verplichtingen vast te leggen, besluit de minister.

Het topsportactieplan wordt geëvalueerd aan de hand van de resultaten van Olympische Spelen, EK's en WK's. De resultaten waren tot nu toe uitstekend. Ze zijn de vrucht van een jarenlang ontwikkeld beleid in samenwerking met de Vlaamse sportfederaties. Responsabilisering, professionalisering, het focusprincipe en de juiste omkadering van de sporters waren factoren van dit succes. Talent is één zaak, maar het belang van de juiste ondersteuning door trainers wordt vaak onderschat. Toptalent komt soms door een foute trainerskeuze niet tot ontwikkeling.

Wat de timing van het volgende actieplan betreft, heeft de minister de eerste vergadering van de Stuurgroep Topsport bijgewoond. Topsportactieplan V is momenteel in voorbereiding. Naast de vermelde stuurgroep is er de strategische werkgroep, een beperktere groep die het grotere, meer concrete werk voor zijn rekening neemt. Specifieke actiepunten worden uitgewerkt in themawerkgroepen. Tegen eind mei 2020 zouden die hun werkzaamheden moeten hebben afgerond. In oktober 2020 – na de Olympische en Paralympische Spelen – zou minister Weyts een definitieve ontwerp tekst krijgen. Mogelijk kan de discussie daarover dan ook in de commissie aan bod komen.

De verloning van topsporters vormt een delicate materie. De vraag is of die gericht kan dan met de huidige op diploma's gebaseerde barema's. Maar competenties en prestaties inschalen vergt een puntensysteem dat ook weer ter discussie kan staan, net als de validering ervan. Met barema's werken is de eenvoudigste oplossing, al staan de diploma's niet in relatie tot de sportprestaties waarvoor de atleet net wordt ondersteund. Uiteraard kan een laaggediplomeerde atleet een absolute topper zijn. De minister gaat deze dialoog aan maar noemt de materie heel delicaat.

De nieuwe WADA-code in Vlaamse regelgeving omzetten, is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Al op 1 januari 2021 treedt de nieuwe code in werking. Daartoe moeten zowel het Antidopingdecreet zelf als de uitvoeringsbesluiten worden gewijzigd. Maar de nieuwe code omvat liefst 2000 wijzigingen. Sommige zijn aanzienlijk en andere louter technisch. Naast de code zelf zijn ook nog eens de bijhorende standaarden gewijzigd, bijvoorbeeld de regels over het verloop van een dopingcontrole, de procedure in geval van een positieve controle enzovoort. NADO Vlaanderen is inderdaad al van start gegaan en gaat ook na of naast de wijzigingen aan de code nog andere zaken in de regelgeving voor wijziging in aanmerking komen. Dit wordt hoe dan ook een werk van lange adem, beseft minister Weyts.

De minister komt tot de begrotingsvragen. Andere beleidsdomeinen zullen wellicht jaloers zijn op het budgettaire plaatje voor Sport. Netto slaat de balans erg positief uit. Er zijn inderdaad enkele besparingen, met name de generieke besparing van 6 procent. Sommige commissieleden hebben gevraagd wie precies wat moet besparen, en of Sport Vlaanderen alle besparingen op zich zal nemen. Dat laatste verwacht de minister niet en is wellicht foute informatie. Uiteraard zal Sport Vlaanderen wel bepaalde besparingen moeten verwerken.

In totaal is voor de hele regeringsperiode zoals vermeld 80 miljoen euro beschikbaar voor investeringen in bovenlokale sportinfrastructuur, bestaande uit de jaarlijkse 5 miljoen euro en de extra injectie van 55 miljoen euro. Daarvoor geldt niet de voorwaarde dat alleen gesubsidieerde federaties of entiteiten in aanmerking komen.

Ook de 35 miljoen euro voor de eigen centra van Sport Vlaanderen had de minister al vermeld.

Lotto is een product van de Nationale Loterij, en vormt daarmee federale materie. Minister Weyts hoopt dat deze organisatie in de sport blijft investeren.

De minister bevestigt de overdracht van MOEV naar de onderwijsbegroting. Ook de ViA-middelen zijn daar geparkeerd. Maar de goedgehartige minister van Onderwijs zal ervoor zorgen dat MOEV 4 miljoen euro krijgt, stelt Ben Weyts. Met andere woorden zal hij vanuit zijn andere bevoegdheid instaan voor de financiering van MOEV.

De besparingen van 6 procent op subsidies stemmen in totaal overeen met 3,1 miljoen euro per jaar. De minister wil er wel voor zorgen dat sommigen daarvan minder hinder ondervinden, maar het blijft een gesloten enveloppe, dus moeten de middelen daarbinnen worden gecompenseerd. Zoiets vergt overleg. Vandaar dat de minister nog niet in detail kan treden. De lijst met subsidieontvangers is bijzonder lang. Beslissen waar de besparingen lager of juist hoger kunnen liggen, vergt een intensief gepuzzel. Momenteel wordt die puzzel gelegd, maar de eerste gesprekspartners zijn de betrokkenen zelf. Zij zullen als eersten op de hoogte worden gebracht van de resultaten van die oefening.

Gespreid over vijf jaar is de totale besparing 15,8 miljoen euro. Daartegenover staan de vermelde extra investeringen:

- 55 miljoen euro voor bovenlokale sportinfrastructuur;
- 10 miljoen euro voor de centra van Sport Vlaanderen;
- 10 miljoen euro voor topsport.

Netto is het resultaat dus heel positief: een toename met ruim 59 miljoen euro voor sportbeleid.

Op de vragen over het lokale sportbeleid antwoordt de minister dat een terugkeer naar de vroegere situatie niet wenselijk is. De sectorale subsidies zijn nog maar net ingekanteld. Daarvoor was er terecht heel veel kritiek op alle planlasten. Vaak werkte in een gemeente een ambtenaar bijna voltijds aan sportbeleidsplannen. Een groot deel van de middelen ging daardoor naar de verantwoording van de besteding ervan.

Men kan de vraag stellen of de gemeenten de middelen die ze via dat kanaal krijgen, inderdaad besteden aan het beoogde doel, dus hun sportbeleid. Daarop zien nu de gemeenteraad en de lokale kiezer toe. De lokale autonomie en verantwoordelijkheid spelen daar ten volle.

9. Repliekenronde

Steven Coenegrachts komt nu pas aan het woord omdat hij tijdens de vragenronde een andere commissievergadering moest bijwonen. Sommige van zijn vragen zijn mogelijk al beantwoord, beseft het commissielid.

Welke richting wil de minister uit met een regelgevend kader over makelaars in de sport? Open Vld ziet daarbij transparantie als belangrijkste principe.

De intentie om gepensioneerden aan te sporen om trainer te worden, verheugt de fractie, net als de ambitie om meer mensen in armoede te bereiken. Die ambitie zal dan wel een heel gericht beleid vergen. Financiële drempels vallen nog gemakkelijk te detecteren, maar andere specifieke drempels, bijvoorbeeld verkeersarmoede, blijven soms uit het zicht. Heeft de minister ter zake concrete ideeën?

De antwoorden over sport op het werk zijn al gegeven. Overweegt de Vlaamse Regering zelf eventueel een uurtje te spinnen voor haar ministerraden?

Biedt de sportinfrastructuur onder het beheer van lokale besturen nog opportuniteiten op het vlak van efficiënt en gedeeld ruimtegebruik? Kan Vlaanderen deze besturen inspireren met bijvoorbeeld best practices? Ook op lokaal vlak acht Steven Coenegrachts een ruimere benutting van de infrastructuur van bijvoorbeeld scholen en jeugdbewegingen denkbaar.

Vervolgens pleit het commissielid om in het topsportbeleid over het muurtje te kijken. Topsport vergt een hoge inzet van middelen en kan best niet op een eiland worden aangepakt. De spreker vraagt om infrastructuur, kennis en trainers te delen.

Heel specifiek polst hij naar de stand van zaken voor het centrum van Sport Vlaanderen in Brussel.

Voor de wielerpiste in Heusden-Zolder maakt minister Weyts 5 miljoen euro vrij. Steven Coenegrachts is dankbaar dat Limburg nog uitgesprokener de fietsprovincie bij uitstek zal worden. Maar zal met die 5 miljoen euro de hele financiering rond zijn? De totale kosten zouden 21,5 miljoen euro bedragen. Heeft de minister informatie over de verdere timing en planning?

Annick Lambrecht vraagt uitdrukkelijk bevestiging dat de plannen ten aanzien van sport op het werk geen financiële steun aan bedrijven impliceren, maar andere methodes om werknemers aan het sporten te krijgen.

In verband met de doelstelling van de gekwalificeerde trainers blijft de minister erg vaag over het financiële aspect. Clubs staan onder zware druk om gekwalificeerde trainers te hebben en hebben daarvoor middelen nodig. Het commissielid verwacht van de minister meer steun om hen daaraan te helpen. Het zal niet volstaan om gepensioneerden in te zetten.

Als de minister stelt dat hij niet zal bepalen wanneer een wedstrijd moet worden afgefloten, trekt hij de ethische zaak op flessen. Voor een scheidsrechter zou het een sterk signaal zijn als het Vlaamse sportbeleid duidelijk aangeeft dat het heel oké is dat hij een wedstrijd stil legt van zodra er duidelijk racistische leuzen te horen zijn. Nu staat die scheidsrechter helemaal alleen voor die beslissing.

“Zien sporten doet sporten”, is een zin die ook Annick Lambrecht zelf als schepen van Sport duizenden keren heeft uitgesproken. Uiteraard klopt dat, maar het werkt in beide richtingen. Wie een topsporter ziet, zal niet zelf beginnen sporten zolang het ‘sport voor allen’-beleid ontbreekt.

Van haar ouders leerde het commissielid om nooit blanco cheques te aanvaarden. Het antwoord van de minister over de besparing van 6 procent komt nochtans daarop neer. Waar ligt de puzzel die de minister nog moet leggen? Bij de sportfederaties, het ISB of iemand anders? Sp.a kan onmogelijk een plan goedkeuren dat niet verduidelijkt hoe hoog de besparingen op ‘sport voor allen’ zullen zijn. Precies daarom zal sp.a tegen de begroting Sport stemmen. De minister zal dat geld ergens moeten vandaan halen maar kan niet zeggen waar. Daarnaast ontbreken vooralsnog ook de concrete doelstellingen, besluit Annick Lambrecht.

Johan Deckmyn constateert dat Kris Van Dijck de minister met verve heeft verdedigd. Bovendien heeft hij de beleidsnota inhoudelijk gerelativeerd door te wijzen op een gebrek aan tijd. Dat bewijst toch net de opmerking van Johan Deckmyn over een gebrek aan concrete acties? Het lid herhaalt dat de beleidsnota peper en zout mist en vooral veel maïzena bevat.

Kris Van Dijck wijst op de vele realisaties uit de vorige regeerperiode, bijvoorbeeld op het vlak van de sportinfrastructuur. Die betwist Johan Deckmyn niet, maar hij wil de concrete invulling voor de toekomst kennen. En waarom is er na al die jaren nog steeds sprake van een inhaalbeweging? Dan moet er toch een structureel probleem zijn.

Het lid betwist de uitspraak van de minister dat alle federaties intussen zijn gesplitst. De splitsing van de KBVB was hoogstens halfslachtig. Vlaams Belang is het daarmee nooit eens geweest. Een BOIC is uiteraard nodig als internationaal contact voor het IOC, maar meer dan een doorgeefluik hoort het dan niet te zijn. Het olympische sportbeleid zou voor rekening van een Vlaams Olympisch Comité moeten zijn.

Minister Weyts wijst op het nodige overleg met de sportactoren voor hij concrete stappen kan bekendmaken. Uiteraard is dat overleg nodig, maar intussen is toch al een concrete visie mogelijk. Als de minister in overleg treedt, moet hij dat doen met een concreet plan voor ogen. Hij moet instaan voor de visie. Bovendien heeft ook in het verleden al heel wat overleg over het sportbeleid plaatsgevonden, zodat de minister niet hoeft te doen alsof hij die gesprekken blind tegemoet treedt.

De Nationale Loterij is in de sport een grote financiële speler, die door haar eigen klemtonen te leggen, het Vlaamse sportbeleid soms doorkruist. Johan Deckmyn deelt de hoop dat de organisatie in sport blijft investeren, maar als Vlaams minister is het aan Ben Weyts om in overleg te gaan met de Nationale Loterij aangezien alleen hij bevoegd is om in Vlaanderen een sportbeleid te voeren.

Imade Annouri herhaalt dat hij beleidsbrieven afrekent op concrete doelstellingen, niet op waar hij tegen is. Na alle antwoorden blijft hij op zijn oorspronkelijke positie. De minister geeft aan dat iedereen moet kunnen sporten, ongeacht gender, afkomst of functiebeperking. Dat vindt Groen prima, net als de ambitie om voort werk te maken van ethiekbeleid en de plannen om meer sportinfrastructuur ter beschikking te hebben en open te stellen. Maar als het dan op de concrete aanpak aankomt, kondigt de minister alleen aan dat hij het gesprek met alle spelers nog moet aangaan.

Een eerlijk antwoord is dat alleszins wel, maar daardoor kan de commissie niet veel meer doen dan continu naar de voortgang blijven peilen. Intussen heeft het lid nog twee extra opmerkingen.

Imade Annouri staat achter de intentie om van sommige supporters trainers te maken en de instroom van trainers sterk te bevorderen. Het probleem situeert zich echter niet alleen in een gebrek aan instroom, maar ook in een te snelle uitstroom, omdat trainers de functie toch niet echt graag blijken uit te oefenen of moeilijk in hun leven ingepast krijgen. Hen aan de slag houden is een belangrijk aandachtspunt.

De minister stelt bij sommige zaken al te gemakkelijk in vraag of de politiek er zich wel mee in te laten heeft. Dat bleek ook al uit zijn antwoord op de vraag om uitleg over gokreclame bij AA Gent. Intussen voert ook Cercle Brugge dergelijke campagnes. Dat gokken via de sport toegang vindt tot de Vlaamse samenleving, komt hoe dan ook op het bord van de Vlaamse Regering terecht, en vereist welzijns-, media- en sportbeleid. Daarop moet de minister van Sport een visie hebben. Hij

moet zorgen dat alle getroffen domeinen zich kunnen wapenen. Hij hoeft niet bij specifieke voetbalclubs aan te kloppen maar zou een duidelijk signaal moeten geven over de visie van de Vlaamse Regering. Die kan het ethische kader aanreiken. Hetzelfde geldt in verband met racisme en homofobie. Zien sporten doet weliswaar sporten, maar dergelijke zaken op een sportveld zien, doet mensen afhaken. Ook dit is een drempel die de minister kan wegnemen. Zijn signaal kan tot bij de jongste sporters terechtkomen, net als bij hun ouders aan de zijlijn.

Aan Steven Coenegrachts antwoord minister *Ben Weyts* dat de idee om de verzilvering aan te wenden, nog in de kinderschoenen staat. Het is nog te vroeg voor een concrete uitwerking. Het is nog even wachten voor Herman De Croo als trainer kan worden ingeschakeld, schertst de minister.

De regelgeving over makelaars is in eerste instantie arbeidsregelgeving en dus een bevoegdheid van de minister van Werk.

Sommige ministers spinnen nu al, grapt minister Weyts.

De financiering van de wielerpiste van Heusden-Zolder is bijna rond. De overheid draagt bijna 6 miljoen euro bij.

De minister bevestigt dat hij de bedrijven geen geld zal toestoppen om hun werknemers te doen sporten.

Commissieleden vragen tot op het niveau van de vzw welke besparing eraan komt, maar een begroting werkt met allocaties en treedt niet op die manier in detail. Dat zou ze alleen maar onoverzichtelijk maken. De allocatie behelst de subsidies aan verenigingen. Daarin moet de Vlaamse Regering dan beslissingen treffen die ze nu nog niet aan de commissie kan voorleggen. De commissie zou trouwens schande spreken als de minister nu dergelijke precieze aankondigingen zou doen terwijl de betrokkenen niet eens op de hoogte zijn. Dan zouden de leden zelf overleg beginnen eisen.

Ten aanzien van Johan Deckmyn erkent de minister dat de Vlaamse Regering al enkele legislaturen van een inhaalbeweging gewaagt. Die inhaalbeweging is al stevig ingezet en wordt nu van een turbo voorzien. Juist het feit dat Vlaanderen zoveel sportinfrastructuur heeft, maakt dergelijke investeringen noodzakelijk. Sportinfrastructuur en haar technologische omkadering vergen nu eenmaal herhaaldelijke investeringen in updates. Kijk maar naar de centra van Sport Vlaanderen. De budgettaire keuzes uit het verleden maken die van vandaag noodzakelijk.

Tot slot komt *Tinne Rombouts* nog terug op de evaluatie van het Sportfederatie-decreet. Centraal moet de vraag staan of sport daardoor laagdrempeliger is geworden, waardoor iedereen meekan. Voor mensen met een beperking is sport niet evident maar juist ongelooflijk belangrijk. De provincie Antwerpen beschikte in dit verband over een G-sportfonds, dat intussen bij de Vlaamse overheid is ingekanteld. Tinne Rombouts zou het mooi vinden als dat fantastische model ook in andere provincies wordt uitgerold, mits natuurlijk de nodige budgetten. Als alle provincies het samen moeten stellen met het budget van één enkele provincie, is dat een serieuze reductie van de investeringen van de provincie Antwerpen.

Het initiatief bood mooi ruimte aan verenigingen en bedrijven om werk te maken van G-sport. Het werkte met G-sportambassadeurs. Bedrijven werden meegetrokken om middelen in het fonds te storten. Hoe werkt dit voormalige provinciale fonds nu op Vlaams niveau, en met welk budget? Gaat het om een verhoging ten opzichte van vroeger? Dat kan Tinne Rombouts in de begroting niet terugvinden. Hoe ziet de minister de verdere uitrol van het fonds?

Minister *Ben Weyts* herinnert aan zijn antwoorden aan Maaïke De Rudder en Philippe Muyters. Het oude G-sportfonds is ingekanteld in G-Sport Vlaanderen, een aparte vzw die niet onder de Vlaamse overheid ressorteert. Het is een van de drie spelers in het G-sportlandschap, naast Sport Vlaanderen en Parantee-Psylos. Er valt wel wat efficiëntiewinst te rapen in het vereenvoudigen van die structuren opdat er meer overblijft voor de G-sporter, herhaalt de minister.

De zaken die Tinne Rombouts opsomt, neemt G-Sport Vlaanderen voor zijn rekening. Het is bijvoorbeeld een kenniscentrum. De organisatie krijgt elk jaar ongeveer 700.000 euro.

III. Indicatieve stemming

De aan de commissie toegewezen onderdelen betreffende de bevoegdheid Sport worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 1 bij 4 onthoudingen.

CULTUUR

I. Toelichting

1. Begroting Cultuur 2020

1.1. Algemene situering

Minister-president *Jan Jambon* is blij dat hij het beleidsdomein Cultuur eindelijk kan toelichten. Niemand zal eraan twijfelen dat dit hem zeer na aan het hart ligt.

Voor het eerst valt cultuur rechtstreeks onder de bevoegdheid van de minister-president. Dat is een krachtig signaal.

Een hoofdlijn van de nieuwe Vlaamse Regering is dat ze Vlaanderen wil laten excelleren en innoveren. Cultuur is net een van de domeinen waarmee Vlaanderen nationaal en internationaal kan en zal stralen.

De Vlaamse Regering heeft voor de volgende vijf jaar een ambitieus project, maar jammer genoeg zijn de huidige omstandigheden budgettair moeilijk. De minister van Cultuur zou liever nog meer kunnen investeren, maar oppert dat bomen niet tot in de hemel groeien.

De huidige Vlaamse Regering heeft van haar voorganger een begroting in evenwicht geërfd. Daarvoor is de spreker erkentelijk. In de nieuwe ploeg is er consensus om dat evenwicht zo snel mogelijk te herstellen. Dat zal niet in 2020 maar in 2021 het geval zijn. Sommigen zullen daarop een andere visie hebben en opteren om schulden af te wenden op een volgende generatie, maar niet deze regering.

Intussen vergen een aantal maatschappelijke noden een inzet van middelen. Domeinen als onderwijs, zorg, onderwijs en ontwikkeling, klimaatdoelstellingen enzovoort, zijn voorbeelden van dergelijke noden. De middelen daarvoor moeten ergens vandaan komen. Daartoe zijn twee methodes mogelijk.

De eerste optie is de belastingen drastisch verhogen, maar daar staat de regering-Jambon heel weigerachtig tegenover.

De tweede optie is de tering naar de nering zetten. Dit betekent bij de verschillende departementen nagaan wat daar mogelijk is, niet met de bedoeling om dat geld op te potten, wel om het elders nuttig te besteden waar het broodnodig is, bijvoorbeeld in verband met de wachtlijsten in de gehandicaptenzorg. De minister-

president ziet geen enkele reden waarom de cultuursector in die opdracht niet solidair zou zijn.

De jongste dagen is enorm veel beroering ontstaan bij verschillende culturele verenigingen naar aanleiding van de indiening van de cultuurbegroting in het Vlaams Parlement. Nochtans had de Vlaamse Regering al bij de voorstelling van het centenboekje – meer dan een maand geleden in het Vlaams Parlement – aangekondigd dat ze op alle subsidies 6 procent zou besparen, inclusief de cultuursector.

De minister van Cultuur had zich er gemakkelijk vanaf kunnen maken door een kaasschaaf van 6 procent op te leggen. Maar dat zou hem wellicht het verwijt hebben gekost dat hij zonder visie een beleid zou voeren. Hij heeft dus wel degelijk keuzes gemaakt, die hij in de commissie wil verdedigen. Men kan hierover uiteraard van mening verschillen, beseft Jan Jambon, die zo iets het voordeel van een democratie noemt.

Minister-president Jambon heeft voor de cultuursector de volgende uitnodiging. Als de cultuursector intern een consensus zou vinden over een betere manier om de budgetten te verdelen – uiteraard binnen het budget en de doelstellingen van de Vlaamse Regering – is hij graag bereid om daarover het debat aan te gaan. Een dergelijk voorstel zou hij met veel plezier en met open vizier bekijken.

1.2. Besparing in de projectsubsidies

Een eerste keuze van de minister van Cultuur is om voor onder meer de erkende kunstinstellingen en de werkingssubsidies voor cultureel erfgoed, de besparing te beperken tot 3 in plaats van 6 procent. Dit betekent wel dat er elders extra bespaard moet worden. Minister-president Jambon heeft daarom een keuze aan de Vlaamse Regering voorgelegd, die hem daarin is gevolgd. Die keuze bestaat erin de eerstgenoemde keuze grotendeels te compenseren bij de projectsubsidies, aangezien dergelijke subsidies geen structurele loonengagements bevatten. Zo wordt niemand iets afgenomen.

Hierover is de voorbije dagen veel beroering ontstaan. Sommigen beweren dat de minister-president op deze manier nieuw creatief talent wil fnuiken. Met die redenering is hij het absoluut niet eens. Ten eerste blijft er nog altijd bijna 3,5 miljoen euro per jaar over voor projecten binnen de kunstensector. Conform het regeerakkoord tussen de drie coalitiepartners, komt er een selectievere omgang met aanvragen die kunnen genieten van een projectsubsidie. De bewering dat excelleren niet meer mogelijk zal zijn en dat jong talent geen kans meer zal krijgen, gaat dan ook niet op. Wie echt excelleert, wordt nog steeds ondersteund en zal alle door-groeikansen krijgen.

Daarnaast blijft het binnen de reguliere kunstensector – zowel voor de kunstinstellingen als de structureel gesubsidieerde organisaties – een opdracht om startende kunstenaars te ondersteunen. De grote erkende instellingen van de Vlaamse Gemeenschap hebben de decretale opdracht om startende kunstenaars een plaats te geven, te begeleiden en te ondersteunen. Net voor die instellingen wordt de besparing gehalveerd. De minister-president roept hen op om die opdracht ter harte te nemen. De regering zal dit via inspecties en dergelijke ook laten nagaan.

Toch is de spreker niet doof voor de oproep van de sector om het budget van deze projectsubsidies opnieuw te verhogen. Als er in de toekomst budgettaire ruimte blijkt, zal hij zijn uiterste best doen om ze prioritair toe te wijzen aan projectsubsidies.

1.3. Algemene budgettaire situatie

Er zijn belangrijke uitdagingen in de komende regeerperiode. Daarvoor zal iedereen inspanningen moeten leveren. 2020 wordt budgettair een uitdagend jaar, gezien de effecten van de neergaande economische conjunctuur. Zoals het regeerakkoord aankondigt, wenst deze regering het budgettaire tekort zo klein mogelijk houden. In 2020 bedraagt het saldo na correcties en aftoetsing van de begrotingsdoelstelling 431,1 miljoen euro in het rood. Zoals gezegd is vanaf 2021 een budgettair evenwicht opnieuw het doel.

Daarom heeft deze regering bij het begin van de legislatuur verschillende maatregelen genomen om de komende jaren zowel bijkomende recurrente beleidsmaatregelen als nieuwe investeringen mogelijk te maken.

De behoeften zijn groot voor alle beleidsdomeinen, maar de budgetten beperkt.

Voor 2020 hebben diverse maatregelen een positieve impact van 726,3 miljoen euro op het vorderingensaldo terwijl er ook voor 553,6 miljoen euro aan nieuw beleid wordt geïnitieerd. De Vlaamse Regering is aan de onderhandelingen begonnen met een negatief saldo van 603,8 miljoen euro bij ongewijzigd beleid.

Voor besparingen kijkt de regering in de eerste plaats naar de overheid zelf. Ze voert een grondige efficiëntieoefening uit op alle entiteiten van de Vlaamse overheid, waarbij ze de leidende ambtenaren responsabiliseert en op de kerntaken focust. Ze vraagt diezelfde efficiëntieoefening aan de gesubsidieerde sectoren. Bovendien maakt ze in alle inhoudelijke domeinen specifieke keuzes om middelen te verschuiven naar de meest prioritaire maatschappelijke noden, en mildert ze enkele noodzakelijke groeipaden.

Als we met zijn allen inspanningen leveren, besluit de minister-president, creëren we de nodige zuurstof om Vlaanderen te laten groeien en excelleren

1.4. Begroting Cultuur

Specifiek met betrekking tot Cultuur wil de minister-president eerst alle twijfel over het totaalbudget wegnemen. Onder het budget Cultuur valt een breed scala aan middelen:

- de klassieke sectorbudgetten, met sociaal-cultureel werk, kunsten en erfgoed;
- niet-klassieke budgetten als het internationaal cultuurbeleid, de digitale cultuur, het beleid rond cultuur en economie, de VIAA-middelen en het FoCI.

Het kan opportuun zijn om initiatieven sectoroverschrijdend op te vatten, waardoor een integrale benadering van deze kredieten geschikter is. Het is dus niet altijd mogelijk om vooraf een exacte opdeling tot op de komma te maken van binnen verschillende departementen gedeelde budgetten.

Het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media wordt onderverdeeld in zes programma's, waaronder apparaatskredieten en beleidsveldoverschrijdende kredieten. Het is niet correct om het totale cultuurbudget te berekenen door eenvoudig de volgende kredieten samen te tellen:

- werking van het departement, 25 miljoen euro;
- beleidsveldoverschrijdende zaken, 130 miljoen euro;
- Cultuur, 352 miljoen euro.

Niettemin somt de cultuurminister de recente evolutie op van de cijfers voor Cultuur zoals zijn administratie die heeft aangeleverd, en de verwachting voor de komende twee jaar. In de commissie vermeldt hij die afgerond tot op het miljoen,

maar voor het verslag bezorgt hij ze achteraf tot op de duizend euro, in onderstaande tabel.

Jaar	Beleidskredieten Cultuur (in duizend euro)
BA 2014	479.383
BA 2015	464.756
BA 2016	422.353
BA 2017	438.136
BA 2018	487.356
BA 2019	482.386
BO 2020	482.624

De daling van het budget in 2016 was vooral te wijten aan de overdracht van het cultuurbudget naar het lokale niveau: gemeenten en steden kregen de bevoegdheid om zich te ontfemen over hun bibliotheken en culturele centra. Daartoe gingen die middelen naar het Gemeentefonds.

2018 vertoont een enorme stijging ten opzichte van 2017. Toen kwam er extra budget naar het Vlaamse niveau door de inkanteling van de persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies. Dit leverde extra middelen op om nieuw beleid uit te oefenen, bijvoorbeeld de opstart van de Cultuurbank, eenmalige projectsubsidies en extra middelen voor het internationale kunstenbeleid.

Voor het aflopende jaar 2019 is de prognose dat het totaalbudget uiteindelijk 482,4 miljoen euro zal bedragen. Voor 2020 is 482,6 miljoen begroot.

De minister-president wil er geen twijfel over laten bestaan dat het totaalbudget voor Cultuur, ondanks de generieke besparingen, nominaal niet daalt. Dat is grotendeels te danken aan de bijkomende middelen voor nieuwe beleidsimpulsen, en in het bijzonder de 15 miljoen euro beleidskredieten voor het FoCI.

Er zijn moedige beleidskeuzes nodig geweest om de sterktes van het bestaande Vlaamse cultuurbeleid verder te kunnen uitbouwen en anderzijds nieuwe accenten te leggen om de maatschappelijke, persoonlijke en economische waarde van cultuur te maximaliseren.

In de vorige beleidsperiodes werd telkens eerst bespaard en kwamen de nieuwe beleidsimpulsen pas later. Nu laat de minister van Cultuur het nieuwe beleid al vanaf het begin starten.

1.5. Aandachtspunten begrotingsjaar 2020

De minister-president somt de belangrijkste budgettaire aandachtspunten voor het begrotingsjaar 2020 op. Hij gaat eerst op de bijstellingen in.

Ten eerste legt het Vlaams regeerakkoord een generieke besparing van 6 procent op subsidiebudgetten op. Zoals gezegd wordt die besparing voor het beleidsveld Cultuur om verschillende redenen bijgesteld.

Zo blijft de besparing op de werkingssubsidies voor de kunstinstellingen beperkt tot maar 3 procent. Met die keuze wil de minister-president de zeven erkende instellingen deels van de besparingen te vrijwaren. Door hen zekerheid en middelen te garanderen, verwacht hij dat ze hun voortrekkersrol blijven opnemen, niet in het minst voor het faciliteren van nieuw en innovatief talent, zoals hij ook zei aan

het begin van zijn toelichting. Dat behoort inherent tot hun opdracht. Op deze manier gaat de minister van Cultuur ook versnippering tegen. Grote organisaties hebben minder overhead, beheren infrastructuur en kunnen nationaal, maar zeker ook internationaal, hun rol spelen.

Ook voor de werkingssubsidies van Cultureel Erfgoed blijft de besparing beperkt tot 3 procent in plaats van de geplande 6 procent. De ondersteuning van culturele organisaties betreft voor afgerond 43 miljoen euro werkingen die gesubsidieerd worden op basis van dit decreet. Ook zij blijven dus gevrijwaard van de generieke besparing van 6 procent.

Op de werkingssubsidies voor intermediaire organisaties zal de besparing 8 procent bedragen.

De projectsubsidies voor erfgoed ondergaan een besparing van 1,257 miljoen euro. In 2020 wordt 1 miljoen euro bespaard door de uitvoering van het reglement "Beurzen voor het doorgeven van vakmanschap in meester-leerlingtraject" voor één jaar on hold te zetten, zodat het reglement kan geëvalueerd worden. Die maatregel kwam al eerder ter sprake bij een vraag om uitleg in de commissie (*Hand. VI. Parl.* 2019-20, nr. C33). Daarbovenop wordt nog 257.000 euro op de recurrente middelen bespaard. In 2021 komen door het stopzetten van de subsidiëring van geregulariseerde gesco-projecten duidelijk voldoende middelen vrij om de besparing op dit artikel op te vangen. Dat zal met andere woorden de gelegenheid bieden om het on hold gezette miljoen euro te recupereren.

Ten slotte zijn er de veelbesproken projectsubsidies voor Kunsten. In totaal is op het onderdeel projectsubsidies een negatieve bijstelling doorgevoerd van 5,074 miljoen euro, of bijna 60 procent. De minister-president heeft al eerder duidelijk gemaakt dat hij voor wat betreft de kunsten, heeft gekozen om de grote ambassadeurs, de trekkers van ons cultuurlandschap, de Vlaamse kunstinstellingen, wat te ontzien. Dat impliceert een strengere selectie voor projectsubsidies, zoals ook in het regeerakkoord is ingeschreven. Er blijft wel degelijk geld beschikbaar voor dergelijke subsidies, maar er wordt strenger op toegezien.

Voor de volledigheid vermeldt minister-president Jambon dat 1 van de 5 miljoen euro van deze bijstelling een gevolg is van een inspanning op vraag van minister Dalle, die had aangegeven dat hij voor zijn bevoegdheid Jeugd heel wat middelen tekortkwam. Vandaar de overdracht van 1 miljoen euro van Cultuur naar Jeugd.

Voor het Departement Cultuur, Jeugd en Media – een gedeelde bevoegdheid van de ministers Jambon en Dalle – bedragen de totale apparaatsbesparingen in 2020: 416.000 euro aan loonkredieten; en 24.000 euro aan werkingskredieten. Wat die loonkredieten betreft, is de 416.000 euro de berekening van de uitstroom ingevolge pensionering van acht personeelsleden met gemiddelde loonkosten van 52.000 euro, die niet worden vervangen. In totaal gaan deze regeerperiode 101 mensen met pensioen en zullen 42 plaatsen niet opnieuw ingevuld worden.

Ten slotte is er de besparing door het niet-indexeren van het werkingsgedeelte van de subsidies. Deze maatregel bestond al in de vorige regeerperiode en wordt nu voortgezet.

1.6. Nieuwe investeringen

Tot zover de moeilijke boodschap, stelt de minister-president, die dan overgaat tot de makkelijkere boodschap: de bijkomende middelen voor nieuwe beleidsimpulsen, met investeringen in zowel stenen als mensen.

Zoals aangekondigd, zal de Vlaamse Regering de volgende 5 jaar maar liefst 1,65 miljard euro extra investeringen lanceren, waarvan in totaal 95 miljoen euro aan beleidskredieten voor extra culturele investeringen. In 2020 komt de eerste beleidsimpuls met 15 miljoen euro in culturele infrastructuur. In 2021 en 2022 blijft dit telkens 15 miljoen euro. In 2023 en 2024 zal het bedrag oplopen tot respectievelijk 20 en 30 miljoen euro. Deze kredieten worden beheerd door het FoCI. Ze geven bovendien aanleiding tot een verhoging van de betaalkredieten van het FoCI met 1,5 miljoen euro.

Overeenkomstig het regeerakkoord wil de minister van Cultuur een langetermijnvisie ontwikkelen op bovenlokale cultuurinfrastructuur. Zoals gezegd, wordt tijdens deze regeerperiode alvast 95 miljoen euro uitgetrokken voor de culturele infrastructuur. Hij overloopt deze investeringen.

1.6.1. Culturele infrastructuur

Eigen Vlaamse infrastructuur

Voor de eigen Vlaamse infrastructuur betreffen de investeringen het KMSKA, het Kaaitheter, het M HKA en Z33. Minister-president Jambon werkt de grondige renovatie van het KMSKA af en opent het vernieuwde museum, dat de internationale ambities moet waarmaken. Met het oog op die ambities zal hij na de heropening ook extra investeren in de werking.

Vanaf 2020 is het KMSKA een verzelfstandigd Agentschap. Zijn toelage bestaat uit de toelage die tot 2019 aan de DAB werd toegekend. Daaraan worden de loonkredieten toegevoegd waarmee tot 2019 de contractuele personeelsleden werden betaald. Dit impliceert een compensatie van bijna 2,2 miljoen euro van de refertekredieten naar het programma HC.

Wat het Kaaitheter betreft, moet in 2021 het ontwerp voor de bouw van een tweede zaal en de renovatie van de Grote Zaal met geautomatiseerde theatertrekken, worden afgerond. Daarna zullen die werken van start gaan.

De minister-president zet het traject voort ter realisatie van een nieuw M HKA op de site Zuidersluis/Hof van Beroep in Antwerpen. In deze regeerperiode zet hij de nodige stappen opdat tegen het einde ervan de bouw effectief op gang is gekomen.

De nieuwbouw van Z33 zal na de voorlopige oplevering overgedragen worden aan de Vlaamse overheid.

Gesubsidieerde infrastructuur

Voor de Gentse operasite zal minister-president Jambon in overleg en samenwerking met de stad Gent als eigenaar, een masterplan opstellen en de renovatie en restauratie opstarten.

Hetzelfde gebeurt met de Bourlaschouwburg in Antwerpen. Daar zal de minister in overleg en samenwerking met de stad Antwerpen een hedendaagse schouwburg op internationaal niveau realiseren, zonder afbreuk te doen aan de historische context en de erfgoedwaarde.

Met de stad Brugge zal hij samenwerken om de plannen voor de vernieuwde museumsite in de binnenstad te realiseren.

De minister-president van de Vlaamse Regering start onderhandelingen met de Federale Regering voor de overdracht van het Amerikaans Theater. Het doel is de

creatie van een nieuwe Vlaamse culturele pool. Na de overdracht zal Ancienne Belgique het project coördineren.

De vernieuwingswerken aan Kunstencentrum STUK in Leuven worden voortgezet.

Via de overgedragen provinciale middelen verleent de Vlaamse Regering investeringssubsidies aan:

- de stad Antwerpen voor de Arenbergschouwburg, het DIVA en het FOMU;
- de stad Gent voor het Caermersklooster;
- de stad Hasselt voor de Bibliotheek Hasselt Limburg;
- de stad Tongeren voor het Gallo-Romeins Museum.

1.6.2. Bovenlokale cultuurwerking

Vanaf 2020 treedt het decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking in werking. De financiering van de uitvoering van dit decreet gebeurt grotendeels met de middelen die zijn overgedragen uit de provincies door de inkanteling van de provinciale bevoegdheden voor cultuur.

De middelen worden verdeeld over twee subsidielijnen: projecten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

De begrotingspost voor projecten bevatte al de kredieten die in 2018 en 2019 aangewend werden voor het transitiereglement.

Verder zijn toegevoegd aan dit artikel:

- de middelen die in 2018 en 2019 zijn aangewend voor de continuering van de ex-provinciale werkingssubsidies;
- de middelen die in 2018 en 2019 eenmalig zijn ingezet voor het vrijwilligersbeleid;
- de middelen die in 2018 en 2019 eenmalig zijn ingezet voor het ontwikkelen van het Eengemaakt Bibliotheeksysteem, een opdracht toegewezen aan Cultuurconnect.

Voor de begroting 2020 gaat het inclusief de overflow om 6,5 miljoen euro VAK en 7,1 miljoen euro VEK.

Op de allocatie voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is een deel van de kredieten blijven staan die de voorbije twee jaar zijn aangewend voor de continuering van de ex-provinciale werkingssubsidies. Daaraan zijn nu de middelen toegevoegd die tot 2019 in het kader van het decreet Lokaal Cultuurbeleid aan de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden werden toegekend.

Voor 2020 gaat het om 5,8 miljoen euro VAK en bijna 6,3 miljoen euro VEK.

1.6.3. Nieuwe initiatieven

De minister-president wijst op in totaal 6 miljoen euro voor nieuwe initiatieven. Het geld daarvoor wordt verdeeld als volgt:

- inhaalbeweging Cultureel Erfgoed, 2 miljoen euro;
- versterking van Literatuur Vlaanderen, het voormalige VFL, met 0,5 miljoen euro;
- versterking van het VAF/Filmfonds, met 1 miljoen euro;
- Kunsthuis Opera Ballet Vlaanderen, 1,5 miljoen euro;
- werking van Z33, 400.000 euro;
- expertisecentrum Bokrijk/Crafts, 200.000 euro;
- Alden Biesen, 400.000 euro.

Voor Kunsthuis Opera Ballet Vlaanderen wordt de vooropgestelde besparing van 1,515 miljoen gereduceerd tot de helft, en investeert de Vlaamse Regering 1,5 miljoen euro extra. Netto krijgt Kunsthuis in 2020 dus 743.000 euro meer dan in 2019.

De Landcommanderij Alden Biesen in Bilzen is een internationaal cultuur- en congrescentrum van de Vlaamse overheid. De site heeft ook een uitgebreide culturele programmatie met focus op muziek en vertelkunst, is een trekpleister voor vele natuur- en cultuurtoeristen, en viert in 2020 zijn achthonderdjarig bestaan. De Vlaamse Regering investeert er een nieuwe beleidsimpuls van 400.000 euro in.

Het VFL is omgedoopt naar Literatuur Vlaanderen. Voor die organisatie herleidt de regering de besparing met de helft tot ongeveer 200.000 euro en verhoogt ze de kredieten met 500.000 euro. Netto is er daardoor 300.000 euro extra budget tegenover 2019.

Ook bij het Filmfonds van het VAF reduceert de regering de besparing tot de helft, of 535.000 euro. Ze verhoogt tegelijk de kredieten met meer dan 1 miljoen euro. Netto ziet het fonds zijn budgetten met 518.000 euro verhoogd.

1.6.4. Overige investeringen

De World Choir Games komen in 2020 naar Vlaanderen. Zoals afgesproken in de vorige regeerperiode wordt daarvoor in 2020 nog 1 miljoen euro gecompenseerd naar het programma Toerisme, bovenop de 500.000 euro die in 2019 zijn overgezet. In 2021 vloeien die middelen terug naar het programma Cultuur.

De middelen voor het internationaal cultuurbeleid worden samengevoegd. In de begroting 2019 waren die middelen verspreid over het beleidsveldoverschrijdende programma HB en het programma Cultuur, HC. In 2020 worden die middelen samengevoegd in het programma Cultuur.

1.7. Besluit

De minister-president is overtuigd dat de soms moeilijke budgettaire keuzes een beleid mogelijk zullen maken dat de Vlaamse cultuur versterkt, laat innoveren, laat groeien en laat schitteren.

2. Beleidsnota Cultuur 2019-2024

2.1. Inleiding

“Cultuur zit in het DNA van de Vlaming” citeert de minister-president uit zijn beleidsnota Cultuur. “We hebben van vorige generaties een rijke cultuur geërfd, die ons vandaag inspireert en een venster op de wereld biedt.”

Als minister van Cultuur wenst hij enerzijds de sterktes van het bestaande Vlaamse cultuurbeleid verder uit te bouwen, en anderzijds nieuwe accenten te leggen om de maatschappelijke, persoonlijke én economische waarde van cultuur te maximaliseren.

2.2. Operationele doelstellingen

Als nieuwe minister wil Jan Jambon de komende regeerperiode inzetten op een aantal nieuwe werven en een aantal langetermijndagingen.

Ten eerste wil hij zuurstof geven aan de activiteiten en ambities van de culturele erfgoedinstellingen, zowel binnen Vlaanderen als op hun internationale actieradius.

De Vlaamse meesters – uit heden en verleden en in alle creatieve disciplines – moeten het uithangbord worden van de grootsheid die Vlaanderen in zich heeft. Het project Vlaamse Meesters werd tot nu toe vanuit een toeristische focus getrokken. De minister van Cultuur ziet een opportuniteit om in synergie met het Departement Buitenlandse Zaken de erfgoedsector voldoende onderbouw te geven om zijn internationale opdracht waar te maken en onze topkunstenaars en collecties te ondersteunen.

Voorts wil de minister een traject opstarten om de Vlaamse geschiedenis te ontsluiten in een museum voor de geschiedenis en cultuur van Vlaanderen.

In het kader van een betere dienstverlening, inclusief communicatie, aan de burger en de organisaties, zal het Departement CJM werk maken van een vernieuwde en integrale digitale architectuur. Ook daar staan financiële middelen tegenover. Deze ambities passen in het algemene project Vlaanderen Radicaal Digitaal en behelzen een gebruiksvriendelijke digitale communicatie, een efficiënte data-aanpak en op termijn een planlastvermindering voor de actoren en de administratie. Een uiterst grondige verlaging van die planlasten is zeer uitdrukkelijk een ambitie van de minister-president.

Ook beoogt deze een maximale impact op het beleid, de sector en de samenleving door zijn streven naar een efficiënte en performante samenwerking en afstemming op vlak van monitoring, dataverzameling en kennisuitwisseling met cultuurbeleid in andere landen. Daarnaast wil hij investeren in een solide kennisbasis over de cultuursector.

Hij zal een grondige screening doorvoeren van de decretale kaders binnen het cultuurbeleid op meer realiteitszin, haalbaarheid en efficiëntie, met daarbij een vereenvoudiging van de procedures en een vermindering van de planlasten voor de organisaties.

Tevens plant Jan Jambon de komende jaren stappen om een ambitieus en onderbouwd cultuurbeleid te realiseren, met aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen en trends. Te verrichten sectoranalyses en onderzoek in functie van strategische visienota's, en analyses van de uitvoering van sectorale decreten, zullen hierin een belangrijke rol spelen.

Tegen 1 april 2020 stelt de minister van Cultuur een Strategische Visienota Kunsten op, waarin hij zijn visie op de kunsten zal uiteenzetten. In deze visienota zal hij ook opnemen hoe de huidige kunstinstellingen in de nieuwe subsidieperiode aan de opdrachten uit het regeerakkoord invulling moeten geven. Daarnaast zal hij nagaan welk antwoord er moet komen op de legitieme vraag van een aantal structureel verankerde kunsthuisen naar grotere financiële zekerheid op lange termijn. Dat zou bijvoorbeeld de invoeging van een bijkomende categorie in het Kunsten-decreet kunnen behelzen.

Voorts wil minister-president Jambon de komende jaren inzetten op de nieuwe bovenlokale beleidsruimte, met als doel een specifieke bovenlokale cultuurwerking uit te bouwen in het landschap tussen het Vlaamse en het lokale niveau. De focus komt op transversale samenwerking, de ondersteuning van projecten, intergemeentelijke samenwerking en het steunpunt voor bovenlokale cultuur.

Het beleidskader en -instrumentarium zal hij zoveel mogelijk afstemmen op huidige ontwikkelingen en trends. Hij zal de sectorspelers stimuleren en faciliteren om binnen hun expertiseveld initiatieven en acties die hierbij aansluiten, te initiëren en te versterken. Hierbij hoort ook een sterk partnerschap met andere beleidsdomeinen, sectorspelers en het middenveld.

Voorts zal de minister ondernemerschap en professionalisering in de culturele en creatieve sectoren stimuleren.

In 2020 wil hij, in uitvoering van het regeerakkoord en in overleg met de Topstukkenraad, nagaan welke samenwerkingen er mogelijk zijn met belangrijke privécollecties in Vlaanderen. Geïnteresseerde verzamelaars moeten de kans krijgen via een samenwerkingsprotocol hun collecties gedurende langere tijd in Vlaanderen te bewaren en met het publiek te delen, zonder dat dit hun eigendomsrecht bezwaart.

In uitvoering van het regeerakkoord zullen de ministers van Cultuur en van Financiën en Begroting samen een voorstel formuleren voor een meer performante regeling van de inbetalinggeving van kunstwerken ter betaling van de erfrechten. Om dit beleid zo goed mogelijk te focussen zullen enkel topstukken en sleutelwerken voor collecties met uitstraling op Vlaams en/of internationaal niveau in aanmerking komen.

Nog in uitvoering van het regeerakkoord wil de minister-president de mogelijkheid nagaan om een regeling in te voeren voor internationale inkomende bruiklenen, om onze musea toe te laten zich als volwaardige partner te profileren voor de organisatie van internationale tentoonstellingen. De verzekeringskosten waarmee het MSK Gent geconfronteerd wordt bij de Jan van Eyck-tentoonstelling in 2020, geven de nood aan een dergelijke regeling weer.

Tijdens deze regeerperiode zal Jan Jambon inzetten op een performant interregionaal en internationaal cultuurbeleid. Met het oog op een sterke sector en sterker beleid, wil hij de wisselwerking tussen het Vlaamse en internationale beleidsniveau maximaliseren.

Daarnaast zal hij actief inzetten op bilaterale samenwerking met prioritaire partners, en op interfederale samenwerking. Het is belangrijk dat Vlaamse actoren hun weg vinden naar internationale samenwerkingsprogramma's en ondersteuningskaders. Zijn ambitie is dat internationale programma's zoals Creatief Europa en het Europese coproductiefonds Eurimages nog breder bekend en benut worden.

In het kader van een betere dienstverlening, inclusief communicatie, aan de burger en de organisaties, zal het Departement CJM zoals gezegd werk maken van een vernieuwde, integrale digitale architectuur. Ook hiertegenover staan financiële middelen. Deze ambities kaderen binnen Vlaanderen Radicaal Digitaal, een gebruiksvriendelijke digitale communicatie, een efficiënte data-aanpak en op termijn de vermelde planlastvermindering voor de actoren en administratie.

Tot slot uit minister-president Jambon de ambitie om Vlaanderen te positioneren als draaischijf voor talent en expertise op wereldniveau. Hij zal inzetten op culturele referentieprojecten, met het oog op een internationale profilering van de Vlaamse cultuursector en culturele en maatschappelijke vernieuwing. Dat de minister-president zowel Buitenlandse Zaken als Cultuur onder zijn bevoegdheid heeft, biedt op dat vlak mogelijkheden.

De grote kunst- en cultureelerfgoedinstellingen van de Vlaamse Gemeenschap blijven omwille van hun internationale artistieke niveau, bereik en omvang, artistieke topambassadeurs die Vlaanderen internationaal mee op de kaart zetten.

Ten slotte zal de minister-president stimulansen bieden voor ontwikkeling en presentatie van de Vlaamse cultuursector in het buitenland.

II. Bespreking

1. Korte reactie van elke fractie op de toelichting

1.1. Vlaams Belang

Filip Brusselmans noemt de agenda-aanpassing waardoor elke fractie al meteen na de toelichting een korte reactie kan geven, een toneeltje. Plots dagen in de commissie gewezen partijvoorzitters en ministers op die daar nog nooit eerder waren. Vlaams Belang had nog maar net afgesproken met N-VA om de agenda ongewijzigd te houden, maar die fractie is wederom voor Open Vld geplooid, zoals de teneur van de Vlaamse Regering aan het worden is.

Vlaams Belang is niet hypocriet, stelt het commissielid. Zijn fractie heeft bij de start van de zittingsperiode constructieve oppositie aangekondigd en zal zich daaraan houden: steunen waar het kan, op de barricaden staan waar het moet.

In dit dossier steunt de fractie grotendeels de minister-president. Veel van wat deze heeft aangehaald, staat ook in het partijprogramma van Vlaams Belang. Gelukkig blijft er nog iets over van de onderhandelingen van afgelopen zomer.

De besparingen op Cultuur zijn nodig. Er zijn belangrijker zaken om in te investeren. Zorg en onderwijs zijn de prioritaire behoeften. In de cultuursector zit er nog wel wat vet op de soep.

Wel betreurt Vlaams Belang dat de minister-president eigenlijk toch wel de kaas-schaaf heeft bovengehaald. Er had heel wat gerichter bespaard kunnen worden. Filip Brusselmans denkt aan links activisme zoals het sociaal-culturele volwassenenwerk, of absurditeiten als bijna 30.000 euro voor Afghaans borduren.

Voor de verontwaardiging van de culturele sector kan de spreker wel begrip opbrengen: besparen is nooit leuk, en de termijn is zeer kort. Maar de verontwaardiging is ook hypocriet. Voor de sector is de Vlaamse identiteit iets vies en verwerpelijk, maar als het op Vlaams belastinggeld aankomt, gaan de handjes open.

De haren rijzen Filip Brusselmans ten berge als een Tim Taveirne letterlijk in de krant stelt: "kunstenaars die noodgedwongen acht uur een koffiebar of winkel moeten werken om te kunnen overleven". Terwijl de sector staat te betogen, staat vijf meter verder een man aan de straat te werken. Gezien die realiteit heeft de spreker één boodschap voor de sector: "How dare you?"

1.2. N-VA

Marius Meremans komt zelf uit het sociaal-culturele werk en verzet zich tegen de framing daarover. Sociaal-cultureel werk is zeer verscheiden en levert een belangrijke bijdrage aan de samenleving.

Het commissielid benadrukt dat het cultuurbudget nominaal niet daalt. In 2019 bedroeg het 482 miljoen euro, in 2020 482,6 miljoen euro.

Beleid voeren is keuzes maken. Debatteren is mogelijk over welke keuzes, maar niet over de noodzaak aan keuzes. Dat laatste zou impliceren dat iedereen maar extra krijgt, waarna de vraag overblijft wie het allemaal zal betalen. Wie zoiets bepleit, moet ook durven aangeven uit welke andere beleidsdomeinen het geld moet komen.

N-VA ziet ook investeringen. Ten eerste gaat het om 15 miljoen euro investeringen in culturele infrastructuur, die broodnodig zijn aangezien cultuur een goede accommodatie vereist.

Over erfgoed zei Bart Caron terecht dat die mensen minder combattief zijn en minder lawaai maken, maar net daar is de nood het hoogst. Op het einde van de vorige regeerperiode is voor die sector een inhaalbeweging beloofd, die de nieuwe regering ook waarmaakt, met 2 miljoen euro extra.

Het VAF krijgt er 1 miljoen euro bij voor Vlaamse series en content. Ook Literatuur Vlaanderen krijgt er geld bij. Voor Kunsthuis gaat het om 1,5 miljoen euro extra.

Op het einde van de vorige regeerperiode was er de heel legitieme vraag uit Limburg om meer culturele investeringen in die provincie. Precies dat doet de Vlaamse Regering nu. Ze maakt keuzes en investeert.

Marius Meremans heeft begrip voor de bezorgdheid en wil de dialoog aangaan over de projectsubsidies. De nood van organisaties die net onder de kunstinstanties leven, moet worden opgevolgd. De spreker nodigt iedereen uit om daaraan te werken.

1.3. Groen

Gustaaf Pelckmans heeft Jan Jambon bij de eerste ontmoeting in de commissie gefeliciteerd met zijn bevordering van minister-president tot minister van Cultuur. De sector toonde zich aanvankelijk heel enthousiast dat Cultuur onder de vleugels van de minister-president is geplaatst. Drie weken later is het verhaal anders. Uit eerdere vragen over de projectsubsidies en de culturele infrastructuur leidt Gustaaf Pelckmans af dat hij over heel wat zaken van mening verschilt met de minister-president.

Het standpunt van Groen over de beleidsplannen en ideologische keuzes van minister-president Jambon is duidelijk en is recent ook in de pers geventileerd. De spreker heeft een oprecht positief verzoek. Het overlegmodel maakt deel uit van de Vlaamse identiteit. Van bedrijven als Carrefour en Renault heeft de Vlaamse Regering bij dreigende sluitingen en afdankingen steeds geëist dat ze in overleg zouden gaan. Voor zichzelf laat de nv Vlaanderen dat overleg echter achterwege. Ze gaat de solotoer op. Dat is geen voorbeeld van goed bestuur. Groen vraagt de Vlaamse Regering om hier en nu het overleg met de sector aan te gaan, en de besparingen stop te zetten.

De minister-president kondigt aan om in dialoog te willen treden met de cultuursector, maar het gaat om een formule waarin hij de sector in de boksring zet voor een onderlinge kamp waarop hij als scheidsrechter zal toezien. Zoiets noemt Gustaaf Pelckmans geen dialoog. Het echte probleem is dat er wel degelijk geld beschikbaar is, maar dat de Vlaamse Regering het verkeerd uitgeeft: aan een Vlaamse Unia, een extra Vlaams museum enzovoort. Dat zijn foute ideologische keuzes.

De spreker roept de minister-president op om de boksmatch stop te zetten, bepaalde absurde uitgaven te herbekijken en in dialoog te treden met de sector die nu voor zijn neus staat.

1.4. CD&V

Karin Brouwers dankt de minister-president om een en ander te verduidelijken en om die primeur voor het parlement voor te behouden. Maar als een beleidsnota een week voor de behandeling in de commissie her en der verschijnt, vloeit

daarover onvermijdelijk heel wat inkt. Er zijn intussen protestacties geweest die tot in de commissie te horen waren. Misschien hadden die wel vermeden kunnen worden. De minister-president reikte vandaag immers de hand naar de cultuursector, die deze hopelijk ook zal aannemen.

De initiële keuze in de beleidsnota en begroting van de minister van Cultuur om de projectsubsidies met 60 procent te verlagen, heeft ook CD&V doen schrikken. Dat de minister nu aankondigt dat hij ingeval van budgettaire ruimte in de toekomst prioritair in projectsubsidies wil investeren, verheugt de fractie.

De minister-president vraagt de cultuursector een consensusvoorstel over eventuele bijstellingen. Hopelijk treedt hijzelf daarover dan ook in overleg. De regeringsvorming heeft lang geduurd, waardoor het langer dan anders wachten was op begroting en beleidsnota's. Precies dat maakte het moeilijker om op voorhand overleg te voeren. In normale omstandigheden had de minister van Cultuur wel al tijd gehad om met iedereen het gesprek aan te gaan. Karin Brouwers roept op dat dit overleg in de toekomst alsnog plaatsvindt, opdat de komende jaren ook de jonge kunstenaar, het opkomende talent, nog kansen krijgt.

Dat de minister-president de hand uitsteekt, kan CD&V alleen toejuichen en zal haar fractie goed opvolgen, besluit Karin Brouwers.

1.5. Sp.a

Katia Segers vindt het van cynisme getuigen dat de minister-president het had over excelleren en innoveren. Zijn keuzes zijn immers fout en onbegrijpelijk. Er zit een systeemfout in het denken van Jan Jambon. Wel duidelijk is zijn agenda: de cultuursector is een vehikel voor de Vlaamse natievorming, om de geesten te rijpen en de harten te winnen voor Vlaamse onafhankelijkheid. Niet alle kunst en cultuur komen in aanmerking, doch enkel het glorieuze onderdeel en de gecanoniseerde kunst: dus wie dood is en wie vandaag in de grote huizen excelleert.

De minister van Cultuur zet geld opzij voor de canon, voor een Museum voor de Vlaamse Cultuur en voor culturele ambassadeurs zoals rijke privéverzamelaars van het type Fernand Huts. Innovatie, tegendraads experiment, maar ook het bruisende sociaal-culturele verenigingsleven lust minister Jambon niet. Hij haalt 60 procent van de projectmiddelen weg en bespaart 4,2 miljoen euro op het bruisende sociaal-culturele werk en de amateurkunsten. Waarschijnlijk beseft hij niet dat 2 miljoen Vlamingen actief zijn in een toneelvereniging, harmonie of andere amateurvereniging.

Minister-president Jan Jambon legt de humus droog, maar zonder humus ook geen excellentie. Die humus, dat zijn de honderden studenten van de kunsthogescholen, de beginnende kunstenaars die buitenstaan. De minister van Cultuur neemt hun dromen af. Ook de crème de la crème van onze podia en fantastische televisiefictie waren ooit studenten die ervan droomden hun talenten te ontplooien. Dankzij hun talent en inzet staan ze waar ze staan. Ze werken dag na dag opdat de Vlaming kan genieten van fantastische muziek, beeldende kunst en tv-series. Hun gezamenlijke werk is de canon. Zij geven vorm aan Vlaanderen, zelfs aan onze Vlaamse normen en waarden inclusief Sinterklaas. Hopelijk zal de minister-president inzien dat het culturele veld een fijnmazige piramide is met een eigen dynamiek.

Daarin slaat de minister nu een gat. Zijn keuzes vormen een afrekening met een sector die eens durft dwarsliggen. Hij voert een cultuurstrijd op de kap van jonge kunstenaars en vrijwilligers, en dit alles met de goedkeuring van de twee meerderheidspartners. Blijkbaar zijn ook die echter geschrokken bij de bekendmaking van de beleidsnota.

Toch ziet Katia Segers één lichtpunt. Het is een goede zaak dat de minister-president een alternatief begrotingsvoorstel vraagt. Daarop zal de sector zeker ingaan. Hopelijk ziet de minister van Cultuur dan hoe de sector in elkaar zit, wat vandaag niet het geval is, besluit het commissielid.

1.6. Open Vld

Stephanie D'Hose hoopt dat Jan Jambon wat heeft kunnen genieten van de 43 dagen dat hij al minister-president is. Ook is hij al 43 dagen minister van Cultuur, waarvan hij hopelijk nog meer heeft kunnen genieten. Cultuur is immers een bijzonder beestje, met een fijnmazig landschap. Er is een precair evenwicht tussen grote huizen die moeten excelleren, en middelgrote die de nodige dynamiek moeten opleveren. De projecten moeten dan weer voor de nodige humus zorgen. Daar ontstaat de creativiteit, liggen de kruisverbindingen en wordt geëxperimenteerd.

De strengheid waarmee de minister deze projecten tegemoet treedt, maakt *Stephanie D'Hose* bezorgd. Ze is er diep van overtuigd dat hij een foute beoordeling maakt. De projecten behelzen immers geen individuele kunstenaars maar een heel veld, ongeacht de artistieke discipline. De ingreep zal niet alleen voor gevolg hebben dat minder kunstenaars een project kunnen indienen, maar ook een zelfregulerend ecosysteem in het gedrang brengen. Bomen zoals die waarop we vandaag trots zijn, zullen in de toekomst geen kans krijgen om te ontkiemen.

Stephanie D'Hose erkent dat iedereen mee moet besparen, maar ware het niet beter om die besparingen generiek te spreiden, over alle decreten en sectoren? Die overweging geldt zeker gezien de korte tijdspanne waarover Jan Jambon kon beschikken. Hij heeft onmiddellijk keuzes verbonden aan zijn besparing, en mogelijk gebeurde dat te vroeg.

Hoe is de minister-president tot het besluit gekomen om zwaar in de projecten te wieden? Gaat er een studie over de impact daarvan vooraf? Heeft de administratie hem geadviseerd? Die heeft immers ook de vorige besparingsronde van nabij beleefd.

Het commissielid hoopt dat de minister snel actief in dialoog zal treden met de sector over hoe de jonge cultuurmakers voldoende armslag kunnen krijgen om te excelleren, innoveren en experimenteren. Ze hoopt dat een bijsturing echt nog mogelijk is. De begrotingsopmaak is nog niet goedgekeurd. Mocht binnen die context geen bijsturing mogelijk zijn, dan is er nog altijd de begrotingscontrole.

De minister-president toont zich zelf bereid om de besparing te herbekijken en samen met de sector een gedragen oplossing te zoeken. *Stephanie D'Hose* twijfelt er niet aan dat hij dezelfde creativiteit aan de dag kan leggen als de sector waarvan hij de meester is.

1.7. PVDA

Als *Tom De Meester* Jan Jambon hoort zeggen dat hij niemand iets afneemt, vraagt het lid zich af op welke planeet de minister-president leeft. Hij snoeit immers 5 miljoen euro uit een projectenpot die al in de vorige legislatuur 1,5 miljoen euro tekortkwam om alle organisaties met een zeer goede beoordeling te financieren. De minister van Cultuur nekt de Jan Van Eycks en Anne Teresa De Keersmaekers van morgen. Hoe denkt hij immers dat de Vlaamse meesters waarmee hij in het buitenland wil stralen, ooit zijn begonnen?

De minister-president zegt dat iedereen moet besparen en dus ook de kunsten. Maar op tien jaar tijd is op kunst en cultuur in Vlaanderen 25 miljoen euro bespaard. Dat iedereen moet besparen, betwist *Tom De Meester* bovendien. In de

vorige regeerperiode zijn de subsidies voor bedrijven tot 400 miljoen euro verdubbeld. Weeg dat eens af tegen de 5 miljoen euro die nu uit de projectenpot verdwijnt, poneert de spreker. En waar blijft de besparing op de uittredingsvergoedingen aan politici? Het Vlaams Parlement keert 9 miljoen euro uit aan politici die er afscheid van nemen. Waarom snoeien we daar niet op? Waarom snoeien we geen 60 procent weg van het royale loon van de minister-president?

De minister van Cultuur vraagt de sector een alternatief budget. Tom De Meester gaat ervan uit dat hij dit doet omdat hij beseft dat die 60 procent subsidiebesparing niet passeert: niet bij de eigen meerderheid, en evenmin bij de mensen die buiten staan te betogen. Het passeert nu niet en zal niet passeren. PVDA zal blijven actievoeren, de betogers steunen en terugkomen tot de besparingen worden teruggedraaid.

Tom De Meester wil dat er naar die mensen wordt geluisterd. Als Jan Jambon echt met het veld wil spreken, kan de commissie voor Cultuur op haar volgende vergadering hoorzittingen organiseren om de stem van de mensen uit het veld – kunstenaars en cultuurorganisaties – hier te horen. Dan zal de minister zien en horen welke impact zijn beleid op het kunstenveld heeft.

2. Algemene bespreking

2.1. Filip Brusselmans

Filip Brusselmans wijst op de sleutelpositie van cultuur in onder andere de levenskwaliteit van de Vlaming. Cultuur is essentieel voor het vormen en versterken van een Vlaamse identiteit. Dat ook de minister-president die visie is toegedaan, verheugt Vlaams Belang. De spreker ziet in deze nota verschillende belangrijke elementen die ook in het programma van die partij staan. De minister-president heeft verschillende aspecten geïntegreerd van wat Vlaams Belang tijdens de onderhandelingen op tafel heeft gelegd: de Vlaamse meesters als uithangbord, een Vlaams museum als tempel voor de geschiedenis en de cultuur van Vlaanderen, een nieuwe Museumpas. Hij is blij dat ook CD&V en Open VLD die visie steunen.

Vlaams Belang steunt ook de besparingen op links activisme onder de vorm van sociaal-cultureel volwassenenwerk. Cultuur is essentieel maar niet prioritair in het budget. Niet enkel omdat goede cultuur vaak zelfbedruipend kan zijn, maar vooral omdat er prangende problemen zijn in bijvoorbeeld de zorg of het onderwijs. Dat Vlaams Belang de enige oppositiepartij is met dat standpunt, betreurt Filip Brusselmans. Als de linkerkant van het politieke spectrum niet wil besparen op cultuur, dan rijst de vraag waarop wel. De zogenaamde sociale partijen willen blijkbaar geen extra geld voor zorg en onderwijs.

De minister-president wil inzetten op het bereik en de omvang van de artistieke topambassadeurs die Vlaanderen mee op de kaart zetten. Ook dat is voor Vlaams Belang een kernfunctie van het cultuurbeleid.

De fractie erkent enkele zorgen betreffende het cultuurbeleid. Ten eerste is er de kloof tussen hoger en lager opgeleiden, die aantoonbaar waar het culturele beleid van de afgelopen jaren toe leidt. Eigenlijk subsidiëren de mensen met een lager inkomen de tickets voor de cultuurelite. Op die situatie heeft al menig minister van Cultuur de tanden stukgebeten. De spreker wenst de minister-president dan ook veel succes. Vlaams Belang zal ter zake gepaste voorstellen doen.

Een andere zorg is de logische non-participatie van personen van buitenlandse herkomst. Het is een teken aan de wand van een groter probleem genaamd

massamigratie, en de nachtmerrie van de integratie. Voorts is Vlaams Belang vragende partij voor een nieuwe participatiesurvey.

De minister-president geeft de zeven Vlaamse kunstinstellingen terecht een ambassadeursrol.

Het culturele erfgoed is essentieel voor een sterke Vlaamse identiteit met respect voor en kennis van de geschiedenis. Vlaams Belang hekelt echter dat de minister-president zal besparen op de Vlaamse Gebarentaal. De kaasschaafmethode is een gemakkelijksoplossing waar N-VA steeds weer naar teruggrijpt. Het lid dringt aan op een rechtzetting.

De spreker vraagt de minister-president eindelijk duidelijk te zeggen wie hij viseert met de stopzetting van subsidies aan segregerende etnisch-culturele organisaties. Noch in het regeerakkoord, noch in de beleidsnota, noch in het voorstel van decreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 155/1) wordt dat duidelijk gemaakt. Als enige partij heeft het Vlaams Belang steeds de subsidies in vraag gesteld aan etnisch-culturele organisaties die zorgen voor segregatie, islamisering en vooral conflict. De partij heeft alvast de nodige inspiratie gegeven door na de verkiezingen een concreet voorstel te doen aan Bart de Wever. In dat voorstel stond onder meer de stopzetting van geldstromen aan Turks-nationalistische verenigingen.

Na de ontstelde reactie van de Turkse Unie heeft de spreker haar werking van naderbij bekeken, maar enkel hypocrisie gezien en drang om de Turkse cultuur hier in te planten. Zo speelt de Turkse Unie tussenpartij in het oprichten van weekendscholen van Recep Erdogan. Het personeel is 100 procent Turks. De Facebookpagina van de voorzitter is uitsluitend in het Turks opgesteld. Filip Brusselmans geloofde zijn ogen niet toen hij merkte dat diverse fracties meeheulen met dergelijke verenigingen. Voor links is diversiteit enkel iets dat moet opgelegd worden aan Vlaamse verenigingen.

De spreker refereert voorts aan de hysterische betogingen tegen het vermeende kindermisbruik in kleuterschool De Blokkendoos. Organisator was de Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims VOEM, die in 2019 200.000 euro subsidies kreeg. Die vereniging heeft verschillende aftakkingen, waaronder Al Minara, een vereniging van bekeerde moslima's. Die vereniging kwam enkele jaren geleden in opspraak in een reportage over schijnhuwelijken en discriminatie van vrouwen. Voor die organisaties houden islampredikers lezingen waar mannen en vrouwen gescheiden moeten zitten, en drukken ze hun publiek op het hart om niet naar muziek te luisteren wegens zondig. Die lezingen worden dan wel niet alleen door Vlaanderen gefinancierd, maar zijn veeleer een cofinanciering met Saoedi-Arabië. Omdat VOEM op papier de mensenrechten onderschrijft, krijgt ze toch belastinggeld, onder het goedkeurend oog van Open Vld'er en vorig cultuurminister Sven Gatz, die ze vorige regeerperiode zelfs nog wat centen bij gaf.

Filip Brusselmans zou het voorts nog kunnen hebben over de banden tussen gesubsidieerde Turks-nationalistische organisaties en bijvoorbeeld de Grijze Wolven, maar wil vermijden dat Groen, sp.a, CD&V en de liberalen met het schaamrood op de wangen moeten zitten. Hun partijen zitten immers vol leden van die organisatie. Verenigingen die zich op zulke wijze richten op een bepaalde herkomst, zorgen automatisch voor segregatie. Mensen worden immers net aangemoedigd om zich te omringen met mensen met dezelfde nationaliteit of land van herkomst waardoor het groepsgevoel, de geïmporteerde cultuur sterker wordt.

Stel dat iemand, onder het mom van integratie en emancipatie, een vereniging zou oprichten voor autochtone Vlamingen waar allochtonen onder geen beding welkom zouden zijn, zogenaamd om te vermijden dat die mensen zich thuis afsluiten. Ook de echte Vlaming zou dan volledig vervreemden van de maatschappij. Als de

vereniging daarvoor dan nog subsidies zou krijgen van de Vlaamse overheid, zou het kot – terecht – te klein zijn. Filip Brusselmans hoopt dan ook dat de minister-president de eerder vermelde nationalistische, vaak racistische bewegingen viseert en zo naar Vlaams Belang en de Vlaming luistert.

Heel wat aspecten van deze beleidsnota komen rechtstreeks uit het programma van Vlaams Belang. Desondanks slaapt de spreker nog niet op beide oren, aangezien N-VA met de traditionele partijen de koffer is ingedoken. De interventies in het parlement en in de media horende, houdt de spreker zijn hart vast over wat nog overblijft van de oorspronkelijke intenties, en betwijfelt hij of de extra subsidievoorwaarde er überhaupt nog zal komen. Als het van de coalitiepartners van N-VA afhangt, volstaat het dat de verenigingen een eenvoudige zinsnede aan hun visie toevoegen om de subsidies te behouden. Welke garanties kan de minister geven dat die aanpassing er echt zal komen? Als N-VA zich nog maar eens laat inpakken door zijn coalitiepartners, zal dat tot pijnlijk gezichtsverlies lijden. Kiest de N-VA voor symboolmaatregelen of voor het stopzetten van subsidies aan Turks- en Marokkaans-nationalistische verenigingen?

Het commissielid peilt hoe de minister-president het overleg en de afstemming over beleidswerking en internationaal beleid met alle betrokken actoren precies ziet. Mag de cultuursector daarvoor bijvoorbeeld een eigen begroting opstellen? Hij vraagt ook tegen welke datum de minister-president de participatiesurvey klaar wil hebben.

De sector klaagt al lang, en terecht, over de gebruiksvriendelijkheid van KIOSK. Vlaams Belang is blij dat de minister-president de nodige aanpassingen wil doen, maar deze blijft op de vlakte over de manier waarop. De spreker vraagt de minister van Cultuur om niet in de marges te morrelen, maar een volledig nieuw, gebruiksvriendelijk digitaal systeem op poten te zetten.

De minister-president wil voorts complexloos omgaan met de Vlaamse identiteit. Dat kan zomaar een slogan zijn van Vlaams Belang. Zo wil Jan Jambon een canon van Vlaanderen, samengesteld door een onafhankelijke en pluralistisch samengestelde wetenschappelijke commissie. Welke profielen komen in aanmerking om daarin te zetelen? En wie zal de leden aanstellen?

Dat de minister-president engagementen op langere termijn met andere structureel verankerde kunsthuisen wil bekijken, lijkt de spreker geen slecht idee. Maar wordt het systeem van de structurele subsidies daardoor niet te uitgebreid? Hoeveel meer kunsthuisen heeft de minister-president dan op het oog?

Ook Literatuur Vlaanderen krijgt een extra investering. Met welk doel gebeurt dat? Wat vraagt de sector precies?

Het zwakke management en het zwakke zakelijke beleid zijn een probleem bij heel wat organisaties die met subsidies werken. De minister-president zal daarover overleggen met de lokale besturen. Maar wat zal er concreet op tafel liggen? Zal de overheid een bepaalde structuur opleggen? Zal de minister-president alles uit de kast halen om een Vlaamse stad culturele hoofdstad van Europa in 2030 te maken? In 2015 ging die titel immers naar Bergen.

De minister-president is voorstander van samenwerking met de Franse en Duitstalige Gemeenschap en looft de samenwerking met de federale overheid in verband met de Museumpas. Toch wil hij geen initiatieven nemen om aan de European Disability Card voordelen op Vlaams niveau te koppelen. Die discrepantie begrijpt Filip Brusselmans niet.

Het frappeert hem dat partijen die zogenaamd tegen polarisering zijn, gretig deelnemen aan het verspreiden van valse en dubbelzinnige informatie. Zo ontstaat de idee dat er 60 procent zou worden bespaard op de hele cultuursector. Een lichtpuntje was dat al die mensen met hun zwart-gele profielfoto's Wallonië de indruk gaven dat Vlaanderen de onafhankelijkheid zou uitroepen.

Filip Brusselmans begrijpt dat de besparingen vervelend zijn en dat de korte termijn tot spanningen leidt. Mensen, instellingen en verenigingen denken verder dan zes maanden vooruit en moeten nu financiële plannen bijstellen. De verontwaardiging is echter ook een wake-upcall, het gevolg van jarenlang Sinterklaasbeleid, dat verenigingen onterecht het gevoel gaf dat ze structureel gesubsidieerd werden.

De eerlijkheid gebiedt om te zeggen dat de procedure steeds de indiening vergt van een ingewikkeld dossier, dat vervolgens beoordeeld door een erkenningscommissie bestaande uit experts. Karl Van Camp zegt het zo: "Wie niet voldoet aan de poco ideeën van de experts, kan fluiten naar de centen.". Sigiswald Kuijken verloor in 2012 al zijn subsidies omdat hij niet experimenteel genoeg was. In 2016 werd het Antwerps Theater aan de Stroom drooggezet, opnieuw wegens te weinig experimenteel en voorts wegens te volks en te Vlaams. Waar waren de betogers toen? De culturele wereld wordt op het vlak van subsidies gegijzeld door cultuurbobo's die denken te kunnen bepalen wat kunst en cultuur zijn. Wie omtrent diversiteit werkt, mag twee keer langs de kassa. Filip Brusselmans roept de minister-president op om daar een einde aan te maken.

Vlaams Belang is niet tegen cultuur, maar pleit enkel voor een rechtvaardige verdeling van de subsidies. De fractie heeft begrip voor de besparingen als de vrijgekomen middelen gebruikt worden voor onze mensen, voor sociale woningen, zorg of onderwijs. In 2014 stond de sector hier ook te betogen, met een zwarte doods-kist, omdat hij vreesde met een N-VA'er als minister-president monddood te worden gemaakt. Die figuren, de grootste subsidieslurpers van dit land, staan hier vandaag opnieuw. De oplossing van minister Sven Gatz was toen om ze geld bij te geven. Filip Brusselmans roept de minister-president op niet dezelfde fout te maken en streng maar rechtvaardig te zijn. In dat geval kan hij op de steun van het Vlaams Belang rekenen.

2.2. Marius Meremans

Marius Meremans wijst eerst op het helse tempo waarmee de ministers en de administraties cijfers moesten verzamelen en beslissen. Gemeten aan het nominale cultuurbudget wordt er trouwens niet bespaard. Het commissielid heeft begrip voor de bezorgdheid en kritiek, maar vraagt juiste informatie te verspreiden. Dat Vlaanderen de hakbijl bovenhaalt, klopt niet. Er is in geen geval een besparing van 20 procent zoals in Nederland: de inflatie meegerekend gaat het om 1,9 procent.

Gezien het budgettaire kader moesten er nu eenmaal keuzes gemaakt worden. De Vlaamse Regering koos voor een algemene besparing van 6 procent in alle beleidsdomeinen, ook in Cultuur. Daarbinnen is het percentage hier en daar aangepast: 3 procent voor de kunstinstellingen en 60 procent op de 8 miljoen euro voor projectsubsidies. Voor N-VA blijft cultuur echter uitermate belangrijk. Ook de Volksunie zag cultuur destijds als een onderdeel van de identiteit.

De beleidsnota is wel degelijk ambitieus, maar maakt gerichte keuzes, onderbouwd en met aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen en trends. Een kwaliteitsvol, divers en toegankelijk cultuurlandschap blijft het streefdoel, met een sterke wisselwerking tussen wat Vlaams is en wat internationaal is.

Met nadruk wijst Marius Meremans erop dat er wel degelijk ook investeringen zijn. Die zijn gekozen na gesprekken met diverse culturele actoren. De erfgoedsector is

al jaren ondergefinancierd. Daar moet de inhaalbeweging voortgezet worden. Dat Vlaanderen samen met Nederland gastland was op de Frankfurter Buchmesse, had groot succes, waardoor Vlaamse auteurs de internationale markt konden aansnijden. Die trend wordt nu voortgezet door extra steun aan Literatuur Vlaanderen, voorheen het Vlaams Fonds der Letteren. Ook het Vlaams Audiovisueel Fonds krijgt terecht meer middelen om de Vlaamse content te steunen.

De opmerking dat deze Vlaamse Regering in stenen investeert, is correct. Het gaat immers niet op om een beleid voor hedendaagse kunst te ontwikkelen maar de musea te laten verloederen. Het M KHA heeft geld nodig voor het nieuwe gebouw en de bijhorende nieuwe museumwerking. Ook de investeringen in het Kaaitheater en het Operagebouw van Gent zijn nodig. In die infrastructuur kunnen kunstenaars hun ding doen en hun mening verkondigen, naast en op de bühne.

Voor de verkiezingen werd Marius Meremans gecontacteerd door de stadstheaters die wilden evolueren naar een Vlaamse kunstinstelling. Andere, bijvoorbeeld Z33 in Limburg, krijgen terecht meer middelen. De spreker ziet die organisatie op termijn ook wel uitgroeien tot een Vlaamse kunstinstelling, een aantrekkingspool van een regio die wat onderbedeeld is.

Onder de Vlaamse kunstinstellingen ligt een dikke laag met allerlei organisaties, die de humus van de sector vormen. Zij krijgen, conform het regeerakkoord, een meer duurzame financiering. Marius Meremans roept de leden van de commissie op om in deze zittingsperiode samen het Kunstendecreet aan te passen.

Over de ingreep in de projectsubsidies heeft de ministerraad collegiaal beslist. N-VA heeft de keuzes van minister Sven Gatz steeds verdedigd. De N-VA-fractie heeft begrip voor de vrees van de sector voor een gebrek aan zuurstof. Projectsubsidies zijn immers een hefboom. Niet alleen startende kunstenaars maar ook andere organisaties leven ervan. Aan de projecten is ook directe en indirecte tewerkstelling verbonden. Er valt dus heel wat te zeggen voor een extra inspanning. Zonder onverwachte wendingen verwacht Marius Meremans toch nog wel wat verschuivingen. N-VA wil dan wel dat projectsubsidies de noodzakelijke impuls geven en zuurstof waar nodig. Hij roept iedereen op om dat debat te voeren.

Beide kanten hebben zich in het vuur van de strijd aan onterechte framing bezondigd. Het is zeker niet de bedoeling van N-VA om te bepalen wat kunst moet zijn, noch wat er getoond wordt. Kunstbeleving is subjectief. Het lid verzet zich ook tegen het beeld dat N-VA louter de negentiende-eeuwse romantiek aanhangt. N-VA is even fier op Luc Tuymans, Berlinde De Bruyckere, Michaël Borremans als op Vlaamse meesters, ook al zijn vele hedendaagse kunstenaars geen fan van de partij. Marius Meremans roept op tot constructief debat en staat er voor open als anderen hem erop wijzen waar hijzelf niet constructief zou zijn.

De spreker vindt de beschuldiging van discriminatie in het voorstel van decreet over het sociaal-cultureel volwassenenwerk (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 155/1) grof, en daagt iedereen uit aan te tonen waar die discriminatie dan precies in zit. Het is in tegendeel een uitgestoken hand om segregatie tegen te gaan en met zijn allen aan een inclusieve samenleving te werken. Wie daar niet voor gaat, heeft geen plaats in de N-VA. De afkomst telt niet, wel de gedeelde toekomst.

De procedure moet nu worden gevolgd, maar het is vreemd dat andere parlementen zich moeten uitspreken over een voorstel waarvoor er een ruime Vlaamse meerderheid is. De stelling dat het voorstel van decreet ongrondwettelijk zou zijn, is ongehoord. Dat nu degelijke kunstgrepen worden toegepast, hoeft echter niet te betekenen dat de organisaties in het ongewisse mogen blijven. Marius Meremans vraagt om aan diegenen die erbij betrokken zijn, toch zo snel mogelijk duidelijkheid

te verschaffen. Voor het overige verwijst hij in dit verband naar zijn uiteenzetting in de plenaire vergadering van daags voordien, 27 november.

De minister-president wil investeren in een solide kennisbasis met bijzondere aandacht voor beleidsrelevant onderzoek. Zal hij ook werk maken van uniforme taakverdeling in de bovenbouw, tussen sectororganisaties en transversale organisaties die een gelijkaardig takenpakket hebben?

Bij data-analyse en monitoring vraagt de spreker of de vrijetijdsmonitor geëvalueerd wordt. De eerste editie verliep niet zo vlot. Worden naast de data van de lokale besturen ook de data van de steunpunten opgevraagd? Marius Meremans vraagt de minister van Cultuur om ervoor te zorgen dat de gemeenten de data met zo min mogelijk planlast kunnen doorgeven.

Dat de minister werk wil maken van een Vlaams bibliotheekbeleid, juicht N-VA toe. Hoe gaat hij daarvoor tewerk?

Hoe ver staat het met de Vlaamse Vrijwilligersacademie? Welk digitaal instrument ter ondersteuning van verenigingen wordt er uitgewerkt: een digitaal verenigingsloket of iets anders?

De canon is bedoeld voor het onderwijs en voor integratieprojecten. Uiteraard zal er discussie zijn over de samenstelling van de wetenschappelijke commissie. Welke minister of administratie zal die taak op zich nemen?

Voorts verklaart Marius Meremans zich voorstander om het werkveld bij beleidsontwikkelingen te betrekken. Overleg met de administratie is belangrijk, maar ook het kabinet voert ongetwijfeld dergelijk overleg. Het is goed dat dat expliciet in de beleidsnota staat.

De efficiëntieoefening in de culturele bovenbouw wordt voortgezet opdat er meer geld naar de basis kan gaan. Hoe zal de minister dat organiseren? Zal daardoor effectief meer geld vrijkomen voor de basis?

Zal de minister van Cultuur in zijn visienota een passus wijden aan de projectsubsidies?

In welke richting denkt de minister als het gaat om nieuwe, bovenlokale beleidsruimte? Het decreet betreffende het bovenlokale cultuurbeleid moet nog beter uitgewerkt worden. Marius Meremans droomt van cultuurregio's die eigen middelen hebben om de culturele behoeften en talenten te steunen.

Hij vraagt of er in de andere beleidsdomeinen financiële ruimte gemaakt wordt voor een duurzaam taal- en leesbevorderingsbeleid. Voorlopig blijft dat, net als in de vorige regeerperiode, onderbelicht. Nochtans is een ambitieus leesbevorderingsbeleid nodig.

Zal de minister-president bij toekenning van projectsubsidies voor bovenlokaal cultuurbeleid naast de kwaliteitstoets blijven waken over de evenwichten tussen regio's en disciplines? Zijn er voldoende middelen om alle aanvragen van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor regionaal cultuurbeleid te honoreren?

Het lid juicht toe dat de minister de circussector, een booming business en exportproduct, zal steunen in zijn professionalisering en ontwikkeling. Krijgt de sector, al is hij onderworpen aan de generieke besparing, extra impulsen?

De minister-president wil bij de beoordeling voor projectsubsidies het internationale potentieel in rekening brengen. Marius Meremans suggereert om de organisaties in hun projectaanvraag te laten verduidelijken hoe ze jong talent een kans geven, en zelfs om daarvan een beoordelingscriterium te maken.

2.3. Gustaaf Pelckmans

Gustaaf Pelckmans ziet een parallel tussen de minister-president en hemzelf: beiden zijn nieuw in hun functie. N-VA vond deze zomer politieke stratego belangrijker dan snel een regering vormen. Daardoor bleef er voor het regeerakkoord heel weinig tijd over, laat staan voor de beleidsnota's. In deze club van cultuurminnaars is het pijnlijk vast te stellen dat de minister-president pas daarna een kabinetschef Cultuur wist te vinden. Zelfs een coalitiepartner had het in Ter Zake over haastwerk.

De minister-president kan de laatste weken bezwaarlijk verweten worden coherent opgetreden te zijn. Zo joeg hij de kunsten op de kast door in de projectsubsidies te snijden. Blijkbaar deed hij dat al en stoemelings, want zijn argument dat het geld toch niet toegezegd was, getuigt van bijzonder weinig kennis van de sector. De minister-president joeg ook het sociaal-culturele middenveld in de gordijnen, terwijl hij en passant het volledige etnisch-culturele middenveld schoffeerde in zijn poging om een voorstel van decreet door het parlement te jagen. Nochtans had de minister-president in de commissie beloofd zelf een ontwerp van decreet te zullen indienen. De spoedprocedure van gisteren dwong de verenigde oppositie tot een nooit vertoonde noodremoperatie om het waanzinnige voorstel richting de prullenmand te jagen.

Toch ziet Gustaaf Pelckmans ook constanten in de houding van de minister-president. Jan Jambon gelooft niet in overleg. Dat heeft hij bewezen door met de kunstensector noch het sociaal-culturele middenveld in dialoog te gaan. De minister-president gelooft in het primaat van de politiek maar lijkt te zijn vergeten dat de wetgevende macht boven de uitvoerende staat.

Evenmin doet minister Jambon wat hij zegt. Zo moeten de kunsten voor hem internationaal stralen, maar tegelijk decimeert hij de projectsubsidies die net de voedingsbodem zijn van de sector. Het sociaal-culturele middenveld draagt volgens de minister-president bij tot een democratische, duurzame, inclusieve en solidaire samenleving door het actief opnemen van de kritische, verbindende en laboratoriumrol. Mooie woorden maar in praktijk legt hij dat veld nogmaals besparingen op, terwijl het al tien jaar, sinds N-VA de Vlaamse Regering leidt, bespaart.

Gustaaf Pelckmans heeft er alle begrip voor dat een minister eigen accenten wil leggen, maar vraagt hem daarvoor uit te komen en gewoon te zeggen dat:

- hij met deze maatregelen Vlaanderen naar zijn smaak wil kneden;
- hij een ideologische keuze maakt omdat hij niet gelooft in jonge innoverende kunstenaars of in een kritisch middenveld.

De spreker roept de minister-president op zich niet langer te verschuilen achter begrotingstechnische verklaringen als zou iedereen moeten besparen. Er is wel degelijk geld. De regering steekt het in een eigen Unia, een eigen museum enzovoort. Het primaat van de politiek betekent in de ogen van de minister-president dat overleg, in ieder geval met de cultuursector, overbodig is. Tot dialoog met het bedrijfsleven wordt wel voortdurend opgeroepen, zo blijkt uit tal van nota's.

Over de zo belangrijke cultuurparticipatie en cultuureducatie spreekt de beleidsnota niet, laat staan over maatregelen voor diversiteit en tegen kansarmoede. De minister-president claimt dat de Vlaamse Regering een investeringsregering wil zijn, maar zegt er niet bij dat in ruil voor die toch vrij schaarse investeringen heel

wat verenigingen nog maar eens moeten besparen. De N-VA weigert al tien jaar te investeren in het voornaamste kapitaal van de cultuursector, namelijk de cultuurwerkers. Uit zijn teksten blijkt zelfs wantrouwen in hen: opgestoken vingertjes, nauwelijks aanmoediging en veel vage beweringen.

De spreker polst waarom de apparaatskredieten bij Media staan en niet meer bij Cultuur, terwijl de meeste personeelsleden in die sector werken. Welke minister is bevoegd voor deze apparaatskredieten?

Er worden heel wat bedragen herschikt of gecompenseerd, wat normaal is gelet op de evolutie van de provinciale inkanteling van medewerkers. Klopt het dat de loonkredieten van het departement met 347.000 euro dalen? Over hoeveel medewerkers gaat dat?

De minister-president wil een ambitieuze digitale transformatie in samenwerking met VIAA, Publiq en Cultuurconnect. Daartoe zal hij de decretale kaders grondig screenen. Hij wil meer realiteitszin, haalbaarheid en efficiëntie onderzoeken en planlast verminderen. Ook Groen is daarvoor gewonnen, maar wie zal de kar trekken? Wordt het de administratie, waarvan de top niet helemaal onbesproken is? De spreker herinnert aan KIOSK en de moeizame toewijzing van de projectsubsidies. Hoe is de relatie van de minister-president met de administratie en hoe ziet hij die evolueren?

Ook voor onderzoek zal het departement de coördinerende rol op zich nemen. De spreker weet dat het niet altijd botert tussen steunpunten en administratie. Het aangekondigde afsprakenkader in samenspraak met de sector en de steunpunten is dus zeker welkom.

Groen is tevreden dat er geïnvesteerd wordt in infrastructuur. 95 miljoen euro is echter veel te weinig. In het rapport van het Rekenhof over de begroting 2020 staat dat een en ander onvoldoende uitgewerkt is en dat het bedrag ontoereikend zal zijn. De minister-president plant ook een herziening van het besluit van de Vlaamse Regering voor investeringssubsidies in culturele infrastructuur met bovenlokaal belang. Hoe ziet hij dat? Vindt hij de huidige beoordelingstool en methodieken niet goed genoeg? De minister-president mist kansen om de echte kracht van cultuur in te zetten in andere sectoren als onderwijs, welzijn, kansarmoede en samenleving. Gustaaf Pelckmans dringt aan op een geïntegreerd cultuurbeleid van de hele Vlaamse Regering.

Het lid wil weten waarom precies Z33 meer middelen krijgt. Waarvoor zijn die middelen bedoeld? Provincies hebben geen culturele bevoegdheden meer. Is het dan nog wel logisch om een spreiding over de provincies als norm te nemen in de afweging van subsidies? Een stad krijgt sowieso meer middelen, een organisatie in een kleinere stad of gemeente in dezelfde provincie wordt dan het slachtoffer van een gelijke verdeling over de provincies. Gustaaf Pelckmans suggereert om in plaats daarvan de geografische spreiding per arrondissement in rekening te nemen.

Op de intermediaire organisaties wordt 1.556.000 euro bespaard, dus meer dan 6 procent. Waarom?

De minister-president wil de Vlaamse Opera 1,5 miljoen euro extra geven. Na aftrek van de 3 procent besparingen is het positief saldo nog 705.000. Waarom is de Vlaamse Opera de enige artistieke instelling die echt centen verkrijgt? Literatuur Vlaanderen krijgt netto amper 239.000 meer, het Vlaams Audiovisueel Fonds 354.000 euro. Voor welke onderdelen van de werking zullen de extra middelen ingezet worden?

Projecten zijn de eerste stap in de carrière van een kunstenaar. Een aantal groeit pas nadien door naar de internationale top. Om een economische innovatieleider te worden, investeert deze Vlaamse Regering 250 miljoen euro per jaar. De projectenpot is het innovatiefonds van de kunsten, maar houdt amper 3,5 miljoen euro over.

Voor bovenlokale culturele projecten komen er extra middelen. Hoe ziet de minister-president de besteding van budget?

Hij past de infrastructuurwerken voor het KMSKA, de Bourlaschouwburg, de Opera enzovoort in een breder toeristisch verhaal. De spreker wil ook daar graag wat extra uitleg bij.

Om mensen voor cultuur te winnen zijn inspanningen nodig vanaf hun jeugd. Toch staat er in de beleidsnota weinig tot niets over cultuureducatie. De rol van cruciale spelers als lokale overheden, cultuurcentra en openbare bibliotheken blijft heel onduidelijk.

Voorts ontbreekt enige verwijzing naar cultuurparticipatie en etnisch-culturele diversiteit. Dankzij etnisch-culturele verenigingen komen mensen van een andere origine naar de Warande in Turnhout. Dat weet de spreker uit ervaring. Die sector verdient net meer middelen in plaats van afgebroken te worden. Ook ontbreekt enige verwijzing naar kwetsbare, achtergestelde bevolkingsgroepen. Hoe zal de minister-president die bij cultuur betrekken? De spreker had daar middelen voor willen zien.

De minister-president heeft wel al een en ander gezegd over de arbeidsvoorwaarden in de cultuursector, maar de spreker zou graag duidelijker uitspraken horen. Met de besparingen is het meer dan ooit nodig om over de fairpracticecode te waken, opdat de mensen in de sector niet nog verder in kansarmoede verzinken.

Groen is een koele minnaar van de taxshelter en had die middelen liever in de subsidiepot gezien. Zal de minister-president met zijn federale collega onderhandelen over de optimalisatie en de uitbreiding ervan? Gustaaf Pelckmans vraagt hem voorts te blijven inzetten op de interfederale samenwerking. Er is al een reglement voor samenwerking tussen organisaties uit de Vlaamse en Franse Gemeenschap waaraan weinig ruchtbaarheid gegeven wordt, ondanks de vele kansen die het biedt.

Gustaaf Pelckmans concludeert dat de beleidsnota en de toelichting bij de begroting meer vragen oproepen dan antwoorden geven. Er is veel werk aan de winkel. De start was hobbelig. Conform zijn aard, gunt Groen de minister-president een herkansing, maar de fractie koppelt daaraan wel voorwaarden: dialoog met de sector en interactie met de parlementaire commissie. De spreker roept de minister-president op zijn kudde olifanten uit deze porseleinenkast te halen en zijn fluwelen handschoenen, een Vlaamse staatsman waardig, aan te trekken.

2.4. Karin Brouwers

Karin Brouwers feliciteert de minister-president omdat zijn beleidsnota en begroting cultuur op een prominente plaats gezet hebben, in het parlement en in de samenleving. CD&V betreurt dat er onvoldoende tijd was voor overleg met de cultuursector, wat protest misschien had kunnen vermijden. Het is dan ook goed dat de minister-president alsnog met de sector overlegt. Wat hebben die gesprekken opgeleverd? Zal de minister-president bijsturingen doen? Zo ja, nu of pas bij de begrotingscontrole in het voorjaar? Wanneer zullen de gesubsidieerde organisaties precies vernemen welk subsidiebedrag zij in 2020 zullen ontvangen ?

Vooral de besparing van 60 procent op de projectsubsidies in de kunstensector hebben terecht tot groot ongenoegen geleid. Niet alleen omdat het procentueel een aanzienlijke besparing is, maar vooral omdat die projectsubsidies het labo van de kunstensector zijn, en op innovatiebeleid niet ongestraft bespaard wordt. Bovendien is deze projectsubsidiepot al jaren ontoereikend, ondanks ernstige inspanningen om extra middelen te vinden. De druk op de projectsubsidies stijgt dus elk jaar, om verschillende redenen.

Zo worden er minder organisaties structureel gesubsidieerd, met bijgevolg meer aanvragen voor projectsubsidies. Minder kunstenaars werken in vast dienstverband. Ze bouwen hun artistieke loopbaan uit via projecten in en buiten gesubsidieerde kunstorganisaties. Het nieuwe Kunstendecreet heeft de mogelijkheid tot meerjarige projectsubsidies ingevoerd. De professionalisering van de kunstensector zorgt er ten slotte voor dat meer aanvragen goed tot zeer goed worden beoordeeld.

Louter meer middelen begroten voor projectsubsidies, zal de problemen niet oplossen. Over de verhouding tussen meerjarige structurele subsidies en projectsubsidies is een fundamenteel debat nodig. Er moet worden gestreefd naar een budgettaire verhouding van minstens 10 procent van het Kunstendecreet voor projectsubsidies, om te innoveren en experimenteren, en dan te excelleren. Zonder projectsubsidies zouden Les Ballets C de la B, Collegium Vocale en meer dergelijke Vlaamse initiatieven met buitenlandse uitstraling er niet zijn geweest. Karin Brouwers vraagt dat de minister-president ook de huidige generatie de kans geeft om te excelleren.

Conform het regeerakkoord moet de Vlaamse Regering een antwoord geven op de legitieme vraag van een aantal structureel verankerde kunsthuisen naar een grotere financiële zekerheid op lange termijn. CD&V zal dan ook graag met de minister-president en de sector het gesprek aangaan, naar aanleiding van de Visienota Kunsten die hij voor 1 april aan het Vlaams Parlement moet voorleggen. De omstandige landschapstekening van Kunstenpunt biedt in ieder geval stof tot nadenken.

Daar de budgettaire kaasschaven van het voorbije decennium de hele cultuursector onder druk hebben gezet, is de komende jaren een grondig debat nodig over hoe de overheid omgaat met de ondersteuning van professionele artiesten, personeel, medewerkers, organisaties en instellingen in alle cultuursectoren. Werkgeversverplichtingen behelzen ook voor deze sector naleving van de cao, ontslagvergoedingen, outplacementkosten, SWT en dergelijke, maar het is niet evident om daaraan te kunnen voldoen.

De eigen inkomsten verhogen is evenmin een wondermiddel. Alle gesubsidieerde organisaties werken al heel professioneel. Het is voor de culturele ondernemers complex om met alle beschikbare financieringsvormen een organisatie te runnen en alle sociale en fiscale wetgeving na te leven. De sector moet met een fair practice plan komen waarbij alle actoren en zeker de kunstenaar, tot een correcte samenwerking en verloning komen.

Heeft het departement al een concreet zicht op de impact van de besparingen op de tewerkstelling in de culturele sector in termen van opzegtermijnen, opzegvergoedingen, outplacement en SWT? Is de minister-president bereid om hierover overleg te plegen met de werkgeversfederaties oKo en Sociare? Zal hij de organisaties die door de besparingen werknemers moeten ontslaan, geld geven om aan hun werkgeversverplichtingen te voldoen?

Wat betreft het voorstel van decreet over het sociaal-cultureel werk, vindt Karin Brouwers het op zich niet erg dat er een grondwettelijke toets op wordt toegepast.

Voordien was er geen tijd voor een advies van de Raad van State, nu wel. Het debat over de sociaal-culturele sector heeft de gemoederen sterk verhit. Tot nader order is het bestaande decreet gewoon van toepassing. In het regeerakkoord staat duidelijk dat de wijziging van het decreet het geplande tijds kader niet wijzigt. CD&V roept de minister-president op om de uitvoering van het decreet van 2017 grondig en in overleg met de sector en de beoordelingscommissies te evalueren en waar nodig bij te sturen opdat het middenveld op een duurzame en toekomstgerichte manier ondersteund blijft. Het niet-tijdig goedkeuren van het beperkte wijzigingsdecreet biedt daar de kans toe. Ook een debat over de belangrijke maatschappelijke rol van deze sector kan dan ten gronde gevoerd worden.

De beleidsnota herneemt in dat verband een beperkte paragraaf uit het regeerakkoord. Voor CD&V is dit geen aanval op de sociaal-culturele sector en evenmin op de etnisch-culturele organisaties. De realiteit bewijst immers dat die activiteiten organiseren met andere verenigingen buiten hun eigen etnische en culturele kring. Ze zijn toonbeelden van burgerparticipatie, aangezien ze honderdduizenden nieuwkomers mogelijkheden bieden om aansluiting te vinden bij het rijke maatschappelijke aanbod in Vlaanderen: niet alleen sociaal maar ook in domeinen als onderwijs, tewerkstelling, cultuur, sport en jeugdwerk. Ze beantwoorden aan de doelstelling die de meerderheid met het voorstel van decreet wilde versterken, namelijk een open werking met nadruk op gemeenschapsvorming. Vandaar ook dat ze tijdens de voorbije regeerperiode – met dezelfde coalitie – extra subsidies hebben ontvangen om hun belangrijke maatschappelijke rol ten volle te kunnen spelen.

De afspraken in het regeerakkoord zullen dus enkel gevolgen hebben voor etnisch-culturele koepelorganisaties die geen respect hebben voor de gemeenschappelijke sokkel van grondwettelijke rechten zoals de vrijheid van meningsuiting, de gelijkheid van man en vrouw, de gelijke kansen, het uitsluiten van discriminatie en het bestrijden van racisme. CD&V vindt het belangrijk dat elke gesubsidieerde organisatie in Vlaanderen deze fundamentele rechten en vrijheden onderschrijft.

Uiteraard is iedereen vrij om een vereniging van gelijkgestemden op te richten, dat is een absoluut grondwettelijk recht. Karin Brouwers herinnert aan de uitspraak van Bert Anciaux dat men het de overheid niet kan kwalijk nemen als ze geen steun verleent aan verenigingen die ijveren, zelfs strijden voor de vernietiging van de fundamentele van de democratische, pluralistische rechtsstaat.

Gemeenschapsvorming gebeurt niet spontaan. Daarom zal deze meerderheid de federaties die zich richten op de emancipatie van doelgroepen, participatie en verbinding, nog meer versterken. Ze doet dat in haar streven naar een duurzame inclusieve democratische samenleving. Koepelorganisaties waarvan de werking gebaseerd is op een etnisch-culturele achtergrond en die emanciperend en integrerend werken, hebben dus helemaal niets te vrezen. Federaties die zich louter terugplooiën op hun eigen etnisch-culturele gemeenschap of zich tegen openheid, diversiteit en solidariteit kanten, krijgen geen Vlaamse subsidies meer. Dat kan dan ook gaan om Vlaamse organisaties die onvoldoende openstaan voor wie hier niet geboren en getogen is. De wijzigingen aan de beoordelingsprocedures zouden ook mogelijkheden bieden om nieuwe organisaties kansen te geven.

De kracht van het brede middenveld hangt gelukkig ook weer niet van één Vlaams decreet af. De sociaal-culturele organisaties zijn sterk lokaal verankerd, kunnen rekenen op geëngageerde vrijwilligers, toegewijde professionals en krijgen steun van vele betrokken burgers en overheden. CD&V gelooft in de kracht van het sociaal-culturele veld en weet dat de voltallige Vlaamse Regering het belang van deze organisaties in de samenleving erkent. Karin Brouwers roept alle sociaal-culturele organisaties uitdrukkelijk op om ambitieuze beleidsplannen in te dienen, om hun kritische rol te blijven spelen vanuit het civiele perspectief, en uit te gaan van hun eigen sterkte en de kracht van hun overtuiging.

De CD&V-fractie is erg tevreden dat de in de vorige zittingsperiode ingezette inhaalbeweging voor cultureel erfgoed voortgezet wordt. Het waardevolle erfgoed, de museum- en archiefcollecties zetten Vlaanderen op de kaart, geven het een eigen gezicht en zijn een belangrijk fundament voor de hedendaagse kunst.

In het regeerakkoord staan een aantal belangrijke investeringen in bovenlokale culturele infrastructuur. De beleidsnota gaat daar uitgebreid op in. CD&V hoopt dat het evenwicht tussen investeringen in infrastructuur en artistieke creaties gemonitord blijft en indien noodzakelijk wordt bijgesteld.

2.5. Procedurebespreking

Commissievoorzitter *Elisabeth Meuleman* zal niet beletten dat na de opschorting van het voorstel van decreet in de plenaire vergadering van daags voordien (27 november 2019, *Hand. VI.Parl. 2019-20*, nr. 10), in deze commissie over sociaal-cultureel werk wordt gesproken. De discussie had trouwens eerst in de commissie gevoerd moeten worden vooraleer ze plenair ging. Dat de SARC gewag maakte van een mogelijk grondwettelijk juridisch probleem, had dan aan bod kunnen komen. Dan was het manoeuvre van gisteren misschien niet nodig geweest en had de Raad van State zich over het voorstel van decreet kunnen buigen. Als commissievoorzitter voelde ze zich beetgenomen, daar er in de regeling der werkzaamheden afgesproken was er een commissievergadering aan te wijden.

Marius Meremans geeft Karin Brouwers gelijk dat ze in de commissie op het onderwerp terugkomt, daar ze door de motie van de oppositie er niet over aan het woord is gekomen in de plenaire vergadering. Hij heeft geen problemen met de bespreking maar heeft wel een andere lezing van de regeling der werkzaamheden dan de commissievoorzitter.

2.6. Katia Segers

Katia Segers verwijt de meerderheid de chaos en onzekerheid zelf te hebben geschapen door minder dan een maand voor de dossiers ingediend moeten worden, de spelregels te willen aanpassen. Gelukkig heeft de oppositie dat kunnen tegenhouden. Het oude decreet blijft nu inderdaad gelden.

Jan Jambon is de eerste minister-president die ook minister van Cultuur is, hoewel Luc Van den Brande dat informeel ook wel even is geweest. Jan Jambon heeft de ideeën van die laatste over de culturele ambassadeurs van Vlaanderen trouwens terug ingevoerd, maar vandaag zijn dat Axel Vervoordt en Fernand Huts, steenrijke collectioneers. Zo staat het in de beleidsnota Toerisme. Men kan de minister-president alleszins niet aanwrijven geen duidelijke agenda te hebben of te talmen met zijn keuzes. Nog voordat zijn kabinet samengesteld was, had hij al de hakbijl in de projectsubsidies gezet. Het is duidelijk dat de cultuurstrijd ingezet is, op aanvuren van het Vlaams Belang met wie N-VA lang heeft gesproken en van wie veel programmapunten in het beleidsplan staan. De complimenten van het Vlaams Belang zijn tekenend.

Het culturele verleden wordt voortaan gecanoniseerd en moet de toekomst van een onafhankelijk Vlaanderen dienen. Kunst en cultuur verworden tot vehikels voor het definiëren en vastleggen van de Vlaamse identiteit. Gedeelde cultuur vanuit een gedeeld verleden moet de Vlaamse natievorming gestalte geven, de geesten doen rijpen en vervolgens de harten winnen voor Vlaamse onafhankelijkheid.

Niet alle kunst en cultuur komt in aanmerking, enkel het glorieuze deel, het gecanoniseerde, dus wie dood is en wie vandaag excelleert in de grote huizen. Innovatie, vooral tegendraads experiment, maar ook het bruisende verenigingsleven van Vlaanderen lust de minister-president veel minder. Hij kiest voor grote instellingen,

voor erfgoed, voor bakstenen, maar in dezelfde beweging maakt hij komaf met de humus van het brede kunsten- en cultuurveld. Innovatie in de kunsten, sociaal-cultureel werk, participatie en cultuurindicatie laat hij links liggen. Volgens de omgevingsanalyse in de beleidsnota zal de Vlaamse kunst en cultuur dus excelleren door enkel in de top te investeren.

Sp·a is een andere mening toegedaan en ontwaart een systeemfout, waardoor de zaak zal vastlopen. Katia Segers hoopt dat de minister-president uit de aanhoudende stroom protesten – en van zijn nieuwe kabinetschef die uit de sector komt – heeft begrepen dat het culturele veld een fijnmazige piramide is, met een eigen dynamiek waarin alle actoren hun rol spelen. Vernieuwing gebeurt aan de basis, via projectsubsidies en werkingsbeurzen. Ze ontwikkelt zich in werkplaatsen van onder andere het sociaal-artistieke werk.

Sidi Larbi Cherkaoui, directeur dans van Kunsthuis en huishoreograaf van Beyoncé, heeft dankzij projectsubsidies voor Eastman zijn eerste artistieke plannen kunnen waarmaken. Hetzelfde geldt voor artiesten als Anne Teresa De Keersmaeker en Ivo van Hove. Samen bereiden ze nu op Broadway een nieuwe versie voor van het canonieke West Side Story. Journalisten in de New York Times verwonderen zich erover dat een serieuze economische sector als Hollywood moet putten uit de hoogstaande artistieke Europese vijver, die er is dankzij overheidssteun, met projectsubsidies. Katia Segers hoopt dat de minister-president de Amerikaanse appreciatie voor het uitstekende Vlaamse beleidskader tot zich laat doordringen en zijn systeemfout herstelt.

De producties van Anne Teresa De Keersmaeker en haar Rosas met steun van projectmiddelen vond het grote publiek aanvankelijk ook raar, choquerend en niet mooi. Katia Segers is dan ook blij dat Marius Meremans de woorden van Peter De Roover in perspectief plaatste. Ook de oude Vlaamse meesters werden in hun tijd choquerend en niet mooi gevonden.

De innovatie door projectsubsidies wordt opgepikt door kunstorganisaties en kunstinstellingen, maar sijpelt ook door naar de amateurkunsten en het sociaal-culturele werk en naar breed toegankelijke cultuur zoals musicals en producties van pakweg Studio 100, televisiefictie en film. De fine fleur van de acteurs, die nu protesteren, zijn het mooiste bewijs dat de investeringen aan de basis kansen geven om door te groeien naar de top. Gaten aan de basis van de piramide dreigen de dynamiek te breken en de top droog te leggen. Het ecosysteem is broos, maar door zijn fijnmazigheid ook sterk. Innovatie is per definitie trial en error, maar zaaigeld is vitaal. De minister-president pleegt door zijn keuzes een regelrechte aanval op een kleine maar vitale sector. Katia Segers maant hem aan te praten met de studenten van kunstopleidingen, want die zien hun dromen om hun talenten te ontplooien verdampen. 60 procent besparen op projectsubsidies betekent dat 60 procent minder zijn dromen kan realiseren.

Het lid kan zich niet van de indruk ontdoen dat de keuzes ook een revanchistisch tintje hebben. Het lijkt een afrekening met een sector die wel eens durft dwars te liggen, een cultuurstrijd op de kap van jonge beginnende kunstenaars, 100.000 vrijwilligers en de amateurkunsten. De gevolgen zullen snel duidelijk zijn als een generatie getalenteerden geen kansen meer krijgt. Het worden barre tijden voor jonge kunstenaars, maar ook voor de honderdduizenden Vlamingen die zich vrijwillig in een harmonie, een toneelkring of de sociaal-culturele verenigingen inzetten, voor de Vlamingen die kunst en cultuur vanzelfsprekend zijn gaan vinden.

Elke sector moet het van deze regering met minder doen, ook cultuur, aldus de minister-president. De besparingsoperatie van 2015 bedroeg 5 procent, maar de knak in de cultuursubsidies begon al in 2009. De sector heeft die besparingen geslikt en is sterk blijven presteren, in arbeidsomstandigheden die verre van optimaal

zijn. Alsof de besparing van 6 procent daarbovenop nog niet genoeg is, kiest de minister-president ervoor de besparing disproportioneel af te wenden op bepaalde segmenten van het cultuurbeleid, namelijk de projectsubsidies.

De positieve bijstellingen gelden voor de zeven Vlaamse kunstinstellingen, het Vlaams Audiovisueel Fonds, Literatuur Vlaanderen en het culturele erfgoed. Het lid ziet daarin een gewiekste manier om het culturele veld uit elkaar te spelen en een poging om het protest de kop in te drukken. De aanhoudende protesten van vele cultuurwerkers en het publiek tonen aan dat het niet lukt. Het publiek toont zelfs zijn solidariteit met de artiest door na de voorstelling op het podium te komen staan uit protest tegen de besparingen.

Sp.a zal samen met Groen amendementen indienen om bepaalde besparingskeuzes recht te trekken: de disproportionele besparing op de projectsubsidies en het knippen in de voor de samenleving vitale sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. De amendementen liggen klaar (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 15/3, amendementen nr. 8 en 9). De indiener nodigt uit ze mee te ondertekenen. Dat biedt een oplossing voor leden van de meerderheid die de besparingen op cultuur betreuren.

De minister-president maakt met veel bombarie gewag van de bijkomende financiële injecties, maar netto blijft ook daar niet veel van over. Het Vlaams Audiovisueel Fonds krijgt bijvoorbeeld geen miljoen, maar slechts 360.000 euro. Ook het Rekenhof plaatst serieuze kanttekeningen bij de investeringen in infrastructuur wegens onvoldoende informatie over plannen en kosten. Het benadrukt dat de investeringen in omvang niet aansluiten bij de meerjarenraming 2020-2024 van de extra investeringen in topinfrastructuur. Het hof heeft ook opmerkingen bij de hoge kosten van de lopende projecten, de renovatie van het KMSKA, het nieuwbouwproject van het M KHA en de renovatie van het Kaaitheater. In deze context van besparingen is het idee van een museum voor de geschiedenis van de cultuur van Vlaanderen misplaatst. Het bezoekerscentrum van het Vlaams Parlement geeft de geschiedenis van de Vlaamse beweging al goed weer. Alle musea samen zijn trouwens één groot museum van de Vlaamse geschiedenis en cultuur. Katia Segers vraagt hoe de minister-president op de kritiek van het Rekenhof reageert.

Op begrotingstechnisch vlak vraagt het lid graag een nadere opsplitsing van de begrotingsartikels. Zo kan ze de impact van de besparingen op de verschillende organisaties en lopende projecten nagaan. Ze verwacht een grondige discussie over het beleid nadat de minister-president in april zijn Strategische Visienota Kunsten en Cultureel Erfgoed zal presenteren, want de beleidsnota zelf valt wat mager uit. De omgevingsanalyse maakt duidelijk dat de minister-president nog heel wat input mist, zoals de grondige analyses van Kunstenpunt, oKo en FARO. Katia Segers vraagt om alle partners nauw te betrekken bij de totstandkoming van de visienota en niet louter terug te plooiën op de kennis van het Departement CJM. Dat de minister-president al praat met oKo, is alvast een goeie stap.

Minister Jambon wil inzetten op culturele referentieprojecten en ambassadeurs, en eventueel op een private topstukkenstichting. Hoe ziet hij dat? Welke implicaties heeft dat voor de begroting? Wordt daarvoor een budget uitgetrokken? Heeft hij over de private topstukkenstichting al gesprekken gevoerd met mogelijke privépartners – alweer Fernand Huts – en/of de musea?

De efficiëntieoefening in de culturele bovenbouw wil de minister-president voortzetten zodat er meer budget naar de basis kan gaan. Door allerhande compensaties en interne stromen blijft het begrotingsartikel voor de intermediaire organisaties quasi stabiel maar naast de niet-indexatie van de werkingsmiddelen is er een besparing van 8,3 procent op de subsidies voor Socius, De Federatie, VGTC, het Vlaams Centrum voor Circuskunsten, Cultuurconnect, FARO, Kunstenpunt,

Cultuurloket en het Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur. Klopt die berekening? Zo ja, is dat het eerste deel van een besparingstraject van de komende jaren?

De minister-president deelt de apparaatskredieten van het Departement CJM met minister Benjamin Dalle. Hij wil ook de kennisbasis van dat departement versterken. Acht hij dat realistisch gezien de besparingen op het apparaat? Is de minister-president op de hoogte van de financiële toestand van het departement en het management? Kan hij het parlement een stand van zaken geven?

Brussel is een draaischijf van de illegale kunsthandel en -roof, de grootste financieringsbron van terrorisme. Dat komt omdat Jan Jambon als federaal minister de cel Kunstroof van de federale politie drooggelegd heeft. De Senaat heeft met een lijvig rapport gevraagd om die cel opnieuw te activeren. Zal de minister-president dat pleidooi steunen?

De uitbreiding van de Museumpas naar het Netwerk Open Monumenten is een goede zaak, maar er zijn geen initiatieven om die pas bij het brede publiek bekend te maken. Meer algemeen mist de spreker een visie op cultuurparticipatie, cultuur-educatie en samenwerking met de Departementen Onderwijs en Welzijn. Nochtans staat in de inleiding van de beleidsnota dat specifieke bevolkingsgroepen te weinig bereikt worden. Hoe wil de minister van Cultuur daar meer werk van maken?

Dat verder ingezet wordt op digitalisering en digitale ontsluiting vindt het commissielid een goede zaak, op voorwaarde dat ervoor voldoende middelen worden uitgetrokken.

Vlaanderen heeft het voortouw genomen voor een nieuwe filmkeuring. Minister Sven Gatz heeft op dat vlak al heel wat stappen gezet. Katia Segers kijkt uit naar de invoering van de Kijkwijzer. Ze hoopt dat de ministers van Cultuur en Media samen zullen bekijken hoe het systeem ook kan worden aangewend voor andere mediaproducten, zoals televisiereeksen, en voor andere mediadragers, zoals streamingdiensten.

2.7. Stephanie D'Hose

Dat de minister-president het voordeel van de duidelijkheid heeft, ziet *Stephanie D'Hose* in de beleidsnota bevestigd. Die is helder, beknopt en goed geschreven. Zelf heeft Stephanie D'Hose in dienst van minister Gatz ervaren hoe hectisch een kabinet van start moet gaan. Cultuur is echter de mooiste sector van allemaal en het commissielid zal er steeds een vurige voorvechtster van zijn. Ze bedankt de nieuwe minister voor zijn openheid om de besparingen te willen herbekijken, hoewel die gelegenheid zich wellicht pas bij de begrotingscontrole aandient. Uit een gesprek met het kabinet leert het lid dat het een ernstig voorstel was en geen rondje voor de tribune. Niet alleen de sector maar ook het brede publiek is bezorgd over de besparing van 60 procent. Stephanie D'Hose hoopt dat de minister-president samen met de sector een goede oplossing vindt waarbij de algemene besparingsdoelstelling wordt gehaald, maar de projecten niet zo zwaar moeten inleveren.

Hoe is het overleg met oKo verlopen? Is daar iets concreets uitgekomen? Het lid suggereert om de beschikbare 3,4 miljoen euro uit de projectenpot voor de eerste ronde aan te wenden. Bij de begrotingscontrole kan dan een financiële verschuiving gebeuren voor de tweede beslissingsronde. Na deze eenmalige ingreep acht ook Stephanie D'Hose een grondig debat over het Kunstendecreet nodig, over de verdeling van de middelen tussen structurele en projectmatige subsidies en de zogenaamde tussencategorie.

Het doet haar plezier dat de minister-president de maatregelen aangaande aanvullende financiering en cultureel ondernemerschap voortzet. Ze is ook blij dat hij

de term 'aanvullend' gebruikt en niet 'alternatieve financiering'. Dat laatste betekent immers dat er subsidies weggehaald worden om ze door privégeld te vervangen. Bij aanvullende financiering zijn de overheidssubsidies de basis en helpt de overheid om bijkomende financiering te vinden.

Voorts hoopt Stephanie D'Hose dat de bodem bereikt is als van de Vlaamse begroting maar 1 procent voor cultuur is bestemd. Ze vraagt de minister-president om met hulp van deze commissie, en als een echte sterke jan, zijn collega's ervan te overtuigen dat er best wat meer geld mag gaan naar die mooie sector.

De spreker staat erg achter de investeringen in het Vlaams Audiovisueel Fonds en Literatuur Vlaanderen, en de broodnodige inhaalbeweging in de cultureelerfgoedsector en in de culturele infrastructuur. Zonder stenen en gebouwen is er geen cultuur mogelijk.

De beleidsnota is in lijn met het regeerakkoord nogal bondig. Daarom heeft de spreker heel wat extra vragen.

In de nota staat niets over de gereguleerde boekenprijs. Volgt de minister de effecten op? Wat met het recent gesloten samenwerkingsakkoord met Brussel?

Evenmin vindt Stephanie D'Hose iets terug over het Jeugdorkestenplan, noch over het eengemaakt bibliotheeksysteem en het Actieplan Cultuur-Onderwijs. In de cultuursector leidde de afslanking van de provincies tot de noodzaak om de erfgoeddatabanken te integreren. Het consultancybureau Delaware voerde op het einde van de vorige regeerperiode een onderzoek uit. Wat kwam daaruit naar voren? Zal de minister deze resultaten aanwenden om een toekomstscenario uit te stippelen? Hoe?

Voor de projecten sociaal-cultureel werk moeten de prioriteiten voor 1 februari 2020 bepaald zijn. Zal de minister van Cultuur die bepalen voor de volgende oproep? Zo ja, welke zullen dat zijn? Bart Somers schrijft het in zijn boek van 2006 al: mensen mogen zich organiseren zoals ze dat zelf willen, ook op levensbeschouwelijke en etnisch-culturele basis, maar het loopt mis als die organisatie wordt doorgetrokken naar zowat alle aspecten en momenten van het leven. Een overheid moet volgens Bart Somers niet proberen zulke verenigingen te verbieden, maar moet wel zelf mensen bij elkaar brengen en segregatie doorbreken in het besef dat iedereen moet integreren in die diversiteit. Stephanie D'Hose zou het zelf niet beter kunnen zeggen.

Wat betreft de procedure, acht ze het nodig dat zowel de meerderheid als de oppositie de kalmte terugvinden. De procedure is geschorst, de regels blijven zoals voorheen. De minister-president moet nu snel duidelijkheid verschaffen over de in te dienen beleidsplannen.

Uit de eerste beperkte onderzoeken blijkt interesse bij stakeholders, musea en potentiële investeerders voor een private topstukkenstichting. Daarover heeft advocatenkantoor Delboo onderzoek gevoerd. Hoe denkt de minister-president te evolueren naar een private topstukkenstichting?

De indemniteitsregeling is vorige regeerperiode uitgebreid besproken, maar er niet gekomen. De alternatieve stockverzekering kwam er evenmin, wegens geen offertes van mogelijke kandidaten. Wat wordt het plan van aanpak na al deze pogingen?

Na de afslanking van de provincies heeft minister Sven Gatz het fantastische initiatief dat al bestond in West-Vlaanderen en Limburg, namelijk Boekstart, nu 'Iedereen Leest' genaamd, in heel Vlaanderen opgezet. Daardoor krijgen kleine kleuters een boekenpakket via Kind en Gezin. Het is een cofinanciering tussen de Vlaamse

overheid en de steden. Hoe meer steden erop intekenen, hoe meer Vlaams geld bijgevolg nodig zal zijn. Zal de minister-president het initiatief voortzetten?

Voorts peilt het lid naar de timing van de canon. Het is een goede zaak dat er een wetenschappelijke commissie voor komt en dat de politieke wereld zich er ver vanaf houdt.

Er zijn drie scenario's voor de Collectie van de Vlaamse Gemeenschap: behoud bij de administratie, overdracht naar het M HKA of het KMSKA, en een verzelfstandigde EVA. Heeft de minister-president al een scenario gekozen?

Wat betreft het beleid voor aanvullende financiering en ondernemerschap, polst de spreker of de minister-president zal voortgaan met de cross-sectorale samenwerking, waaronder de innovatieve partnerprojecten. Hoe lopen de cultuurkredieten? Hoeveel dossiers zijn er ingediend? De goede samenwerking met de opleidingen hoger kunstonderwijs loont, wat ook aangetoond wordt in het onderzoek erover.

Vzw's vinden vlot hun weg naar de taxshelter voor podiumkunsten, een goed systeem van aanvullende financiering. Het aantal aanvragen stijgt, maar de investeringen van 2018 zijn wel lager dan in 2017. Dat is te wijten aan:

- de verlaging van vennootschapsbelasting, waardoor kmo's minder voordelen hebben bij dergelijke investeringen;
- de optrekking van de vrijstellingspercentages;
- een bepaalde disciplinegevoeligheid.

Hoe zal de minister-president zijn federale collega's aanmoedigen om daar opnieuw meer leven in te blazen?

Carina Van Cauter en Luk Van Biesen hadden in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een wetsvoorstel om kunst als fiscaal aftrekbare beroepskosten te laten meetellen, wat nog een bron van aanvullende financiering kan zijn.

Voor het platform Immaterieel Erfgoed werkt de Inventaris Vlaanderen met een vernieuwd systeem. Kan de minister-president toelichten hoe dat in zijn werk zal gaan?

Voorts wil Stephanie D'Hose weten hoe de museumsector verder betrokken zal worden bij de Museumpas. Is daarvoor een adviesraad opgericht? Hoe verloopt de samenwerking met de andere niveaus: de federale minister voor Federale Culturele Instellingen en de Waalse minister van Cultuur?

Met de renteloze energielening voor cultuur en jeugd zijn al 254 fotovoltatische installaties gelegd. Zijn er nog aanvragen binnengekomen? Wat is de timing voor een evaluatie?

Voor de infrastructuurwerken aan de Opera Gent is het percentage van cofinanciering 40/60. De stad Gent heeft de 40 procent in haar meerjarenbegroting ingeschreven. Heeft de minister-president Kunsthuis daarover gesproken? Wat is de timing van de werken?

Kan de minister een datum geven waarop het KMSKA geopend zal worden?

Het M HKA krijgt een fantastische nieuwbouw. Het lid wil ook een lans breken voor het S.M.A.K., dat het regeerakkoord niet gehaald heeft, maar intussen geen plaats heeft om zijn vaste collectie tentoon te stellen. Ze suggereert om in deze regeerperiode een studie op te starten naar de uitbreiding van het S.M.A.K. In het kader van de hefboomprojecten maakte de vorige minister 9,6 miljoen euro vrij vanuit Toerisme Vlaanderen voor de site van het ICC. Die studie die een inbreiding van

het ICC voorstelt, kan aangegrepen worden om de mogelijkheden van een uitbreiding van het S.M.A.K. te onderzoeken.

Hoe verloopt de fusie van het VIAA, PACKED en Lukas? Stephanie D'Hose suggereert ook om na te denken over een catchy naam.

Vorige regeerperiode waren er twee grote bewegingen: de afslanking van de provincies en de inkanteling van de sectorale decreten, wat tot heel wat onrust heeft geleid. Toenmalig minister van Cultuur Sven Gatz heeft er wel voor gezorgd dat het cultuurbudget in zijn geheel gelijk bleef. Stephanie D'Hose vraagt zijn opvolger Jan Jambon om daar ook voor te zorgen.

Tot slot wil ze nog een sterk pleidooi houden voor het kunstenaarsstatuut. De kunstensector klaagt al langer over moeilijke werkomstandigheden, lage lonen en beperkte sociale bescherming, en doet dat nu nog meer dan voorheen. Dat het systeem gekoppeld is aan werkloosheidsperiodes, heeft het perverse neveneffect dat kunstenaars net langer in dat werkloosheidssysteem blijven hangen. Nederland kende een positief model, de 'Wet Werk en Inkomen Kunstenaars', al is die ondertussen afgeschaft. Het was een vorm van trajectbegeleiding voor jonge kunstenaars. Stephanie D'Hose verwacht een gezamenlijke aanpak van de Vlaamse minister van Cultuur en de bevoegde federale collega's.

2.8. Tom De Meester

Tom De Meester wijst erop dat artikel 73 van het reglement van het Vlaams Parlement leden een wet van 1971 overneemt. Door die bepaling kunnen volksvertegenwoordigers protest aantekenen als een decreet filosofische en ideologische overtuigingen dreigt te discrimineren. Door etnisch-culturele organisaties subsidies af te nemen, doet deze meerderheid dat. Ze wil bepalen welke organisaties maatschappelijk relevant zijn en de onafhankelijke beoordelingscommissie buitenspel zetten. Dat de oppositie de procedure in gang gezet heeft, zorgt helemaal niet voor onduidelijkheid: het huidige goede decreet, pas vernieuwd in 2017, blijft gewoon van kracht.

Het lid polst wanneer de minister-president de laatste keer naar het theater ging. Is ook hij dan op het podium geroepen door de makers, zoals is gebeurd van het cultureel centrum van Bredene tot de Bourslaschouwburg, om te protesteren tegen de besparingen? Ook buiten het parlement staan demonstranten. Dat is het cultuurpubliek, dat is ons Vlaanderen. De spreker heet trouwens de mensen uit de cultuursector welkom en wenst hen proficiat met hun acties. De besparingen op cultuur moeten inderdaad verdwijnen.

De minister-president zal tot en met goede wil voorhouden, maar daarbij ook zeggen dat het te laat is om de besparingen voor 2020 terug te draaien. Hij zal eraan toevoegen dat er ruimte is voor overleg en dat er bij voldoende financiële ruimte, zeker inspanningen zullen komen voor de kunsten. PVDA zal zich daaraan niet laten vangen. De knip van 60 procent in de projectsubsidies is een onaanvaardbare kaalslag. De meerderheid spreekt nu van eenmalig 3 miljoen euro extra, maar voor de januarironde zijn al voor 17 miljoen euro projecten ingediend. Net als in de vorige ronde zal minder dan 20 procent kunnen worden goedgekeurd.

Het gaat over 5 miljoen euro terwijl het totale Vlaamse budget 44 miljard euro bedraagt, dus slechts 0,17 procent daarvan. Met de besparingen raakt de meerderheid de Matthias Schoenaerts en Maaïke Cafmeyers van morgen, de nieuwe Clouseaus en nieuwe Luc Tuymansen. Ze raakt de culturele centra die overal in Vlaanderen een rijk aanbod aan culturele beleving aanbieden. 400 kunstenaars vragen in een open brief om de start-ups van de cultuursector niet droog te leggen.

Volgens de minister-president moet iedereen besparen en de kunstensector solidair zijn. Die sector heeft echter de voorbije tien jaar al 25 miljoen euro bespaard. De minister-president geeft 9 miljoen euro uit aan uittredingsvergoedingen voor politici. Iedereen moet dus besparen behalve zij. De regering geeft 93 miljoen euro extra subsidies aan vervuilende bedrijven zoals ExxonMobil. Vorige week nog maakte ze 9 miljoen euro vrij voor de bescherming van bedrijven tegen cyberhacking. Waarom de bedrijven niet zelf laten betalen voor die bescherming?

Het probleem is niet dat cultuur te duur is, maar dat cultuur zich niet laat inschakelen in het Vlaams-nationalistische verhaal. Marius Meremans is dan wel fier op Luc Tuymans, maar die protesteert tegen wat hij het smoren van de basis in de kiem noemt. Volgens hem laat cultuur zich geen grenzen opleggen of ten dienste stellen van een nationalistische identitaire agenda. Trouwens, de kunsten moeten besparen, maar de regering schuift wel subsidies door naar Fernand Huts en andere private stichtingen via een ambassadeursprogramma om Vlaanderen te doen stralen in het buitenland.

Vlaanderen moet volgens de beleidsnota excelleren, maar Tom Van Dijck vraagt zich af hoe de cultuur op topniveau kan presteren als ze zich moet zorgen maken over haar voortbestaan. Voor Peter De Roover moeten kunstenaars meer met schoonheid bezig zijn. Maar wat schoonheid is, dat gaat de N-VA niet bepalen. Als Peter De Roover in de negentiende eeuw geleefd had, was hij aan kunstenaars als van Gogh gaan vragen om binnen de lijntjes te kleuren. Componisten als Stravinsky, Mendelssohn en Beethoven werden in hun tijd uitgejouwd. Vandaag maken ze deel uit van de internationale canon. Natuurlijk moet een overheid ook in haar avant-garde en in dwarsliggers investeren.

De minister-president wil cultuur herleiden tot een instrument van Vlaamse natievorming en vehikel voor nationalistische propaganda. In zijn beleidsplan staat letterlijk dat de Vlaamse meesters uit heden en verleden het uithangbord moeten zijn van de grootsheid die Vlaanderen in zich heeft. Dat is geen besparing maar wel een cultuuroorlog. Misschien heeft Jan Jambon daarom reserveofficier Joachim Pohlmann tot kabinetschef benoemd. Die is daar gezien zijn militaire opleiding helemaal klaar voor.

De minister-president investeert wel in erfgoed, en terecht. Maar ook de erfgoedsector komt in opstand. Overleg Cultureel Erfgoed, de belangbehartiger van de sector, zegt immers: "Wie bekibbelt op subsidies voor de kunsten, wie raakt aan het verenigingsleven, raakt aan de erfgoedsector en het erfgoed to be. Een druppelende projectsubsidiekraan laat innovatie verdorren. Ze droogt de humuslaag uit die de sector en de maatschappij voedt, en sluit de cultuursector af van moeilijk bereikbare maatschappelijke doelgroepen."

Een generieke besparing van 6 procent hypothekeert de toekomst van de cultuursector, waaronder die van erfgoed. De besparing van 20 procent in Nederland maakt dat de volledige muzieksector nog steeds zijn wonden likt en zelfs deels vernietigd is. Violisten, pianisten, volledige ensembles, zijn werkloos. Dat in Vlaanderen herhalen, zal over het lijk van PVDA zijn.

Zelf een alternatief budget maken, zoals de minister-president wil, weigert de sector. Hij weigert terecht zich uit elkaar te laten spelen, erfgoed tegen hedendaagse kunst, stenen tegen mensen, kunstinstellingen tegen individuele kunstenaars. En dat terwijl de Vlaamse subsidies voor bedrijven in de vorige regeerperiode verdubbeld zijn tot 400 miljoen euro.

De meerderheid heeft duidelijk het verzet onderschat. Dat ze dacht zomaar de kunstensector te kunnen lamleggen, was duidelijk zonder de kunstenaars, het publiek en de solidariteit van de gewone Vlamingen gerekend. De besparing zal niet

passeren, noch de 60 procent, noch de 6 procent. Niet bij de kunstenaars, niet bij de jonge studenten en zelfs niet bij de coalitiepartners van N-VA. Dirk Verhofstadt van Open Vld zegt niet langer het ranzige nationalistisch discours met zijn kritiek op de cultuursector te pikken. Patrick Dewael van Open Vld vindt cultuurbeleid meer dan het conserveren van ons roemrijk verleden en vreest dat te weinig investeren in hedendaagse kunst het verleden verschaalt. De creaties van nu zijn immers het erfgoed van morgen, verklaarde de huidige kamervoorzitter. Zijn partijgenoot Stephanie D'Hose vindt dat er vroeger al te weinig geld was voor alle goeie cultuurprojecten. Het lid van deze commissie vindt 3 miljoen euro peanuts en vreest dat de minister-president 99 procent, wat net de humus is van de sector, moet ontgoochelen. Karin Brouwers van CD&V vindt 60 procent wegsnijden heel drastisch en te snel doorgevoerd.

Heeft de minister-president eigenlijk nog wel een meerderheid voor zijn beleid? Tom De Meester stelt voor om de indicatieve stemming over die besparingen van 60 procent al meteen te houden.

De enige die het volmondig eens is met de aanval op de cultuursector is het Vlaams Belang. Filip Brusselmans toont zich verheugd omdat hij zoveel suggesties van Vlaams Belang uit de onderhandelingen in het beleid terugvindt. Tom De Meester vraagt dus aan Karin Brouwers en Stephanie D'Hose of ze een maatregel met dergelijke gevolgen voor de cultuursector, waarvan ze zich ook bewust zijn, zullen goedkeuren. Hij roept hen op zich niet te laten misbruiken door N-VA en Vlaams Belang om een aanval op de cultuursector in te zetten, maar de kracht van hun overtuiging te volgen. Dit gaat niet over meerderheid en oppositie, maar over de toekomst van de cultuursector.

Aan de minister-president maakt het lid duidelijk dat het protest niet zal stoppen. Het zal blijven aangroeien. PVDA staat aan de kant van de sector en zal terugkomen met meer volk tot er een cultuurbeleid is waar zij trots op kunnen zijn.

2.9. Cathy Coudyser

Cathy Coudyser sluit zich aan bij de beschouwingen van Marius Meremans en deelt enkele vragen van meerderheidsleden, maar stelt zich ook vragen bij het tot nu toe gevoerde debat. N-VA kan echter niet meer doen dan het warme hart tonen dat ze heeft voor de volledige, brede culturele sector. De financiële kant is belangrijk, maar de beleidsnota omvat veel meer dan dat.

N-VA gaat uit van het gezonde verstand door keuzes te maken binnen het budgettaire kader. In tijden van besparingen moet er meer aandacht gaan naar aanvullende financiering zoals sponsorschap. De moeilijkheid is dat de impact van dergelijke investeringen pas op langere termijn blijkt, onder meer omdat het tijd vergt om vertrouwen op te bouwen tussen culturele sector en private investeerders. Het is dus essentieel de inspanningen van minister Sven Gatz op dat vlak voort te zetten, bijvoorbeeld de cultuurekredieten en Kunst Aan Zet, de investeringen in kunst in de publieke ruimte en de taxshelter. Het is zaak ervoor te zorgen dat die instrumenten ook meer ingang vinden in de culturele sector.

Cultuurloket heeft de opdracht om eerstelijnsadvies te geven. Cathy Coudyser vraagt de minister-president om te monitoren of dat advies daadwerkelijk impact heeft, maar ook het tweedelijnsadvies door vormingstrajecten zoals het Atelier en leiderschap in de culturele sector. Voorts vraagt ze om te onderzoeken of matching funds waarbij de overheid voor elke euro privégeld een bijdrage doet, kunnen helpen. Daarnaast is het zaak de organisaties te helpen met fondsenwerving. Private partners, ondernemingen en particulieren kunnen immers bijdragen aan het fijnmazige cultuurnetwerk. Uiteraard is dit slechts een aanvulling, het blijft de taak van de overheid om te subsidiëren.

Grote kunstinstituten moeten minder besparen, maar dat vindt zijn oorzaak in hun specifieke opdracht. In de beleidsovereenkomsten staat dat ze een voorbeeldfunctie hebben en moeten uitgroeien tot internationale topambassadeurs. In die voorbeeldfunctie zit het correct verlonen van kunstenaars, maar ook het ontdekken en begeleiden van nieuw talent. Het lid suggereert na te gaan hoe die instellingen zich van hun taak kwijten en of de middelen ervoor volstaan.

In de beleidsnota staat dat de verschillende sectordecreten herbekeken worden om na te gaan of subsidiereglementen, beoordelingskaders en procedures eenvoudiger kunnen. Doel is onder meer de planlast voor zowel de administratie als de organisaties te verminderen opdat de schaarse middelen maximaal kunnen worden gebruikt voor culturele doelstellingen. Het lid vraagt de minister-president om daarover met het departement, oKo en andere spelers te overleggen. Ziet de minister-president al concrete mogelijkheden om de administratieve rompslomp te beperken? Kan dat tegelijk een oplossing zijn voor het probleem dat de aanvragen voor subsidies helaas altijd groter zijn dan het budget?

Het doordachte aankoopbeleid om de collectie aan te vullen met kwaliteitsvolle hedendaagse kunst die de artistieke praktijk in Vlaanderen doorheen de tijd documenteert, bewijst dat N-VA wel degelijk wil inzetten op de hedendaagse kunst, het erfgoed van morgen. Zal de minister-president daarvoor een leidraad opstellen? Of zal het aankoopbeleid ingaan op de kansen die zich voordoen, uiteraard binnen de beschikbare middelen? Hoeveel geld denkt de minister-president daarvoor in de loop van deze regeerperiode vrij te maken?

De private topstukkenstichting vergt samenwerking met private collectioneers die bereid zijn waardevolle stukken in bruikleen te geven aan musea of buitenlandse tentoonstellingen. Hoe ziet de minister-president het samenwerkingsprotocol? Wordt de huidige praktijk gewoon uitvergroet? De regeling moet zowel in het voordeel zijn van de collectioneers als van de musea of andere organisaties. Heeft de minister-president al overlegd met de diverse partners over de aanpak en de inhoud van het samenwerkingsakkoord?

Wordt het pad voortgezet naar een regeling om kunstwerken voor de betaling van erfrechten te aanvaarden? Het is zaak te focussen op topstukken en sleutelwerken, en de regeling tegelijk voldoende aantrekkelijk te houden voor families.

Hoe staat de minister-president tegenover het idee om van Open Monumentendag een dag voor zowel cultureel als onroerend erfgoed te maken? Welke andere mogelijkheden tot samenwerking tussen beide types erfgoed ziet hij? Hoe zal hij dat aanmoedigen?

2.10. Orry Van de Wauwer

Orry Van de Wauwer toont zich namens CD&V bezorgd over het ontbreken van een beleidsvisie op de belangrijke sector van de amateurkunsten. In deze sector heerst veel ongenoegen over de gevolgen van de afschaffing van het provinciale cultuurbeleid en van het wegvallen van het steunpunt en het traject Talentontwikkeling. De verwachtingen voor de uitrol van het nieuwe decreet Bovenlokaal Cultuurwerk waren zeer hooggespannen. Lokale amateurkunstenorganisaties waren immers verweesd achtergebleven na het wegvallen van de provinciale ondersteuning. Na de eerste ronde van de projectsubsidies voelen ze zich nog meer in de steek gelaten.

Uit het antwoord op een schriftelijke vraag (*Schriftelijke Vragen* VI.Parl. 2019-20, nr. 19 aan minister Jan Jambon) blijkt dat bijna alle organisaties die louter met vrijwilligers werken, uit de boot zijn gevallen, terwijl een deel van de middelen van dit decreet net uit subsidielijnen komen die voor dat type organisaties bedoeld

waren. De drempel voor dit type van organisaties ligt dus duidelijk te hoog. Dat deze vrijwilligers toch de moeite namen om een aanvraag in te dienen, wil zeggen dat ze werkingsmiddelen en ondersteuning nodig hebben. Er werden immers voor ruim 20 miljoen euro aanvragen ingediend terwijl er maar 3,4 miljoen beschikbaar was. Voor de organisaties die wel projectsubsidies ontvingen, rijst de vraag of hun subsidiebedrag ook met 6 procent verminderd wordt. De minister-president zou de besparing ook volledig op het budget van de tweede ronde kunnen verrekenen en zo de afspraken van de erkende projectaanvragers honoreren.

CD&V vraagt om de uitvoering van dit decreet nauwkeurig te monitoren en een grondige evaluatie te doen van deze eerste projectsubsidieronde. De enquête ter voorbereiding van de nulmeting, die het nieuwe Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur deed, is alvast een interessant vertrekpunt. Het lijkt CD&V zinvol dat de beoordelingscommissie en het steunpunt met elkaar in dialoog gaan. Meer algemeen is het nodig om te evalueren of dit decreet volledig tegemoetkomt aan de lokale behoeften, onder meer veroorzaakt door het wegnemen van de provinciale bevoegdheden.

Voorts hoopt het lid dat er een mooiere naam voor het Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur uit de bus zal komen. Welke concrete opdrachten zal het nieuwe steunpunt krijgen? Wanneer zullen zijn beleidsplan en het bijhorende subsidiebedrag goedgekeurd worden? Welke rol moet het spelen tegenover de amateurkunstensector? Zal het steunpunt onderzoek mogen doen naar wat er zal gebeuren met alle organisaties die uit de boot vallen na afloop van de warme overdracht vanaf 2020? Overlapt de rol van de cel Bovenlokaal Bibliotheekbeleid in het departement, een ministeunpuntje voor één deelsector, niet met de opdracht van het steunpunt? En gaat dat niet in tegen het decreet, dat net als de beleidsnota transversaliteit benadrukt?

In het hoofdstuk Cultuur van het Vlaamse regeerakkoord werd terecht niets opgenomen over de Vlaamse canon. Minister Ben Weyts heeft het in zijn toelichting bij de beleidsnota Onderwijs over een canon naar Nederlands model, opgesteld door een wetenschappelijke commissie zonder enige politieke inmenging. Minister-president Jan Jambon ziet in zijn beleidsnota evenwel een vanzelfsprekende rol voor zichzelf. Wat bedoelt hij daarmee? Zal hij de canon samenstellen of enkel beslissen over de toekenning van deze opdracht aan een onafhankelijke wetenschappelijke commissie?

CD&V zal nu nog niet ingaan op alle onderwerpen uit de beleidsnota. Daarvoor is er de komende maanden nog tijd genoeg. Toch heeft de fractie nog enkele concrete vragen, want ze mist in de beleidsnota de visie op enkele deelsectoren.

Wat zijn de plannen voor de uitvoering van het nieuwe Circusdecreet? De verwachtingen in die groeiende sector zijn hooggespannen.

Wat is het beleid voor het Vlaamse Gebarentaalcentrum? Ook dat centrum moeten 8 procent besparen. Zal zijn opdracht worden bijgesteld? In het beleidsplan staan heel wat plannen over digitalisering en databanken. Dat lijken allemaal erg dure plannen, waar heel veel spelers bij betrokken zijn. Hoe zal dat gefinancierd worden?

Het regeerakkoord zet in op internationale uitstraling. Zal dat gebeuren via het presentatieplekkenbeleid? Plant de minister-president de uitbreiding van de buitenlandse residenties? Zal hij, net als minister Sven Gatz, samenwerking zoeken met Kunstenpunt en de administratie voor de uitwerking van dit internationale beleid?

Met het voorstel van decreet betreffende het sociaal-cultureel werk worden in geen geval de etnisch-culturele organisaties geïnvloed. Welke organisaties er wel onder vallen, is niet aan de politiek om te bepalen. De regering zal beslissen op basis van adviezen van de visitatiecommissies. Ze kan daarvan enkel gemotiveerd afwijken. Door de framing van beide kanten van het politieke spectrum, onder meer dat ze allemaal segregierend werken, is de onrust bij bepaalde etnisch-culturele organisaties begrijpelijk. Orry Van de Wauwer vraagt de minister-president de nodige duidelijkheid te scheppen.

De minister-president vindt zowel projectsubsidies als de grote kunsteninstellingen belangrijk voor innovatie, vernieuwing in de kunstensector en de ondersteuning van jonge kunstenaars. Bevestigt hij die zienswijze? Ook Orry Van de Wauwer vraagt om de huidige 3,3 miljoen euro al in de eerste projectronde volledig te besteden en dan na te gaan hoe in de tweede ronde extra middelen beschikbaar raken opdat de besparing van 60 procent gedeeltelijk weggewerkt wordt.

2.11. Manuela Van Werde

Manuela Van Werde peilt hoe het vlot met de vernieuwde Kijkwijzer. Volgens de plannen moeten op 8 januari 2020 alle films in Belgische bioscopen een classificatie krijgen.

Het Vlaams Audiovisueel Fonds zal het project 'De Filmclub' voortzetten, dat bedoeld is voor filmeducatie. Dat daarmee het publiek van de toekomst warm gemaakt wordt voor kwaliteitsvolle Vlaamse creaties, valt alleen maar toe te juichen. Ziet de minister-president daarover samenwerking met onderwijs mogelijk? Zo ja, op welke manier?

De minister-president wil inzetten op de samenwerking met Nederland en de buurlanden. In het overzicht van de beleids- en regelgevingsinitiatieven staan instemmingsdecreten over audiovisuele coproductieakkoorden met China, Frankrijk, Jordanië, Marokko en Mexico. Welke akkoorden zijn er al afgesloten? Komen er nieuwe of herwerkte akkoorden aan?

Van de culturele infrastructuur wil de minister-president een inventaris opmaken. Welke tijdsplanning heeft hij? Op welke manier zal de inventaris raadpleegbaar zijn en voor wie? Wordt hij openbaar? Het commissielid neemt aan dat het bouwhistorische aspect mee in overweging wordt genomen. Zal onroerend erfgoed daarbij betrokken worden? Zo ja, op welke manier?

Voor de overname van het Amerikaans Theater worden de kosten geraamd op minimum 34 miljoen euro, wat heel wat kritiek oogstte wegens de besparingen. Overweegt de minister-president nog een kosten-batenanalyse? Wie staat in voor het preventieve onderhoud van die accommodatie?

De minister-president besteedt met Z33, Alden Biesen en Bokrijk meer middelen in Limburg, maar die centra liggen allemaal in of dichtbij Hasselt. Is Jan Jambon van plan om voor wat meer spreiding over de hele provincie te zorgen?

Ongeveer 20 procent van de projectsubsidies in 2017 ging naar muziek. Een relatief klein bedrag maakt daar een groot verschil. Soms is een cd een must voor concerten in het buitenland. Zo kunnen projectsubsidies bijdragen tot de internationalisering van de kunsten.

Bij het voorstel om Vlaamse kunsteninstellingen jonge kunstenaars en musici onder hun hoede te laten nemen, heeft Manuela Van Werde toch een paar bedenkingen. Een aantal grote huizen doet dat al, maar door de 3 procent besparingen vinden ze het moeilijk dat te blijven doen. Een aantal huizen zijn ook presentatieplekken,

en stellen dus een zaal ter beschikking. Contacten met grote internationale gezelschappen worden lang van tevoren vastgelegd. Daardoor valt nieuw talent van eigen bodem de eerstvolgende twee jaar meteen uit de boot. De voorstellingen met projectsubsidies zijn meestal geschikt voor culturele centra en kleinere presentatieplekken. Hoe zal de minister-president ervoor zorgen dat de grote cultuurhuizen de kunstenaars kunnen opvangen en ondersteunen zonder dat hun eigen kwaliteit in het gedrang komt?

In het kader van erfgoed en het geheugen van de samenleving hebben heel wat kunsten een erfgoedinstelling. Zo heeft Literatuur Vlaanderen het Letterenhuis. Voor muziekerfgoed is er geen dergelijke instelling. Is de minister-president bereid te bekijken hoe hij muziekerfgoed in zijn beleid een plaats kan geven?

2.12. Steven Coenegrachts

Steven Coenegrachts wil eerst toch even ontkrachten dat Alden Biesen in de buurt van Hasselt ligt, want dat zou men daar niet graag horen.

De vorige Vlaamse minister van Cultuur werkte samen met de Limburgse gedeputeerde voor Cultuur een cultuurplan Limburg uit. Dat alomvattende plan moest ervoor zorgen dat Limburg cultureel kon aansluiten bij de rest van Vlaanderen. Het vertrok van de analyse dat Limburgers minder participeren aan cultuur maar ook minder cultuur creëren. In die analyse was al een correctie voor de grote steden verwerkt. Ook buiten de stad Antwerpen is de participatie van die provincie hoger dan in Limburg.

Het plan besloeg de periode 2018-2019, maar er stond expliciet in dat het een illusie was te denken dat Limburg zijn achterstand op een paar jaar tijd kon inhalen. Voorts was het volgens dat plan aan de Limburgse politici om bij de vorming van de regering te oordelen welk belang ze aan cultuur in Limburg hechten. Dat de minister-president terecht als een Limburger gezien wordt, blijkt in het regeerakkoord en in de beleidsnota en begroting.

Voor een sterke sector die op eigen benen kan staan, zijn echter de aanjagers en de trajectbegeleiders essentieel die organisaties helpen bij dossiers, wijzen op samenwerkingsverbanden en soms die verbanden helpen verwezenlijken. Het is misschien een werkwijze die ook in andere Vlaamse regio's met lagere participatie en creatie kan lonen. Het lijkt Steven Coenegrachts sowieso te vroeg om de trajectbegeleiding in Limburg te schrappen.

Is het Limburgplan ondertussen geëvalueerd? Zo ja, wat zijn de resultaten en welke conclusies trekt de minister-president eruit? Bestaat de mogelijkheid om de aanjagers en de trajectbegeleiders hun werk nog wat langer te laten doen? Kan deze aanpak met aanjagers als goede praktijk worden verspreid naar andere regio's?

2.13. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels wil de links tussen onderwijs en cultuur te verstevigd zien. Heel wat culturele initiatieven worden ten gunste van het onderwijs gebruikt of hebben dat potentieel. Het VIAA zou tegen januari 2020 een addendum toevoegen aan zijn beleidsplan. Wat zal daar instaan? Biedt het extra mogelijkheden voor het onderwijs?

De samenwerking van de CANON Cultuurcel, KANTL en het VIAA heeft geleid tot de Literaire Canon (50 + 1). Die vormt een bron van informatie voor onderwijs. De literaire canon is trouwens gestoeld op de eindtermen Nederlands. Zal de minister-

president zelf initiatieven nemen of organisaties aanmoedigen tot andere samenwerkingsvormen tussen onderwijs en cultuur?

2.14. Antwoorden van minister-president Jambon

Minister-president *Jan Jambon* wil inderdaad investeren in een solide kennisbasis over de cultuursector met bijzondere aandacht voor beleidsrelevant onderzoek. Het klopt dat de afspraken daarover best dezelfde zijn voor alle sectoren, maar de bestaande sterktes en goede praktijken verantwoorden soms aparte afspraken. Daarbij moeten ook huidige hiaten opgevuld worden en onduidelijke taakverdeling of overlappingsen vermeden worden. In de loop van de regeerperiode laat de minister nagaan hoe een en ander kan worden vereenvoudigd.

Wat de bovenbouw betreft, is in de vorige regeerperiode beslist om De Federatie te blijven ondersteunen. Daar wijkt de minister-president niet van af. In de vorige regeerperiode werden een aantal hervormingen in de culturele bovenbouw doorgevoerd. Met het Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur kwam er ook een belangrijke speler bij. Het departement zal de dialoog organiseren om de taakverdeling tussen de verschillende steunpunten ten opzichte van het nieuwe steunpunt helder en efficiënt te krijgen. Vooral in de sector van het sociaal-culturele werk, met een sterke verankering op het bovenlokale niveau, is een goede samenwerking tussen Socius en het Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur cruciaal voor een optimale ondersteuning van het veld. Wat de besparingen betreft: aan de steunpunten wordt inderdaad een grotere besparing van 8 procent gevraagd dan aan de veldorganisaties.

Met de intermediaire organisaties worden er beheersovereenkomsten afgesloten met daarin afspraken over doelstellingen en resultaten. Deze afspraken kunnen in gemeenschappelijk overleg worden bijgesteld in functie van de besparingen. Dat laat de regering toe om iets strenger te besparen. De minister-president zal de efficiëntieoefening van de vorige regering voortzetten.

Het VIAA geniet van een verlaagde besparing van 4 procent wegens het belang dat Vlaanderen aan zowel digitalisering als cultureel erfgoed hecht. De vereffeningskredieten voor Publiq staan samen met die voor Demos op het artikel HB0-1HBX2AB-WT, intermediaire organisaties.

In 2019 is een evaluatietraject voor de lokale vrijetijdsmonitor opgestart om te peilen of de doelstellingen bij het project zijn behaald, en of de instrumenten die werden ingezet, moeten worden bijgesteld met het oog op een nieuwe bevragingronde in 2021. Het evaluatietraject loopt tot juni 2020. Op dat traject is ook een gebruikersonderzoek gepland, dat samen met IDEA Consult zal worden uitgevoerd. Hierbij zal iets dieper en objectief ingegaan worden op de behoeften van de eindgebruikers en op hun kennismakingservaring met de lokale vrijetijdsmonitor. Hiervoor zullen in het voorjaar van 2020 dertig geselecteerde lokale besturen worden geïnterviewd. Net zoals bij de nulmeting zal er voor de nieuwe bevragingronde worden bekeken hoe de planlast voor lokale besturen kan worden beperkt en hoe er bestaande bronnen kunnen worden aangesproken om relevante data te ontsluiten. Er zullen ongetwijfeld ook data van steunpunten binnen die scope vallen.

Tijdens de vorige regeerperiode werd als alternatief voor een klassieke indemniteitsregeling een stockverzekering naar voren geschoven. De musea waren bereid om die als een tijdelijke tussenoplossing te aanvaarden in afwachting van een echte indemniteitsregeling. Het idee bleek evenwel niet levensvatbaar. Er werden geen offertes ingediend door verzekeringsmaatschappijen.

De minister-president zal opnieuw de mogelijkheid nagaan om een klassieke indemniteitsregeling in te voeren, naar Engels of Nederlands voorbeeld. Hierover

heeft de administratie in 2015 een gedegen onderzoeksnota opgesteld. De vraag is dan of de Vlaamse overheid bereid is om via een indemniteitsregeling voor inkomende bruiklenen, het risico op zich te nemen op schade, verdwijning of vernietiging van het cultuurgoed tijdens het verblijf in een museum in Vlaanderen en het bijhorende transport. In dat geval blijven de hoge verzekeringspremies het museum bespaard. Buitenlandse voorbeelden geven aan dat de in de voorbije jaren uitbetaalde schadevergoedingen minimaal zijn. Het is aan de Vlaamse Regering om te beslissen of ze bereid is tot deze risicoaanvaarding en, zo ja, onder welke voorwaarden.

Als eerste stap zal de minister-president de minister van Begroting opdragen om een gemengde werkgroep op te richten met als opdracht te adviseren over de haalbaarheid van een dergelijke garantstelling door de Vlaamse overheid. De twee vragen zijn dan:

- is het risico van een dergelijke garantstelling beperkt genoeg opdat de uitgespaarde verzekeringspremies opwegen tegen het risico dat de Vlaamse overheid voor zich neemt?;
- is een dergelijke garantiestelling begrotingstechnisch haalbaar?

Op de vraag of een dergelijke regeling geen onaanvaardbare marktverstoring inhoudt, heeft de Europese Commissie al herhaald negatief geantwoord. Die vraag hoeft dus niet meer te worden gesteld. Als het in Nederland kan, waarom dan ook niet in Vlaanderen?

Tijdens de voorbije regeerperiode werd vastgesteld dat er voor een topstukkenstichting een draagvlak bestaat bij investeerders en financiële instellingen. Ook de musea zijn dit initiatief niet ongenegen, zij het dat ze zich afvragen in welke mate bruiklenen van een dergelijke stichting in overeenstemming zijn met hun museale deontologie. Ten gronde valt deze kwestie onder de ruimere vraag of musea al dan niet langdurige bruiklenen van kunstwerken in privébezit kunnen aanvaarden. Het grote deel van de musea beantwoordt deze vraag bevestigend, getuige de diverse bruiklenen uit privébezit die nu al in hun collecties aanwezig zijn.

Een topstukkenstichting is in essentie een beleggingsproduct, met vrije in- en uitstapmogelijkheid. De stichting zal focussen op erfgoed dat een belangrijke verrijking kan betekenen van de collectie van onze musea, dus topstukken en sleutelwerken. Het aangekochte erfgoed wordt in bruikleen gegeven aan de publieke musea. Bij verkoop van kunstwerken door de stichting krijgt de Vlaamse overheid de kans om de kunstwerken te verwerven tegen de bij een derde partij bedongen prijs. Dit maakt het geheel tot een beleggingsproduct met een idealistisch kantje.

Advocatenkantoor Delboo werkte de basis van een mogelijke juridische structuur uit. Alvorens dit concept verder te kunnen uitwerken, moeten nu eerst enkele cruciale vragen worden beantwoord. Welke rol kan of wenst de Vlaamse overheid te spelen in de stichting? Is ze medestichter of mede-investeerder? In welke mate is de overheid bereid om met de werking van deze stichting gerelateerde overheadkosten op zich te nemen? De minister-president zal in ieder geval streng waken over de kostenefficiëntie. Als de kostprijs voor de Vlaamse overheid te hoog dreigt op te lopen, zal hij het project stopzetten en kiezen voor een voorts versterkte slagkracht van het Topstukkenfonds.

Praktisch gezien zal eerst de gewenste rol van de Vlaamse overheid uitgeklaard worden. Daarna kan de juridische basis verder uitgewerkt worden en een eerste zicht verworven worden op de kosten voor het beheer van dit fonds. Vervolgens is het zaak om een marktverkenkend onderzoek te voeren bij de financiële instellingen en na te gaan onder welke voorwaarden zij bereid zouden zijn om in een dergelijk verhaal te stappen.

In de beleidsnota wordt verwezen naar mogelijke samenwerking met andere initiatieven. In eerste instantie gaat het daarbij uiteraard over het Topstukkenfonds. De beleidslijn zal uitgetekend worden in nauw overleg met de Topstukkenraad. De leden van deze raad zijn best geplaatst om, in alle vertrouwelijkheid, mogelijke samenwerkingen te toetsen bij privéverzamelaars. Het is dan aan de administratie om de leden van de raad, zo gewenst, daarbij te ondersteunen en, met het oog op concretisering, eventuele dossiers verder voor te bereiden. Naast de Topstukkenraad zullen ook de musea betrokken worden. De minister-president zal hen vragen welke mogelijkheden en problemen ze van een dergelijke langeretermijnsamenwerking verwachten en welke sporen ze graag onderzocht zouden zien. Hij werkt al aan een eerste concreet en boeiend dossier, maar kan daar niet over kan communiceren. Hij hoopt in ieder geval op een goed resultaat.

Met zijn Vlaamse bibliotheekbeleid zal de minister van Cultuur het beleid van de provincies ten aanzien van de bibliotheken voortzetten. Bij de afslanking van de provincies werd beslist om deze taken tijdelijk onder te brengen bij het Departement CJM, dat over de nodige expertise beschikt. Dat zal zo blijven tot in de bovenbouw een actor klaar is om die taak op zich te nemen. Het departement stelde een visietekst op om de vroegere provinciale ondersteuning van de bibliotheeksector om te vormen tot een ondersteuning vanuit een Vlaamse beleidsfocus. Dat zal concreter uitgewerkt worden zodra het bovenbouwlandschap met onder andere de nieuwe speler, het Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur, op kruissnelheid is.

De administratie heeft aan vorig cultuurminister Sven Gatz een nota bezorgd over het beheer van de Collectie Vlaamse Gemeenschap. Op basis daarvan heeft deze beslist het beheer van de collectie bij de administratie te laten, en in een eerste fase werk te maken van de optimalisering van het beheer in navolging van het rapport van het Rekenhof. De minister-president zal de tijd nemen om de eventuele noodzaak te onderzoeken om terug te komen op deze beslissing.

Het overleg met de Franse Gemeenschap over het gemeenschappelijke beheer van werken in eigendom van de Belgische Staat gebeurt op ambtelijk niveau. Niet-dringende zaken zoals het ophelderen van de gedeelde inventaris worden behandeld op het driemaandelijkse overleg. Voorts is er tussentijds overleg over concrete dossiers zoals vragen om bruiklenen van stukken uit de Collectie Belgische Staat. De focus van de samenwerking ligt momenteel op het voorbereiden en uitvoeren van gemeenschappelijke standplaatscontroles bij instellingen op het Brusselse grondgebied. In het kader hiervan worden op dit moment de instellingen van de FOD Justitie geïnspecteerd.

Voor de integratie van de erfgoeddatabanken werd, in navolging van de studie die Delaware uitvoerde, een traject opgezet onder de coördinatie van de taskforce Digitale Collectieregistratie. Een van de conclusies van dat rapport was immers dat de erfgoeddatabanken deel uitmaken van een groter geheel van digitale collectieregistratie, waarin ook andere culturele kernspelers actief zijn. De taskforce handelt vanuit dit perspectief en bevat zowel overheids- als relevante sectororganisaties. Ze ontwikkelt acties om onder andere draagvlak te creëren bij diverse betrokkenen in het erfgoedbeleid, nog vóór de verdere stappen in dit project.

In het kader van de beheersovereenkomst 2018-2022 kreeg het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk de opdracht om een toekomstig beleid uit te tekenen voor vorming en opleiding in het kader van het vrijwilligersbeleid, met oog voor een regionale inbedding en spreiding over heel Vlaanderen. Het Vlaams Steunpunt heeft in dit kader, in samenwerking met de dertien Vlaamse Vormingspluscentra, een plan uitgewerkt voor een Vlaamse Vrijwilligersacademie. Het doel is ervoor te zorgen dat elke vrijwilliger op een korte afstand van zijn woonplaats de mogelijkheid heeft

om een kwalitatieve vorming te volgen over zijn engagement, statuut en rechten als vrijwilliger, naast eventuele inhoudelijke vormingen.

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk heeft echter onvoldoende middelen ter beschikking gekregen om deze werking in praktijk om te zetten. In het plan werd daarom een voorstel van onderbouwde meervraag toegevoegd door beide partners, voor de uitbouw van de Vlaamse Vrijwilligersacademie. Gezien de huidige budgettaire context is het moeilijk om hiervoor nu middelen vrij te maken. Zoals toegelicht worden de beleidskredieten die in 2018 en 2019 voor vrijwilligersbeleid waren bestemd, vanaf 2020 ingezet voor het decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking.

Vrijwilligerswerk zuiver houden is een van de zes doelstellingen in de visie van de Vlaamse Regering op vrijwilligerswerk, die in 2016 werd goedgekeurd. Het is ook een blijvend aandachtspunt binnen het actieplan gecoördineerd Vlaams Vrijwilligersbeleid. De regering schaaft zich achter de definitie uit de wet betreffende de rechten van vrijwilligers van 3 juli 2005 en probeert die lijnen zuiver te houden. De Vlaamse Regering wil prestatievergoedingen voor vrijwilligerswerk uitsluiten en het risico op instrumentalisering ervan en misbruik van vrijwilligers tot een minimum beperken. Bovendien zal de regering vormen van voorwaardelijke of verplichte dienst voor de gemeenschap, zoals de gemeenschapsdienst of de burgerschapstest, anders benoemen en er duidelijke statuten voor uitwerken, om ze te onderscheiden van vrijwilligerswerk.

Aan de hand van een vijfjarige beheersovereenkomst werd aan het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk de opdracht gegeven om de gratis vrijwilligersverzekering zo breed mogelijk bekend te maken en blijvend onder de aandacht te brengen van vrijwilligers en organisaties die van het aanbod gebruik kunnen maken. Het loket ter ondersteuning van het verenigingsleven of de digitale ondersteuning voor verenigingen, ook wel verenigingsloket genoemd, verwijst naar een ander traject dat zich nog in onderzoeksfase bevindt, maar dat de regering ook zal voortzetten. Dat staat trouwens ook in de beleidsnota.

Het digitale instrument ter ondersteuning van verenigingen wordt inderdaad ook wel eens 'digitaal verenigingsloket' genoemd. Omdat het traject zich nog in onderzoeksfase bevindt, is er nog geen officiële naam voor. 'Loket' roept immers al meteen een bepaalde connotatie op, terwijl de vorm van het instrument pas duidelijk zal worden bij de ontwikkeling in de praktijk. Het doel is alleszins de plan- en regellast voor verenigingen te verminderen. Daarom zal voortgebouwd worden op bestaande data en functionaliteiten. Het veldonderzoek wijst uit dat er al veel bestaande oplossingen voorhanden zijn, zowel bij verenigingen als bij lokale besturen. Die zullen de basis zijn van services, met de nodige links.

Dat zogenaamde verenigingsloket zal daarom wellicht veeleer neerkomen op een verbinding van vele verenigings- en evenementenloketten, en daaraan de landelijke schaalgrootte toevoegen voor oplossingen die lokaal niet voldoende kunnen uitgewerkt worden. De meerwaarde van de Vlaamse overheid in dit project bestaat dan ook veeleer uit het faciliteren van bestaande trajecten op andere niveaus, het correct verder ontwikkelen van bepaalde herbruikbare ICT-bouwstenen in de Vlaamse overheid, en het financieren van de architectuur waar noodzakelijk.

Wat de Vlaamse canon betreft, benadrukt de minister van Cultuur dat de politici zich enkel over het traject zullen buigen. Daar houdt hun werk op. De Vlaamse canon zal in de eerste plaats door de minister van Onderwijs worden getrokken, maar als minister-president en minister van Cultuur zal ook Jan Jambon het project opvolgen. Hij zal erover overleggen met minister Weyts. De twee departementen zullen samen de regie uitwerken. Ze zullen daarbij omzichtig en met de grootste objectiviteit te werk gaan.

Ten eerste zal het Departement Onderwijs een onafhankelijke en pluralistische wetenschappelijke commissie samenstellen en opstarten. Wie er in de commissie zitting heeft, zal begin 2020 bepaald worden. De commissie zal, binnen het kader uit het regeerakkoord, met de grootste vrijheid de canon kunnen opstellen. Zodra ze haar werk heeft afgerond, worden haar bevindingen voorgelegd aan de Vlaamse Regering en zal het parlement erover geïnformeerd worden. Of er dan hoorzittingen worden georganiseerd, is een beslissing van het parlement.

De minister-president acht voorts een goede samenwerking met het werkveld zeer belangrijk. De administratie zal waar nodig overleg op maat organiseren, maar het spreekt voor zich dat de minister – en bij uitbreiding zijn kabinet – de banden met de sector zal aanhalen. Jan Jambon ontmoet nu stelselmatig alle koepelorganisaties, maar hoe het overleg precies gestructureerd wordt, zal later bepaald worden.

Sinds 1 januari 2019 is er een nieuwe reglementering voor de Inventaris Vlaanderen: de aanvraagprocedure om immaterieel erfgoed te laten opnemen op die inventaris is laagdrempeliger geworden, met herwerkte criteria en een beperkt aantal vragen in het onlineaanvraagformulier. Aanvragen gebeuren via www.immaterieelerfgoed.be. Dat kan twee keer per jaar:

- op 15 april, voor opname vanaf 1 juli van hetzelfde kalenderjaar;
- op 15 oktober, voor opname vanaf 1 januari van het volgende kalenderjaar.

De minister-president beslist om erfgoed al dan niet op te nemen in de Inventaris Vlaanderen nadat hij het advies van de expertencommissie Immaterieel Erfgoed heeft ontvangen.

Het vernieuwde reglement bevat naast de eigenlijke inventaris ook een nieuw instrument, met name het register van inspirerende voorbeelden rond het borgen van immaterieel erfgoed. Bedoeling is om initiatieven in de kijker te brengen van een brede waaier aan stakeholders en initiatiefnemers, die inspirerende acties op touw zetten voor immaterieel erfgoed. Het kan gaan om tentoonstellingen in musea, educatieve projecten van scholen, initiatieven voor gemeenschapsvorming in buurten of wijkwerkingen enzovoort. Hiervoor komt er een jaarlijkse publiekscampagne in het najaar, waarbij de erfgoedsector en het brede publiek nominaties kunnen insturen. Op basis van het advies van de expertencommissie beslist de minister-president over de geselecteerde nominaties, die vanaf 1 januari van het volgende kalenderjaar worden opgenomen in het register, voor een periode van drie jaar.

Naast Publiq zijn de regionale museumverenigingen – het Vlaams Museumoverleg, de Brusselse Museumraad en ICOM Wallonië – de oprichtende vennoten van de cvba-so. Elk van deze vennoten heeft via een vaste vertegenwoordiger zitting in de raad van bestuur van museumPASSmusées. Daarnaast kan MPM voor de raad van bestuur rekenen op onafhankelijke bestuurders en bestuurders die op voordracht van de musea zelf zijn aangesteld om hen te vertegenwoordigen. De adviesraad is actief. Hij kwam al meermaals bijeen en heeft al adviezen geformuleerd, onder meer met betrekking tot de voordracht van bestuurders. In deze adviesraad zijn alle 169 musea met een actief contract vertegenwoordigd.

Sommige federale musea hebben vooralsnog gekozen om niet deel te nemen, onder andere wegens een negatief advies van de Inspectie van Financiën of omdat ze de verhouding of weerslag op eigen inkomstenwerving grondiger willen bekijken. De minister-president zal daarover, in overleg met zijn Franstalige collega, blijven praten met de federale wetenschappelijke instellingen. Het spreekt voor zich dat een aantal grote publiekstrekkers zoals Museum voor Schone Kunsten of het Museum voor Natuurwetenschappen, belangrijk zijn om in het aanbod van de Museumpas op te nemen.

Het inventariseren van het volledige landschap aan cultuur- en jeugdinfrastructuur is een arbeids- en tijdsintensieve taak. Niet alleen de afbakening en ontsluiting zorgt daarvoor, maar zeker ook de informatieverzameling en informatie-integratie uit bestaande tools. Gezien de kosten-batenafweging wordt een volledige inventarisatie best als langetermijnoefening gepland. De minister-president laat de administratie de haalbaarheid, bruikbaarheid en budgettaire implicaties van die inventarisatie onderzoeken. Dit zal de nodige informatie opleveren om beslissingen te nemen over timing, maar ook over parameters, ontsluitingsmogelijkheden en-zovoort.

Het Amerikaans Theater is eigendom van de federale overheid. De Regie der Gebouwen staat voorlopig in voor het onderhoud van het gebouw. De bereidheid om bij te dragen aan de investeringen in het Amerikaans Theater, blijkt uit het regeerakkoord. De minister-president zal dat uitvoeren door de onderhandelingen met de Regie der Gebouwen over de overname van het gebouw opnieuw op te starten.

Ter voorbereiding van de definitieve start van het architecturale ontwerp voor de renovatie van het operagebouw van Gent in het tweede semester van 2019, moesten de Vlaamse overheid, de stad Gent en Kunsthuis een samenwerkingsovereenkomst afsluiten voor de opvolging van de werken en de ontwikkeling van een toekomstig bestuursmodel van het patrimonium in Gent. Kunsthuis is hiervoor de nodige voorbereidingen aan het treffen. Binnenkort maakt Kunsthuis bekend welk architectenbureau de laureaat is van de openoprocedure. De architecten starten een masterplan, dat ze tegen het einde van volgend jaar zullen voorstellen. De eigenlijke architecturale ontwerpfase volgt dan in 2021. De uitvoering zou idealiter op het einde van deze legislatuur kunnen starten.

Volgens het bestek van de studieopdracht voor het Kaaitheater is de vastlegging van de uitvoeringswerken gepland tegen eind 2021. De nieuwe en gerenoveerde gebouwen zullen dan eind 2023 in gebruik genomen worden. De tweede fase van de renovatie van het KMSKA zal zoals gepland midden 2020 klaar zijn. De ontwerpers ronden eind dit jaar het aanbestedingsdossier af. Het bestek zal begin 2020 gepubliceerd worden. De voorlopige oplevering van de gevelrenovatie zal eind dit jaar plaatsvinden. Het definitieve ontwerp van de tuin is klaar. De stuurgroep pleegt echter nog overleg met de stad Antwerpen, over de ontwerpkeuzes en een mogelijke financiële bijdrage. Voor de effectieve opening van het KMSKA is nog afstemming nodig tussen het kabinet, het departement en het KMSKA zelf. De werkhypothese is de tweede helft van 2020.

Wat het M HKA betreft, nam na de selectie van vijf kandidaat-ontwerpteams uit de open oproep van april-mei 2019, de gunningsfase een aanvang. Eind juni vond er een eerste briefing plaats van de kandidaat-ontwerpteams. Het projectdossier van de concrete ontwerpbeurt kon echter pas in de tweede helft van juli aangeleverd worden, waardoor de kandidaat-ontwerpteams ongeveer anderhalve maand meer tijd hadden om hun offertes in te dienen, wat op 18 november gebeurde. Conform de planning schuift de timing van de gunningsbeslissing eveneens ongeveer anderhalve maand op, naar medio maart of begin april 2020. De bijgestuurde indicatieve planning van het bouwproject is als volgt:

- de studiefase van het ontwerpteam van mei 2020 tot juni 2022;
- de gunningsfase van de aannemer van juni 2022 tot april 2023;
- de realisatiefase van september 2023 tot december 2027.

In artikel 7, §2, 5°, van het Kunstendecreet staat dat de Strategische Visienota Kunsten aandachtspunten voor de uitvoering van het decreet moet bevatten. Zowel de aanvragen van projectsubsidies als werkingssubsidies worden aan deze aandachtspunten getoetst. De minister-president zal die aandachtspunten duidelijk bepalen in zijn visienota en definiëren hoe ze in het geval van werkingssubsidies en/of projectsubsidies geïnterpreteerd moeten worden.

In de beleidsnota kondigt de minister van Cultuur visienota's aan voor de kunsten en het cultureel erfgoed. Daartoe is hij decretaal verplicht, maar als een debat over een ander cultuurthema zich daartoe leent, zal Jan Jambon zeker overwegen om ook daarover een visienota op te stellen.

De conceptnota 'Een langetermijnvisie voor aanvullende financiering en ondernemerschap in de Vlaamse cultuursector' dateert van medio 2017 en kwam tot stand na een tweejarig traject, waarin de brede cultuursector uitgebreid geconsulteerd werd. Tijdens het voortraject werd het Vlaamse instrumentarium dat bruikbaar is voor ondernemen in cultuur, in kaart gebracht en geëvalueerd. Uit die evaluatie bleek dat er behoorlijke hiaten waren om überhaupt ondernemend te kunnen zijn in de cultuursector. De conceptnota formuleerde hierop een antwoord in vier speerpunten.

Het eerste daarvan is een cultuurloket als aanspreekpunt voor alle aspecten van ondernemingszin en ondernemerschap in de Vlaamse cultuursector. Dat loket geeft eerstelijnsadvies en laat het tweedelijnsadvies aan de markt over. Cultuurloket maakt financieringsaanvragen voor Hefboom investeringsklaar en legt dan de brug naar Hefboom voor de cultuurkredieten.

Het tweede zijn de cultuurkredieten tot 100.000 euro die Hefboom aanbiedt: voor individuele culturele professionals zijn die intrestvrij, en voor culturele rechtspersonen intrestarm. Hieronder valt ook Kunst Aan Zet, het renteloos aankopen van werk van levende Vlaamse kunstenaars. Kredieten boven de 100.000 euro worden verzorgd door de PMV.

Een derde speerpunt is een optimaal fiscaal beleid, waarbij gepoogd wordt de regelgeving en planlast over giften te vereenvoudigen. De taxshelter voor film en podiumkunsten valt hieronder.

Het vierde is ten slotte een beleid voor cross-sectorale samenwerking met als kern de innovatieve partnerprojecten en de derde oproep in 2019 sinds de lancering.

De vier speerpunten zijn eind 2019 volledig gerealiseerd, maar moeten nog op kruissnelheid komen. Alle overeenkomsten met zowel Cultuurloket als Hefboom leggen tijdens deze regeerperiode een tussentijdse evaluatie op. Pas dan kan beoordeeld worden of een nieuwe conceptnota nodig, nuttig of wenselijk is.

In de beleidsnota staat niets over de innovatieve partnerprojecten omdat ze onderdeel zijn van het recurrente beleid, en hierover niets vermeld werd in het regeerakkoord. Zoals eerder gezegd, zijn innovatieve partnerprojecten uitingen van cross-sectorale samenwerking en dus een speerpunt van de conceptnota over de aanvullende financiering en ondernemerschap in de Vlaamse cultuursector. Inmiddels zijn de innovatieve partnerprojecten decretaal verankerd en werd de derde oproep afgewerkt. Een vergelijking tussen de drie rondes toont in elke ronde een toename van het aantal niet-culturele sectoren waarmee de culturele partners samenwerkingen aangaan, zowel in aantal als in diversiteit.

De samenwerkingen zijn uitgegroeid van meer voor de hand liggende sectoren als de audiovisuele industrie, sport, communicatie, onderwijs en de non-profitsector, tot recent nog onbereikbare sectoren als de metaalindustrie, juridische dienstverlening, land- en tuinbouw en financiële diensten. De toonaangevende Britse onderzoeker Tom Fleming heeft de impact van cross-sectorale samenwerking tussen enerzijds culturele en creatieve sectoren en anderzijds overige sectoren onderzocht. Cross-sectorale samenwerking bewerkstelligt spillover-effecten in andere sectoren. Die impact kan zowel intentioneel als niet-intentioneel zijn. De minister-president onderscheidt kennisspillovers, industriële spillovers en netwerkspillovers.

Bij de zogenaamde kennisspillovers waren de effecten duidelijk zichtbaar:

- 84 procent ervoer een sterkere samenwerking, grensoverschrijdend en tussen verschillende sectoren;
- 74 procent merkte een stimulering van creativiteit en een aanmoediging van latent talent;
- 63 procent ondervond een facilitering van kennisuitwisseling en door cultuur aangestuurde innovatie;
- 58 procent bespeurde een veranderende houding in participatie in en openstaan voor de kunsten.

Daarnaast sprak 37 procent van de gesubsidieerden van een toename van innovatie en digitale technologie en 63 procent van een groei van sociale cohesie, gemeenschapsontwikkeling en integratie.

Opvallend is hoe positief de actoren tegenover deze nieuwe subsidielijn staan:

- 79 procent van de gesubsidieerden gaf aan dat de samenwerking met de niet-culturele partners goed tot zeer goed verliep;
- 68 procent van de ondervraagden vond dat de innovatieve partnerprojecten een grote tot zeer grote impact hadden op de eigen organisatie;
- 74 procent was het eens met de stelling dat zijn project innovatie teweeg had gebracht in de sector.

Zoals gezegd worden de cultuurkredieten door Hefboom aangeboden. Hefboom kreeg de opdracht na een openbare aanbesteding met marktconsultatie. Inmiddels kreeg het ook een FSMA-licentie. Het aanbod betreft ten eerste rentevrije kredieten voor individuele culturele professionals, en ten tweede rentearme kredieten, met ongeveer 3 procent intrest, voor culturele rechtspersonen. Het aanbod van Hefboom gaat tot 100.000 euro. Hefboom verstrekt ook aan particulieren rentevrije kredieten tot 7000 euro voor de aankoop van kunst en toegepaste kunst. Hiervoor loopt een proefproject met Kunst in Huis, dat de opdracht kreeg om de kunstlening vorm te geven en in de markt te zetten. Hefboom verzorgt de financiële afhandeling. Het proefproject verloopt in samenwerking met een beperkt aantal Vlaamse galerijen. Daarna wordt Kunst Aan Zet verder uitgerold in Vlaanderen. Het online-aanvraag en -verwerkingssysteem bij Hefboom is helemaal klaar. Momenteel is er geen stormloop op leningen voor aankoop van Vlaamse kunst. Kunst in Huis werkt aan een betere bekendmaking van het financiële product.

Cultuurloket werkt nauw samen met Hefboom, daar de cultuurkredieten voornamelijk via Cultuurloket aangevraagd worden, hoewel dat ook rechtstreeks bij Hefboom kan. Is een aanvraag niet investeringsrijp, dan gaat ze terug naar Cultuurloket. De relatie tussen Cultuurloket en PMV is minder nauw aangezien PMV autonoom opereert in het segment boven de 100.000 euro. Uiteraard zal Cultuurloket aanvragen boven 100.000 euro doorverwijzen naar PMV en samenwerken met de diensten van PMV waar dat relevant is. De minister-president zal een overzicht van de verschillende cultuurkredieten per subsector sinds de start in september 2018 aan het verslag laten toevoegen.

Momenteel zijn zowel Leiderschap in Cultuur Lage Landen (LinC LL) als het Atelier van Emolife tijdelijke trajecten. Beide lopen af in 2020. Dan zal beslist worden of ze als aparte gesubsidieerde trajecten voortlopen, of als betalende opleidingen in het aanbod van Cultuurloket worden opgenomen. Cultuurloket heeft zitting in de stuurgroep van beide trajecten.

Wat betreft de inbetalinggeving van kunstwerken ter betaling van de erfrechten, verontschuldigt de minister-president zich: hij bedoelde een ontwerp en geen voorstel van decreet. Hij zal inderdaad aan minister Diependaele voorstellen om voort te bouwen op het zeer gedegen ontwerp dat de gemengde administratieve werkgroep van de Departementen CJM en Begroting in opdracht van de vorige Vlaamse

Regering heeft uitgewerkt. Jan Jambon dankt voor de conceptnota die mee aan de basis lag voor de teksten van de administraties. Hij zal met Matthias Diependaele afspreken wie het dossier zal trekken. Hij hoopt evenwel op teamwerk, dat leidt tot een regelgeving die de doelstellingen dient.

Jaarlijks voor 1 februari kunnen er prioriteiten bepaald worden voor de projecten van sociaal-cultureel werk. Voor de oproep 2020 wordt nog bekeken of en welke prioriteiten er kunnen bepaald worden.

Vooraleer hij nieuwe beleidsinitiatieven voor de bovenlokale beleidsruimte laat beginnen, wil de minister-president dat alle nu beschikbare elementen of instrumenten optimaal werken. Concreet gaat het over het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018, dat voorziet in projectsubsidies, de subsidiëring van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de opstart en ondersteuning van een Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur. De administratie moet de uitrol van het decreet zorgvuldig begeleiden en elke beoordelingsronde nauwgezet evalueren in samenwerking met de beoordelingscommissies. Bij deze evaluatie moet er aandacht zijn voor zowel interne organisatie van de beoordeling, als voor voortschrijdend inzicht in de inhoudelijke toetsstenen van de regelgeving.

Het Bovenlokaal Cultuurdecreet is er gekomen om de vroegere provinciale ondersteuning van culturele initiatieven te kunnen organiseren vanuit een Vlaamse focus. De beoordelingscommissies met experts uit het cultuurveld zullen samen met de administratie een belangrijke rol spelen om dit vroegere provinciale ondersteuningsbeleid te herijken.

Voor de projectsubsidies van het Bovenlokaal Cultuurdecreet geeft de beoordelingscommissie een advies dat in het budgettaire kader past, en dat ten volle rekening houdt met de criteria uit de regelgeving. Het moeten bovendien projecten zijn die thuishoren in die bovenlokale ruimte. De minister-president zal erop toezien dat alle regio's en disciplines vertegenwoordigd zijn. Bij elk voorstel tot beslissing zal de administratie een overzicht van ingediende, goedgekeurde en afgekeurde projecten per provincie en per discipline voegen. Zo kan hij zich ervan vergewissen of een bepaalde sector of provincie onder- of oververtegenwoordigd is.

Een nieuw Circusdecreet was nodig omdat de sector na tien jaar geprofessionaliseerd is en zijn ontwikkeling door het oude decreet te sterk begrensd werd. De minister-president zal in de komende periode bekijken hoe hij de sector de nodige impulsen kan geven.

Er is een nieuwe subsidielijst opgenomen in het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018, met vanaf 2020 ondersteuning van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, antwoordt de spreker op een vraag van Stephanie D'Hose. Tot nu toe zijn negentien aanvragen voor werkingssubsidies voor intergemeentelijke samenwerking ingediend, voor een totaal gevraagd bedrag van 1,6 miljoen euro. Alle aanvragen doorstonden de ontvankelijkheidstoets. Ze zijn als volgt verdeeld over de provincies: drie in Antwerpen, één in Limburg, vier in Oost-Vlaanderen, drie in Vlaams-Brabant en zes in West-Vlaanderen. Voorts zijn er nog twee provinciegrensoverschrijdende aanvragen: één van gemeenten in Antwerpen, Vlaams-Brabant en Limburg, en één van gemeenten in Oost-Vlaanderen en in Antwerpen. In totaal nemen 147 gemeenten deel aan deze intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Het kleinste samenwerkingsverband bestaat uit vier gemeenten, het grootste uit dertien. Gemiddeld bestaat een intergemeentelijk samenwerkingsverband uit 7,7 gemeenten. De administratie bereidt momenteel een voorstel van beslissing voor.

Het aankoopbeleid op basis van het Kunstendecreet focust op drie belangrijke beleidslijnen:

- sleutelwerken van toonaangevende hedendaagse kunstenaars aankopen;
- tijdig werk aankopen uit beloftevolle oeuvres die zich nog volop in het veld aan het positioneren zijn;
- historische lacunes in de collectie remediëren.

Aangezien de Vlaamse musea voor hedendaagse kunst daar ook bij betrokken worden voor conservatie en ontsluiting, maken werken van museale schaal eveneens een substantieel deel uit van dit aankoopbeleid. Toen minister Sven Gatz in 2016 dit aankoopbeleid opstartte, maakte hij een jaarlijks budget van 100.000 euro vrij. Door de ruime scope van dit beleid werd dit al snel ontoereikend. Bijgevolg verhoogde minister Gatz in 2017 het jaarlijkse budget tot 250.000 euro. Dat was voldoende om het aankoopbeleid op een correcte manier in te vullen.

De aankopen van de voorbije jaren getuigen, dankzij de adviezen van een commissie van experts, van een kwaliteitsvolle en relevante selectie die op veel positieve reacties uit het veld kan rekenen. Het aankoopbeleid betekent daardoor niet alleen een bijkomende vorm van ondersteuning voor de sector van de hedendaagse beeldende kunst. Tevens schetst deze collectie een representatief beeld van het Vlaamse beeldende kunstveld, waardoor het een stevige basis legt voor het gedeelde erfgoed van de toekomst. Het buitenland benijdt Vlaanderen al voor de kwaliteit van het kunstenveld. Dat mag het nu ook doen voor de overheidscollectie, die Vlaanderen op een uitstekende wijze documenteert. Wegens de bewezen deugdelijkheid zal het budget voor het aankoopbeleid gelijk blijven.

De manier waarop de verschillende kunstinstellingen opkomend talent ontplooiingskansen bieden, is afhankelijk van de werking en hun focus op produceren of presenteren. Het kan gaan om: stageplekken; samenwerking met kunstopleidingen; coaching of begeleiding van kunstenaars; coproduceren; technische ondersteuning; speelkansen; terbeschikkingstelling van materiaal, ruimte of kennis; ondersteuning in het zoeken naar internationale kansen enzovoort. Bij het jaarlijkse toezicht door de administratie op de werking van de kunstinstellingen wordt ook dit onderdeel meegenomen. Los daarvan zijn de kunstinstellingen zich ook ten volle bewust van het belang van het investeren in en kansen geven aan jong talent, enerzijds voor hun eigen toekomstige werking en anderzijds in het belang van het kunstenveld in het algemeen.

Op de suggesties om projectsubsidies bij voorrang toe te kennen aan jong talent of talent met het potentieel om een internationaal niveau te bereiken, antwoordt de minister-president dat 'jong talent' een weinig werkbaar criterium is. Liever hanteert hij het begrip 'startende kunstenaar', conform artikel 35 van het Kunstdecreet: "Van de projectsubsidies voorbehouden aan kunstenaars en organisaties wordt een belangrijk deel van de middelen gereserveerd voor startende kunstenaars.". Hij neemt de suggestie in overweging om daar meer op in te zetten, en zal er misschien een aandachtspunt in de visienota van maken.

Wat kunst in de publieke ruimte betreft, maakt de Kunstcel sinds 2016 deel uit van het Departement CJM. Sindsdien werkt ze onder de naam 'platform Kunst in Opdracht'. De minister-president wil dat het kenniscentrum zijn rol speelt als verbindende van een breed netwerk van beleidsmakers uit alle beleidsdomeinen en actoren zoals opdrachtgevers, ontwerpers, het artistieke werkveld, de publieke ruimte en het professionele kader van experts/bemiddelaars. Het platform zal ingezet worden om de samenwerkingsverbanden en hieraan gekoppelde gemeenschappelijke doelen te formaliseren. Voorts zal het platform het veld monitoren, onder andere om er lacunes te detecteren en erover te reflecteren. Doel is dat het beleid, het wetgevende kader en de instrumenten in deze jonge materie kunnen evolueren.

De actoren moeten vanuit hun invalshoek kunnen blijven inzetten op innovatie en kwaliteit. Het platform blijft de inhoudelijke en beleidsmatige problemen, alsook de behoeften van de bredere groep actoren, inventariseren en er inzicht in bieden. Het zal ook mee instrumenten helpen ontwikkelen voor de versterking van de praktijk. Het leidmotief bestaat uit:

- een doorgedreven kennisopbouw, kennisdeling en verspreiding van de materie;
- sensibiliseren over de meerwaarde van kunst voor de publieke ruimte;
- de actoren ondersteunen met het oog op de realisatie van kwaliteitsvolle kunstopdrachten.

Intussen kregen al acht van de negen organisaties voor amateurkunsten een bezoek van de visitatiecommissie. Het laatste bezoek zal plaatsvinden op 4 december 2019. Verschillende organisaties kregen intussen een voorlopig evaluatieverslag toegestuurd en de kans om te reageren. De laatste drie gevisiteerde organisaties kunnen hun voorlopige verslag verwachten rond 12 december. Ook zij krijgen dan nog de kans om erop te reageren. Begin januari 2020 komt de voltallige commissie samen om de reacties te bespreken en de verslagen eventueel aan te passen. Midden januari mogen de organisaties hun definitieve evaluatieverslag verwachten. Op die manier is het volledige evaluatieproces afgerond in een periode van ongeveer vier maanden.

Sinds de lancering van de renteloze energielening voor Cultuur en Jeugd in 2018 zijn er vier leningen aangevraagd en toegekend, voor een totaal bedrag van ongeveer 106.600 euro. Hiermee zullen 357 zonnepanelen met bijhorende installatie gefinancierd worden op vier verschillende cultuur- en jeugdinfrastructuren. In april 2019 werd de rente van de energielening verlaagd tot 0 procent, na de nieuwe instructies van de Vlaamse Regering betreffende het Klimaatactieplan. De wijziging heeft echter niet geleid tot een hogere interesse uit de sector. Aangezien de verlaging van de rente vrij recent werd doorgevoerd, is het momenteel nog te vroeg voor een evaluatie. Naar het voorbeeld van soortgelijke energieleningen in het onderwijs en de zorgsector via AGION en VIPA, zal minister-president Jambon nagaan of het uitbreiden van de energielening naar andere energiemaatregelen dan fotovoltaïsche installaties een optie is.

De budgetten voor de doorbraaktrajecten voor internationaal cultuurbeleid komen uit de projectmiddelen voor de Kunsten. Gezien de besparingen daarop zal de minister-president de beste besteding nagaan. Over het al dan niet continueren van de subsidielijn Doorbraaktrajecten komt er op korte termijn een beslissing.

Momenteel is de ploeg van Cultuurloket volledig ingevuld en worden de nieuwe missie, visie en doelstellingen uitgevoerd. Er is zwaar ingezet op juridische expertise, ondernemerschapsvaardigheden en een regionale spreiding. Zo is Cultuurloket aanwezig in alle Vlaamse provincies en werkt het aan een internationale vernetwerking. De huidige directeur gaat met pensioen aan het eind van 2020. Er loopt een procedure voor de aanstelling van zijn opvolger. De lopende beheersovereenkomst met Cultuurloket voorziet in een evaluatie van de werking medio 2020.

Die beheersovereenkomst met Cultuurloket legt een vernetwerking in Vlaamse en internationale context op, alsook samenwerking met Flanders DC en Switch en andere relevante actoren zoals FARO. Omdat andere ministers de beheersovereenkomsten afsloten, is er wel overlapping, vooral met Flanders DC. Nochtans zijn hun opdrachten van andere aard. Flanders DC gaat over de oprichting van nieuwe bedrijven en bijhorende financiële KPI's, terwijl Cultuurloket de cultuursector versterkt, professionaliseert en ondernemender maakt. Het loket zoekt welke organisatievorm de geschiktste is voor culturele professionals. Dat kan het oprichten van een bedrijf zijn, maar ook het zelfstandigenstatuut in hoofd- of bijberoep in combinatie met een lesopdracht. De minister-president zal samen met Flanders

DC en Cultuurloket bekijken hoe hun activiteiten beter op elkaar kunnen worden afgestemd.

De administratie heeft de minister-president erop gewezen dat wijzigingen in de regelgevende kaders de plan- en werklasten kunnen verlagen voor haarzelf en het veld. Een formeel overleg hierover volgt binnenkort. Jan Jambon zal de administratie, die de gevoeligheden van het werkveld kent, de opdracht geven om de regelgeving te toetsen aan de principes van slimme subsidies. Dit zal scenario's opleveren om gericht en binnen de grenzen van de regelgeving, in te grijpen in de diverse fases van de subsidiemaatregelen, met als doel de administratieve rompslomp te verminderen, zowel voor projectsubsidies als voor structurele werkings-subsidies en voor subsidies aan de grote instellingen. Omdat de tijd voor verschillende maatregelen dringt, zal er per regelgevend kader een tijdsplanning gemaakt worden. Daarbij wordt nagegaan of het mogelijk en wenselijk is de sector te betrekken. Naast procesmatige aanpassingen zal in de scenario's ook de digitalisering bekeken worden. De minister-president wil voor de cultuursector een digitale omgeving creëren die efficiënte en gebruiksvriendelijke dienstverlening mogelijk maakt en kennisontwikkeling over het veld stimuleert.

Het dossier 'talentontwikkeling in de amateurkunsten' en de bijhorende addenda op de beleidsplannen van de organisaties, heeft de Vlaamse Regering op vrijdag 22 november goedgekeurd. De administratie heeft de organisaties intussen op de hoogte gebracht van de beslissing.

De minister beantwoordt vervolgens de vragen over de fusie van VIAA, PACKED en Lukas. Op 28 september 2018 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de aanvragen 2019-2023 conform het Cultureelerfgoeddecreet. Ze besliste dat de subsidies van Lukas en PACKED, die een aanvraag indienden, vanaf 2019 toegevoegd worden aan VIAA. Dit biedt mogelijkheden tot schaalvergroting en efficiëntiewinsten, zoals beschreven in de visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk'. Een synergie vanaf 1 januari 2019 houdt in dat de doelstellingen van deze organisaties opgenomen moeten worden door het VIAA. Vertrekkende van de bestaande activiteiten van de betrokken organisaties werd in 2019 gewerkt aan een gezamenlijke visie, missie en doelstellingen. Er werd ook expliciet gevraagd om een nieuwe naam te bedenken aangezien 'VIAA' niet echt vlot bekt.

Tussen de Vlaamse Regering en het VIAA is er een beheersovereenkomst voor de periode 2019-2023. Het tijdsbestek tussen de beslissing tot fusie op 28 september 2018 en het indienen van de aanvraag 2019-2023 door het VIAA, uiterlijk op 1 januari 2019, was te kort. Daarom komt er voor de concrete uitwerking van de fusie – met missie en de strategische en operationele doelstellingen – een addendum voor de periode 2020-2023. Dat is gebaseerd op de gezamenlijke beleids-oefening van het VIAA, Lukas en PACKED. Het decreet staat dergelijke addenda ook toe. Het addendum wordt ten laatste op 1 januari 2020 ingediend. De Vlaamse Regering sluit dan ten laatste op 1 maart 2020 een aangepaste beheersovereenkomst af.

De Vlaamse Regering besliste op 29 maart 2019 tot een jaarlijkse subsidie van 5,269 miljoen euro voor de beleidsperiode 2019-2023. Voor het VIAA wordt het besparingspercentage beperkt tot 4 procent, in plaats van de gangbare 8 procent voor de bovenbouw. Die halvering houdt rekening met het belang van digitalisering en cultureel erfgoed. Omdat de organisatie een werking heeft die breder is dan de cultureelerfgoedsector, werd ze ingedeeld bij de intermediaire organisaties.

De begroting die het VIAA indiende bij de aanvraag 2019-2023, bevatte een belangrijke onzekere factor. Voor de periode 2018-2021 werd een eenmalige Vlaamse subsidie toegekend voor onderhouds- en licentiekosten. Het VIAA ging ervan uit dat deze vanaf 2022 335.000 euro per jaar zou bedragen. Daarvoor is er

vooralsnog geen toezegging, waardoor er vanaf 2022 een structureel tekort ontstaat, dat een structurele verhoging van de dotatie of andere opbrengsten nodig maakt. De minister-president zal samen met het VIAA een oplossing zoeken.

Vervolgens gaat hij in op het management en het zakelijke beleid van het culturele erfgoed. Onder meer bij de erfgoedronde 2019-2023 rezen er problemen met de accuraatheid van de cijfers in de aanvraagdossiers. Een van de redenen is dat de meeste organisaties onderdeel zijn van een grotere stedelijke of gemeentelijke structuur, waardoor het voor hen complexer is om correcte cijfers te genereren dan voor afzonderlijke vzw's. De overheidscontext impliceert enkele drempels voor kwalitatief en dynamisch management.

Zoals in de beleidsnota staat, hoort het probleem te worden aangepakt in samenwerking met de steden en gemeenten. De Vlaamse overheid zal enkele initiatieven nemen om dit te stimuleren. Ten eerste komt er een traject om de sector kwalitatief te monitoren. Deze monitoring gebeurde voorheen door FARO, maar als gevolg van de oefening bovenbouw is ze overgedragen naar het Departement CJM. Voorts zal Cultuurloket in samenwerking met FARO verschillende opleidingen organiseren en informatie verspreiden, om de sector meer handvaten te geven voor een beter management en zakelijk beleid. Een afstemming tussen de activiteiten van FARO en Cultuurloket is aan de orde.

De beleidsperiode van de erfgoedcellen loopt pas eind 2020 af. Voor de ronde 'regionale dienstverlenende rollen 2021-2026', waaronder de erfgoedcellen vallen, moeten er dus pas middelen gezocht worden vanaf 2021.

In de BO 2020 staat 2 miljoen euro ingeschreven voor nieuwe beleidsimpulsen voor het culturele erfgoed. Dit is een eerste schijf van het bedrag van 4,5 miljoen euro dat volgens het regeerakkoord de inhaalbeweging voor cultureel erfgoed financiert. De minister-president bekijkt nog enkele opties voor de concrete besteding van dit bedrag.

Bij BO 2019 is een deel van het budget dat bestemd was voor de projecten cultureel erfgoed, terechtgekomen op het budget voor de werkingssubsidies cultureel erfgoed. Aan de basis lag de onzekerheid van dat moment of er wel voldoende middelen zouden worden gevonden voor de erfgoedronde 2019-2023. In de loop van 2019 is dit budget via eenmalige kredietherverdelingen verplaatst naar de projecten cultureel erfgoed. Bij BO 2020 worden deze middelen nu structureel op het correcte begrotingsartikel gezet. Deze compensatie belast geen aangegane engagements.

Voor 2019 was er volgende besteding van de projectsubsidies cultureel erfgoed, inclusief herverdelingen, maar exclusief de middelen voor innovatieve digitaliseringsprojecten:

- 1.715.000 euro voor projecten cultureel erfgoed op het Cultureelerfgoeddecreet;
- 913.315 euro voor het reglement digitale collectieregistratie;
- 1.155.685 euro voor de beurzen vakmanschap;
- 100.000 euro voor andere, waaronder 70.000 euro voor het project Antwerp in Venice en 30.000 euro voor de herverdeling naar sociaal-cultureel werk.

Voor 2020 blijft er dus, na besparing, 2.627.000 euro over, waarbij er geen middelen meer gaan naar beurzen vakmanschap. De resterende besparing van 257.000 euro heeft geen impact op lopende projecten. Lopende projecten werden volledig vastgelegd op kredieten voor 2019. Voor 2020 zijn er nog geen engagements genomen. De concrete besteding en verdeling van dit budget wordt afgestemd op de ingediende aanvragen.

Het departement heeft begin 2019, samen met de betrokken commissies, een evaluatie gemaakt van de erfgoedronde 2019-2023. De minister-president citeert eruit: "Globaal kan dan ook geconcludeerd worden dat het Cultureelerfgoeddecreet en de uitgeschreven procedures een stevige basis vormen voor de kwalitatieve beoordeling. Dat neemt niet weg dat er een aantal belangrijke verbeterpunten zijn, zoals de hoge plan- en werklast en het omgaan met bepaalde nieuwe elementen in het decreet, onder andere het aanduiden van de cultureelerfgoedinstellingen, het werken met meerdere beoordelingscommissies, de repliek enzovoort.". De volledige evaluatie is terug te vinden op de website van het Departement CJM.

De voorbije twee legislaturen zijn er ideeën geformuleerd om de Erfgoeddag samen te voegen met Open Monumentendag en/of beide evenementen op elkaar af te stemmen. In 2011 zijn er, onder impuls van toenmalig minister Joke Schauvliege, voorbereidende gesprekken gevoerd tussen Cultuur en Onroerend Erfgoed. Eind 2014 werden de mogelijkheden tot samenwerken of samenvoegen verder onderzocht door FARO, in overleg met Herita. Na overleg tussen de ministers Sven Gatz en Geert Bourgeois is toen uiteindelijk beslist om beide dagen te laten voortbestaan als afzonderlijk evenement. Een goede samenwerking tussen cultureel en onroerend erfgoed blijft een streefdoel, maar het samenvoegen van de evenementen opnieuw onderzoeken is niet aan de orde.

Het regeerakkoord heeft het over een traject om de Vlaamse geschiedenis te ontsluiten in een museum voor de geschiedenis en cultuur van Vlaanderen, waarbij de regering de verschillende scenario's onderzoekt en nog deze regeerperiode de eerste concrete stappen zal zetten. Dat alles moet nog starten. De minister-president zal de scenario's met open vizier en rustig onderzoeken, maar kan daar nog geen timing op kleven. In 2020 is daar alleszins geen apart budget voor. Het is niet gezegd dat er een apart museumgebouw voor nodig is. Gezien de budgetten is de kans daartoe zelfs tamelijk klein. Het zou ook kunnen gaan om een traject langs verschillende bestaande musea die elementen uit de cultuur en de geschiedenis van Vlaanderen in beeld brengen.

Er is geen centrale bewaarinstelling voor uitsluitend muzikaal erfgoed, maar die is er evenmin voor andere soorten cultureel erfgoed. Het beleid heeft wel degelijk oog voor het muzikale erfgoed. Op basis van het Cultureelerfgoeddecreet wordt CEMPER ondersteund. Deze landelijke dienstverlenende organisatie heeft onder meer de taak zich te buigen over kwesties aangaande het muzikale erfgoed. Daarnaast ontvangt ook het Studiecentrum voor Vlaamse Muziek, verbonden aan de conservatoriumbibliotheek Antwerpen, een werkingssubsidie. Het cultureel-erfgoedveld is een fijnmazig netwerk met verschillende dienstverlenende en collectiebeherende instellingen. Dat maakt oplossingen op maat mogelijk.

Het actieplan 'Cultuurbeleid in het digitale tijdperk' werd tijdens de vorige legislatuur niet gepubliceerd omdat daar geen budget tegenover gesteld kon worden. Wel hebben Cultuurconnect, Publiq en VIAA gewerkt aan een implementatie van de visienota, wat in grote lijnen uitmondde in het memorandum van deze organisaties over de digitale transformatie van de cultuursector. De administratie zet een traject op touw om de grote actielijnen van de visienota en het memorandum in concrete initiatieven om te zetten. De minister-president moet echter nog bekijken of en hoe hij daar de middelen tegenover kan plaatsen.

Het Departement CJM heeft in samenwerking met de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de GGC Brussel-Hoofdstad de nodige voorbereidingen getroffen voor een vlotte start van het nieuwe Kijkwijzerclassificatiesysteem. De stuurgroep werd gemandateerd om toe te zien op een vlotte implementatie van het samenwerkingsakkoord. De bijdragen van de andere overheden werden tijdig in het begrotingsfonds gestort. Een medewerker werd aangeworven voor het

secretariaat van de filmkeuring. Er werd een licentie aangekocht bij het NICAM voor het gebruik van de Kijkwijzer in België.

De stakeholders in eerste lijn – distributeurs, producenten en exploitanten – werden uitvoerig geïnformeerd over de nieuwe regelgeving door middel van:

- infosessies op 4 en 10 juni en 20 september 2019;
- een toolkit voor exploitanten met meer informatie over de technische toepassing van Kijkwijzer;
- een toolkit voor distributeurs met meer informatie over de technische toepassing van Kijkwijzer;
- nauwe afstemming met de Federatie van Cinema's van België;
- informatie voor de audiovisuele sector op de nieuwe websites www.kijkwijzer.be en www.cinecheck.be.

De Belgische distributeurs en producenten werden voorts opgeleid tot Kijkwijzer-codeurs op 22 en 29 november 2019. Begin januari 2020 zullen nieuwe opleidingen georganiseerd worden voor degenen die nog niet aanwezig konden zijn. Een communicatiecampagne in samenwerking met communicatiebureau The Oval Office zal van start gaan met een persconferentie op 10 december 2019, waarna een bioscoop- en socialemediacampagne zal volgen van 18 december 2019 tot 15 januari 2020 in Nederlandstalig België en van 8 januari 2019 tot 29 januari 2020 in Frans-talig België. Er worden samenwerkingen aangegaan met organisaties uit de film-, jeugd- en onderwijssector om deze communicatie te versterken. Websites waarop de classificatie van alle films kan worden geconsulteerd in de drie landstalen, zullen gelanceerd worden op 10 december. Het NICAM heeft de nodige voorbereidingen getroffen om het Kijkwijzerclassificatiesysteem operationeel te maken voor België.

In december zal de klachtencommissie aangesteld worden. Die hoort evenwichtig te worden samengesteld uit personen die het belang van het kind vooropstellen. De expertencommissie, die instaat voor de evaluatie van de Kijkwijzerregeling, wordt begin 2020 samengesteld.

De FilmClub is een samenwerking tussen het VAF, de jeugdfilmorganisatie JEF en verschillende Vlaamse filmorganisaties. Momenteel is het Departement Onderwijs en Vorming geen betrokken partij. De FilmClub is een naschoolse activiteit en zet in op het toegankelijk en breder bekend maken van de kwaliteitsfilm bij jongeren en kinderen. In 2020 zal het proefproject geëvalueerd worden, waarbij bekeken zal worden of het opportuun is om andere partners bij het project te betrekken.

Momenteel zijn er vier bilaterale coproductieverdragen tussen de Vlaamse Gemeenschap en andere staten, namelijk Canada, Frankrijk, Israël en Tunesië. De Vlaamse Gemeenschap stemde ook in met het Europees Verdrag inzake cinematografische coproductie van de Raad van Europa. Dat verdrag maakt multilaterale of bilaterale coproductieakkoorden overbodig voor de aangesloten landen. De Europese Conventie werd in 2016 herzien en is voor ondertekening opengesteld in 2017. De herziene conventie is een gemengd verdrag waarin federale, gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheden aan bod komen. België kan pas ratificeren nadat alle bevoegde overheden hun instemmingsprocedure hebben beëindigd. De Vlaamse Regering heeft op 29 juni 2018 het decreet bekrachtigd dat instemt met het Europese verdrag. De Duitstalige Gemeenschap heeft deze procedure echter nog niet afgerond.

In een coproductieakkoord leggen de verdragsluitende overheden voorwaarden vast waaraan een productie moet voldoen om erkend te worden als officiële coproductie. Een officiële coproductiestatus maakt dat het werk in kwestie als nationale productie behandeld wordt in de coproducerende landen, waardoor gebruikge-maakt kan worden van de ondersteuningsmaatregelen in beide landen. Het coproductieakkoord met Frankrijk werd vernieuwd en ondertekend op 23 mei 2019. De

instemmingsprocedure met dit akkoord werd opgestart. De contacten met het CNC verlopen goed. Het is de verwachting dat de instemmingsprocedure vlot zal verlopen. Momenteel lopen er onderhandelingen met China, Marokko en Jordanië voor een bilateraal akkoord en met Mexico voor een gemengd akkoord.

Voormalig minister Sven Gatz heeft het werkprogramma 2019-2022 voor de co-productieakkoorden met China eind 2018 ondertekend. Een van de punten is een coproductieakkoord voor film- en tv-producties. De ontwerptekst voor het coproductieakkoord werd in de zomer van 2018 aan de Chinese overheid overgemaakt. Het is nu wachten op een officiële reactie. Via de Belgische ambassade in Beijing volgt Vlaanderen het dossier op.

Het is de bedoeling om het goede overleg en de samenwerking met de Franse Gemeenschap sterk te houden, zeker ook in dossiers waarin een federale bevoegdheid speelt, zoals:

- het kunstenaarsstatuut;
- de aanvullende financiering voor cultuur en de procedure tot erkenning van een organisatie om fiscale attesten uit te reiken;
- de import en export van cultuurgooederen en de principebeslissing van een digitaal eengemaakt loket;
- de visaproblemen van kunstenaars;
- de taxshelter;
- de filmkeuring.

Mede door het cultureel akkoord zijn de contacten tussen beide administraties hechter geworden, waardoor dossiers waarin gemeenschappen samen een vraag moeten richten tot de federale overheid, sneller kunnen vorderen. Recent hebben de beide administraties samen aan de FOD Financiën gevraagd om overleg te starten over een vereenvoudigde uitreiking van attesten voor fiscale giften. Dit is de uitvoering van een vraag op de interministeriële conferentie.

De minister-president wil ook interfederaal overleg stimuleren, via die interministeriële conferentie. Daarin zit elke minister van het federale België met een cultuurbevoegdheid. De IMC werkt vooral als een overlegplatform. Het is zaak de onderwerpen die Vlaanderen belangrijk vindt, op de agenda te krijgen.

De minister komt dan tot de taxshelter voor de podiumkunsten. Om het rendement van reeds ondertekende, maar ook toekomstige raamovereenkomsten te kunnen waarborgen, zoals al gebeurde vóór de hervorming van de vennootschapsbelasting, werden enkele technische correcties toegevoegd aan artikel 194ter van het WIB 1992. Artikel 194ter, §3, bepaalt oorspronkelijk het volgende: "Per belastbaar tijdperk wordt de vrijstelling als bedoeld in paragraaf 2 verleend ten belope van een bedrag beperkt tot 50 procent, met een maximum van 750.000 EUR, van de belastbare gereserveerde winst van het belastbaar tijdperk vastgesteld vóór de samenstelling van de vrijgestelde reserve bedoeld in paragraaf 4.". De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft ondertussen beslist om het absolute plafond per investeerder substantieel te verhogen: in een eerste fase tot 850.000 euro, vervolgens tot 1 miljoen euro. Dit geldt voor alle investeringen van één investeerder, dus in audiovisuele werken en podiumkunsten en in een volgende fase mogelijk ook in gaming. De bepalingen worden retroactief toegepast, met ingang van 1 januari 2018. Het is van vitaal belang voor de sectoren – zowel de podiumkunsten als de audiovisuele sector – dat het beleid rekening houdt met repercussies van federale fiscale beleidsmaatregelen op de gemeenschappen. Daarom zal de Vlaamse Gemeenschap de aanpassingen steeds goed opvolgen en er waar nodig gepast op reageren.

De plenaire vergadering van de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft op 21 maart 2019 het wetsontwerp aangenomen betreffende de uitbreiding van de

taxshelter met de gamingindustrie. De toepassing van de wet is echter afhankelijk van een uitbreiding van de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenschappen en de federale staat over de in aanmerking komende werken, en van een oordeel van de Europese Commissie. Die moet beoordelen of het taxshelterstelsel voor videospelen geen onverenigbare staatssteun is. Alvorens het systeem uit te breiden naar nog andere sectoren, zal moeten worden beoordeeld hoe de markt reageert op uitbreiding met gaming. De administratie zal tegen april 2020 een evaluatie maken op basis van de cijfers en investeringsbedragen die ze kent.

In het najaar van 2017 lanceerden Vlaams minister Sven Gatz en Limburgs gedeputeerde voor Toerisme, Cultuur en Erfgoed Igor Philtjens het Limburgplan. Aan de hand van zeven speerpunten – meer middelen, samenwerking, brede cultuurparticipatie, erfgoed uitspelen, Z33 als Vlaamse kunstinstelling, kunst in de open ruimte en euregionale samenwerking – trachtte het plan het Limburgse cultuurlandschap te optimaliseren en professionaliseren. In het voorjaar van 2020 zal de administratie dat cultuurplan breed evalueren. Na deze evaluatie zal de minister-president, rekening houdend met het budget, bekijken of en hoe hij het Cultuurplan voor Limburg zal voortzetten.

Het budget van Alden Biesen stijgt met 400.000 euro. Deze financiële impuls is een onderdeel van de investeringen in specifieke Limburgse organisaties, zodat ze de toegewezen trekkende en stimulerende rol in het Limburgse cultuurlandschap structureel kunnen uitbouwen. Van Alden Biesen verwacht de minister-president dat de inhoudelijke werking van de site versterkt wordt met de focus op muziek: onder meer muzikeducatie, oude muziek en opera als culturele invulling voor de site. De DAB Alden Biesen zal expertise moeten opbouwen over dit thema, nieuwe contacten moeten leggen en bestaande contacten moeten continueren en/of verdiepen.

De minister-president erkent de moeilijke sociaal-economische positie van de kunstenaar. De sector neemt verschillende initiatieven om fair practices in de sector te promoten, onder andere:

- het Handvest voor de Podiumkunstenaar van 2017;
- het sociaal charter van de audiovisuele sector;
- het nog lopende initiatief van oKo voor een fair practice charter voor de kunsten;
- Creative Fair Play, een initiatief van Flanders DC.

De minister-president bekijkt de mogelijkheid om een vervolgonderzoek te doen naar de sociaal-economische positie van de kunstenaar, dat dan zou voortbouwen op de resultaten van de onderzoeken van 2014, 2016 en 2018.

De klachten in de kunstensector over moeilijke werkomstandigheden zijn niet enkel te wijten aan het kunstenaarsstatuut. Heel wat kunstenaars werken in een zelfstandig statuut, anderen in loondienst of via tijdelijke contracten. Anciënniteit, barema en dergelijke staan in de overeenkomst tussen werkgever en kunstenaar, maar hierop is enkel controle door de sociale inspectie. Vaak worden misstanden niet gemeld uit vrees voor de eigen positie.

Het kunstenaarsstatuut is, zoals heel wat tewerkstellingsaspecten, federale materie. Voormalig Vlaams minister Sven Gatz en zijn Franstalige tegenhanger Alda Greoli hebben na onderling overleg voorstellen gesuggereerd aan de toenmalige federale ministers Kris Peeters en Maggie De Block. Ten gevolge daarvan werd een en ander aangepast in de RVA-regeling, onder meer het taakloon. Minister De Block opende de webapplicatie www.artistatwork.be, waarop kunstenaars digitaal de kunstenaarskaart, een kunstenaarsvisum of een zelfstandigheidsverklaring kunnen aanvragen.

In de Vlaamse poot van de Commissie Kunstenaars zit ook een vertegenwoordiger van het Departement CJM. Die commissie beslist over het toekennen van de kunstenaarskaart, het kunstenaarsvisum of de zelfstandigheidsverklaring. Waar kunstenaars voorheen enkel de aanvraag moesten tonen om aan de slag te kunnen met de 'kleine vergoedingsregeling', kan dat vanaf 2020 enkel nadat ze deze kaart ook effectief toegewezen hebben gekregen. Die regeling heeft raakpunten met de VDAB. Ook vanwege de VDAB zit een vertegenwoordiger in de Commissie Kunstenaars. Ook Cultuurloket speelt een belangrijke rol in het kunstenaarsstatuut, aangezien het eerstelijns hulp verstrekt.

De minister-president zal blijven investeren in de verdere uitrol van het eenge maakte bibliotheekstelsel. Cultuurconnect heeft hiervoor van de vorige Vlaamse Regering een opdracht gekregen, die vervat zit in een meerjarige overeenkomst tot eind 2025.

Minister-president Jambon komt tot de vragen over thema's die niet in de beleidsnota staan. Eerst bespreekt hij het Strategisch Plan Geletterdheid. Zoals hij al zei in een antwoord op een vraag om uitleg (*Hand. VI.Parl. 2019-20, nr. C44*), wil de minister van Cultuur voortwerken aan een gedragen en duurzaam taal- en leesbevorderingsbeleid. Dit is – zoals ook aangegeven in het regeerakkoord – een beleidsdomeinoverschrijdend thema. De Vlaamse Regering zal ruim aandacht besteden aan taalkennis en geletterdheid. De financiële engagementen van andere ministers op dat vlak moeten de commissieleden wel aan henzelf vragen.

Uit een samenwerking van CANON Cultuurcel, KANTL en het VIAA is de literaire canon (50 + 1) voortgekomen. Voor de ruimere samenwerking tussen de Departementen CJM en Onderwijs verwijst de minister-president naar het gezamenlijke Actieplan Cultuur-Onderwijs. De Vlaamse overheid investeert immers al jaren in professionele, kwalitatief hoogstaande cultuureducatie, onder meer door deze versterkte samenwerking tussen Cultuur en Onderwijs en het bijhorende actieplan. Dat plan is wel maar tot einde 2019 geldig. Er moet dus een vervolg op komen. In dat kader kan de samenwerking met Onderwijs opnieuw bekeken worden. Meer bepaald wil de minister-president de waarde en de uitzonderlijke kwaliteit van de cultuureducatieve organisaties en diensten in Vlaanderen zichtbaar maken, zodat ze mee het uithangbord worden van de grootsheid die Vlaanderen in zich draagt. Op die manier kunnen die organisaties ook beter ingezet worden in de samenwerking met het onderwijs. Daarbij moet ook aandacht besteed worden aan Kunstkuurprojecten, en aan leesplezier en leesmotivatie.

Ook met het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werkt de cultuuradministratie samen, onder meer om de cultuurdeelname op latere leeftijd te stimuleren. Er loopt voorts een samenwerking met het Agentschap Opgroeien om de cultuurparticipatie van baby's, peuters en kleuters te verhogen. Deze samenwerkingen zullen in de loop van de regeerperiode resulteren in een aantal nieuwe beleidsmaatregelen ter verbreding en verdieping van de cultuurparticipatie van alle Vlamingen. Die samenwerking tussen Cultuur en Welzijn kan ook nog uitgebreid worden.

Zoals het regeerakkoord benadrukt, stopt leren niet nadat de schoolpoort is dichtgeslagen. Leren gebeurt ook in de vrije tijd. Cultuur is een onderdeel van levenslang en levensbreed leren. Mensen begrijpen via cultuur wie ze zijn en hoe de wereld rondom hen eruit ziet. Zo versterken mensen hun cultuurbewustzijn en culturele expressie, de achtste sleutelcompetentie van de Europese Unie voor levenslang leren. De minister-president wil dan ook vanuit Cultuur meewerken aan het platform Levenslang Leren, dat geïnitieerd wordt vanuit Werk en Onderwijs. Hij zal vanuit zijn bevoegdheid ook zijn verantwoordelijkheid nemen in horizontale uitdagingen zoals geletterdheid en verworven competenties.

Het Jeugdorkestenplan wordt momenteel uitgevoerd onder coördinatie van Brussels Philharmonic en in nauwe samenwerking met de andere kunstinstituten met orkestwerking: Antwerp Symphony Orchestra en Kunsthuis. Ook Symfonieorkest Vlaanderen werkt mee aan het project, naast een aantal ontvangende huizen: deSingel, Concertgebouw Brugge en de conservatoria. Momenteel zijn er drie regionale projecten voor jeugdorkesten. Voorts is er het preprofessionele jeugdorkest Youth Orchestra Flanders, dat twee keer per jaar een project of presentatie uitwerkt. Deze planning wordt in de volgende jaren van de lopende beleidsperiode 2020-2021 gehandhaafd.

Vooraf Groen en sp.a hebben de minister-president vele begrotingstechnische vragen naar cijfers en onderverdelingen toegestuurd. Jan Jambon gaat ervan uit dat tabellen voorlezen weinig zin heeft. Hij bezorgt de antwoorden dan ook schriftelijk, maar zal ze wel duiden (zie bijlage).

Wat de subsidiebedragen voor 2020 betreft, wordt de evolutie van het bedrag becijferd. Het gaat dan met name om de generieke besparing en indien van toepassing de indexering van het loonaandeel. Deze bedragen zijn berekend op basis van de besparing zoals ze nu gepland is op het begrotingsartikel. Mogelijk wijzigen deze bedragen nog ten gevolge van eventuele bijstellingen van de besparingen. Indien dit de bedoeling zou zijn, zijn de berekende bedragen voor 2020 uiteraard onder voorbehoud.

Voor de organisaties onder het indexregime buiten provisie, worden de indexmiddelen bij begrotingsopmaak bijgesteld, anticiperend op de verwachte evolutie van de inflatie. De andere organisaties vallen onder het indexregime indexprovisie, wat betekent dat er na overschrijding van de spilindex indexmiddelen worden herverdeeld uit de centrale indexprovisie in het desbetreffende programma CB van het beleidsdomein Financiën en Begroting.

De generieke niet-indexering van het werkingsaandeel werd niet berekend op het niveau van de organisatie. Deze maatregel heeft de vorige Vlaamse Regering ingevoerd en zet de huidige nu voort. In de BBT wordt bij elk begrotingsartikel in het raster Kredietevolutie onder de rubriek Index een bedrag vermeld. Daarin is het bedrag 'Indexatie aandeel werkingsmiddelen' meegerekend.

Voor een detail van de besparingen, ook op de werkingssubsidies voor de Kunsten, verwijst de minister-president naar de tabel. De besparing op de kunstinstituten wordt beperkt tot 3 procent. Voor de andere organisaties binnen dit begrotingsartikel bedraagt ze 6 procent. Conform het regeerakkoord wordt de subsidie aan Z33 verhoogd met 400.000 euro, om de trekkende en stimulerende rol ervan structureel uit te bouwen.

De buitendiensten zijn niet gevat door de generieke besparing van 6 procent op subsidies, maar krijgen wel de generieke besparingen op de administraties te verwerken, met name de generieke niet-indexatie van de werkingsmiddelen en de geplande personeelsbesparingen in deze legislatuur.

Onder HB0-1HCA2CD-WT 'Buitendiensten' vallen enkel de niet-DAB's, met name: het Vlaams Cultureel Centrum in Voeren, het Roger Raveelmuseum en het Lijster-nest. De kredietevolutie op dit artikel is louter technisch. De budgetten van het Roger Raveelmuseum en het Lijster-nest staan in de begroting 2019 op het artikel HB0-1HBA2AF-WT en worden bij de BO 2020 verschoven naar HB0-1HCA2CD-WT, zodat de werkingsmiddelen van deze drie niet-DAB-buitendiensten onder één artikel vallen. Lonen worden op de budgetten van het departement betaald. De kredieten blijven gelijk aan die van 2019:

- 64.000 euro voor het Vlaams Cultureel Centrum Voeren;
- 202.000 euro voor het Roger Raveelmuseum;

- 50.000 euro voor Het Lijsternest.

DAB's zijn ook buitendiensten van het departement, maar krijgen een toelage voor de financiering van zowel werkings- als loonkosten. De DAB Kasteel van Gaasbeek kreeg in 2018 1.143.000 euro en in 2019 1.369.000 euro. Die stijging komt er door de overdracht van loonmiddelen van het 'refertekrediet departement' en door een extra budget van 60.000 euro. In de begroting 2020 krijgt de DAB 1.364.000 euro.

De DAB Frans Masereel Centrum is opgericht op 1 januari 2019. Voor 2019 krijgt het centrum 662.000 euro en voor 2020 668.000 euro. De stijging is het gevolg van indexatie.

De DAB Landcommanderij Alden Biesen kreeg in 2018 1.040.000 en in 2019 2.016.000 euro. Die stijging is het gevolg van de overdracht van loonmiddelen uit het refertekrediet van het departement. Voor 2020 krijgt de landcommanderij 2.434.000 euro. Die stijging is het gevolg van 400.000 euro nieuwe beleidsimpulsen en van loonindexatie.

Op de begrotingsallocatie 'Bovenlokaal' staan de middelen voor de onroerend erfgoedcentra. Die kregen 4.200.000 euro in 2019, en moeten 252.000 euro besparen waardoor het budget in 2020 3.948.000 euro wordt. Vanaf 2020 geldt het artikel ook voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die op basis van het Bovenlokaal Cultuurdecreet worden gesubsidieerd. Die krijgen 1.866.000 euro. De minister-president waarschuwt om niet te verwarren met de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op basis van het Cultureelerfgoeddecreet. Tot 2019 werden op dit artikel de subsidies aangerekend in het kader van de continuering van de provinciale werkingsmiddelen. De compensatie van 2.185.000 euro VAK en VEK naar HB0-1HCA2DD-WT dient voor de financiering van de subsidiëring van de projecten op basis van het Bovenlokaal Cultuurdecreet.

In de vorige regeerperiode, en meer precies bij BO 2019, kreeg de begroting van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media een nieuwe structuur ten gevolge van de introductie van de principes van prestatiebegroting. Er werden inhoudelijke structuurelementen benoemd en de kredieten werden op nieuwe begrotingsartikels gealloceerd. Toenmalig minister Gatz heeft het accent gelegd op de ondersteuningsinstrumenten – projectmatig, structureel of omkadering – ongeacht de decreten. Dat is de reden waarom de middelen voor de sectorale steunpunten niet bij de respectieve sectoren staan.

Door de vele verschuivingen voor het KMSKA is het moeilijk om een beeld te krijgen van de reële budgetevolutie. De subsidie aan het EVA KMSKA voor 2020 bestaat momenteel enkel uit compensaties. De dotatie aan de DAB KMSKA bedraagt 2.568.000 euro, inclusief de besparing van 23.000 euro ten gevolge van de generieke niet-indexatie van de werkingsmiddelen. Voorts zijn er de loonkredieten van contractuele werknemers die tot en met 2019 op de refertekredieten van het Departement CJM betaald werden: 2.165.000 euro. Tot slot zijn er de werkingskredieten die tot en met 2019 op het apparaat van het Departement CJM betaald werden, namelijk 41.000 euro. Een vergelijking tussen de dotatie aan de DAB in 2019 en de subsidie aan het EVA in 2020 is niet relevant, aangezien die geen rekening houdt met de kosten die het departement in 2019 voor het KMSKA droeg. Vast staat wel dat er vooralsnog geen extra middelen naar het KMSKA zijn gevloeid. De stijging ten opzichte van de dotatie aan de DAB in 2019 is volledig gecompenseerd op de referte- of apparaatskredieten van het departement.

Op de subsidie aan het EVA KMSKA is geen besparing van 6 procent toegepast. Wel is daar rekening gehouden met de generieke niet-indexatie van de werkingsmiddelen. Aangezien de DAB KMSKA momenteel nog onderdeel is van de

administratie, is het KMSKA ook opgenomen in de geplande personeelsbesparingen in administraties en zullen de middelen van de eerste drie gepensioneerde terbeschikkinggestelde statutairen niet overgedragen worden naar het EVA.

Kunsthuis heeft in de jaren sinds de fusie van opera en ballet een interessant, internationaal gewaardeerd en door het publiek erg positief onthaald artistiek parcours afgelegd. Om die positie te continueren is extra financiële ruimte nodig. Het is in de eerste plaats een inhaaloperatie, omdat er voor de beleidsperiode geen extra middelen werden toegekend. De vergrijzingskosten voor de volgende jaren zijn er aanzienlijk. De werkingskosten zijn door onder meer de verouderende huisvesting sterk gestegen.

Literatuur Vlaanderen heeft aangegeven bijkomende middelen nodig te hebben voor de versterking van het internationale beleid. De focus van die extra middelen zal dus daarop liggen. Vanzelfsprekend kunnen ze ook ingezet worden om eventuele andere kansen of behoeften in het letterenveld, zoals geformuleerd in de beheersovereenkomst, aan te pakken. Uiteraard zal dit ook nog verder besproken worden met Literatuur Vlaanderen.

De basisdotatie aan het Filmfonds zal bij aanvang van 2020 in totaal 18,363 miljoen euro bedragen, een verhoging met 518.000 euro ten opzichte van 2019. Hoe deze extra middelen ingezet moeten worden, zal nog besproken worden met het VAF.

In 2019 worden op het artikel voor bovenlokale culturele projecten de innovatieve partnerprojecten en de projecten in het kader van het transitiereglement voor culturele projecten met een bovenlokale uitstraling gesubsidieerd. Dat reglement loopt af in 2019. De besparing van 460.000 euro heeft geen impact op deze projecten, aangezien ze volledig vastgelegd wordt op kredieten voor 2019, legt minister-president Jambon uit.

Vanaf 2020 worden op dit artikel de projecten bovenlokale cultuurwerking aangekend. Het budget dat daarvoor na de besparing van 6 procent wordt vrijgemaakt, is 6.027.000 euro. De beslissing gebeurt in twee rondes. In de eerste ronde gaf minister Lydia Peeters een principiële goedkeuring aan 34 projecten ten bedrage van 3.143.370,97 euro. Daarover werd al gecommuniceerd. Voor de financiering van de projectsubsidies op basis van het decreet betreffende de bovenlokale cultuur wordt 3.096.000 euro gecompenseerd naar dit artikel.

De verhoging van 815.000 euro voor bilaterale en interregionale samenwerking is eigenlijk een verschuiving van middelen vanaf artikel HB0-1HBA2AC-WT naar dit artikel. Dat zijn ten eerste de werkingsmiddelen:

- de budgetten voor de buitenlandse zendingen van de minister en de ontvangst van internationale delegaties;
- de bijdragen en lidgelden aan multilaterale organisaties en Vlaamse participatie en projecten en initiatieven van deze organisaties;
- de culturele rugzakjes van de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering in het buitenland.

Voorts vallen daaronder ook de subsidiemiddelen voor de uitvoering van bilaterale samenwerkingsverbanden met partnerlanden en -regio's. Dankzij deze verschuiving staan alle middelen voor het internationale cultuurbeleid op één artikel binnen programma HC, al dan niet in het kader van een bepaald sectoraal decreet, en ongeacht of het werkings- of projectsubsidies betreft.

De geraamde werkingsuitgaven 2020 voor de Europadesks bedragen 52.000 euro:

- 40.000 euro voor Creative Europe Desk Vlaanderen;
- 12.000 euro voor Burgerschapscontactpunt.

De toelichting bij het programma HA Apparaatskredieten is per vergissing wegge laten uit de BBT Cultuur (zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 13-E/1-Addendum). De apparaatskredieten betreffen de drie beleidsvelden Cultuur, Jeugd en Media en dus twee ministers. De artikels van het programma HA met de apparaatskredieten kregen de ministercode X, die naar Benjamin Dalle verwijst. De beleidsveldoverschrijdende kredieten vallen onder de bevoegdheid van minister-president Jan Jambon en dragen code A, behalve volgende artikels, die ministercode X dragen: HBO-1HBX2AB-WT 'Intermediaire organisaties' en HBO-1HBX2AE-WT 'Tewerkstelling'. Dat wordt rechtgezet. Ook het ontbrekende hoofdstuk over culturele infrastructuur is aan het parlement bezorgd.

Buiten de besparingen hebben elk jaar wel bepaalde beslissingen een invloed op de loonbudgetten van het Departement CJM. De voorbije jaren hadden enkele herschikkingen een dergelijke impact:

- de overdracht van het budget en de medewerkers voor Sport aan Sport Vlaanderen;
- de overdracht van medewerkers en budget aan centrale dienstverleners voor personeel, boekhouding, facility;
- de instroom van provinciale medewerkers.

Een deel van de provinciale medewerkers werkt nu voor het departement, een ander deel voor vzw's. Statutaire medewerkers werden overgedragen aan het departement en van daaruit ter beschikking gesteld aan vzw's, maar het departement blijft hun lonen betalen. Daarnaast hadden de verzelfstandigde buitendiensten de overdracht van budget aan DAB's, of de overdracht van budget en medewerkers aan de nieuwe entiteit tot gevolg. De besparing voor 2020 bedraagt 416.000 euro, met daaraan gekoppeld nog een besparing van acht koppen in 2020. In het bedrag van 347.000 euro waaraan Gustaaf Pelckmans refereert, is reeds een verrekening met andere inkomsten op dit artikel verwerkt, namelijk de vermindering van de bedrijfsvoorheffing en de inkomsten van de Sociale Maribel.

De minister-president zal het parlement een bijlage bezorgen met een tabel van de loonkredieten (zie bijlage).

Het artikel Intermediaire organisaties uit het programma 'Beleidsveldoverschrijdend' bevat de middelen voor de werkingssubsidies van Demos en Publiq. Op dit artikel wordt netto 221.000 euro bespaard. Op 3.676.000 euro is dat wel degelijk 6 procent en dus geen 8 procent, rekent de minister-president de commissie voor. De 21.000 euro besparing door de generieke niet-indexatie van het aandeel werkingsmiddelen wordt in mindering gebracht van de toegekende index van 44.000 euro, dat zowel voor het loonaandeel als voor het werkingsaandeel index bevat.

De minister-president vervolgt met de vraag naar de financiële verdeling per sub-sector. Het krediet HBO-1HBX2AE-WT 'Tewerkstelling' bevat de middelen voor de uitvoering van de ViA-akkoorden voor Paritair Comité 329.1 en Paritair Comité 304. Voor PC304 gaat het in 2020 om 4.079.000 euro. Dit is het bedrag inclusief de opstap voor 2020. Daarmee zit het akkoord 'VIA II kunstensector' op kruissnelheid, wat betekent dat er in het kader van het huidige akkoord geen middelen meer bijkomen. De middelen voor PC329.1 bedragen in 2020 30.826.000 euro. Het gaat om de koopkrachtmiddelen voor de sectoren Cultuur, Jeugd, Media en Sport en daarnaast om de kwaliteitsmiddelen van de andere sectoren uit PC 329.1. Daarom heeft dit artikel een ministercode X. Het Departement CJM staat in voor de verdeling van deze middelen.

Het vijfde Vlaams Intersectoraal Akkoord plant voor 2020 nog een substantiële opstap voor alle VIA-sectoren. Deze middelen – 6.049.000 euro voor PC329.1 – zijn momenteel geprovisioneerd in de begroting van het begrotingsprogramma 'Welzijn' en zullen in verhouding tot het aantal vte in PC329.1 worden herverdeeld

naar dit artikel. Na deze verhoging is er onder het huidige akkoord niet in verdere groei voorzien. De tabel van de subsidies per sector zal minister-president Jambon bezorgen voor het verslag (zie bijlage).

Jan Jambon zal werk blijven maken van de uitvoering van het Participatiedecreet. Daartoe zal hij steun geven aan participatieprojecten, kansengroepen, lokale netwerken, vrijetijdsparticipatie, het Fonds Vrijetijdsparticipatie, Demos en Publiq. De UiTPAS, waarmee momenteel al vijftig lokale en dertien regionale besturen in Vlaanderen werken, heeft tot doel alle Vlamingen en Brusselaars:

- beter te informeren over het brede vrijetijdsaanbod;
- te prikkelen tot meer deelname;
- aan te zetten om eens iets nieuws te ontdekken.

De lokale netwerken en het Fonds Vrijetijdsparticipatie zorgen er samen met UiTPAS voor dat zowel het lokale als het bovenlokale aanbod toegankelijker wordt voor iedereen, met specifieke aandacht voor mensen in kansarmoede.

Voortbouwend op UiTPAS heeft ook de Museumpas een positief effect op die participatie. In totaal werden in Vlaanderen en Brussel al bijna 70.000 Museumpassen verkocht. Maar liefst 160 musea nemen deel en hun aantal stijgt nog. In alle sectordecreten zijn er bovendien mogelijkheden voor de subsidiëring van participatiebevorderende initiatieven.

De minister-president zal ook acties op touw zetten in het kader van het horizontale integratie- en gelijkekansenbeleid, gecoördineerd door minister Bart Somers. Hij zet de samenwerking met Inter, het agentschap voor toegankelijkheid, voort met als doel de integrale toegankelijkheid van de culturele structuur voor personen met een handicap.

De participatiesurvey wordt uitgevoerd in 2020. Jan Jambon kent de frustraties over KIOSK en maakt een aandachtspunt van de gebruiksvriendelijkheid ervan. Dat streven past in Vlaanderen Radicaal Digitaal.

De formele selectieprocedure voor de Belgische culturele hoofdstad start in 2024. Vlaanderen zal alles doen om dat statuut voor een Vlaamse stad in de wacht te slepen.

De Vlaamse Gebarentaal blijft een belangrijk onderdeel van het cultuurbeleid, maar ook van het VRT-beleid.

De minister-president heeft opbouwende gesprekken gehad met oKo en De Federatie over het besparingstraject. Binnenkort volgt overleg met de cultuursector. Aan oKo heeft hij duidelijk gemaakt dat de algemene besparingslijn voor de sector gehandhaafd blijft. De minister-president wil met die organisatie wel bekijken of een verschuiving binnen de kredieten voor het Kunstendecreet mogelijk is. Zoiets zal echter pas ten vroegste doorgevoerd worden bij de eerstvolgende begrotingscontrole. Hij heeft al toegezegd het beschikbare budget integraal aan de eerste oproep te besteden. Zodra hij beleidsruimte in Cultuur kan creëren, zal hij trachten de pot van projectsubsidies te stijven. Dat is echter een streefdoel en geen toezegging.

De kans dat de intenties van de Vlaamse Regering betreffende het sociaal-culturele werk voor het einde van het jaar in een decreet vertaald geraken, schat de minister-president op bijna nul. Het bestaande decreet blijft dus gelden. Wel heeft De Federatie aangegeven dat de beleidsintenties om niet langer etnisch-culturele verenigingen te subsidiëren die segregatie in de hand werken, ook binnen de huidige regeling kunnen worden uitgevoerd. De Federatie heeft daaraan zelfs haar medewerking toegezegd.

De minister-president heeft met dat streven geen enkele organisatie op het oog, en tegelijk allemaal. De criteria zullen voor iedereen dezelfde zijn. Organisaties die op een etnisch-cultureel eiland staan, hebben hun bestaansrecht, maar ze subsidiëren is een brug te ver. De regering zal nog deze week alle organisaties op de hoogte stellen van hun subsidies. De impact op de werkgelegenheid is nog niet duidelijk, maar ook daarover zal de spreker met oKo en Sociare overleggen.

De minister van Cultuur raadt Katia Segers aan de inhoud van de beleidsnota Toerisme met de bevoegde minister te bespreken. De Phoebusstichting van Fernand Huts wordt niet uit het cultuurbudget gesubsidieerd: voor aankopen, collectiebeleid noch tentoonstellingen. De Vlaamse overheid en de sector huren wel depots bij Katoennatie, bijvoorbeeld voor het KMSKA en het M HKA.

In functie van het budget zal beslist worden wat met het project Boekstart gebeurt.

De minister erkent dat niet alleen het S.M.A.K. infrastructurele problemen heeft, maar de regering heeft nu eenmaal keuzes moeten maken.

De opdrachten van het Steunpunt Bovenlokaal Cultuurbeleid zijn dubbel:

- praktijkondersteuning van de actoren in het lokale en bovenlokale veld;
- beleidsondersteuning en onderzoek.

Het steunpunt doet dat in samenspraak met andere steunpunten en binnen een netwerk van bovenlokale culturele actoren.

2.15. Repliekenronde

Filip Brusselmans heeft er begrip voor dat hij op de meeste antwoorden nog even moet wachten. Wat de minister-president te zeggen heeft over het sociaal-cultureel werk, stelt hem daarentegen zwaar teleur. Dat de regering verenigingen die segregatie in de hand werken, niet langer wil subsidiëren, betekent dat ze er wel degelijk voorbeelden van kent. N-VA mist de kans om een fout recht te zetten. In 2017 stemde de partij immers gretig voor extra subsidies voor migrantenorganisatie, van maar liefst 800.000 euro. Ze laat zich onder druk zetten door CD&V maar allicht vooral door Open Vld.

Minister-president *Jan Jambon* ontkent met klem dat het gaat om migrantenorganisaties. De regering zal bovendien de vrijheid van vereniging niet aantasten, maar enkel subsidies intrekken van organisaties die segregatie in de hand werken.

Vlaams Belang zal aan de kant van de minister van Cultuur staan als hij zijn echte intenties uitvoert, aldus *Filip Brusselmans*. De linkse partijen zijn verontwaardigd omdat er een paar partijpunten van Vlaams Belang in de beleidsnota overgenomen zijn. Nochtans hebben 810.000 mensen voor zijn partij gestemd. Het is toch niet vreemd dat de meerderheid ook met die mensen rekening houdt.

Met zijn standpunt over multimiljonairs als Matthias Schoenaerts neemt Tom De Meester helemaal de schijn weg dat PVDA de Vlaming in armoede verdedigt.

Marius Meremans uit zijn appreciatie voor alle parlementsleden die de documenten doorploegen en gegronde vragen stellen. Hij is blij met wat de minister-president te zeggen had over de voorstellen over de sociaal-culturele verenigingen. Hij daagt iedereen uit om te zeggen wat in het regeerakkoord of in het voorstel van decreet discriminerend is.

Voor het commissielid moeten de keuzes en de bepalingen van het regeerakkoord uitgevoerd worden. Hij is blij dat er via overleg gezocht wordt naar oplossingen en eventuele verschuivingen. Hij herinnert eraan dat de start van minister Sven Gatz

evenmin rimpelloos is verlopen. Ook toen kwamen er bijstellingen en extra budgetten.

Marius Meremans heeft alle begrip voor de onrust, maar een deel ervan is ingegeven door foute informatie, die al dan niet bewust verspreid is. Ook zijn deur staat open voor mensen uit de sector die willen praten. Clashen mag, maar opbouwwerk is nadien nodig.

Gustaaf Pelckmans citeert cijfers van Bart Caron. Die zegt dat in de periode dat N-VA de boventoon voert in de Vlaamse Regering, namelijk van 2009 tot zeker al 2020, de kredieten van Onderwijs met 40 procent gestegen zijn en die van Mobiliteit en Openbare Werken, en Economie, Wetenschap en Innovatie zelfs met 50 procent. Het aandeel Cultuur in de Vlaamse begroting is echter vanaf 2009 gezakt van 1,97 procent naar 1,017 procent vandaag. Dat is bijna een halvering.

De sector nu onderling laten bedisselen wie hoeveel bespaart, is geen fair practice. Het lid vraagt nogmaals en met aandrang na te gaan of er geen extra middelen voor Cultuur te vinden zijn. Groen en sp.a zullen over de cultuursubsidies een amendement indienen (zie artikelsgewijze bespreking).

De minister-president overweegt een doorlichting van het projectenbeleid. Is die bedoeld als audit of als een leertraject? Kan de minister-president alsnog antwoorden op de opmerking van het Rekenhof dat er onvoldoende middelen zijn voor de geplande infrastructuurwerken?

Minister-president *Jan Jambon* wijst erop dat niet de N-VA tussen 2009 en 2014 de leiding had over de Vlaamse Regering, hoewel ze daarvan wel deel uitmaakte.

Gustaaf Pelckmans repliceert dat N-VA in ieder geval een belangrijke stem had.

Minister-president *Jan Jambon* antwoordt dat twee andere partijen een belangrijke stem in deze regering hebben en dat een regering haar beslissingen collegiaal neemt.

Karin Brouwers is blij dat de minister-president ingaat op de suggestie van Stephanie D'Hose om het totale budget van de projectsubsidies bij de eerste oproep te gebruiken en dan verder te zoeken naar middelen. Het is ook goed dat de minister-president daarover zal overleggen.

Eveneens gunstig beoordeelt het lid dat Jan Jambon zijn intenties aangaande het sociaal-culturele werk duidelijk heeft geuit. Ze heeft altijd gezegd dat het huidige decreet eigenlijk volstaat om de geest van het regeerakkoord uit te voeren. Dat neemt niet weg dat er in de komende jaren nog wijzigingen mogelijk zijn.

Katia Segers is niet enthousiast geraakt door de antwoorden. Ze vraagt of de extra middelen voor de tweede projectoproep uit het budget voor het Kunstendecreet zullen komen. Dan worden ze immers gewoon weggehaald uit een ander deel van de cultuursector. Zo neen, waar worden ze wel gehaald?

Ook zij vraagt nog een repliek op de opmerking van het Rekenhof dat er onvoldoende middelen zijn voor de geplande infrastructuurwerken.

Het Actieplan Cultuur-Onderwijs stopt eind dit jaar. De minister-president zegt wel er een vervolg aan te zullen breien, maar maakt daarvoor geen budget vrij. Hoeveel zal de minister-president daaraan besteden?

Het lid heeft ook geen antwoord gekregen op de vraag of de minister-president bereid is met zijn federale collega te overleggen om de cel Kunstroof van de federale politie herop te richten.

Kunsthuis heeft inderdaad een interessant artistiek parcours afgelegd, maar dat hebben de meeste culturele organisaties gedaan. Katia Segers vindt het merkwaardig dat die organisaties geen extra middelen krijgen.

Stephanie D'Hose dankt de minister-president voor zijn antwoorden en feliciteert het kabinet met zijn kennis van de materie. Ze voelt dat iedereen oplossingen wil voor de projectsubsidies. De minister-president staat daarvoor open en zoekt mee. Als hij het volledige jaarbudget besteedt aan de eerste projectronde, is dat een volwaardige ronde.

De spreker is het met Tom De Meester eens dat het ook dan weinig blijft, maar het is roeien met de riemen die er zijn. De minister-president zou dan bij de begrotingscontrole op zoek gaan naar extra middelen, of naar verschuiving, binnen of buiten het Kunstendecreet. Dat is een grote geruststelling voor de sector. Dat de minister-president blijft openstaan voor overleg, is een goede zaak. *Stephanie D'Hose* vraagt hem de komende vijf jaar samen te bouwen aan de mooie sector.

Na meer dan twee uur monoloog van de minister-president heeft *Tom De Meester* eindelijk een begin van antwoord op waar het eigenlijk om draait: de projectsubsidies. Zoals gedacht tracht de minister-president de beweging met een kluitje in het riet te sturen: alle geld meteen uitgeven. Daarna wordt het dan afwachten of en waar de minister-president geld vindt. Dit parlementslid is niet bereid die blanco cheque te tekenen.

Aangaande de canon zegt de minister-president dat iemand het initiatief moet nemen. Maar een canon is gewoon overbodig. Het eerste wat een historicus leert, is dat er verschillende perspectieven op de geschiedenis zijn en dat de geschiedenis kritisch moeten benaderd worden. Kritisch bewustzijn staat natuurlijk niet in de Vlaamse canon. Hoe zal de minister-president trouwens een pluralistische commissie samenstellen? Zal hij lijstjes maken van academici en die rangschikken per politieke kleur, de trouwe Vlamingen apart van de linkse bobo's? Alle vakdidactici van alle Vlaamse universiteiten zeggen nu al dat spelletje niet te willen meespelen. Hoe zal de commissie dan ooit representatief zijn? Dat de regering en daarna het parlement zich er nog over moeten buigen, betekent dat er toch nog een politieke validering nodig is.

Opkomen voor projectsubsidies betekent volgens Filip Brusselmans multimiljonairs verdedigen. Tom De Meester vraagt zijn collega of die ooit een kunstenaar van dichtbij heeft gezien. Daarmee bedoelt hij niet de vendelzwaaiers op de IJzerbedevaart. Als Filip Brusselmans ooit gesproken had met vertegenwoordigers van de sector, zou hij weten hoeveel kunstenaars in precaire omstandigheden leven. De projectsubsidies zijn er gekomen omdat ze een noodzakelijke eerste stap zijn.

Vlaams Belang, een partij die in het Federale Parlement tegen loonsverhoging voor de werkende Vlaming heeft gestemd, en in het Europees Parlement tegen een Europees minimumloon, heeft PVDA geen lesjes te leren in het verdedigen van de gewone Vlaming. De spreker concludeert dat er net meer projectsubsidies nodig voor de broodnodige investeringen in de cultuursector en de kunstenaars.

Minister-president *Jan Jambon* wijst erop dat de infrastructuurprojecten tijd vergen. Zo begint de bouw van het nieuwe M HKA pas in 2023 of 2024. Heel wat facturen zijn pas voor de volgende regeerperiode, dus worden er nu geen middelen voor vrijgemaakt. Het klopt dat enkele projecten wel al gestart zijn, en gaandeweg

zal bekeken worden of de 95 miljoen euro volstaat. Bouwprojecten hebben de neiging vertraging op te lopen. Dat bewijst nu ook het KMSKA.

Uiteraard is de doorlichting van de projectsubsidies positief bedoeld. Het klopt dat projectsubsidies een springplank zijn, maar niet voor iedereen. Er is gelukkig geen wiskundig algoritme voorhanden om te bepalen wie het zal maken. Evalueren om de inzichten te verruimen, is niet beperkend bedoeld.

De spreker zal met oKo overleggen over een eventuele verschuiving van middelen onder het Kunstendecreet. Lukt dat niet, dan zal hij bij elke begrotingsaanpassing bekijken of er in het cultuurbudget beleidsruimte is. Die ruimte zal dan naar de projectsubsidies gaan.

De minister-president zal de begrotingspost voor het actieplan Cultuur-Onderwijs laten bezorgen.

Het schrappen van de cel Kunstroof past in een grotere decentralisatiehervorming van de federale politie. Daartoe was al beslist voordat Jan Jambon federaal minister van Binnenlandse Zaken werd. Daarbij werden een heleboel diensten overgeheveld naar de ressorten. De bevoegdheid om kunstroof te onderzoeken, was er één van. De redenering was dat de kennis hoort te zitten bij de recherches op ressortniveau, dus per werkingsgebied van een hof van beroep. Eén centrale medewerker houdt zich dan bezig met de kennisdoorstroming. Dat is een organisatorische keuze, geen politieke. Kunstroof is inderdaad een belangrijke financieringsbron van terrorisme, dus wil de minister van Cultuur de bestrijding ervan bekijken. Tegelijk wijst hij erop dat daarin toch al heel wat successen geboekt zijn.

Andere replieken noemt de minister van Cultuur een aaneenrijging van open deuren intrappen. In de eerste ronde vond de PVDA-spreker het niet nodig ernstige vragen te stellen. Nadat hij anderen had beluisterd, neemt hij vervolgens hun vragen over.

Een politieke inmenging in de canon is totaal niet de bedoeling. Nederland is ondertussen toe aan de tweede versie van de canon. Over die eerste versie was minister-president Mark Rutte aanvankelijk sceptisch, maar na er vijf jaren mee te hebben gewerkt, is hij er bijzonder positief over. Nu beschouwt de Nederlandse regeringsleider de canon als een meerwaarde in het onderwijs en het inburgeringsbeleid. Ondanks het protest is Vlaams minister-president Jan Jambon er gerust in dat de canon er komt. De meerderheid trekt in die doelstelling aan één zeel.

III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming

Katia Segers vraagt de minister-president nog met aandrang om extra budgetten voor cultuur te vinden. In het cultuurbudget is er nergens marge voor verschuivingen. Het is echter goed dat de minister-president inziet dat het droogleggen van de projecten nefast is.

Omdat een en ander onduidelijk en relatief blijft, handhaven Groen en sp.a hun amendementen (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 15/3, amendementen nr. 8 en 9).

Amendement nr. 8, voorgesteld door Katia Segers, Gustaaf Pelckmans, Conner Rousseau, Björn Rzoska en Tom De Meester, strekt tot wijziging van programma HC, Cultuur.

Dit amendement zorgt ervoor dat het sociaal-cultureel werk enkel de gewone besparing van 6 procent moet ondergaan, verduidelijkt *Katia Segers*.

Amendement nr. 8 wordt indicatief verworpen met 12 stemmen tegen 3.

Amendement nr. 9, voorgesteld door Katia Segers, Gustaaf Pelckmans, Conner Rousseau, Björn Rzoska en Tom De Meester, strekt tot wijziging van programma HC, Cultuur.

Katia Segers licht toe dat het amendement neerkomt op de schrapping van de besparing van 5.074.000 euro op projectsubsidies. Die middelen worden gerecupereerd door op de apparaatskredieten van de kabinetten te besparen.

Amendement nr. 9 wordt indicatief verworpen met 12 stemmen tegen 3.

De aan de commissie toegewezen onderdelen betreffende de bevoegdheid Cultuur worden indicatief aangenomen met 9 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen.

Elisabeth MEULEMAN,
voorzitter

Kris VAN DIJCK
Annick LAMBRECHT
Katia SEGERS
Filip BRUSSELMANS
Cathy COUDYSER
Karin BROUWERS
Steven COENEGRACHTS
Klaas SLOOTMANS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
API	aanspreekpersoon integriteit
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
BO	begrotingsopmaak
BOIC	Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité
BRT	Belgische Radio en Televisie (Belgische Radio- en Televisieomroep)
btw	belasting over de toegevoegde waarde
BVN	Het Beste van Vlaanderen en Nederland
CANON	Cultuurcel van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CEMPER	Centrum voor Muziek- en Podiumerfgoed
CEO	chief executive officer
CIM	Centrum voor Informatie over de Media
CJM	Cultuur, Jeugd en Media
CJT	Centrum voor Jeugdtoerisme
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CNC	Centre national du cinéma et de l'image animée
cvba	coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
cvba-so	coöperatieve vennootschap met sociaal oogmerk
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAB	digital audio broadcasting
DC	District of Creativity
DIVA	Digitaal VRT-Archief
DNA	desoxyribonucleic acid
DPG	Mediaaan – de Persgroep Publishing
EBU	European Broadcasting Union
EK	Europees kampioenschap
EU	Europese Unie
EVA	extern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
EVC	elders verworven competentie / eerder verworven competentie / erkenning van verworven competenties
FARO	= Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed
FM	frequentiemodulatie
FoCI	Fonds Culturele Infrastructuur
FOD	Federale Overheidsdienst
FOMU	Fotomuseum (Antwerpen)
FSMA	Financial Services and Market Authority (= Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten)
GES	gezond en ethisch sporten
gesco	gesubsidieerde contractueel
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
hrm	humanresourcesmanagement
ICC	Internationaal Congres Centrum
ICES	Internationaal Centrum Ethiek in de Sport
ICOM	International Council of Museums (van de UNESCO)
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IMC	interministeriële conferentie
IOC	Internationaal Olympisch Comité
IS	interne stromen
ISB	Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid
ISE	inhoudelijk structurelement
JEF	Jeugd en Film
JKP	jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan
JoKER	jongeren- en kindeffectrapportage, jongeren- en kindeffectrapport
JOP	Jeugdonderzoeksplatform

KANTL	Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde
KBVB	Koninklijke Belgische Voetbalbond
KIOSK	Integraal Opvolgsysteem Kunsten
kmo	kleine of middelgrote onderneming (meervoud = kmo's: kleine en middelgrote ondernemingen)
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
KPI	key performance indicator
LGBT	lesbian, gay, bisexual, and transgender
LinC	Leiderschap in Cultuur
lo	lichamelijke opvoeding
M HKA	Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen
MHz	megahertz
MOEV	Motivatatie, Ondersteuning, Expertise, Vernieuwing - Vlaanderen – Vitaliteit
MPM	museumPASSmusées
MSK Gent	Museum voor Schone Kunsten Gent
MTRO	Moslim Televisie en Radio Omroep
MUX	multiplexer
NADO	Nationale Antidopingorganisatie Vlaanderen
NICAM	Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
nv	naamloze vennootschap
OD	operationele doelstelling
oKo	Overleg Kunstenorganisaties
OS	Olympische Spelen
OTT	over the top
ov	onroerende voorheffing
PACKED	= Expertisecentrum Digitaal erfgoed
PC	paritair comité
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
poco	politiek correct
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (= Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media)
SD	strategische doelstelling
S.M.A.K.	Stedelijk Museum voor Actuele Kunst (in Gent)
SMART	specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden
STUK	STUK Kunstencentrum (in Leuven)
SWT	stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag
UGent	Universiteit Gent
ULDK	Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAK	vastleggingskrediet
Var	Vlaamse Audiovisuele Regie
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VGTC	Vlaams GebarentaalCentrum
ViA	Vlaanderen in Actie
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VIAA	Vlaams Instituut voor Archivering (oorspronkelijke naam = Vlaams Instituut voor het Audio-visueel Archief)

VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VJF	Vlaams Journalistiek Fonds
VJH	Vlaamse Jeugdherbergen
VLEVA	Vlaams-Europees Verbindingsagentschap
VN	Verenigde Naties
VOEM	Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VSF	Vlaamse Sportfederatie
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
VTM	Vlaamse Televisiemaatschappij
VTs	Vlaamse Trainersschool
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VVJ	Vlaamse Vereniging van Journalisten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WADA	World Anti-Doping Agency
WHO	World Health Organization
WIB	Wetboek van de Inkomstenbelastingen
WK	wereldkampioenschap